

ชื่อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคล

ธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร

ผู้วิจัย นางสาวรัศมี เทียนวิจิตร ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ศาสตราจารย์ ดร.ชัชยงค์ พรหมวงศ์ (2) รองศาสตราจารย์วาสนา ทวีกุลทรัพย์

(3) อาจารย์พิชาติ เกษเรือง ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้รับการฝึกอบรมที่เรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ และ (3) ศึกษาความคิดเห็นในการเรียนรู้ของผู้รับการฝึกอบรมที่เรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา จำนวน 43 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 3 หน่วยประสบการณ์ คือ หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน และหน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (2) แบบทดสอบก่อนและหลังการเผชิญประสบการณ์เป็นแบบคู่ขนาน และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปหาประสิทธิภาพโดยทดลองเบื้องต้น 3 ขั้นตอน คือ แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม E_1/E_2 การทดสอบค่าที ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์ มีประสิทธิภาพตามลำดับ ดังนี้ 80.33/81.00 80.00/80.67 และ 81.67/80.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) ผู้รับการฝึกอบรมที่เรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ผู้รับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรมสรรพากร

Thesis title : DEVELOPMENT OF EXPERIENCE BASED TRAINING PACKAGES ON PERSONAL INCOME TAX FOR TAX RETURN VERIFIED OFFICERS OF THE REVENUE DEPARTMENT

Researcher : Miss Rasamee Theinvichitr; **Degree :** Master of Education (Educational Technology and Communications) ; **Thesis advisors :** (1) Dr. Chaoyong Brahmawong, Professor; (2) Wassana Thaweekulsup; Associate Professor; (3) Mr. Pichart Gesaruang; **Academic year :** 2003

ABSTRACT

The objectives of this study were to (1) develop experience based training packages on Personal Income Tax up to the specific requirement for tax return verified officers of the Revenue Department to meet the efficiency standard; (2) investigate the learning progress of trainees learning from the experience based training packages; and (3) investigate the trainees' opinions concerning experience based training packages.

The sample used in the study consisted of 43 area revenue branch officers. They were multi stage random. The instruments used were (1) three experience based training units on Personal Income Tax, namely, Unit 1 : Submission of the Personal Income Tax Form, Unit 2 : Classification and Sources of Assessible Incomes, Unit 3 : Income Tax Verification; (2) two parallel forms of an achievement test for pre-and post-testing; and (3) the questionnaires to investigate the trainees' opinions on the appropriateness of the experience based training packages. The data collecting procedure started with single try out, followed by small group try out and finally field try out. The statistics used were the E_1/E_2 , mean, standard deviation, and t-test.

The research findings showed that (1) the efficiency of the three experience based training packages were 80.33/81.00, 80.00/80.67, and 81.67/80.00; (2) the achievement of trainees' post-test was significantly higher than that of the pre-test at the .05 level; and (3) the trainees rated the appropriateness of experience based training packages at the high level.

Keywords : Experience based training package, Personal Income Tax, Revenue Department

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ โดยผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน อาทิ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ รองศาสตราจารย์วาสนา ทวีกุลทรัพย์ และอาจารย์พิชาติ เกษเรือง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์เกสร บุญอำไพ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้มีความเหมาะสม โดยเฉพาะอาจารย์วาทินี บุญยไวยโรจน์ ที่ได้คำแนะนำในเรื่องการหาค่าสถิติ

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจาก คุณสุพจน์ วัฒนารมย์ และคุณไพบุลย์ บุญล้ำสัน กรมสรรพากร ในเรื่องของแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ณ โอกาสนี้

ประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้ที่มีความสนใจการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ และทุกท่านที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จของงานวิจัยฉบับนี้

นางสาวรัศมี เทียนวิจิตร

เมษายน 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
การฝึกอบรม.....	6
การฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์.....	12
ชุดฝึกอบรม.....	16
ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์.....	20
การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และเทปภาพ.....	27
หลักสูตรการฝึกอบรมภายใต้บุคคลธรรมดา.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์.....	62
ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้รับการฝึกอบรมจากการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์.....	64
ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรม.....	65
บทที่ 5 ต้นแบบชิ้นงาน.....	67
ภาคที่ 1 บทนำ.....	69
ภาคที่ 2 รายละเอียดประสบการณ์.....	74
- หน่วยประสบการณ์ที่ 1.....	75
- หน่วยประสบการณ์ที่ 3.....	125
- หน่วยประสบการณ์ที่ 10.....	177
ภาคที่ 3 คู่มือเผชิญประสบการณ์ (สำหรับผู้รับการฝึกอบรม).....	236
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	299
สรุปการวิจัย.....	299
อภิปรายผล.....	301
ข้อเสนอแนะ.....	303
บรรณานุกรม.....	304
ภาคผนวก.....	308
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	309
ข ตารางวิเคราะห์แบบทดสอบก่อน – หลังการฝึกอบรม.....	314
ค ตารางแสดงค่าความยากง่าย, อำนาจจำแนก, ค่าความเชื่อมั่น.....	318
ง ตารางคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนแบบทดสอบก่อน – หลังการฝึกอบรมจากการทดสอบแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม.....	321
จ ตารางคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนแบบทดสอบก่อน – หลังการฝึกอบรมและคะแนนความก้าวหน้าในการทดลองแบบภาคสนาม.....	326

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
จ ตารางแบบประเมินความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรม แบบอิงประสบการณ์.....	333
ช โครงการฝึกอบรม.....	335
ประวัติผู้วิจัย.....	341

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม แบบอิงประสบการณ์ จากการทดลองแบบเดี่ยว.....	62
ตารางที่ 4.2	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม แบบอิงประสบการณ์ จากการทดลองแบบกลุ่ม.....	63
ตารางที่ 4.3	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม แบบอิงประสบการณ์ จากการทดลองแบบภาคสนาม.....	64
ตารางที่ 4.4	ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม และ การทดสอบค่าทีของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ภาคสนาม.....	65
ตารางที่ 4.5	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความคิดเห็นของ ผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์.....	66

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

ในการดำเนินการจัดฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของกรมสรรพากร เป็นโครงการฝึกอบรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดง รายการภาษีให้มี ความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน ซึ่งผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการเข้า รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมนั้น

กระบวนการจัดฝึกอบรมที่ดีจำเป็นต้องมีวิธีการฝึกอบรมที่เป็นระบบการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาผู้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ และประสบการณ์ ทักษะคิด ค่านิยม คุณธรรม และทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้รับการอบรมสามารถดำเนินการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าทันเทคโนโลยีและวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2537 : 3) และเพื่อเป็นการพัฒนาวิธีการฝึกอบรมที่ทำให้ผู้รับการอบรมนำไปใช้ประโยชน์ใน การปฏิบัติงานด้านการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เป็นอย่างดี วิธีการฝึ กอบรมที่เหมาะสมกับหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือการฝึกอบรมแบบ อิงประสบการณ์ เพราะเป็นวิธีการฝึกอบรมที่กำหนดประสบการณ์ที่คาดหวังสำหรับผู้รับการฝึ กอบรมได้เผชิญ ผจญ และเผชิญประสบการณ์ โดยการแสวงหาความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระสำหรับ ประกอบภารกิจ งาน และความชำนาญจากแหล่งวิทยาการที่มีการชี้แนะแหล่ง หรือจัดเตรียมให้ได้ ประสบการณ์ที่กำหนดให้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2540 :) การฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์จะใช้ ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ประกอบด้วยสื่อหลายประเภท คือ ประมวลสาระ และเทปภาพ ประมวลสาระจะช่วยให้ผู้รับการอบรมทบทวนเนื้อหาสาระที่เรียนได้ตลอดเวลา ส่วนเทปภาพ ช่วยขยายเนื้อหาสาระที่ผู้รับการอบรมเรียนจากประมวลสาระให้เข้าใจยิ่งขึ้น การฝึกอบรมหลักสูตร ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้บรรลุวัตถุประสงค์ต้องคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อมในห้องฝึกอบรม การนำการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มาใช้จะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมคือ มีมุมต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งความรู้ให้ผู้รับการฝึกอบรมได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” ให้แก่เจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกรมสรรพากร มีการใช้งบประมาณที่สูงมาก คือ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 144,920.- บาท และในการจัดฝึกอบรมได้เชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาบรรยาย ไม่มีการใช้สื่อการสอน วิทยากรยังคงใช้วิธีการบรรยายประกอบแผ่นใสและสื่อแผ่นใสไม่มีคุณภาพ เนื่องจากผ่านการใช้งานมาเป็นระยะเวลาานาน ตัวอักษรไม่ชัดเจน ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และแสดงความคิดเห็น ขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในเรื่องที่เข้ารับการฝึกอบรม นอกจากนี้วิทยากรไม่มีการประเมินความรู้ผู้รับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังของการฝึกอบรม และที่สำคัญผู้รับการฝึกอบรมไม่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

จากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การฝึกอบรมเรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดฝึกอบรม ดังนี้ (1) วิทยากรใช้วิธีการฝึกอบรมแบบบรรยายทำให้ผู้รับการอบรมเกิดความเบื่อหน่าย (2) วิทยากรไม่มีชุดฝึกอบรมที่เป็นเครื่องมือและแนวทางในการถ่ายทอดให้แก่ผู้รับการฝึกอบรม (3) วิทยากรขาดสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ทำการฝึกอบรม (4) วิทยากรไม่เตรียมความพร้อมในเนื้อหาสาระ ไม่สร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้รับการฝึกอบรมที่เป็นผู้ใหญ่ และ (5) ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความไม่พึงพอใจกับการสอนของวิทยากร ที่มุ่งเน้นบรรยายแต่เนื้อหาหนัก เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของกรมสรรพากร และผู้รับการอบรมขาดการกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

โดยที่กรมสรรพากรมีการกระจายงานฝึกอบรมไปยังหน่วยงานในระดับสำนักงานสรรพากรภาค รวม 12 ภาค ซึ่งมีหน้าที่จัดฝึกอบรมข้าราชการและลูกจ้างให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างเป็นระบบ ทัวถึงและต่อเนื่อง อีกทั้งเพื่อเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ยังไม่มีความเห็นของกรมสรรพากรมีการแก้ปัญหากระบวนการฝึกอบรมที่สามารถพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานด้านการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้

ในด้านงานวิจัยยังไม่มีกรวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.5 แนวทางการแก้ปัญหา

จากความพยายามแก้ปัญหาซึ่งไม่มีงานวิจัยใดที่แก้ปัญหาคือหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้วิจัยจึงพัฒนาชุดการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาขึ้น ชุดการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มุ่งให้ผู้รับการฝึกอบรม “ทำได้” มากกว่า “ให้รู้” ซึ่งตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรการฝึกอบรม คือมุ่งให้ผู้รับการอบรมนำความรู้ที่ได้จากการอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรมสรรพากร

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2.2 เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้รับการฝึกอบรมในกรมสรรพากร ที่เรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

2.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่เรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80

3.2 ผู้รับการฝึกอบรมที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผู้รับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ในเรื่องของความเหมาะสม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา

4.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรมสรรพากร จำนวน 140 คน

4.3 กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 43 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน คือเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

4.4 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 หน่วยประสบการณ์ ได้แก่ หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน และหน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ชุดฝึกอบรม หมายถึง สื่อประสมที่มีการจัดระบบเนื้อหาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือการดำเนินการจัดฝึกอบรมอย่างมีระเบียบระบบ โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการฝึกอบรม การกำหนดสื่อการกำหนดกิจกรรม การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งการกำหนดเครื่องมือ และการประเมินการฝึกอบรมไว้อย่างครบถ้วน

5.2 การฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หมายถึง วิธีการฝึกอบรมที่กำหนดประสบการณ์ที่คาดหวังสำหรับผู้รับการฝึกอบรม เพื่อให้ได้เผชิญ ผจญ และเผชิญประสบการณ์ ด้วยการเสาะแสวงหาความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระประกอบภารกิจ งาน และทักษะความชำนาญจากแหล่งวิทยาการที่ได้มีการชี้แนะแหล่ง หรือจัดเตรียมไว้ให้ได้ประสบการณ์ที่กำหนด

5.3 ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หมายถึง ชุดสื่อประสมที่จัดเตรียมไว้สำหรับ กำหนดแนวทางการเผชิญประสบการณ์อยู่ในรูปของแผนเผชิญประสบการณ์ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เผชิญประสบการณ์ ตามประสบการณ์หลัก ประสบการณ์รอง ภารกิจ และงานโดยใช้ ความรู้ข้อมูลจากแหล่งความรู้ในรูปของประมวลสาระ เทปภาพ แผ่นใส เอกสารเผยแพร่ และ คำแนะนำการกรอกแบบแสดงรายการภาษี เพื่อให้การเผชิญประสบการณ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ประกอบด้วย 3 หน่วยประสบการณ์ คือ หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและ แหล่งเงินได้พึงประเมิน และหน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา

5.4 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบด้วยหน่วยประสบการณ์ 3 หน่วย คือ หน่วย ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หน่วยที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่ง เงินได้พึงประเมิน และหน่วยที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

5.5 การทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของ ชุดฝึก อบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แสดงค่าร้อยละของคะแนน กิจกรรมระหว่างการฝึกอบรม (E_1)

80 ตัวหลัง หมายถึง เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของ ชุดฝึก อบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แสดงค่าร้อยละของคะแนน การทดสอบหลังการฝึกอบรม (E_2)

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ได้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์และทำให้ ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น

6.2 ทำให้ได้แนวทางในการผลิตชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์เกี่ยวกับภาษีเงินได้ นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม

6.3 ทำให้ได้แนวทางการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์นำมาใช้ในหลักสูตรการฝึก อบรมที่เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ผู้วิจัยมุ่งศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากตำรา เอกสารทางวิชาการ และผลงานที่เกี่ยวข้องในสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ (1) การฝึกอบรม (2) การฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ (3) ชุดฝึกอบรม (4) ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ (5) การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และเทปภาพ (6) หลักสูตรภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ (7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การฝึกอบรม

ในการจัดฝึกอบรมของส่วนราชการต่าง ๆ นั้น การฝึกอบรมจะส่งผลและเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับองค์กรได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่มีต่องานของบุคลากรผู้รับผิดชอบทางด้าน การฝึกอบรมเป็นสำคัญ บุคลากรดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่ก็คือ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ นั้นเอง ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ห้องค์การเกิดความมั่นคงและผลักดันองค์กรให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นใจ ความสำคัญจึงอยู่ที่ว่าการฝึกอบรมที่ดีจะต้องสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขององค์กรให้ได้ (เอกสารฝึกอบรมนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกรมสรรพากร 2539 : 1) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม คือ ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และรูปแบบ และกระบวนการฝึกอบรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของการฝึกอบรม

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายของ “การฝึกอบรม” ไว้ต่าง ๆ กัน คือ

ชัยขันธ์ พรหมวงศ์ (2537 : 7) กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ และประสบการณ์ ทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรม และทักษะความชำนาญเฉพาะด้านของบุคลากรที่ไม่สามารถจะทำได้โดยกระบวนการเรียนการสอนโดยปกติ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุทุมพร จามรมาน (2533 : 2) อ้างถึงใน ชาญ สวัสดิ์สาตี (2539 : 13) **การฝึกอบรม** คือ กิจกรรม หรือความพยายามที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีในเรื่อง ความรู้ ทักษะ และทักษะในการทำงาน

วิจิตร อวระกุล (2537 : 24) **การฝึกอบรม** หมายถึง กระบวนการที่จะส่งเสริมสมรรถภาพของบุคคล (พนักงาน ข้าราชการ) ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลโดยตรงไปยังผลงานของสถาบัน สังคม ประชาชน

ชาญ สวัสดิ์สาตี (2539 :14) **การฝึกอบรม** คือ กระบวนการที่เป็นระบบที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคล ให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอีก อันจะเป็นประโยชน์ต่อ “งาน” ที่รับผิดชอบในปัจจุบัน และหรืองานที่กำลังจะได้รับมอบหมายให้ทำในอนาคตโดยตรง

เลียวนาต แนดเลอร์ Dr. Leonard Nadler (1970 : 40) อ้างถึงใน ชาญ สวัสดิ์สาตี (2539 : 11) **การฝึกอบรม** หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้นมา เพื่อให้บุคคลที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน หรือกำลังจะได้รับมอบหมายงานให้ทำ สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น

มิเชล เจ จูเชียส์ Michael J. Jucius อ้างถึงใน รศ. วิจิตร อวระกุล (2537 : 30) **การฝึกอบรม** หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยเพิ่มพูนความถนัดทางธรรมชาติ (aptitude) ทักษะ (skill) หรือความชำนาญ ความสามารถ (ability) ของบุคคลเพื่อให้ปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า **การฝึกอบรม** หมายถึง กระบวนการของการเรียนรู้ การฝึกทักษะต่าง ๆ ให้เกิดความชำนาญ และการสร้างทัศนคติที่ดีของผู้รับการฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 ความสำคัญของการฝึกอบรม

ชาญ สวัสดิ์สาตี (2539:15) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการพัฒนาบุคคลอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น การฝึกอบรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับทุกหน่วยงาน ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูงมาก อาจประมวลประโยชน์ของการฝึกอบรมได้ดังนี้

1.2.1 ไม่มีสถาบันการศึกษาใดที่สามารถสอน และผลิตนักศึกษาให้สามารถเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมให้บุคคลผู้เริ่มเข้าทำงานใหม่ ๆ มีแนวทางในการทำงานที่ถูกต้องตามขั้นตอนในการปฏิบัติงานขององค์กรนั้น

1.2.2 การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เช่น การเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งบุคลากรจำเป็นต้องก้าวตามให้ทันตามการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และ การเมือง

1.2.3 การฝึกอบรม จะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ เพิ่มเติมประสบการณ์ ทำให้บุคคลเหมาะสมกับงานยิ่งขึ้น และช่วยเพิ่มผลผลิต หน่วยงานจะได้ผลงานมากขึ้น เพราะผู้ปฏิบัติงานทำงานได้มาตรฐาน

1.2.4 การฝึกอบรม ช่วยในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความสามัคคีกลมเกลียวกันในการทำงาน ช่วยในการติดต่อประสานงาน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างผู้รับการฝึกอบรม และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกัน

1.2.5 การฝึกอบรมช่วยให้บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยลดเวลาในการเรียนรู้ วิธีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้น้อยลง

1.2.6 ช่วยลดความสิ้นเปลืองและประหยัดรายจ่ายได้มาก เพราะการฝึกอบรมจะจัดขึ้นในช่วงเวลาอันสั้น แต่สามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระรวมทั้งขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ได้มาก

1.2.7 ช่วยเสริมสร้างสุขภาพ และความปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงาน สามารถลดอุบัติเหตุและความเสียหายต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานได้

ความสำคัญของการฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การฝึกอบรมเป็นแนวทางในการทำงานที่ถูกต้องตามขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ให้บุคลากรของหน่วยงานก้าวตามทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ช่วยให้ผู้บุคคลได้เรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ ช่วยในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพตนเอง ลดความสิ้นเปลือง เสริมสร้างสุขภาพ เป็นความสำคัญยิ่งทั้งในปัจจุบันและอนาคต สามารถทำให้หน่วยงานมีความเจริญและมั่นคงได้ เป็นวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันทรงคุณค่ายิ่ง

1.3 ประเภทและรูปแบบของการฝึกอบรม

1.3.1 ประเภทของการฝึกอบรม

วิจิตร อาวะกุล (2537 : 82) การฝึกอบรมบุคลากรทำได้หลายวิธี โดยการให้การศึกษาในโรงเรียน สถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน เป็นการอบรมหรือพัฒนาบุคคลก่อนที่จะไปทำงานในหน่วยงาน หรือฝึกอบรมก่อนปฏิบัติการ นอกจากจะอาศัยสถาบันการศึกษาทั่วไปแล้ว หน่วยงานอาจตั้งสถาบันเฉพาะขึ้นได้ เช่น โรงเรียนนายอำเภอ โรงเรียนสัตวแพทย์ โรงเรียนการไปรษณีย์ เป็นต้น เพื่อเป็นการเตรียมคนของตนเข้าทำงานในหน่วยงานนั้น โดยเฉพาะการฝึกอบรมจึงอาจแบ่งประเภทการฝึกอบรมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ การฝึกอบรมก่อนการทำงาน การอบรม

ปฐมนิเทศ การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการหรือประจำการ การฝึกอบรมเฉพาะเรื่องเฉพาะวิชา และการอบรมพิเศษ

1) การฝึกอบรมก่อนการทำงาน (*Pre - Service Training or Pre - Entry Training*) หมายถึง การศึกษาวิชาความรู้พื้นฐานในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ซึ่งจัดการศึกษาจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการของตลาด เช่น การแพทย์ วิศวกรรม นักเคมี เศรษฐกร ฯลฯ การศึกษาประเภทนี้ไม่ได้สอนให้นักศึกษาจบออกมาเพื่อทำงานหรือบริการประชาชนโดยตรง แต่สอนเน้นหนักไปในเนื้อหาเชิงวิชาการเทคนิค ส่วนการทำงาน วิธีปฏิบัติงานในโรงงาน เป็นหน้าที่ของหน่วยงานและนักศึกษาต้องไปหาประสบการณ์เอง ซึ่งสิ่งนี้เป็นปัญหาที่องค์กรต้องจัดการฝึกอบรมให้

2) การอบรมปฐมนิเทศ (*Orientation*) เป็นการอบรมให้แก่บุคคลที่เข้ามาทำงานใหม่ ในระยะแรกยังไม่รู้อะไรในหน่วยงาน เป็นการแนะนำให้ทราบเกี่ยวกับ นโยบาย วัตถุประสงค์ ประวัติความเป็นมาของหน่วยงาน ผู้บริหาร โครงสร้าง การทำงาน สภาพของการจ้าง เป็นการจัดข้อสงสัยต่าง ๆ ช่วยให้พนักงานใหม่ได้รู้จักคุ้นกับหน่วยงาน อันจะเป็นประโยชน์แก่การประสานงาน และการสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดียิ่งขึ้น เกิดความอบอุ่น มีความเชื่อมั่นในการทำงาน มีขวัญ และกำลังใจในการทำงานสูงขึ้น

3) การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน (*Induction Training*) เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญงาน และประสบการณ์เบื้องต้นของสาขางานนั้น โดยเฉพาะ เป็นการอบรมด้านเทคนิค หรือวิธีทำงานเฉพาะเรื่อง

4) การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการหรือประจำการ (*In - service Training*) หมายถึง การจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงานในหน้าที่ที่ตนทำให้มากยิ่งขึ้น ในขณะที่บุคคลยังดำรงตำแหน่งอยู่ โดยหน่วยงานเป็นผู้จัดขึ้นเองเป็นครั้งคราว เช่น การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

5) การฝึกอบรมเฉพาะเรื่องเฉพาะวิชา (*Specific Training*) เป็นการอบรมเทคนิคปลีกย่อย หรือรายละเอียดเฉพาะเรื่อง เช่น การอบรมเทคนิค “การตรวจตัวอ่อน” “การปรับโมดูล” ฯลฯ ซึ่งเป็นการอบรมรายละเอียดเฉพาะเรื่อง ที่จัดทำเป็นพิเศษของหน่วยงาน เพื่อเสริมงานหลักให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

6) การอบรมพิเศษ (*Special Training*) เป็นการอบรมรายการพิเศษ ที่นอกเหนือจากการอบรมหลักขององค์กร ทั้ง 5 ข้อ ดังกล่าวข้างต้น เช่น การอบรมอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย อบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น รวมถึงการอบรมเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม หรือการอบรมให้บริการแก่บุคคลภายนอกหน่วยงาน

ชัยขงศ์ พรหมวงศ์ (2537 : 16) ได้จำแนกประเภทการฝึกอบรมออกเป็นหลายแนวทาง ดังนี้ จำแนกตามกลุ่มผู้รับการฝึกอบรม จำแนกตามเนื้อหาสาระและประสบการณ์ จำแนกตามวิธีการและเทคนิคการฝึกอบรม และจำแนกตามสถานที่ในการฝึกอบรม

1) จำแนกตามกลุ่มผู้รับการฝึกอบรม เป็นการฝึกอบรมกลุ่มใหญ่ การฝึกอบรมกลุ่มย่อย การฝึกอบรมหัวหน้างาน การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน ฯลฯ

2) จำแนกตามเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ได้แก่ การฝึกอบรมความรู้พื้นฐาน การฝึกอบรมการสร้างหรือพัฒนาทักษะความชำนาญ และการฝึกอบรมการจัดการชั้นสูง เช่น การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น การฝึกอบรมการเป็นผู้นำ การฝึกอบรมการบริหาร และจัดการองค์กร เป็นต้น

3) จำแนกตามวิธีการและเทคนิคการฝึกอบรม อาจจำแนกเป็นการฝึกอบรมแบบบรรยาย การฝึกอบรมแบบการสัมมนา การฝึกอบรมแบบรายกรณี และการฝึกอบรมแบบแก้ปัญหา เป็นต้น

4) จำแนกตามสถานที่ในการฝึกอบรม อาจจำแนกเป็นการอบรมในห้องฝึกอบรม การฝึกอบรมในสถานการณ์จำลอง การฝึกงาน การสังเกต การดูงาน และการฝึกขณะปฏิบัติงานจริง

โดยสรุป การฝึกอบรมสามารถจำแนกออกเป็น 4 แนวทางคือ จำแนกตามกลุ่มผู้รับการฝึกอบรม จำแนกตามเนื้อหาสาระและประสบการณ์ จำแนกตามวิธีการและเทคนิคการฝึกอบรม และจำแนกตามสถานที่ในการฝึกอบรม

1.3.2 รูปแบบของการฝึกอบรม

ชัยขงศ์ พรหมวงศ์ (2537 : 10) กล่าวว่า การฝึกอบรมจำแนกรูปแบบออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การฝึกอบรมที่ยึดวิทยากรเป็นศูนย์กลาง เป็นการฝึกอบรมที่วิทยากรเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ ดำเนินการถ่ายทอด และประเมิน โดยผู้รับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในกระบวนการฝึกอบรมน้อยที่สุด

2) การฝึกอบรมที่ยึดผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง เป็นการฝึกอบรมที่ผู้รับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ และมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยตนเองมากที่สุด วิทยากรเป็นเพียงผู้ชี้ทางและประสานกิจกรรมการฝึกอบรม

3) การฝึกอบรมที่ยึดความรู้และประสบการณ์เป็นศูนย์กลาง เป็นรูปแบบการฝึกอบรมที่ให้ศูนย์กลางของการฝึกอบรมอยู่ที่เนื้อหาสาระ โดยไม่คำนึงว่าวิทยากรหรือผู้รับการฝึกอบรมจะเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการฝึกอบรม

โดยสรุป การฝึกอบรมจำแนกเป็น 3 รูปแบบ คือ การฝึกอบรมที่ยึดวิทยากรเป็นศูนย์กลาง การฝึกอบรมที่ยึดผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง และการฝึกอบรมที่ยึดความรู้และประสบการณ์เป็นศูนย์กลาง

1.4 กระบวนการฝึกอบรม

กระบวนการฝึกอบรมตามทฤษฎีของ ชาญ สวัสดิ์สาตี (2539 : 33) (Cham 's Training Process Model) ได้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ ดังนี้ การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การจัดดำเนินการฝึกอบรม และการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม

1.4.1 การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม หมายถึง สถานการณ์ ปัญหา หรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของบุคคลที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการขาดความรู้ ความสามารถ ทักษะ หรือทัศนคติที่ต้องการและที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน อันเป็นผลให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ในหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งความรู้ ความสามารถ ทักษะ หรือทัศนคติที่ถูกต้องและที่ต้องการในการปฏิบัติงานนั้น สามารถแก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนาได้โดยอาศัยการฝึกอบรม

1.4.2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง การกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรฝึกอบรม นับตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม หัวข้อวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรฝึกอบรม ขอบเขตของหัวข้อวิชาต่าง ๆ เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่ใช้ รวมถึงระยะเวลาของแต่ละหัวข้อวิชา และระยะเวลาของการฝึกอบรม ตลอดทั้งหลักสูตร ฯลฯ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ มีทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น

1.4.3 การจัดดำเนินการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนที่สามของกระบวนการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องมีการวางแผนการจัดดำเนินการฝึกอบรม โดยระบุกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในช่วงเวลาก่อนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม

1.4.4 การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่มีความสำคัญมากขั้นตอนหนึ่ง เพราะเป็นการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดทุกขั้นตอนในกระบวนการฝึกอบรมที่ผ่านมามีรายละเอียดต่าง ๆ มากซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ

โดยสรุป ขั้นตอนของการฝึกอบรมแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การจัดดำเนินการฝึกอบรม และการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม

2. การฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการของการสอนแบบอิงประสบการณ์มาพัฒนาให้เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ โดยศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความเป็นมา ความหมาย ปรัชญา/จิตวิทยาของการสอนแบบอิงประสบการณ์ และวิธีการ/รูปแบบการหาประสบการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความเป็นมาของการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

การสอนแบบอิงประสบการณ์ เป็นระบบการสอนที่ ศาสตราจารย์ ดร.ชัชยงค์ พรหมวงศ์ เป็นผู้พัฒนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2540 ที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อให้เป็นการสอนที่เต็มรูปแบบต่อยอดจาก วิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ที่เน้นวิธีการสอนแบบกลุ่มอย่างเดี่ยว โดยกล่าวถึงที่มาของระบบการสอนแบบอิงประสบการณ์ว่า ระบบการสอนในปัจจุบันสามารถมองแบบภาพรวมเกี่ยวกับวิธีการสอนได้ 3 รูปแบบได้แก่ วิธีการสอนแบบอิงเนื้อหา วิธีการสอนแบบอิงสมรรถนะ และวิธีการสอนแบบอิงประสบการณ์ (ชัชยงค์ พรหมวงศ์ 2540 :)

2.1.1 วิธีการสอนแบบอิงเนื้อหา (Content Based Approach – CBA) มุ่งให้ได้ความรู้ที่จะนำไปสู่การทำงานหรือกิจกรรม

2.1.2 วิธีการสอนแบบอิงสมรรถนะ (Competency – Based Approach – COBA) มุ่งพัฒนาทักษะความชำนาญ เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพ

2.1.3 วิธีการสอนแบบอิงประสบการณ์ (Experience – Based Approach – EBA) มุ่งให้ได้ประสบการณ์โดยใช้ความรู้และทักษะความชำนาญตามที่จำเป็น

โดยสรุป วิธีการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ มี 3 รูปแบบ คือ (1) วิธีการฝึกอบรมแบบอิงเนื้อหา (2) วิธีการฝึกอบรมแบบอิงสมรรถนะ และ (3) วิธีการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

2.2 ความหมายของการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

การสอนแบบอิงประสบการณ์ เป็นวิธีการสอนโดยกำหนดประสบการณ์ที่คาดหวังสำหรับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียน ได้เผชิญ ผจญ และเผชิญประสบการณ์ ด้วยการแสวงหาความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระสำหรับประกอบ ภารกิจ งาน และทักษะความชำนาญ จากแหล่งวิทยาการที่ได้มีการชี้แนะแหล่ง หรือจัดเตรียมไว้ให้ได้ประสบการณ์ที่กำหนดไว้ (ชัชยงค์ พรหมวงศ์ 2540 : 4)

2.3 ปรัชญา/จิตวิทยาของการสอนแบบอิงประสบการณ์

2.3.1 ปรัชญาสำหรับการสอนแบบอิงประสบการณ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ : 2536)

ได้แก่

1) *กลุ่มพิพัฒนาการนิยม (Progerssivision)* เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการให้ลงมือฝึกฝนอย่างจริงจัง มิใช่เพียงแต่การอ่านมากฟังมาก แต่ต้องลงมือทำเองจนเกิดการเรียนรู้ในที่สุด ความรู้และประสบการณ์ ที่ได้จากการอ่านการฟังโดยปราศจากการปฏิบัติย่อมไม่เกิดประโยชน์ เพราะบุคคลจะไม่สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของเนื้อหาสาระได้

2) *กลุ่มสภาวะนิยม (Existentialism)* มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการพัฒนาตนเองโดยไม่มีใครบังคับ หรือจัดโปรแกรมการพัฒนาให้ แต่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจะต้องช่วยให้บุคคลที่ต้องพัฒนาเห็นความจำเป็นหรือปัญหาที่ตนจะต้องพัฒนา แล้วลงมือศึกษาหาความรู้และแก้ปัญหาเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเน้นการศึกษาด้วยตนเอง ในกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต

3) *กลุ่มสารนิยม (Essentialism)* มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการให้เป็นผู้มีความรู้ดี กระบวนการพัฒนาจึงอยู่ที่การสอนให้อ่านออกเขียนได้ และคิดคำนวณได้ ผู้ที่พัฒนาดีแล้วคือผู้ที่ได้เรียนและสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเป็นนักอ่านและนักเขียนจึงจะถือว่าเป็นผู้คงแก่เรียน

4) *กลุ่มจริยสุนทรียนิยม (Parennialism)* มุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม และชื่นชมความสวยงาม เพื่อที่จะได้บรรลุสถานะสูงสุดตามที่บุคคลปรารถนา มุ่งให้แต่ละคนทำความดีเพื่อที่จะได้มีจิตใจผ่องใส ปราศจากความกังวล เมื่อจิตใจ ผ่องใสก็สามารถมองปัญหาต่าง ๆ อย่างชัดเจนและหาทางแก้ปัญหาได้โดยง่าย เมื่อไร้ปัญหาโลกโดยรอบก็จะแลดูสวยงาม ศาสนาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางนี้

2.3.2 จิตวิทยาสำหรับการสอนแบบอิงประสบการณ์

ยึดหลักจิตวิทยาผสมผสานกันระหว่าง กลุ่มเชื่อมโยงนิยม (SR Theories) และกลุ่มประสบการณ์นิยม (Gesalt/Field Theories) สำหรับการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง (Active Learning Process) (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ : 2538 อ้างถึงใน ยูวดี คงเพชรขาว)

1) *กลุ่มเชื่อมโยงนิยม* เชื่อว่าพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นผลจากการที่เอกัตบุคคลได้รับตัวแท้หรือสิ่งเร้าแล้วตอบสนอง มีปฏิกริยาระหว่างตัวแท้กับการตอบสนองเป็นไปแบบลูกโซ่ โดยมีการเสริมแรงคอยช่วยให้พฤติกรรมดำเนินต่อไปไม่หยุดชะงัก จนในที่สุดผู้เรียนก็จะบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดการเรียนรู้ขึ้น

2) *กลุ่มประสบการณ์นิยม* เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหา เพื่อความอยู่รอดของชีวิต นั่นคือต้องลงมือกระทำ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรืออีกนัยหนึ่ง เมื่อได้เสาะแสวงหาประสบการณ์แล้วการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ทฤษฎีการเรียนรู้นี้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

โดยสรุป ปรัชญา และจิตวิทยาสำหรับการสอนแบบอิงประสบการณ์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่ม สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ในการดำเนินการจัดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เพื่อสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมให้เป็นที่น่าสนใจ และเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมในการเรียนรู้ และการแสวงหาประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

2.4 ผลกระทบของวิธีการสอนแบบอิงประสบการณ์

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวถึงผลกระทบของวิธีการสอนแบบอิงประสบการณ์ (2540 : 5)

2.4.1 *ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์* ที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานโดยมุ่งให้ “ทำได้” มากกว่า “มุ่งให้รู้”

2.4.2 *เป็นการเรียนแบบธรรมชาติของชีวิตจริง* ที่เมื่อมีปัญหาที่ต้องประสบผู้เรียนก็จะขนขวายหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาแก้ปัญหาทำให้ได้กระบวนการทำงานที่สามารถนำคิดค้นมาใช้

2.4.3 *สร้างคุณลักษณะที่สำคัญในการเป็นสมาชิกสังคมโลก* คือ ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักเสาะแสวงหาความรู้ รู้จักตัดสินใจ และการทำงานเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะทำให้คิดและทำอย่างมีอาชีพ

2.4.4 บทบาทผู้สอน และผู้เรียนเปลี่ยนไป

ผู้เรียน จะต้องมีความรับผิดชอบในการเสาะแสวงหาความรู้มาใช้ในการเผชิญประสบการณ์จากผู้รู้ และแหล่งความรู้ต่าง ๆ

ผู้สอน จะทำหน้าที่เกื้อกูลอำนวยความสะดวกในการเรียน เป็นผู้ประสานงานให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลตามที่ผู้เรียนร้องขอ และทำหน้าที่ประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เผชิญ

โดยสรุป ผลกระทบของวิธีการสอนแบบอิงประสบการณ์ คือ ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ เป็นการเรียนแบบธรรมชาติของชีวิตจริง สร้างคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียน และบทบาทผู้เรียนและผู้สอนเปลี่ยนไป

2.5 วิธีการ/รูปแบบการหาประสบการณ์

2.5.1 *วิธีการสอนแบบอิงประสบการณ์* มีวิธีการหาประสบการณ์ได้ 3 รูปแบบ คือ เรียนจากครู เรียนจากเพื่อน และเรียนด้วยตนเอง

1) เรียนจากครู โดยครูเป็นผู้แนะนำประสบการณ์เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ สิ่งที่คาดหวังและกิจกรรมในการหาประสบการณ์ รวมการสรุปสิ่งที่ได้จากการเผชิญประสบการณ์ และการประเมินผลการเผชิญประสบการณ์ด้วย

2) เรียนจากเพื่อน โดยเพื่อนเป็นผู้แนะนำแทนครู เช่น ประสบการณ์บางอย่างเพื่อนมีความเข้าใจแล้วก็ช่วยแนะนำให้ หรือสอนให้แทนครู

3) เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนศึกษาจากแผนเผชิญประสบการณ์ และเอกสาร หรืออุปกรณ์ ประกอบการเรียนรู้ตามประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

2.5.2 *รูปแบบการหาประสบการณ์* มี 3 รูปแบบ ได้แก่ การใช้กระบวนการกลุ่ม ราชกรณี และฝึกปฏิบัติ

1) *โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม* โดยจัดแบ่งกลุ่มเผชิญประสบการณ์เป็นกลุ่มย่อย และให้สมาชิกแต่ละกลุ่มย่อยช่วยกันค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ ช่วยกันถ่ายทอดทำความเข้าใจกันภายในกลุ่ม และลงมือหาประสบการณ์ โดยการฟังพากันภายในกลุ่ม

กลุ่มสัมพันธ์ โดยการใช้หลักของการฟังพาทักษะกัน ร่วมมือกัน แบ่งปัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม

เปเร็อง กุมุท (2537 : 132) การฝึกอบรมแบบกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง โปรแกรมการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถของบุคคล ด้วยการใช้กระบวนการกลุ่มที่เน้นงานกลุ่ม และปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้นำและสมาชิกในกลุ่ม หรือระหว่างสมาชิกกับสมาชิกของกลุ่มด้วยกัน ทำงานและเรียนรู้ภายใต้หลักการของการฟังพาทักษะกัน

2) *การฝึกอบรมแบบราชกรณี* หมายถึง การใช้กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ผ่านประสบการณ์การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นแล้ว เหตุการณ์ที่สมมติหรือจำลองขึ้นมา หรืออาจเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหลายครั้งที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกัน

3) *การฝึกปฏิบัติ* โดยการใช้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกคำนวณภาษี ฝึกกรอกแบบแสดงรายการภาษี และฝึกตรวจแบบแสดงรายการภาษี

โดยสรุป วิธีการสอนแบบอิงประสบการณ์ สามารถหาประสบการณ์ได้ 3 รูปแบบคือ เรียนจากครู เรียนจากเพื่อน และเรียนด้วยตนเอง สำหรับรูปแบบการหาประสบการณ์ โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม การฝึกอบรมแบบราชกรณี และการฝึกปฏิบัติ

3. ชุดฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดในเรื่องของชุดฝึกอบรมเกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ ประเภทของชุดฝึกอบรม และองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม

3.1 ความหมายของชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรม เป็นชุดสำเร็จที่ใช้เป็นแนวทาง และเครื่องมือในการดำเนินการฝึกอบรมอย่างมีระเบียบระบบ ทั้งในส่วนวิทยากรให้การฝึกอบรม และในส่วนของสมาชิกที่มารับ การฝึกอบรม โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการฝึกอบรม การกำหนดสื่อ การกำหนดกิจกรรม การ กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งการกำหนดเครื่องมือ และ การประเมินการฝึกอบรมไว้ อย่างครบถ้วน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ : 2538 อ้างถึงใน ยุวดี คงเพชรขาว)

โดยทั่วไปชุดฝึกอบรม หมายถึง ชุดวัสดุ อุปกรณ์ที่มีการกำหนดขั้นตอนในการ นำสื่อและกิจกรรมเข้ามาใช้ในการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่จัดฝึกอบรม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ความสำคัญของชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมมีความสำคัญต่อการฝึกอบรม ดังนี้

3.2.1 เป็นเครื่องมือในการรับประกันประสิทธิภาพการฝึกอบรม ให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์และเกณฑ์ที่กำหนด

3.2.2 สามารถจัดการฝึกอบรมที่อิงระบบมากกว่าอิงตัวบุคคล โดยทั่วไปการจัดการ ฝึกอบรมที่จะให้เกิดผลสำเร็จนั้นมักเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียง เพื่อให้การฝึกอบรมนั้นน่าสนใจ วิทยากร จะใช้ความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งจำนวนของวิทยากรประเภทนี้จะมือน้อย และนับวันจะเริ่มลดน้อยลง ดังนั้น ผู้รับการฝึกอบรมจึงเป็นเพียงบุคคลกลุ่มน้อยเท่านั้นที่จะมีโอกาสที่ดีที่ได้รับการฝึกอบรมกับ วิทยากรที่มีคุณภาพเช่นนั้น ดังนั้นชุดฝึกอบรมที่ผลิตขึ้นนี้จะเหมือนเครื่องมือที่จะช่วยให้การ ดำเนินการฝึกอบรมสามารถดำเนินไปได้ตามปกติ โดยไม่มุ่งเน้นวิทยากรเป็นศูนย์กลาง

3.2.3 ช่วยให้การวางแผนการฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีการใช้เครื่องมือ เพื่อให้การฝึกอบรมสามารถดำเนินไปตามเป้าหมายในรูปแบบที่ต้องการ เช่น การยึดสมาชิกผู้รับ การฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง และการยึดวิทยากรเป็นศูนย์กลาง

3.2.4 ทำให้การฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงบุคลิกภาพทางอารมณ์ของวิทยากร ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ในการฝึกอบรม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ : 2538 อ้างถึงใน ยุวดี คงเพชรขาว)

โดยสรุป ชุดฝึกอบรมมีความสำคัญคือ เป็นเครื่องมือในการรับประกันประสิทธิภาพการฝึกอบรม ช่วยให้การดำเนินการฝึกอบรมดำเนินไปได้ตามปกติตามแผนการฝึกอบรมที่วางไว้ และไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงบุคลิกภาพของวิทยากรที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ในการฝึกอบรม

3.3 ประเภทของชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีหลายประเภท ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ ชุดฝึกอบรมรายบุคคล ชุดฝึกอบรมประกอบการบรรยาย และชุดฝึกอบรมสำหรับกิจกรรมกลุ่มการบรรยาย

3.3.1 ชุดฝึกอบรมรายบุคคล เป็นชุดฝึกอบรมที่จัดระบบขึ้นเพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมใช้ฝึกอบรมด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่ระบุไว้ โดยมีห้องฝึกอบรมพิเศษที่เรียกว่า ห้องฝึกอบรมรายบุคคลที่มีคู่มือจัดเตรียมไว้ ผู้รับการฝึกอบรมจะนำชุดฝึกอบรมไปใช้ในคูหา เมื่อมีปัญหาระหว่างการฝึกอบรม ผู้รับการฝึกอบรมจะปรึกษากันได้ วิทยากรพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงาน ผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำชุดฝึกอบรมประเภทนี้ไปใช้ศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีวิทยากรคอยให้ความช่วยเหลือ ชุดฝึกอบรมรายบุคคลจะสามารถฝึกฝน และส่งเสริมนิสัยของผู้รับการฝึกอบรมในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างดี

3.3.2 ชุดฝึกอบรมประกอบการบรรยาย เป็นชุดฝึกอบรมที่มีการกำหนดกิจกรรมใช้ประกอบการฝึกอบรมแบบบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทของวิทยากรให้พูดน้อยลงและเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมมากขึ้น เนื่องจากเป็นชุดฝึกอบรมที่วิทยากรเป็นผู้ใช้ บางครั้งจึงเรียกว่า ชุดฝึกอบรมสำหรับวิทยากร ชุดฝึกอบรมที่ใช้ประกอบการบรรยายจะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยาย และประกอบกิจกรรมตามลำดับขั้น สื่อที่ใช้อาจเป็นบัตรคำ สไลด์ประกอบเสียง เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ และกิจกรรมกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้อภิปรายตามปัญหา และหัวข้อที่วิทยากรกำหนดให้ ในการใช้ชุดฝึกอบรมประเภทนี้จะบรรจุไว้ในกล่องที่มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนสื่อการฝึกอบรม อย่างไรก็ตามหากเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพงหรือมีขนาดไม่เหมาะสม แดก หรือเสียหายได้ง่าย หรือเป็นสิ่งมีชีวิตจะไม่นำมาใส่ไว้ในชุดฝึกอบรม แต่จะระบุในคำชี้แจงเพื่อให้วิทยากรจะต้องเตรียมไว้ล่วงหน้าก่อนทำการฝึกอบรม

3.3.3 ชุดฝึกอบรมสำหรับกิจกรรมกลุ่มการบรรยาย ปัจจุบันนี้มีได้ถือว่าวิทยากรเป็นแหล่งความรู้หลักต่อไปแล้ว ดังนั้นวิทยากรที่พูดไม่เก่งจึงไม่ต้องกังวลว่าตนเองจะเป็นวิทยากรที่ดีไม่ได้ เพราะวิทยากรจะทำหน้าที่เป็นผู้เตรียมสภาพการณ์เป็นผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้ประสานงานการฝึกอบรม วิทยากรไม่จำเป็นต้องเป็นผู้แสดงอีกต่อไป ผู้รับการฝึกอบรมจะฝึกอบรมจากชุดฝึกอบรมซึ่งจะมีการเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมประกอบกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน

ห้องฝึกอบรมกิจกรรมที่เรียกว่า ห้องฝึกอบรมแบบศูนย์ฝึกอบรม ชุดการฝึกอบรมสำหรับกิจกรรม กลุ่มบรรยาย จะประกอบด้วยชุดย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์ มีสื่อครบชุดตามจำนวนผู้รับการฝึกอบรมในศูนย์กิจกรรมนั้นๆ สื่อที่ใช้ในศูนย์จัดไว้ในรูปของสื่อประสม อาจใช้ป็นสื่อรายบุคคล หรือสื่อสำหรับกลุ่มผู้รับการฝึกอบรมทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันได้ ผู้รับการฝึกอบรมที่ศึกษาจากชุดการฝึกอบรมสำหรับกิจกรรมกลุ่มการบรรยาย กลุ่มต้องการความช่วยเหลือจากวิทยากรเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มฝึกอบรมเท่านั้น หลังจากเริ่มเผชิญต่อวิธีการใช้แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมจะสามารถช่วยเหลือกันและกันได้ระหว่างประกอบกิจกรรมการฝึกอบรม หากมีปัญหาผู้รับการฝึกอบรมสามารถซักถามวิทยากรได้เสมอ

นอกจากชุดฝึกอบรมทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวแล้วยังมีชุดฝึกอบรมประเภทอื่น ๆ อีกซึ่งจะแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ : 2538 อ้างถึงใน ยุวดี คงเพชรขาว)

โดยสรุป ชุดฝึกอบรมมี 3 ประเภท ได้แก่ ชุดฝึกอบรมรายบุคคล ชุดฝึกอบรมประกอบการบรรยาย และชุดฝึกอบรมสำหรับกิจกรรมกลุ่มการบรรยาย

3.4 องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม

ศ.ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของชุดฝึกอบรมว่าเป็นการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันให้เป็นชุดฝึกอบรมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมให้ได้ผลตามที่ต้องการ ผลที่เกิดจากกระบวนการฝึกอบรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้แต่อาจจะวัดหรือสังเกตได้เมื่อให้เวลาพอสมควร องค์ประกอบที่สำคัญของชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย

3.4.1 **คู่มือสำหรับผู้ใช้ชุดฝึกอบรม** หรือผู้รับการฝึกอบรมต้องศึกษาจากชุดฝึกอบรม

3.4.2 **คำสั่ง** หรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนจากชุดฝึกอบรม

3.4.3 **เนื้อหาสาระ** ในรูปของสื่อการสอนแบบประสม รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งกำหนดให้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.4.4 **การประเมิน** เป็นการประเมินของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงานการค้นคว้า และผลของการเรียนรู้ในรูปของแบบทดสอบต่าง ๆ ส่วนประกอบทั้งหมดจะอยู่ในกล่องหรือซอง โดยจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการใช้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ : 2538 อ้างถึงใน ยุวดี คงเพชรขาว)

โดยสรุป องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมประกอบด้วย คู่มือสำหรับผู้ใช้ชุดฝึกอบรม คำสั่ง เนื้อหาสาระ และการประเมิน

3.5 แนวคิดในการผลิตชุดฝึกอบรม

การผลิตชุดฝึกอบรมมีแนวคิดที่สำคัญโดยอิงมาจากแนวคิดในการผลิตชุดการสอน ดังนี้

แนวคิดที่ 1 ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้รับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีหลายด้าน คือ ความสามารถทางสติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม เป็นต้น ในการจัดการฝึกอบรมโดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น วิธีการที่เหมาะสมที่สุดคือ การจัดการฝึกอบรมรายบุคคล หรือการฝึกอบรมตามเอกัตตภาพ การศึกษาโดยเสรี การศึกษาด้วยตนเอง ล้วนเป็นวิธีการเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีวิทยากรคอย แนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

แนวคิดที่ 2 การฝึกอบรมเกิดจากการเปลี่ยนแปลง โดยเปลี่ยนจากการยึดวิทยากร เป็นศูนย์กลางมาเป็นการยึดผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางแทน โดยมีการจัดแหล่งความรู้ และ ประสบการณ์ ให้ผู้รับการฝึกอบรมศึกษาด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อแบบต่าง ๆ การฝึกอบรม วิธีนี้ วิทยากรจะถ่ายทอดความรู้ให้ผู้รับการฝึกอบรมเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด อีกสอง ส่วนผู้รับการฝึกอบรมจะศึกษาด้วยตนเองจากสิ่งทีวิทยากรเตรียมไว้ในชุดฝึกอบรม

แนวคิดที่ 3 การใช้โสตทัศนูปกรณ์ในรูปของการจัดระบบ การใช้สื่อการฝึก อบรมหลายอย่างมาช่วยในการฝึกอบรมให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้รับการฝึก อบรม แทนการให้วิทยากรเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้รับการฝึกอบรมอยู่ตลอดเวลา แนวทางใหม่ จึงเป็นการผลิตสื่อการฝึกอบรมแบบประสมให้เป็นชุดฝึกอบรม

แนวคิดที่ 4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งเดิมผู้รับการฝึก อบรมเป็นเพียงฝ่ายรับความรู้จากวิทยากรเท่านั้น ไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อน ๆ และวิทยากร ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมขาดทักษะในการแสดงออก จึงได้มีการนำกระบวนการกลุ่ม สัมพันธ์มาใช้ในการฝึกอบรม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ซึ่ง นำมาสู่การผลิตสื่อในรูปของชุดฝึกอบรม

แนวคิดที่ 5 การจัดสภาพแวดล้อมการฝึกอบรม โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู มาใช้ โดยจัดสภาพการณ์ออกมาเป็นการฝึกอบรมแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึงระบบการฝึกอบรม ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมแสดงกิจกรรม ดังนี้

- 1) ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง
- 2) ได้ทราบว่า การตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร

3) ได้รับการเสริมแรงที่ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูก หรือคิดถูกอันจะทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

4) ได้เรียนรู้ที่ละขั้นตามความสามารถ และความสบายใจของผู้เรียนเอง การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น จะต้องมีเครื่องมือช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการฝึกอบรมถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง ทั้งประเภทและแนวคิดของชุดฝึกอบรมนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง และเป็นพื้นฐานในการผลิตชุดฝึกอบรมอื่น ๆ ได้ เช่นเดียวกัน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ผู้ประสานงานแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สัมภาษณ์ 13 พฤษภาคม 2538 : อ้างถึงใน เวทิการ์ เหลืองเจริญรัมย์ : 2542)

โดยสรุปแนวคิดในการผลิตชุดฝึกอบรมประกอบด้วย 5 แนวคิด ได้แก่

- (1) ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (2) การฝึกอบรมที่ยึดผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง
- (3) การใช้โสตทัศนูปกรณ์ในรูปแบบของการจัดระบบ
- (4) เปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน และ
- (5) การจัดสภาพแวดล้อมการฝึกอบรม โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้รับการฝึกอบรม

4. ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาในรายละเอียดที่เกี่ยวกับ ความหมายของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ การผลิตชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ และขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

4.1 ความหมายของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2541 : 224) กล่าวว่า ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เป็นชุดสื่อประสมที่จัดเตรียมไว้สำหรับกำหนดแนวทางการเผชิญประสบการณ์ อยู่ในรูปของแผนเผชิญประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทราบประสบการณ์หลัก ประสบการณ์รอง ภารกิจ และรายละเอียดขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนเผชิญประสบการณ์ โดยใช้ ความรู้ ข้อมูล จากแหล่งความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้การเผชิญประสบการณ์สำเร็จลุล่วง

4.2 การผลิตชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

การผลิตชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ มี 11 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์เนื้อหา (หลักสูตร/วิชา) (2) การกำหนดชุดประสบการณ์ที่คาดหวัง (3) การวิเคราะห์และกำหนดภารกิจ/งาน (4) การวิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับแต่ละภารกิจ/งาน (5) การเลือกรูปแบบและวิธีการให้ประสบการณ์ (6) การกำหนดบริบท และสถานการณ์สำหรับเผชิญประสบการณ์

(7) การเลือกและผลิตสื่อสำหรับชุดประสบการณ์ (8) การเขียนแผนกำกับประสบการณ์ แผนเผชิญประสบการณ์ แผนการสอนแบบอิงประสบการณ์ และแผนผลิตสื่อการสอน (9) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเส้นทางการเรียน และออกแบบสถานที่เผชิญประสบการณ์ (10) การทดสอบประสิทธิภาพชุดประสบการณ์ และ(11) การปรับปรุงชุดประสบการณ์ (วาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2541: 225)

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์เนื้อหา (หลักสูตร/วิชา) โดยการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยอย่างน้อยมี 15 หน่วย 1 หน่วยใช้เวลาเรียนเท่ากับ 1 สัปดาห์ สำหรับใน 1 ภาคการศึกษา

ขั้นที่ 2 กำหนดชุดประสบการณ์ เป็นการกำหนดหน่วยประสบการณ์เป็น 15 หน่วยในการกำหนดหน่วยประสบการณ์มีวิธีการและข้อคำนึงดังนี้

1. วิธีการกำหนดหน่วยประสบการณ์

1) การอิงหน่วยเนื้อหาโดยการเติมอาการนาม (การ + คำกริยา) ไว้หน้า เช่น การถ่ายเทความร้อน การสืบพันธุ์ของพืชมีดอก ฯลฯ หรือบูรณาการประสบการณ์ใหม่ที่มีอาการนำหน้า

2) เมื่อได้หน่วยประสบการณ์ทั้ง 15 หน่วยแล้ว แยกหน่วยประสบการณ์เป็นหน่วยประสบการณ์หลัก อย่างน้อย 2 ประสบการณ์หลัก

3) พิจารณาแต่ละประสบการณ์หลักแล้วแยกเป็นประสบการณ์รองอย่างน้อย 2 ประสบการณ์รอง

4) ใส่รหัสหมายเลขของหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รอง

2. ข้อคำนึงในการกำหนดหน่วยประสบการณ์

1) ชื่อหน่วยประสบการณ์ อาจซ้ำกับชื่อหน่วยเนื้อหา แต่ควรเปลี่ยนเป็นการกระทำ (Action Word)

2) ชื่อประสบการณ์หลักและประสบการณ์รอง ต้องมีคำกริยานำหน้า

3) ต้องมีการกำหนดหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รองเป็นคาบ (นาที)

4) ใส่รหัสประสบการณ์โดยยึดหมายเลขหน่วยเป็นหลัก เช่น 9.1.2 หมายถึงหน่วยประสบการณ์ที่ 9 ประสบการณ์หลักที่ 1 ประสบการณ์รองที่ 2

5) ชื่อหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รองไม่ควรเป็นชื่อเดียวกัน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และกำหนดภารกิจ / งาน โดยการนำประสบการณ์รองมาแยกเป็นขั้นตอนย่อย 2 ระดับ คือ ภารกิจ และ งาน

1) ภารกิจ (Job) เป็นกิจกรรมหลักที่ต้องทำตามลำดับจากต้นไปจนจบ การกำหนดภารกิจให้กำหนดเป็นภารกิจ 1 2 3 ... หรือ Job (1) Job (2) Job (3)...Job (N)

2) งาน (Task) เป็นกิจกรรมย่อยที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุแต่ละภารกิจ การกำหนดงานให้ระบุกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องทำตามลำดับเป็นงาน 1 2 3 Task (1) Task (2) Task (3)...Task (N)

ในการเขียนภารกิจ และงาน ให้ใช้คำกริยาโดยไม่ต้องมีอากรนามประกอบ

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับแต่ละภารกิจและงาน เป็นการจำแนกเนื้อหาเป็นหัวข้อย่อยตามภารกิจและงาน

ขั้นที่ 5 เลือกรูปแบบและวิธีการให้ประสบการณ์ เป็นการกำหนดรูปแบบ และวิธีการให้ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับภารกิจและงาน

รูปแบบการให้ประสบการณ์มี 3 รูปแบบ คือ

1) การเรียนด้วยตนเอง Self – Directed Learning (SDL)

2) การเรียนกับเพื่อน Peer – Directed Learning (PDL)

3) การเรียนกับครู Teacher – Directed Learning (TDL)

วิธีการให้ประสบการณ์ ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) สถานการณ์จำลอง (Simulation) เกม (Game) วิทยานิพนธ์ (Case Studies) การสอนแบบโครงการ (Projects Teaching) การสอนแบบอิงปัญหา (Problem – Based Teaching) การฝึกงาน (On the Job Training) การทดลอง (Experiment) และการปฏิบัติจริง (Real Life Practices)

ขั้นที่ 6 กำหนดบริบท และสถานการณ์สำหรับเผชิญประสบการณ์ เป็นการระบุบริบทและสถานการณ์ในหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รอง

กำหนดบริบท (Setting) เป็นการกำหนดเงื่อนไขผู้เกี่ยวข้อง สิ่งที่ต้องมี สถานที่ เวลาที่ประสบการณ์จะต้องเกิดขึ้น (อะไร ใคร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร)

กำหนดสถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์/เรื่องย่อ ที่เกี่ยวข้องหรือนำไปสู่ประสบการณ์ (การผูกเรื่องต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง)

การกำหนดบริบท และสถานการณ์มีแนวทางดังนี้

1) การกำหนดบริบทและสถานการณ์หน่วยประสบการณ์ ให้กำหนดบริบทและสถานการณ์ของหน่วยประสบการณ์ และเขียนในหัวข้อบริบทและสถานการณ์ในแผนการสอนอิงประสบการณ์

2) การกำหนดบริบทและสถานการณ์สำหรับประสบการณ์หลัก ให้กำหนดบริบทและสถานการณ์ของประสบการณ์หลักในแผนเผชิญประสบการณ์ โดยเขียนบรรยายสั้น ๆ เพื่อ

แสดงว่านักเรียนต้องทำอะไร (ในประสบการณ์รอง) มีรายละเอียดอย่างไร (ภารกิจ/งาน) ที่ไหน เมื่อไร และต้องเตรียมการอย่างไร

3) การกำหนดบริบทและสถานการณ์สำหรับประสบการณ์รอง ให้สรุปบริบทและสถานการณ์อย่างย่อ โดยเขียนเฉพาะสถานที่เผชิญประสบการณ์อย่างเดียวในแผนเผชิญประสบการณ์

ขั้นที่ 7 การเลือกและผลิตสื่อสำหรับชุดประสบการณ์ ก่อนเลือกและผลิตสื่อ ควรจะศึกษาทบทวนภารกิจ และงาน และกำหนดเนื้อหาของแต่ละประสบการณ์แล้ว

การเลือกและผลิตสื่อสำหรับชุดประสบการณ์ เป็นการระบุสื่อที่ใช้ในชุดเป็นสื่อประเภทใด และเป็นสื่อที่มีอยู่แล้วหรือต้องผลิตใหม่ เมื่อกำหนดประเภทสื่อได้แล้ว ก็จะจัดทำแผนผลิตสื่อ

สื่อสำหรับชุดประสบการณ์ประกอบด้วยสื่อหลักและสื่อเสริมให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้ศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่ เทปภาพ ประมวลสาระ แผ่นใส เป็นต้น

ขั้นที่ 8 การเขียนแผนกำกับประสบการณ์ แผนเผชิญประสบการณ์ แผนการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ และแผนผลิตสื่อการฝึกอบรม

1) การเขียนแผนกำกับประสบการณ์ เป็นการระบุขั้นตอนการสอนอิงประสบการณ์ ด้วยการใช้อุปกรณ์ประสบการณ์ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม / ภารกิจในการสอน (มี 7 ขั้นตอน (1) ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ (2) ปฐมนิเทศประสบการณ์ (3) เผชิญประสบการณ์ (4) รายงานความก้าวหน้า (5) รายงานผลการเผชิญประสบการณ์ (6) สรุปผลการเผชิญประสบการณ์ และ (7) ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์) สถานที่ และ เวลาที่ใช้แต่ละขั้นตอน

2) การเขียนแผนเผชิญประสบการณ์ เป็นการเขียนแผนเผชิญประสบการณ์รอง ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ประสบการณ์ และบริบท รายละเอียดของการเผชิญประสบการณ์ ครอบคลุมประสบการณ์รอง ภารกิจ งาน ขั้นตอน วิธีการ เนื้อหา ข้อมูล บริบท สื่อ และ แหล่งความรู้ สิ่งอำนวยความสะดวก และประเมิน

3) การเขียนแผนการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เป็นการเขียนแผนหน่วยประสบการณ์ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์มาแล้วให้อยู่ในรูปสิ่งจัดแนวคิดล่วงหน้า ประกอบด้วย หน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก ประสบการณ์รอง วัตถุประสงค์ และสถานการณ์ ขั้นตอนการเผชิญประสบการณ์ สื่อและแหล่งประสบการณ์ และการประเมิน

4) การเขียนแผนผลิตสื่อการฝึกอบรม เป็นการระบุรายละเอียดของสื่อการฝึกอบรมที่มีอยู่แล้ว หรือต้องผลิตใหม่ ที่ครอบคลุม ประเภทสื่อ ชื่อเรื่อง ความยาวของสื่อ วัตถุประสงค์ สรุปเนื้อหา แหล่งที่มาของสื่อ ขั้นตอนการผลิต และทรัพยากรที่ต้องใช้ผลิตสื่อ

ขั้นที่ 9 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เส้นทางการเรียน และออกแบบสถานที่
เผชิญประสบการณ์

1) สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้ในการทดลอง หรือใช้ร่วมกับสื่อ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข ฯลฯ

2) เส้นทางการเรียน เป็นการลำดับขั้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องผ่านการเผชิญประสบการณ์ต่าง ๆ มักเขียนในรูปแบบแผนภูมิ (Flowchart)

3) การออกแบบสถานที่เผชิญประสบการณ์ เป็นการกำหนดสถานที่เผชิญประสบการณ์ การเขียนแผนที่เส้นทางการเรียนของอาคารที่เกี่ยวข้อง และการเขียนแผนผังการจัดชั้นเรียน

- การกำหนดสถานที่เผชิญประสบการณ์ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ฯลฯ

- การเขียนแผนที่เส้นทางการเรียนของอาคารที่เกี่ยวข้อง เป็นการเขียนอาคารที่ห้องเรียนตั้งอยู่ และอาคารอื่นที่นักเรียนต้องออกไปค้นคว้าตามสื่อและแหล่งความรู้ที่กำหนดไว้ในแผนเผชิญประสบการณ์ โดยเขียน เส้นทาง ถนน ชื่ออาคาร และลูกศรอย่างชัดเจน

- การเขียนแผนผังการจัดชั้นเรียนเป็นการเขียนแผนผังแสดงห้องเรียน ประกอบด้วย ระเบียง ประตูทางเข้าออก หน้าต่าง กระดานดำ โต๊ะครู มุมวิชาการ โต๊ะปฏิบัติการ ฯลฯ และตำแหน่งของการเผชิญประสบการณ์แบบเดี่ยว (SDL) แบบกลุ่ม (PDL) และเรียนกับครู (TDL) รวมทั้งจุดประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ที่ระบุไว้ในแผนเผชิญประสบการณ์

ขั้นที่ 10 การทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เป็นกระบวนการนำชุดประสบการณ์ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง เพื่อให้ทราบว่าชุดฝึกอบรมมีคุณภาพในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 11 การปรับปรุงชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เป็นการนำชุดประสบการณ์ที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว ปรับปรุงในด้านประสบการณ์ร่อง ภารกิจ/งาน สื่อ ฯลฯ เพื่อให้ชุดประสบการณ์มีคุณภาพสูงขึ้น

โดยสรุป การผลิตชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ มี 11 ขั้นตอน คือ (1) วิเคราะห์เนื้อหา (2) กำหนดชุดประสบการณ์ที่คาดหวัง (3) วิเคราะห์และกำหนดภารกิจ/งาน (4) วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับแต่ละภารกิจและงาน (5) เลือกรูปแบบและวิธีการให้ประสบการณ์ (6) กำหนดบริบท และสถานการณ์สำหรับเผชิญประสบการณ์ (7) เลือกและผลิตสื่อสำหรับชุดประสบการณ์ (8) เขียนแผนกำกับประสบการณ์ (9) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เส้นทางการเรียน

และออกแบบสถานที่เผชิญประสบการณ์ (10) ทดสอบประสิทธิภาพชุดประสบการณ์ และ (11) ปรับปรุงชุดประสบการณ์

4.3 ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

การใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ครอบคลุม การจัดเตรียมบริบท / สถานการณ์ วัตถุประสงค์การใช้ วิธีการใช้ การศึกษาคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ประมวลสาระ คู่มือเผชิญประสบการณ์ และการประเมิน (วาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2541:230)

4.3.1 การจัดเตรียมบริบท/สถานการณ์ เป็นสิ่งสำคัญที่วิทยากรจะต้องจัดเตรียมสถานที่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริบท และสถานการณ์ ได้แก่ มุมวิชาการ บริเวรรอบ ๆ ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการ ฯลฯ ซึ่งเป็นแหล่งให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เผชิญประสบการณ์

4.3.2 วัตถุประสงค์การใช้ ในการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน จำแนกได้ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับวิทยากรในการจัดประสบการณ์ ใช้กำหนดประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รอง ซึ่งนำไปสู่ ภารกิจ และงานให้กับผู้รับการฝึกอบรม
- 2) เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับผู้รับการฝึกอบรมในการเผชิญประสบการณ์ใน 3 ลักษณะ คือ เผชิญ ผจญ และเผชิญ
- 3) เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.3.3 วิธีการใช้ การกำหนดวิธีการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เป็นการระบุขั้นตอนการใช้ ซึ่งมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ (Pretest) เป็นการศึกษาประสบการณ์

การเดิมของผู้รับการฝึกอบรมก่อนที่จะเรียนประสบการณ์นั้นจากชุดฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ (Briefing) เป็นการอธิบายวัตถุประสงค์ของประสบการณ์ เสนอประสบการณ์ที่คาดหวัง เสนอสถานการณ์ / ฉาก อธิบายภารกิจ / งาน ชี้แนะแหล่งความรู้ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก และระบุผลที่คาดหวัง

ขั้นที่ 3 เผชิญสถานการณ์ (Coping) เป็นการเข้าสู่กระบวนการเผชิญประสบการณ์ด้วยการดำเนินการตามขั้นตอนหลักของการเผชิญ (Coping) ผจญ (Interact) และเผชิญ (Wrap-up) จนกระทั่งเกิดประสบการณ์สมบูรณ์ขึ้น

ขั้นที่ 4 รายงานความก้าวหน้า (Reporting) เป็นการทำให้ทราบว่า ภารกิจที่ผู้รับการฝึกอบรมทำในขั้นเผชิญสถานการณ์ได้ดำเนินการตามขั้นตอนใดบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

ขั้นที่ 5 รายงานผลการเผชิญประสบการณ์ (Debriefing)

ขั้นที่ 6 สรุปผลการเผชิญประสบการณ์ เป็นการอธิบายขั้นตอนที่ได้เผชิญประสบการณ์และเนื้อหาที่จำเป็น

ขั้นที่ 7 ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ (Postest) เป็นการศึกษาความก้าวหน้าของผู้รับการฝึกอบรม โดยใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

4.3.4 การศึกษาคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ประมวลสาระ และคู่มือเผชิญประสบการณ์ ในการใช้ชุดฝึกอบรมอิงประสบการณ์ วิทยากรต้องศึกษาคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ และประมวลสาระ ส่วนผู้รับการฝึกอบรมต้องศึกษาคู่มือเผชิญประสบการณ์

1) คู่มือการใช้ชุดอิงประสบการณ์ ประกอบด้วย 3 ภาค คือ

ภาคที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ รายละเอียดวิชา หลักสูตร การเตรียมตัวของวิทยากร / ผู้รับการฝึกอบรม แผนผังการจัดห้องประชุม และสิ่งที่ต้องเตรียมล่วงหน้า

ภาคที่ 2 รายละเอียดประสบการณ์ ประกอบด้วย แผนการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ แผนเผชิญประสบการณ์ แผนกำกับประสบการณ์ ชุดประสบการณ์ เครื่องมือประเมินประสบการณ์ เช่น แบบสังเกต แบบสอบถามความคิดเห็น ฯลฯ และภาคผนวก แผนผลิตสื่อ บทวิทยุ / โทรทัศน์

ภาคที่ 3 คู่มือเผชิญประสบการณ์ (สำหรับผู้รับการฝึกอบรม) ประกอบด้วย แบบประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ แผนเผชิญประสบการณ์ แบบฝึกปฏิบัติพร้อมเฉลยแบบประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ และภาคผนวก (ถ้ามี)

2) ประมวลสาระ ประกอบด้วย แผนผังแนวคิด ส่วนนำ (ความจำเป็นที่ต้องฝึกอบรม ขอบข่ายสาระ และวัตถุประสงค์) เนื้อหาตามหัวเรื่องพร้อมภาพประกอบ (ถ้ามี) ส่วนสรุป และภาคผนวก

3) คู่มือเผชิญประสบการณ์ ประกอบด้วย แบบประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ แผนเผชิญประสบการณ์ แบบฝึกปฏิบัติพร้อมเฉลย แบบประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ และ ภาคผนวก (ถ้ามี)

4.3.5 การประเมิน ในการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์จะต้องมีการประเมิน คือ การตัดสินคุณภาพ และประสิทธิภาพ ของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ โดยประเมินใน 3 ลักษณะ คือ องค์ประกอบในชุดฝึกอบรม ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม ซึ่งได้จาก

การทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม และความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่เรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

โดยสรุป ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ได้แก่ (1) การจัดเตรียมบริบท/สถานการณ์ (2) วัตถุประสงค์การใช้ (3) วิธีการใช้ (4) การศึกษาคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ประมวลสาระ และคู่มือเผชิญประสบการณ์ และ (5) การประเมิน

5. การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และเทปภาพ

สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีหลายประเภท ในงานวิจัยนี้จะกล่าวเฉพาะ สื่อสิ่งพิมพ์ เทปภาพ และสื่อแผ่นใส

5.1 สื่อสิ่งพิมพ์

สิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษาอาจจะเป็นตัวหนังสือหรือรูปภาพที่ใช้วิธีต่าง ๆ ทางกรพิมพ์ เพื่อบรรจุเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้อ่าน เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้จากจุดเริ่มต้นไปสู่คนเป็นจำนวนมาก และเป็นสื่อที่เก็บไว้ได้นานทำให้การถ่ายทอดด้วยสื่อนี้ไม่อาจจะถูกจำกัดได้ด้วยเวลา จึงเป็นสื่อที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะใช้เพื่อการศึกษา เพราะความรู้และวิทยาการต่าง ๆ จะก้าวหน้าต่อไปได้ด้วยรากฐานจากความรู้ในอดีต และหากไม่มีหลักฐานจากอดีตที่บันทึกไว้ให้คนรุ่นหลังศึกษาได้แล้ว วิทยาการในปัจจุบันจะเกิดขึ้นได้ยาก

สิ่งพิมพ์ที่ใช้กันอยู่เป็นส่วนใหญ่ได้แก่ ตำรา วารสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ สมุดแบบฝึกหัด หนังสือเสริมแบบเรียน นิตยสาร หนังสืออ่านเล่นหรือนวนิยายและไมโครฟิล์ม

สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ประกอบชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ได้แก่ ประมวลสาระและแบบฝึกปฏิบัติ

5.2 ประมวลสาระ

สื่อสิ่งพิมพ์ที่ผู้รับการฝึกอบรมใช้ประกอบการเผชิญประสบการณ์ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้ใช้คำว่า “ประมวลสาระ” หมายถึงข้อความและภาพประกอบที่ใช้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระสำคัญที่มุ่งให้ผู้รับการฝึกอบรมต้องรู้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับผู้รับการฝึกอบรมในการเผชิญประสบการณ์ 3 ลักษณะ คือ เผชิญ ผจญ และเผชิญประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในชุดประสบการณ์ โดยกำหนดส่วนประกอบของประมวลสาระไว้ ดังนี้ (1) ปกนอก/ปกใน (2) คำนำประกอบด้วยที่มาของชุดประสบการณ์ วัตถุประสงค์ของประมวลสาระ และขอบข่ายเนื้อหาในประมวลสาระ (3) สารบัญ (4) สาระของหน่วยที่ 1 ประกอบด้วย แผนผังแนวคิด ส่วนนำ ความจำเป็นที่ต้องเรียนของขอบข่ายสาระและวัตถุประสงค์ เนื้อหาตามหัวเรื่อง พร้อมภาพประกอบ

(ถ้ามี) ส่วนสรุป และ (5) ภาคผนวก (ชัยขงค์ พรหมวงศ์ 2540 : 20)

5.3 แบบฝึกปฏิบัติ

ความหมายของแบบฝึกปฏิบัติ หมายถึง เอกสารที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้รับการฝึกอบรมควบคุมกับชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

ความสำคัญของแบบฝึกปฏิบัติ คือช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง โดยมีกิจกรรมให้ผู้รับการฝึกอบรมใคร่ครวญ มีการถามปัญหา และมีช่องว่างให้ผู้รับการฝึกอบรมบันทึกสาระสำคัญจากการอ่านเนื้อหาที่วิทยากรกำหนดไว้ วิทยากรสามารถประเมินในส่วนที่เป็นกระบวนการได้ ช่วยให้แนะแนวทางให้ผู้รับการฝึกอบรมดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการผลิตแบบฝึกปฏิบัติ มีแนวทางการผลิตดังนี้

1) การเขียนแบบฝึกปฏิบัติ ส่วนประกอบที่ต้องมีในแบบฝึกปฏิบัติ ได้แก่ คำชี้แจงในแต่ละประสบการณ์ร่อง แผนเผชิญประสบการณ์ บันทึกสาระสำคัญของแต่ละภารกิจ และงานที่กำหนดให้ทำ

(1) ชี้แจงเป็นการกำหนดสิ่งให้ผู้รับการฝึกอบรมควรปฏิบัติ

(2) แผนการเผชิญประสบการณ์ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทราบทิศทางเป้าหมายและบทบาทของตนเองในการเรียน

(3) บันทึกสาระสำคัญของแต่ละประสบการณ์ร่อง หลังจากผู้รับการฝึกอบรมศึกษาจากประมวลสาระแล้ว อาจมีที่ว่างให้ผู้รับการฝึกอบรมได้จดประเด็นที่สำคัญไว้ศึกษาต่อไป

(4) ภารกิจและงานที่กำหนดให้ทำในแต่ละประสบการณ์ร่อง อาจมีภารกิจและงานที่กำหนดให้ทำหลายอย่าง เช่น อภิปราย เขียนภาพ ฯลฯ และมีการตอบคำถามที่กำหนดไว้ในแต่ละภารกิจและงานก็ต้องเตรียมที่ว่างไว้ในแบบฝึกปฏิบัติให้ตรงกับเนื้อหาในประมวลสาระ

2) การจัดพิมพ์ ควรทำเป็นเล่มเพื่อจูงใจให้ผู้รับการฝึกอบรมสนใจและรู้สึกรู้ว่าแบบฝึกปฏิบัติเป็นสมบัติส่วนตัวของผู้รับการฝึกอบรม การจัดพิมพ์ควรจัดพิมพ์ลงในกระดาษ A 4

3) การตกแต่งด้วยการเข้าเล่มและทำปก เพื่อให้สวยงามน่าหยิบใช้ (วารสาร ทวิภูธรพัทธ์ 2540 : 98 – 99)

โดยสรุป แบบฝึกปฏิบัติ เป็นเอกสารที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้รับการฝึกอบรมควบคุมกับชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ซึ่งมีความสำคัญช่วยผู้รับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง โดยมีกิจกรรมให้ผู้รับการฝึกอบรมใคร่ครวญ และช่วยแนะแนวทางให้ผู้รับการฝึกอบรมดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ตำราทางไกล

การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ได้ผลิตขึ้นตามแนวทางของการผลิตตำราทางไกล ประกอบด้วยแผนผังแนวคิดและแผนการสอนประจำหน่วย (วาสนา ทวีกุลทรัพย์ : 2540)

5.4.1 การเขียนแผนผังแนวคิด

เป็นขั้นตอนหนึ่งของการเขียนประมวลสาระ ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยประกันได้ว่า ผู้เขียนจะสามารถเสนอเนื้อหาสาระที่สมดุลและครบถ้วนบริบูรณ์

แผนผังแนวคิด (Concept Mapping) เป็นแผนผังแสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดหรือ “Concept” ในระดับตอน หัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อย ทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในตอนเดียวกันและความสัมพันธ์กับแนวคิดในตอนอื่น ๆ เพื่อแสดงลำดับและความต่อเนื่องของแนวคิด ช่วยในการเสนอเนื้อหาให้มีความสมดุลครบถ้วนบริบูรณ์ และมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องอย่างเหมาะสม

วิธีเขียนแผนผังแนวคิด การเขียนแผนผังแนวคิดกระทำได้โดยการนำเรื่องที่จะเขียนเป็นหน่วยมาแบ่งเป็นเรื่องที่แยกย่อยลงไป โดยให้มีชื่อแทนแนวคิดของเรื่องย่อยเหล่านั้น เรื่องย่อยที่แยกออกมาจะเริ่มจากชื่อหน่วยลงมาจนถึงชื่อตอน หัวเรื่อง หัวเรื่องย่อย และหัวข้อต่าง ๆ เมื่อเขียนแล้วให้หาความสัมพันธ์ระหว่างสองเรื่องขึ้นไปแล้วโยงเส้น จะพบว่าจะเรียงเรื่องต่าง ๆ ตามลำดับก่อนหลังอย่างไร

การเขียนแผนผังแนวคิด ที่นิยมทำกันมี 2 วิธี คือ

1) การเขียนแผนผังแนวคิดในรูปแบบจำลอง มีวิธีเขียนโดยการนำชื่อเรื่องในระดับตอน หัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อย ใส่กรอบสี่เหลี่ยม หรือวงกลม แล้วโยงส่วนที่สัมพันธ์กัน และอาจกำหนดลำดับขั้นโดยใส่หมายเลขกำกับ ทำนองเดียวกันกับการเขียนแบบจำลองระบบ

2) การเขียนแผนผังแนวคิดในรูปโครงสร้างเรียงความ วิธีนี้เป็นการเขียนชื่อเรื่องของตอน หัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อยเรียงตามลำดับ การลำดับแนวคิดมักเริ่มระดับตอนก่อน โดยเขียนชื่อตอนทิ้งช่วงไว้ระหว่างตอน แล้วจึงเขียนหัวเรื่องของแต่ละตอน เว้นช่วงระหว่างหัวเรื่องไว้ แล้วจึงเขียนรายละเอียดของหัวเรื่องโดยต้องทำ 3 ขั้นตอน เมื่อเขียนโครงร่างแนวคิดแล้ว จึงลากโยงส่วนที่มีความสัมพันธ์กันเมื่อเขียนเสร็จแล้วให้กำหนดหมายเลขลำดับขั้นตอน

โดยสรุปการเขียนแผนผังแนวคิดสามารถทำได้ 2 วิธี คือ (1) การเขียนแผนผังแนวคิดในรูปแบบจำลอง และ (2) การเขียนแผนผังแนวคิดในรูปโครงสร้างเรียงความ

5.4.2 การเขียนแผนการสอนประจำหน่วย

การเขียนแผนการสอนประจำหน่วย แผนการสอนประจำหน่วย ประกอบด้วย หัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์

1) การเขียนหัวเรื่อง หัวเรื่องเป็นหัวข้อย่อของตอน แต่ละตอนอาจแบ่งเป็น 2–6 หัวเรื่อง โดยอาจกำหนดหัวเรื่องเป็นแบบง่าย แบบตายตัว แบบบูรณาการ หรือแบบยี่ระดับสติปัญญา โดยมีวิธีการเขียนหัวเรื่อง คือ

(1) เรื่องย่อที่จะกำหนดเป็นหัวเรื่องควรมีเนื้อหาสาระอย่างน้อย 1–2 หน้า หากมีเรื่องที่จะเขียนน้อยก็ให้รวมเรื่องย่อเข้าด้วยกัน เช่น ความหมาย ประเภท ความ เป็นมาอาจรวมกัน หรืออาจจะเขียนชื่อหัวเรื่องใหม่ที่พอจะครอบคลุม 3 อย่าง เช่น “แนวคิดเกี่ยวกับ...” หรือ “สามัญทัศน์เกี่ยวกับ...”

(2) ควรลำดับหัวเรื่องโดยมีหลักการแน่นอน เช่น จากภายนอกเข้าไป ภายใน จากเนื้อหาพื้นฐานไปสู่เนื้อหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้น หรือจัดลำดับโดยยึดเวลาต่อเนื่องกัน เป็นต้น

(3) ในกรณีที่เนื้อหาสาระของตอนเป็นเรื่องที่ไม่มีความต่อเนื่องกัน หัวเรื่องอาจเป็นเรื่องย่อที่แยกกันเด็ดขาด ไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่เกี่ยวโยงโดยตรงกับตอนก็ได้

2) การเขียนแนวคิด แนวคิดในแผนตอนเป็นแนวคิดระดับนำไปใช้ได้ มีลักษณะจำเพาะลงไปมากกว่าแนวคิดในแผนการสอนประจำหน่วย โดยยึดหลัก เช่นเดียวกับการเขียนแนวคิดในแผนหน่วย คือให้ 1 หัวเรื่องมีแนวคิดอย่างน้อย 1 แนวคิด

แนวคิดเป็นแก่นสารของเนื้อหาครอบคลุมหลักการ ทฤษฎี กฎเกณฑ์ ประเภท การสรุปสาระสำคัญ และข้อความที่มีลักษณะอย่างอื่น จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหัวเรื่องนั้นอย่างชัดเจน โดยมีคำหลัก (Keywords) ที่เกี่ยวกับเนื้อหาไว้ครบถ้วน แนวคิดที่เขียนขึ้นควรปรากฏในเนื้อหาจะเป็นตอนต้น ตรงกลาง หรือตอนท้ายก็ได้

3) การเขียนวัตถุประสงค์ เป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ในระดับหน่วย แต่มีความจำเพาะเจาะจงมากกว่าวัตถุประสงค์ที่สังเกตหรือวัดได้ พฤติกรรมใดที่สังเกตหรือวัดไม่ได้ หรือมีความหมายคลุมเครือ เราจะไม่นำมาเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

โดยสรุป การเขียนแผนการสอนประจำหน่วย ประกอบด้วย การเขียนหัวเรื่อง การเขียนแนวคิด และการเขียนวัตถุประสงค์

5.4.3 การเขียนเนื้อหาสาระ ในการเขียนเนื้อหาสาระนิยมเขียนโครงสร้างเนื้อหาสาระเป็น 3 ส่วน คือ เกริ่นนำ เสนอ และสรุปเนื้อหา

การเกริ่นนำ (Pre-amble) เป็นการดึงความสนใจของผู้เรียนมาสู่เรื่องที่จะเรียน ด้วยการชี้ให้เห็นสภาพการณ์ที่อยู่รอบตัว ซึ่งเป็นที่รู้กันดีระหว่างผู้เขียนกับผู้เรียนเล่าประสบการณ์เดิมของผู้เขียน หรือตั้งคำถามชวนคิดสั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเปิดใจรับความรู้ใหม่

บทเรียนที่ไม่มีการเกริ่นนำก่อนจะมีลักษณะแห้งผาก กลิ่นไม่ลง ทำให้ผู้เรียนไม่เปิดใจรับเท่าที่ควร

การเสนอเนื้อหา เป็นขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาตามลำดับระดับหัวข้อ หรือระดับหัวข้อย่อย โดยนำข้อความที่เป็นแนวคิดหรือความคิดรวบยอดจากแผนการสอนมาใช้ เพราะในแผนการสอนมีคำหลัก (Keywords) อยู่ครบ คำหลักแต่ละคำก็จะกลายเป็นหัวข้อ ในแต่ละหัวข้อผู้เขียนต้องเขียนแนวคิดรอง (Sub-Concept) ที่เป็นข้อความหลัก (Main Idea) ซึ่งมีคำหลักอยู่ด้วย และใช้คำหลักเหล่านั้นเป็นหัวข้อเพื่อเสนอเนื้อหาต่อไป

การสรุปเนื้อหา การสรุปเนื้อหาที่ดีสามารถทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนสูงกว่าที่เรียนจากบทเรียนที่ไม่มีการสรุปบทเรียน

การสรุปบทเรียน นิยมนำข้อความที่เป็นแนวคิดหลักและแนวคิดย่อยมาประมวลร้อยเรียง เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ มากกว่าที่จะมาเขียนสรุปขึ้นมาใหม่ เพราะโอกาสที่จะเขียนไม่เหมือนเดิมจะมีมาก อย่างไรก็ตาม หากจะสรุปเองก็ควรตรวจสอบด้วยว่ามีประเด็นใหม่เข้ามาหรือไม่ หากมีก็ต้องตัดทิ้ง หรือหากประเด็นใหม่มีแก่นสารก็ต้องนำกลับไปเสนอในส่วนที่เป็นเนื้อหา

ข้อควรระวังในการสรุปเนื้อหา คือจะต้องไม่นำสิ่งที่ไม่ได้สอนหรือเสนอมาใส่ไว้ในสรุปเนื้อหา ถึงแม้ว่าการสรุปจะเป็นข้อความเดียวกับแนวคิดที่ยกมาและอาจคิดว่าซ้ำซ้อน แต่ความจริงจะเป็นประโยชน์ในการทบทวน

โดยสรุป การเขียนเนื้อหาสาระสามารถเขียนเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเกริ่นนำ การเสนอเนื้อหา และการสรุปเนื้อหา

5.5 สื่อเทปภาพ

5.5.1 ความหมายของเทปภาพ

เทปภาพมีชื่อเรียกอย่างอื่นมากมาย เช่น วีดีโอเทป วีดิทัศน์ แถบบันทึกภาพ ทุกคำมาจากภาษาอังกฤษว่า Video Tape ซึ่งเป็นสื่อการสอนที่ต้องใช้ควบคู่กับโทรทัศน์เสมอ ประหยัด จิระวรพงศ์ (2522: 152) ให้ความหมายเทปภาพ ว่าเป็นวัสดุที่สำคัญในการบันทึกภาพและเสียงที่ใช้ควบคู่กับเครื่องส่งโทรทัศน์ ซึ่งสามารถลบและบันทึกซ้ำได้ สามารถนำออกไปใช้เมื่อไรก็ได้ และใช้ได้หลายครั้ง

น้อย ศิริโชติ (2528 : 162) ให้ความหมาย เทปภาพว่า เทปภาพที่บันทึกภาพทางโทรทัศน์ โดยบันทึกทั้งภาพและเสียงไว้ในสื่อนเทป สามารถเปิดซ้ำกี่ครั้งก็ได้และสามารถลบรายการใหม่ได้อีกด้วย และสามารถเปิดรายการให้ผู้ชมจำนวนมากชมในเวลาเดียวกันได้ ใช้ได้ทั้งระบบวงจรเปิดและวงจรปิด

จากการศึกษาความหมายของเทปภาพ สรุปได้ว่า เทปภาพ หมายถึง สื่อการสอนที่สามารถบันทึกได้ทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน สามารถลบและบันทึกรายการใหม่ได้ตามต้องการ ใช้ควบคู่กับโทรทัศน์ และเปิดรายการให้ผู้ชมได้ในเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก

5.5.2 องค์ประกอบของการผลิตเทปภาพ

การผลิตเทปภาพมีองค์ประกอบครอบคลุมกลุ่มผู้ชม วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ รูปแบบ ภาพ เสียง บทเทปภาพ สถานที่ อุปกรณ์การผลิต วัสดุรายการ บุคลากร และ งบประมาณ (วาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2539 : 348-353)

- 1) *กลุ่มผู้ชม* คือ ผู้เรียนที่มุ่งเสนอความรู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียน หรือการให้ความรู้จากเทปภาพ
- 2) *วัตถุประสงค์* เป็นการกำหนดความต้องการให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย การกำหนดวัตถุประสงค์นิยมเขียนในรูป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 3) *เนื้อหาสาระ* เป็นความรู้และข้อเท็จจริง ทักษะและความชำนาญหรือทัศนคติ และค่านิยมนำมาใช้ประกอบการเขียนบทวิทยุโทรทัศน์
เนื้อหาสาระที่ใช้ในการผลิตเทปภาพ มี 3 ประเภท คือเนื้อหาที่เป็นแนวคิดทฤษฎีที่เน้นความรู้และข้อเท็จจริง เนื้อหาที่เน้นการฝึกฝน และเนื้อหาที่แสดงความรู้สึก อารมณ์ ความสนใจ ทัศนคติ และค่านิยม
- 4) *รูปแบบ* เป็นการเสนอเนื้อหาสาระและสิ่งที่อยู่ในเทปภาพ รูปแบบเทปภาพที่ใช้กันมากทางการศึกษา ได้แก่ พุดหรือบรรยายคนเดียว สัมภาษณ์ สันทนา สาธิตและการทดลอง และสารคดี ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียน วัตถุประสงค์ เนื้อหา สาระ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์การผลิต งบประมาณ เป็นต้น
- 5) *ภาพ* เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สื่อสารเนื้อหาสาระ และเหตุการณ์ไปยังผู้เรียน การเสนอภาพทางเทปภาพต้องคำนึงถึงขนาดของภาพ มุมกล้อง การเคลื่อนไหวของกล้อง การจัดองค์ประกอบของภาพ และการสร้างความต่อเนื่อง
การสร้างความต่อเนื่องของภาพครอบคลุมเกี่ยวกับ ความต่อเนื่องของอาการ ความต่อเนื่องของสิ่งที่ปรากฏ และความต่อเนื่องจากการสร้างภาพ
เทคนิคที่ใช้ในการสร้างภาพให้ต่อเนื่องอาจใช้ (1) ภาพแทรก (2) ภาพขยายรายละเอียด และ (3) ภาพเชื่อมโยง
- 6) *เสียง* เป็นส่วนเสริมให้ภาพมีความสมบูรณ์ จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ เสียงที่เป็นคำพูด เสียงดนตรี และเสียงประกอบ

ในกรณีผลิตสารคดี เสียงบรรยายจะบันทึกลงพร้อมกับการบันทึกภาพ และเสียงประกอบมักจะได้จากเหตุการณ์จริง

7) *เทปบันทึกภาพ* บทเทปบันทึกภาพ เป็นการกำหนดลำดับก่อนหลังของการเสนอภาพ และเสียง เพื่อให้ผู้ชมได้รับเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยระบุลักษณะภาพและเสียงไว้ชัดเจน

เทปบันทึกภาพมีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิต และส่วนกำหนดรายละเอียดภาพและเสียง

(1) ส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิต ได้แก่ หน่วยงานที่ผลิต ชื่อวิชา ชื่อรายการ ชื่อรูปแบบรายการ ความยาวเป็นนาทิตวินาที ชื่อผู้ดำเนินรายการ ชื่อผู้ร่วมรายการ สถานที่ผลิตรายการ วันเวลาที่ผลิตรายการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ เช่น ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ ช่างกล้อง ช่างแสง ฯลฯ แผนการสอนส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิต มักจะจัดทำเป็นแบบฟอร์มเพื่อกรอกได้ สะดวก

(2) ส่วนกำหนดรายละเอียดภาพและเสียง เป็นส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาพและเสียงในลักษณะแบบตาราง

ประเภทของบทเทปบันทึกภาพ บทที่ใช้ในการผลิตเทปบันทึกภาพ ควรเป็นบทแบบสมบูรณ์ และบทกึ่งสมบูรณ์

ขั้นตอนการเขียนบทเทปบันทึกภาพ มีขั้นตอนอยู่ 7 ขั้นตอน คือ (1) ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์ (2) ขึ้นวิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา (3) กำหนดรูปแบบรายการและความยาว (4) ขึ้นเขียนแผนผังรายการ (5) ขึ้นเขียนแผนรายการสอน (6) ขึ้นเขียนร่างบทวิทยุโทรทัศน์ และ (7) ขึ้นทดสอบต้นร่างและปรับปรุงบทวิทยุโทรทัศน์

8) *สถานที่* ในการผลิตเทปบันทึกภาพ เป็นสถานที่ที่สามารถควบคุมเสียงแสง และจัดสภาพแวดล้อมตามความต้องการได้เป็นอย่างดี

สถานที่ที่ใช้ในการผลิตเทปบันทึกภาพ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ สถานที่ผลิตในอาคาร และสถานที่ผลิตนอกอาคาร

9) *อุปกรณ์การผลิต* อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตได้แก่ กล้องเทปบันทึกภาพ หรือกล้องวิดีโอเทป ในกล้องจะมีเครื่องบันทึกภาพในตัว อุปกรณ์ให้แสงสว่าง อุปกรณ์เสียงได้แก่ ไมโครโฟน บางครั้งอาจใช้ไมโครโฟนที่ติดมากับกล้อง

10) *วัสดุรายการ* เป็นสื่อทุกประเภทที่นำมาประกอบเสริมหรือขยายเนื้อหาสาระในรายการเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ความน่าสนใจ และคุณค่าของรายการให้น่าสนใจขึ้น วัสดุรายการจำแนกได้ 2 ประเภท คือ วัสดุเนื้อหา และวัสดุประกอบฉาก

11) **บุคลากร** บุคลากรในการผลิตเทปบันทึกภาพ จำแนกเป็น 4 ประเภท คือ (1) บุคลากรด้านเนื้อหา (2) บุคลากรด้านการผลิตเทปบันทึกภาพ (3)บุคลากรด้านเทคนิคเทปบันทึกภาพ และ (4) บุคลากรที่สนับสนุนการผลิต

บุคลากรด้านเนื้อหา เป็นผู้สอนในวิชานั้นจะช่วยพิจารณาเนื้อหาที่จะมาทำรายการ ตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา แนะนำผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ เป็นวิทยากรในรายการ เป็นต้น

บุคลากรด้านการผลิตเทปบันทึกภาพ เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำรายการให้เสร็จสมบูรณ์อาจเป็นครูหรืออาจารย์ ที่ผ่านการฝึกอบรมในด้านการผลิตเทปบันทึกภาพ ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิต ผู้กำกับ ผู้เขียนบท ผู้ประสานงาน ผู้กำกับเวที และผู้ปรากฏตัวทางเทปบันทึกภาพ

บุคลากรด้านเทคนิคเทปบันทึกภาพ เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้และการควบคุมเครื่องอุปกรณ์ ประกอบด้วยช่างกล้อง ช่างแสง และช่างตัดต่อ

บุคลากรที่สนับสนุนการผลิต เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำวัสดุกราฟฟิก เช่น ภาพ แผนภูมิ การ์ตูน แคลปชั่น ฯลฯ ประกอบในรายการ อาจจะเป็น ครู หรืออาจารย์ที่สอนทางด้านศิลปะมีความสามารถทางกราฟฟิกทำหน้าที่ผลิตงานกราฟฟิก

12) **งบประมาณ** ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการผลิตเทปบันทึกภาพ มักจะมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

ค่าใช้จ่ายในการผลิตเทปบันทึกภาพ ได้แก่ ค่าผู้ผลิต ค่าผู้กำกับ ค่าผู้เขียนบท ค่าผู้ดำเนินรายการ ค่าวิทยากร ค่าเช่าอุปกรณ์ถ่ายทำ ค่าผลิตงานกราฟฟิก ค่าจัดฉาก ค่าเทปบันทึกภาพ ค่าเบี่ยงเบนเดินทาง ค่าพาหนะถ่ายทำนอกสถานที่ และค่าที่พัก (กรณีออกต่างจังหวัด)

โดยสรุป องค์ประกอบการผลิตเทปบันทึกภาพ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ชม หรือกลุ่มผู้เรียน วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ รูปแบบ ภาพ เสียง บทเทปบันทึกภาพ สถานที่ อุปกรณ์การผลิต วัสดุรายการ บุคลากร และงบประมาณ

5.5.3 ประโยชน์ของเทปภาพ

ประโยชน์ของเทปภาพ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของเทปภาพสรุปได้ คือ

- 1) เป็นสื่อการสอนที่นำเอา สื่อหลายอย่างมาใช้ร่วมกัน เป็นการใช้สื่อที่เรียกว่าสื่อประสม ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้
- 2) สามารถเสนอภาพในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งภาพระยะใกล้และภาพระยะไกลได้ ทำให้ผู้ดูได้เห็นในสิ่งที่ต้องการนำเสนออย่างชัดเจน
- 3) สามารถเปิดดูรายการซ้ำ ๆ ได้

- 4) สามารถแสดงรายการสารคดีได้ชัดเจน
- 5) สร้างความสนใจเร้าใจได้มากกว่าการเรียนการสอนจากการบรรยาย
- 6) เป็นสื่อการสอนที่ใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับชั้น
- 7) สามารถเผยแพร่ได้ไกลและกว้างขวาง และสอนได้จำนวนมากในเวลาเดียวกัน
- 8) สามารถบันทึกรายการเก็บไว้สำหรับการศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงในอนาคตได้

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า เทปภาพมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนมาก สามารถแก้ปัญหาขาดแคลนครู หรือครูขาดทักษะ ความรู้ในเรื่องที่จะสอน และปัญหามีนักเรียนจำนวนมากเกินไปตลอดจนการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

5.5.4 ขั้นตอนการผลิตเทปบันทึกภาพ

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2539 : 354 – 357) ขั้นตอนการผลิตเทปบันทึกภาพมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผน (2) การเตรียมการ (3) การดำเนินการ และ (4) การประเมิน

1) การวางแผนการผลิตเทปบันทึกภาพ ครอบคลุมตั้งแต่การแสวงหาแนวความคิด การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ผู้ชม การวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดประเด็น การเขียนบท การกำหนดบุคคลากร การกำหนดฉาก และวัสดุประกอบฉาก การกำหนดวัสดุรายการ การกำหนดสถานที่ และการกำหนดงบประมาณ

2) การเตรียมการผลิตเทปบันทึกภาพ ครอบคลุมการเตรียมการด้านบุคคลากร สถานที่ อุปกรณ์การผลิต ฉากและวัสดุประกอบฉาก และวัสดุรายการ

3) การดำเนินการผลิตเทปบันทึกภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน คือ การประชุมก่อนการบันทึกภาพ การซ้อม และการบันทึกภาพสมบูรณ์

4) การประเมินการผลิตเทปบันทึกภาพ สามารถทำได้ 3 ทาง คือ การประเมินขณะผลิตเทปบันทึกภาพ การประเมินหลังผลิตเทปบันทึกภาพแล้ว และการประเมินเมื่อนำไปใช้แล้ว

โดยสรุป การผลิตเทปบันทึกภาพประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การเตรียมการ การดำเนินการ และการประเมิน

5.6 สื่อแผ่นใส

5.6.1 ความหมายของแผ่นใส

แผ่นใสเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุ (Software) ที่ต้องอาศัยเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะเพื่อเสนอภาพประกอบข้อความที่มีขนาดใหญ่บนจอภาพ แผ่นใสอาจทำจากวัสดุใดก็ได้ที่มีคุณสมบัติโปร่งใส เช่น กระดาษ แผ่นพลาสติก เป็นต้น แต่ที่นิยมใช้ในปัจจุบันเป็นแผ่นพลาสติกใสที่เรียกว่า อาซีเตท (Acetate) (วาสนา ชาวหา 2533 : 182-183)

5.6.2 ประเภทของแผ่นใส

ประเภทของแผ่นใส จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) แผ่นใสชนิดเขียนโดยตรง และ(2) แผ่นใสชนิดถ่ายด้วยเครื่อง

1) *แผ่นใสชนิดเขียนโดยตรง* ซึ่งต้องอาศัยฝีมือในการเขียนภาพลายเส้น และข้อความบรรยายจึงจะได้แผ่นใสที่มีความประณีต สวยงาม สามารถดึงดูดความสนใจ แผ่นใสชนิดนี้มี 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) แบบม้วน มีขนาดกว้างประมาณ 8" x 10" ยาวประมาณ 15 - 50 ฟุต ใช้กับเครื่องฉายที่มีแกนม้วนแผ่นใสซึ่งอยู่ด้านข้างตัวเครื่องฉาย บางเครื่องอาจไม่มีส่วนนี้ ก็ไม่สามารถใช้กับแผ่นใสแบบนี้ได้

(2) แบบแผ่น มีขนาด 8" x 10" x 11" หรือ 12" x 12" มีจำหน่ายตามร้านขายเครื่องเขียนทั่วไป หรืออาจนำฟิล์มที่ใช้แล้ว เช่น ฟิล์มเอกซเรย์ ฟิล์มถ่ายภาพทางการพิมพ์

2) *แผ่นใสชนิดถ่ายด้วยเครื่อง* จะช่วยให้สามารถผลิตแผ่นใสได้สะดวกกว่าชนิดแรก ในกรณีที่ผู้ผลิตไม่สามารถวาดภาพ และประดิษฐ์อักษรได้สวยงาม เพียงแต่ผลิตต้นฉบับเป็นภาพขาวดำบนกระดาษขาวขนาดเท่าแผ่นใส โดยใช้วัสดุต่าง ๆ เช่น อักษรรูปบล็อก เครื่องมือช่วยวาดภาพ หรือแม้แต่การตัดภาพลายเส้นในหนังสือ หรือถ่ายเอกสารมาสร้างภาพใหม่ที่สมบูรณ์ตรงความต้องการก็สามารถนำเข้าเครื่องถ่ายเอกสารพร้อมแผ่นใส ก็จะได้ภาพปรากฏบนแผ่นใสเหมือนต้นฉบับ แผ่นใสชนิดถ่ายด้วยเครื่องมีหลายลักษณะให้เลือกใช้ตามต้องการ มีราคาสูงกว่าแผ่นใสชนิดแรก (วาสนา ชาวหา 2533 : 182 - 183)

5.6.3 การผลิตแผ่นใส

การผลิตแผ่นใส มีวิธีการผลิต 3 วิธี คือ (1) การผลิตแผ่นใสด้วยวิธีเขียนด้วยมือ (2) การผลิตแผ่นใสด้วยเครื่องมือ และ(3) การผลิตแผ่นใสด้วยคอมพิวเตอร์

1) *การผลิตแผ่นใสด้วยวิธีการเขียนด้วยมือ* เป็นการผลิตจากแผ่นใสสำหรับเขียน และเขียนด้วยเครื่องเขียนแผ่นใส ที่ต้องคำนึงถึงจุดแข็ง จุดอ่อน พื้นที่ปลอดภัยสำหรับเขียน พื้นที่ห้ามเขียน ขนาดเส้นสีที่ใช้เขียน และต้องมีการออกแบบ และร่างโครงร่างก่อนที่จะลงมือเขียน

2) การผลิตแผ่นใสด้วยเครื่องมือ เป็นการผลิตด้วยเทคนิค และเครื่องมือ สำหรับการผลิตแผ่นใสมี 3 วิธี ได้แก่ (1) ถ่ายด้วยฟิล์มสำเนา (2) ถ่ายด้วยฟิล์มไดอาโซ และ(3) ถ่ายด้วยฟิล์มลิท

3) การผลิตแผ่นใสด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นการผลิตโดยใช้คอมพิวเตอร์ร่าง ต้นแบบขึ้นงานแล้วจึงพิมพ์ลงแผ่นใส โปรแกรมสำหรับการผลิตนิยมใช้ไมโครซอฟท์เพาเวอร์พอยท์ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ได้แก่ สร้างกรอบวาง ใสหัวข้อ ใสภาพประกอบ และใสเนื้อหา (สมเชาว์ เนตรประเสริฐ 2539: 114 – 125)

สรุปได้ว่า แผ่นใสที่ผู้วิจัยนำมาใช้ป็นสื่อในการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เป็นแผ่นใสที่ใช้วิธีการผลิตด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

5.6.4 การนำเสนอแผ่นใส

การนำเสนอแผ่นใสสำหรับการประกอบการฝึกอบรมนั้น ควรคำนึงถึง ดังนี้ (มนตรี เข้มกลสิกร 2526 : 232 – 233)

1) การนำเสนอแผ่นใสแก่ผู้รับการฝึกอบรม ควรเสนอเมื่อจะถึงเวลาที่ ต้องการใช้ประกอบการอธิบาย หรือเวลาที่จะใช้จริง ไม่ควรนำเสนอแผ่นใสค้างไว้โดยที่ยังไม่ถึง เรื่อนั้น ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมขาดความสนใจเมื่อถึงเวลาใช้จริง

2) ไม่ควรนำเสนอรายละเอียดในแผ่นใสมากเกินไป ในแผ่นใสควรมี เฉพาะส่วนที่สำคัญ ๆ หรือเฉพาะส่วนที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเท่านั้น

3) ควรเขียนแผ่นใสในตำแหน่ง และขนาดที่ไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละ แผ่น เพื่อไม่ปรับเครื่องบ่อย ๆ

4) สีที่ใช้เขียนแผ่นใสควรพยายามใช้สีเข้ม ๆ

5.6.5 เทคนิคการนำเสนอแผ่นใส มีวิธีการนำเสนอ 7 วิธี ได้แก่ (1) เทคนิคการปิด บัง (2) เทคนิคการซ่อนภาพ (3) เทคนิคการฉายวัตถุโปร่งใส (4) เทคนิคการฉายวัตถุทึบแสง (5) เทคนิคการฉาย การสาธิต การทดลอง (6) เทคนิคการเสนอแผ่นใสชนิดเคลื่อนไหวได้ และ (7) เทคนิคใช้เครื่องฉายภาพเหนือศีรษะ

1) เทคนิคการปิดบัง เป็นวิธีการนำเสนอใช้เทคนิคต่าง ๆ ตามวิธีการที่ได้ กล่าวมาแล้ว ได้แก่ การปิดบังแบบรูปวงกลม การปิดแบบบานพับ การปิดบังแบบพับได้ การใช้ พลาสติกสำหรับชี้ การปิดบังแบบปิดช่อง การปิดบังแบบปิดเลื่อนได้ และการปิดบังแบบแผ่นปิด ที่ยกได้

2) *เทคนิคการซ้อนภาพ* เป็นการนำเสนอแผ่นใสโดยการเสนอจากภาพที่มีความง่าย หรือซับซ้อนน้อยไปสู่ภาพที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยใช้แผ่นใสหลาย ๆ แผ่นเขียนส่วนย่อย ๆ มาวางซ้อนกันทั้งหมดจะได้ภาพสมบูรณ์ตามที่ต้องการ

3) *เทคนิคการฉายวัสดุโปร่งแสง* เป็นการนำวัสดุโปร่งแสงมาฉายเพื่อความชัดเจน และเป็นการขยายให้ใหญ่ขึ้น สิ่งที่น่ามาฉาย ได้แก่ แผ่นวัสดุพลาสติก เครื่องเขียนที่เป็นพลาสติก พลาสติกใสที่บรรจุสี หรือของเหลวไว้ม้วนใน ถูพลาสติกใส่น้ำสี เป็นต้น

4) *เทคนิคการฉายวัสดุทึบแสง* เป็นการนำวัสดุทึบแสงมาฉาย โดยใช้ประโยชน์เกี่ยวกับวิชาคำนวณ เช่น เป็ก กระจุม เหริยญ ปากกา ไขไม้เล็ก ๆ หรือใช้ตัวการ์ตูนที่ตัดด้วยกระดาษมาฉายจะเกิดภาพเงาดำบนจอ อาจมีการขีดพร้อมมีเสียงเพลงประกอบ เหมือนหนังตะลุงจะทำให้เกิดจินตนาการ และสนุกสนานในการเรียนได้ด้วย

5) *เทคนิคการฉาย การสาธิต การทดลอง* การฉายภาพจากของจริง เช่น การสาธิตหรือการทดลอง ซึ่งโดยมากจะเป็นการทดลองทางวิทยาศาสตร์ จะต้องตะแคงเครื่องฉายภาพเหนือศีรษะลง โดยให้กระจกสะท้อนแสงหงายขึ้นเพดาน แล้วนำขวดแก้ว หรือบีกเกอร์ที่ทดลองมาตั้งด้านหน้าแท่นวางภาพ ส่วนภาพปรากฏบนเพดาน เพื่อให้ภาพปรากฏบนจอ ต้องใช้กระจกสะท้อนขึ้นจออีกครั้งหนึ่ง

6) *เทคนิคการเสนอแผ่นใสชนิดเคลื่อนไหวได้* เป็นการใส่แผ่นฟิล์มสำเร็จรูปติดลงบริเวณที่เราต้องการให้ดูเคลื่อนย้ายมีการเคลื่อนไหว เช่น แสดงการไหลของน้ำ แสดงการลำเลียงอาหารของพืช การไหลของน้ำยาง การเดินทางของโลหิตในร่างกาย ฯลฯ ในการใช้จะต้องมีแผ่นหมุนตัดแสงใช้ประกอบกันด้วย ลักษณะการนำเสนอแบบนี้จะดูคล้ายเคลื่อนไหวได้ตรงเฉพาะส่วนที่ติดแผ่นฟิล์มเท่านั้น จะเป็นการเคลื่อนม้วนตัวไปมาช่วยสร้างความสนใจของผู้รับการฝึกอบรมได้ดี

7) *เทคนิคการใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ* เป็นสื่อการเรียนของผู้รับการฝึกอบรม โดยใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะให้ผู้รับการฝึกอบรมฝึกเชิดหุ่นหรือประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ที่นำมาฉายกับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เพราะเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เป็นการเสนอผลงานที่เด่นมาก ผู้รับการฝึกอบรมจะให้ความสนใจกับภาพที่ปรากฏบนจอ เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และให้กำลังใจผู้รับการฝึกอบรมเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองได้อย่างดียิ่ง

5.6.6 คุณค่าของการใช้สื่อแผ่นใส

คุณค่าของการใช้สื่อแผ่นใสมีดังนี้ (สมเชาว์ เนตรประเสริฐ 2539 : 29)

1) เป็นสื่อที่ใช้ประกอบการบรรยาย ไม่ต้องบรรยายละเอียดมากเกินไป เพราะผู้บรรยายจะเป็นผู้เสนอรายละเอียดเอง

- 2) ใช้ได้ดีกับกลุ่มผู้ฟังเป็นกลุ่มใหญ่ ปริมาณมาก และห้องเรียนที่พอบอยู่
ทั่วไป
- 3) มีการปฏิสัมพันธ์ของผู้บรรยายกับผู้ฟังติดต่อกันตลอดเวลา เนื่องจาก
หันหน้าเข้าหากัน
- 4) สามารถใช้หัวข้อแผ่นใสเป็นแนวทางในการบรรยายได้เป็นอย่างดี
- 5) ช่วยให้บรรยากาศของการเรียนรู้ดีขึ้นเนื่องจากภาพที่ปรากฏบนจอมี
การเปลี่ยนแปลง ไม่จำเจ และสิ่งที่ปรากฏบนจอภาพเป็นเนื้อหา และมักได้รับการออกแบบอย่าง
สวยงามไว้แล้ว
- 6) ใช้เป็นจุดกำหนด หรือจุดเน้นที่ผู้บรรยายเลือกนำเสนอให้แก่ผู้ฟังได้

6. หลักสูตรการฝึกอบรมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำอธิบายหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครอบคลุมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษี
เงินได้บุคคลธรรมดา ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ประจำปีและครึ่งปี ระยะเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการภาษี การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดา การกรอกและการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีดังนี้ คือ

1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมกรอกและตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้วิจัยได้ศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในหัวข้อต่อไปนี้
คือ ความหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแหล่งเงินได้
พึงประเมิน ประเภทของเงินได้พึงประเมิน การหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน การคำนวณภาษี
เงินได้ กำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการแบบแสดงรายการที่ใช้ และสถานที่ยื่นแบบแสดง
รายการ

6.1 ความหมายของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้ (Income Tax) เป็นภาษีทางตรงชนิดหนึ่ง มีหลักการจัดเก็บโดยคำนึงถึงเงิน หรือรายได้อันเนื่องมาจากความสามารถ หรือทรัพย์สินของบุคคลเป็นสำคัญ (โกเมนทร์ สืบวิเศษ 2535 : 8)

บุคคลธรรมดา หมายถึง คนที่มีชีวิตอยู่ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ คนวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และไม่ว่าจะมีสัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนาใดก็ตาม ถ้าบุคคลดังกล่าวมีเงินได้ตามเกณฑ์ที่ประมวลรัษฎากรบัญญัติไว้ ต้องมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกคน โดยไม่จำกัดอายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา (ไพจิตร โรจนวานิช 2536 : 3)

สรุปภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีเงินได้ที่เก็บจากบุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้ไม่ว่าประเภทใด ชนิดใด ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้แล้วจะอยู่ในข่ายต้องเสียภาษีนี้นี้ด้วย

6.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้มีเงินได้ที่อยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้น แบ่งได้เป็น 4 ประเภทคือ (1) บุคคลธรรมดา (2) ผู้ถึงแก่ความตาย (3) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และ(4) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชั้นิติบุคคล

6.2.1 บุคคลธรรมดา หมายถึง บุคคลที่มีชีวิต โดยสภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อถึงแก่ความตาย (มาตรา 15 ป.พ.พ.)

6.2.2 ผู้ถึงแก่ความตาย หมายถึง ผู้ถึงแก่ความตายซึ่งได้รับเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ ก็มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต้องเสียในชื่อของผู้ถึงแก่ความตายนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้นั้นรายการรวมเงินได้พึงประเมินของผู้ตาย และของกองมรดกที่ได้รับตลอดปีภาษี ที่ผู้นั้นถึงแก่ความตายเป็นยอดเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นทั้งสิ้น

6.2.3 กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ในปีภาษีถัดจากปีที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย หากกองมรดกนั้นยังไม่ได้แบ่งให้กับทายาทคนใดคนหนึ่งโดยเด็ดขาด ไม่ว่าสาเหตุใดก็ตาม และกองมรดกได้ก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ขั้นต่ำจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการ ได้แก่ ผู้จัดการมรดกหรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก เช่นเดียวกับผู้ถึงแก่ความตาย

6.2.4 ห้างหุ้นส่วนสามัญและคณะบุคคลที่มีชั้นิติบุคคล หมายถึง การที่บุคคลธรรมดา ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป กระทำกิจการร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งผลกำไร / รายได้

แก่กันและกัน ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการ ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เป็นต้น
(มาตรา 56 วรรค 2)

6.3 แหล่งเงินได้พึงประเมิน

แหล่งเงินได้ (มาตรา 41) คือ แหล่งที่มาของเงินได้ ซึ่งแบ่งได้เป็นเงินได้จากแหล่งในประเทศ และนอกประเทศ เงินได้จากแหล่งต่าง ๆ นี้จะต้องนำไปรวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ให้พิจารณาดังนี้

6.3.1 กรณีเงินได้จากแหล่งในประเทศ หมายถึง เงินได้ที่เกิดขึ้น หรือเป็นผลสืบเนื่องจาก มีหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย มีกิจการที่ทำในประเทศไทย มีกิจการของนายจ้างในประเทศไทย และมีทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

ดังนั้น ไม่ว่าผู้ใดจะอยู่ในหรือนอกประเทศไทย ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ทั้งสิ้น

6.3.2 กรณีเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศไทย หมายถึง เงินได้ที่เกิดขึ้นหรือเป็นผลสืบเนื่องจากมีหน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ มีกิจการที่ทำในต่างประเทศ และมีทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

ผู้มีเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศในปีก่อนที่ล่วงมาแล้ว จะต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทย ก็ต่อเมื่อเข้าองค์ประกอบทั้ง 2 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ผู้มีเงินได้เป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทยในปีก่อนนั้น

ประการที่สอง ผู้มีเงินได้นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีก่อนนั้นด้วย

6.4 ประเภทของเงินได้พึงประเมิน

เงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามลักษณะของการได้เงินมา (มาตรา 40 (1) ถึง (8)) ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามกฎหมายกำหนดให้เงินได้แต่ละประเภทสามารถหักค่าใช้จ่ายออกก่อน (มาตรา 42 ทวิ ถึง มาตรา 46) แล้วจึงนำเงินได้ที่หักค่าใช้จ่ายแล้วไปหักลดหย่อน เพื่อให้ได้เงินได้สุทธิไปคิดภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป ซึ่งแบ่งได้เป็น 8 ประเภท ดังนี้

6.4.1 ประเภทที่ 1 (มาตรา 40 (1)) ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

6.4.2 ประเภทที่ 2 (มาตรา 40 (2)) ได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่ หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็น

6.4.3 ประเภทที่ 3 (มาตรา 40 (3)) ได้แก่ ค่าแห่งคู่วิลด์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพันธกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล

6.4.4 ประเภทที่ 4 (มาตรา 40 (4)) ได้แก่ (1) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตั๋วเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย (2) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายไทยให้จัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะสำหรับให้กู้ยืมเงิน ฯลฯ

6.4.5 ประเภทที่ 5 (มาตรา 40(5)) คือเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้น โดยไม่ต้องคืนเงิน หรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว

6.4.6 ประเภทที่ 6 (มาตรา 40 (6)) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือวิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพอื่น ซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

6.4.7 ประเภทที่ 7 (มาตรา 40 (7)) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ

6.4.8 ประเภทที่ 8 (มาตรา 40 (8)) เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 7

6.5 การหักค่าใช้จ่าย

6.5.1 การหักค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด ดังนี้

- 1) ผู้มีเงินได้สามารถหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท
- 2) ในกรณีสามีภริยา ต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกินฝ่ายละ 60,000 บาท

6.5.2 การหักค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้เฉพาะเงินได้ที่เป็นค่าแห่งลิขสิทธิ์ โดยให้หักเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของค่าแห่งลิขสิทธิ์แต่ไม่เกิน 60,000 บาท

6.5.3 การหักค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

6.5.4 การหักค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายให้หักค่าใช้จ่ายได้ดังนี้ คือ

การให้เช่าทรัพย์สิน ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- 1) หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
- 2) หักเป็นการเหมา

6.5.5 การหักค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้เลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- 1) ให้หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
- 2) ให้หักเป็นการเหมา

6.5.6 การหักค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- 1) หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
- 2) หักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละ 70

6.5.7 การหักค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้เลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- 1) หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
- 2) หักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละตามที่กฎหมายกำหนด

6.6 การหักค่าลดหย่อน

เงินได้พึงประเมิน เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายแล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้หักลดหย่อนได้อีก (มาตรา 47) ก่อนนำเงินได้ที่เหลือซึ่งเรียกว่า เงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รายการหักลดหย่อนกรณีต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

6.6.1. การหักลดหย่อนในกรณีทั่วไป

- (1) ผู้มีเงินได้ 30,000 บาท (ไม่ว่าอยู่ในประเทศไทยถึง 180 วัน หรือไม่ก็ตาม)
- (2) สามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ 30,000 บาท
- (3) บุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ 30,000 รวมทั้งบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามี หรือภริยาของผู้มีเงินได้ด้วย
- (4) เบี้ยประกันชีวิต ที่ผู้มีเงินได้จ่ายไปในปีภาษีสำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 50,000 บาท เฉพาะกรมธรรม์ประกันชีวิตที่กำหนด

เวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้อาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร

(5) เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท

(6) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ที่ผู้มีเงินได้จ่ายให้แก่ธนาคาร สถาบันการเงินอื่น บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ หรือนายจ้าง สำหรับการกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัยโดยจำนวนอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น สามารถหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 50,000 บาท

(7) เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง

(8) เงินบริจาค ที่หักค่าลดหย่อนได้นั้น ผู้มีเงินได้ต้องบริจาคเป็นเงินให้แก่การกุศลสาธารณะ โดยหักได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย และหักลดหย่อนต่างๆ แล้ว

6.6.2 การหักลดหย่อนในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี เงินได้ของภริยาให้ถือเป็นเงินได้ของสามี และให้หักลดหย่อนรวมกันได้ 60,000 บาท แต่ถ้าภริยาแยกคำนวณเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ต่างหากจากสามี หรือความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างคำนวณภาษี และแยกหักลดหย่อนได้ 30,000 บาท

6.6.3 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย การหักลดหย่อนให้หักได้เฉพาะสามีหรือภริยาและบุตรที่อยู่ในประเทศไทย

6.6.4 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้ถึงแก่ความตาย ให้หักลดหย่อนได้เสมือนผู้ตายมีชีวิตอยู่ตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

6.6.5 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ให้หักลดหย่อนได้ 30,000 บาท

6.6.6 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล ให้หักลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้ ได้แก่ หุ้นส่วน หรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในประเทศไทยคนละ 30,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท

6.7 การคำนวณภาษีเงินได้

โดยทั่วไปผู้มีเงินได้ต้องนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทของตนตลอดปีภาษี (ไม่รวมเงินได้ที่กฎหมายยกเว้นภาษี หรือที่ไม่ต้องเสียภาษี) ไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี เพื่อยื่นแบบแสดงรายการ และชำระภาษีภายในเดือนมีนาคมของปีถัดจากปีที่มีเงินได้

การคำนวณภาษีให้ทำเป็น 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 คำนวณหาจำนวนภาษีตามวิธีที่ 1

เงินได้ทุกประเภทรวมกันตลอดปีภาษี	xxxx(1)
หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx.....(2)
เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	xxxx.....(3)
หัก ค่าลดหย่อนต่าง ๆ (ไม่รวมค่าลดหย่อนเงินบริจาค)ตามที่ กฎหมาย กำหนด	xxxx.....(4)
เหลือเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ	xxxx.....(5)
หัก ค่าลดหย่อนเงินบริจาค ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด	xxxx.....(6)
เหลือเงินได้สุทธิ	xxxx.....(7)
นำเงินได้สุทธิตาม (7) ไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1	xxxx.....(8)

ชั้นที่ 2 ให้พิจารณาว่าจะต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 หรือไม่ ถ้าเข้าเงื่อนไข

จึงคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 อีกวิธีหนึ่ง

กรณีที่คำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ได้แก่ กรณีที่เงินได้พึงประเมินทุกประเภทแต่ไม่รวมเงินได้ประเภทที่ 1 มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน

การคำนวณตามวิธีที่ 2

ยอดเงินได้พึงประเมินทุกประเภทลบเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 =	xxxx.....(9)
จำนวนภาษีตามวิธีที่ 2 = จำนวนตาม (9) X 0.005 =	xxxx.....(10)

ชั้นที่ 3 สรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสีย ให้นำจำนวนภาษีตาม (8) หรือ (10) ที่คำนวณได้จากทั้ง 2 วิธี มาเปรียบเทียบกับกันถ้าเท่ากันให้ถือจำนวนภาษีที่เท่ากันนั้นเป็นจำนวนที่ต้องเสียภาษีของปีนั้น แต่ถ้าไม่เท่ากัน จำนวนภาษีที่คำนวณได้ตาม (8) หรือ (10)วิธีใดมีจำนวนสูงกว่าให้ถือจำนวนภาษินั้นเป็นจำนวนภาษีที่ต้องเสีย

อนึ่ง จำนวนภาษีหัก ณ ที่จ่าย ภาษีเงินได้ครึ่งปี ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า และเครดิตภาษีเงินปันผล ให้นำมาเครดิตหักออกจากจำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องเสียในชั้นตอนนี้ได้

6.8 กำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการ

กำหนดการยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินมี 2 ระยะ คือ

6.8.1 การยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เฉพาะเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5, 6, 7 หรือ 8 ไม่ว่าจะมิเงินได้ประเภทอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายนยื่นภายในเดือนกันยายนของทุกปีภาษีหรือที่เรียกว่า “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี”

6.8.2 ยื่นแบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมินที่ได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว ภายในเดือนมีนาคมของทุก ๆ ปี หรือที่เรียกว่า “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี”

6.9 แบบแสดงรายการที่ใช้

กำหนดให้ใช้แบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมินตามตาราง ดังต่อไปนี้

ชื่อแบบ	ใช้ยื่นกรณี	กำหนดเวลายื่น
ภ.ง.ด. 90	มีเงินได้พึงประเมินทุกประเภท	มกราคม - มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด. 91	มีเฉพาะเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 (มาตรา 40 (1) ประเภทเดียว	มกราคม - มีนาคมของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด. 93	มีเงินได้ขอชำระภาษีล่วงหน้า	ก่อนถึงกำหนดเวลาการยื่นแบบ ปกติ
ภ.ง.ด. 94	ยื่นครั้งปีสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมิน เฉพาะประเภทที่ 5,6,7,8,	กรกฎาคม – กันยายนของปีภาษีนั้น

6.10 สถานที่ยื่นแบบ

ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบต่อเจ้าพนักงาน ดังนี้

6.10.1 ในกรุงเทพมหานคร

- 1) ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรเขต หรือ สาขาในท้องที่ที่ผู้เสียภาษีมียุติฐานอยู่ หรือจะยื่นต่างท้องที่ก็ได้
- 2) ยื่น ณ ธนาคารพาณิชย์ไทยหรือสาขา ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร
- 3) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน พร้อมแนบเช็ค หรือใบธนาคาร

6.10.2 ในต่างจังหวัด

- 1) ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรอำเภอ หรือสาขา หรือกิ่งอำเภอในท้องที่ที่ผู้เสียภาษีมียุติฐานอยู่ หรือจะยื่นต่างท้องที่ก็ได้
- 2) ยื่น ณ สำนักงานสาขาทุกสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ โดยผู้เสียภาษีจะต้องยื่นแบบ ฯ และชำระภาษีที่ธนาคารในอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเฉพาะชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์มีจำนวนน้อยเท่าที่ผู้วิจัยรวบรวมได้มีจำนวน 1 เรื่องดังนี้

เวทิการ์ เหลืองเจริญรัมย์ (2542) ได้พัฒนาชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง เทคนิคการเขียนข่าวสำหรับบุคลากรประชาสัมพันธ์โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง เทคนิคการเขียนข่าวสำหรับบุคลากรประชาสัมพันธ์โรงเรียนประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 6 หน่วยประสบการณ์ มีประสิทธิภาพ 80.85 / 81.00 , 81.30 / 80.30 , 80.85 / 80.30 , 80.71 / 81.60 , 80.67 / 82.30 และ 82.00 / 80.30 เป็นไปตามเกณฑ์ 80 / 80 (2) ผู้รับการฝึกอบรรมมีความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอบรบสูงกว่าก่อนการอบรบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ผู้รับการฝึกอบรรมมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ในระดับเห็นด้วยมาก

นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกอบรบ ดังนี้

จุลชัย จุลเจือ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรบเพื่อการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ สำหรับการทางพิเศษแห่งประเทศไทย และศึกษาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรบที่สร้างขึ้น โดยใช้สื่อประกอบการอบรบ ได้แก่ สไลด์ประกอบเสียง เรื่อง ผู้บริหารการทางพิเศษแห่งประเทศไทย วิดิทัศน์เรื่อง การทางพิเศษแห่งประเทศไทยและโครงการต่าง ๆ ชุดแผ่นใส และคู่มือประกอบการบรรยายสำหรับวิทยากร โดยทดลองกับพนักงานใหม่ สำหรับการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรรมมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรบ มีค่า 85.30 / 82.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้คือ 80 / 80

ยุวดี คงเพชรขาว (2538) ทำการวิจัย พัฒนาชุดฝึกอบรบเรื่อง การสื่อสารสำหรับบุคลากร ธนาคารกรุงเทพ ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดฝึกอบรบ เรื่อง การสื่อสารสำหรับบุคลากร ธนาคารกรุงเทพ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 85.00 / 85.00, 85.00 / 87.00, 87.00 / 86.00, 84.00 / 85.00, 83.00 / 85.00 และ 83.00 / 85.00 ตามลำดับ (2) ผู้รับการฝึกอบรรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ(3)วิทยากรและผู้รับการฝึกอบรรมมีความคิดเห็นที่ดีเกี่ยวกับคุณภาพของชุดฝึกอบรบที่ระดับ 3.45 - 5.00

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ผู้รับการฝึกอบรรมที่ศึกษาชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น และมีความคิดเห็นว่าชุดฝึกอบรรมดังกล่าว มีความเหมาะสม

กับกระบวนการเรียนรู้ในการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร เป็นการวิจัยในเชิงวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาความก้าวหน้าและความคิดเห็นของผู้รับฝึกอบรม ในการวิจัยได้กล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในสำนักงานสรรพากรภาค จำนวน 12 ภาค จำนวน 140 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม จำนวน 43 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 สุ่มสำนักงานสรรพากรภาค โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากได้ในสำนักงานสรรพากรภาค 6

1.2.2 สุ่มสำนักงานสรรพากรพื้นที่ในสำนักงานสรรพากรภาค 6 มีจังหวัด โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก ได้แก่ นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ได้สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม

1.2.3 สุ่มเข้ากลุ่มทดลองในสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม มีเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำนวน 140 คน คัดเลือกเจาะจงโดยคำนึงถึงวุฒิการศึกษา และระดับตำแหน่งงาน ดังนี้

1) วุฒิกการศึกษาปริญญาตรีอยู่ในกลุ่มที่มีสติปัญญาเก่ง วุฒิกการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอยู่ในกลุ่มสติปัญญาปานกลาง และวุฒิกศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพอยู่ในกลุ่มสติปัญญาอ่อน

2) ระดับตำแหน่ง 5-6 อยู่ในกลุ่มที่มีสติปัญญาเก่ง ระดับตำแหน่ง 3-4 อยู่ในกลุ่มสติปัญญาปานกลาง และระดับตำแหน่ง 1-2 อยู่ในกลุ่มสติปัญญาอ่อน

จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้แก่กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีสติปัญญาเก่ง จำนวน 30 คน กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีสติปัญญาปานกลาง จำนวน 60 คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีสติปัญญาอ่อน จำนวน 50 คน นำมาจัดลำดับเรียงจากน้อยไปหามากตามลำดับภายในกลุ่ม เพื่อใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ และจำแนกกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

(1) สุ่มเข้ากลุ่มทดลองแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย คือจับฉลากจากกลุ่มที่มีสติปัญญาเก่ง 1 คน มีสติปัญญาปานกลาง 1 คน และมีสติปัญญาอ่อน 1 คน

(2) สุ่มเข้ากลุ่มทดลองแบบกลุ่ม จำนวน 10 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย คือ จับฉลากจากกลุ่มที่มีสติปัญญาเก่ง 3 คน มีสติปัญญาปานกลาง 4 คน และมีสติปัญญาอ่อน 3 คน

(3) สุ่มเข้ากลุ่มทดลองแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่ายคือจับฉลากจากกลุ่มที่มีสติปัญญาเก่ง 10 คน มีสติปัญญาปานกลาง 10 คน และมีสติปัญญาอ่อน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร มี 3 ประเภทได้แก่

(1) เครื่องมือที่เป็นต้นแบบชิ้นงาน (2) แบบทดสอบก่อนและหลังการเผชิญประสบการณ์ แบบคู่ขนาน และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรม มีวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่เป็นต้นแบบชิ้นงาน คือ ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี ที่พัฒนาขึ้นตามระบบการสอนแบบอิงประสบการณ์ของ ศ.ดร ชัยยงค์ พรหมวงศ์ มี 3 หน่วยประสบการณ์ได้แก่ หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน และหน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีขั้นตอนการผลิต ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างหลักสูตรการฝึกอบรม โดยเขียนคำอธิบายหลักสูตร และวัตถุประสงค์ (ปรากฏในภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 2 เขียนโครงการฝึกอบรม ประกอบด้วย ชื่อโครงการ ประเภทและลักษณะ ของโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน ทรัพยากร และแผนปฏิบัติงาน (ปรากฏในภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยนำหน่วยเนื้อหา มา จำแนกเป็นหน่วยเนื้อหาได้ 10 หน่วยเนื้อหา ดังนี้

- หน่วยเนื้อหาที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- หน่วยเนื้อหาที่ 2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- หน่วยเนื้อหาที่ 3 ประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
- หน่วยเนื้อหาที่ 4 ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน
- หน่วยเนื้อหาที่ 5 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี
- หน่วยเนื้อหาที่ 6 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี
- หน่วยเนื้อหาที่ 7 ระยะเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการชำระภาษี
- หน่วยเนื้อหาที่ 8 การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- หน่วยเนื้อหาที่ 9 การกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- หน่วยเนื้อหาที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ขั้นที่ 4 กำหนดชุดประสบการณ์ โดยนำหน่วยเนื้อหาเปลี่ยนเป็น 10 หน่วย ประสบการณ์ ดังนี้

- หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- หน่วยประสบการณ์ที่ 2 การกำหนดผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
- หน่วยประสบการณ์ที่ 4 การหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน
- หน่วยประสบการณ์ที่ 5 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี
- หน่วยประสบการณ์ที่ 6 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี
- หน่วยประสบการณ์ที่ 7 การกำหนดเวลา สถานที่ และแบบแสดง รายการที่ใช้ ยื่นชำระภาษี
- หน่วยประสบการณ์ที่ 8 การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- หน่วยประสบการณ์ที่ 9 การกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- หน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้วิจัยได้กำหนดหน่วยประสบการณ์ 3 หน่วย ในการสร้างชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่เป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นที่ผู้รับการฝึกอบรมต้องศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ตามลำดับ คือ

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
 หน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 นำหน่วยเนื้อหา มาเปลี่ยนเป็นหน่วยประสบการณ์ได้ 10 หน่วยประสบการณ์
 ทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์ ที่เลือกมา กำหนดเป็นประสบการณ์หลัก 2 ประสบการณ์ และกำหนด
 ประสบการณ์รอง 2 ประสบการณ์เช่นกัน

ขั้นที่ 5 กำหนดภารกิจ ภารกิจที่กำหนดต่อ 1 หน่วยประสบการณ์รอง มีจำนวน
 2-3 ภารกิจ นำมา กำหนดเป็นงานอย่างน้อย 2-5 งาน และบางหน่วยประสบการณ์กำหนดเป็นงาน
 ได้ 2-9 งาน

ขั้นที่ 6 เลือกรูปแบบและวิธีการให้ประสบการณ์สอดคล้องกับภารกิจและงาน
 รูปแบบการให้ประสบการณ์มี 3 รูปแบบ คือ (1) Self - Directed Learning (SDL) เรียนเอง (2) Peer -
 Directed Learning (PDL) เรียนกับเพื่อน และ(3) Teacher - Directed Learning (TDL) เรียนกับครู
 วิธีการให้ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคล
 ธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี ใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ ศึกษาราย
 กรณีย์ และฝึกปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 กำหนดบริบทและสถานการณ์สำหรับเผชิญประสบการณ์ เป็นการระบุ
 บริบท และสถานการณ์ในหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รอง
 การกำหนดบริบทและสถานการณ์มีแนวทางดังนี้
 - กำหนดบริบท ใช้ห้องฝึกอบรมที่ได้มีการจัดเตรียมไว้ให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เผชิญ
 ประสบการณ์ มีมุมวิชาการเป็นบริบทในการฝึกอบรมตลอดหลักสูตรรวมเวลา 1 วัน
 - กำหนดสถานการณ์ ได้แก่ การกำหนดเหตุการณ์ให้ผู้รับการฝึกอบรมต้องเผชิญ
 ประสบการณ์ เกี่ยวกับการศึกษากรณีย์ การอภิปรายกลุ่ม การดูตัวอย่างแบบฟอร์มของจริง การอ่าน
 เอกสารเผยแพร่ และการฝึกตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ขั้นที่ 8 เลือกและผลิตสื่อสำหรับชุดประสบการณ์ สื่อที่ใช้คือสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปของ
 ประมวลสาระ เทปภาพ และแผ่นใส

ขั้นที่ 9 เขียนแผนเผชิญประสบการณ์ แผนการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ แผน
 กำกับประสบการณ์ และแผนผลิตสื่อฝึกอบรม

1) เขียนแผนเผชิญประสบการณื ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ประสบการณื และบริบท รายละเอียดของการเผชิญประสบการณื ครอบคลุมประสบการณืรอลง ภารกิจ งาน ขั้นตอนวิธีการ เนื้อหา ข้อมูล บริบท ลือ แหล่งความรู้ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการเผชิญประสบการณื และการประเมิน

2) เขียนแผนการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณื ประกอบด้วย หน่วยประสบการณื ประสบการณืหลัก ประสบการณืรอลง วัตถุประสงค์ บริบท และสานการณื ขั้นตอนการเผชิญประสบการณื ลือ แหล่งประสบการณื และการประเมิน

3) เขียนแผนกำกับประสบการณื ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม/ ภารกิจในการอบรม มี 7 ขั้นตอน คือ (1) ประเมินก่อนเผชิญประสบการณื (2) ปฐมนิเทศประสบการณื (3) เผชิญประสบการณื (4) รายงานความก้าวหน้า (5) รายงานผลการเผชิญประสบการณื (6) สรุปผลการเผชิญประสบการณื และ(7) ประเมินหลังเผชิญประสบการณื) สถานที่ และเวลาที่ใช้แต่ละขั้นตอน

4) เขียนแผนผลิตลือฝึกอบรม เป็นการระบุรายละเอียดของลือฝึกอบรมที่มีอยู่แล้ว หรือต้องผลิตขึ้นใหม่ที่ครอบคลุม ประเภทลือ ชื่อเรื่อง ความยาวของลือ วัตถุประสงค์ สรุปเนื้อหา แหล่งที่มาของลือ ขั้นตอนการผลิต และทรัพยากรที่ต้องใช้ผลิตลือฝึกอบรม

ขั้นที่ 10 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เส้นทางการเรียน และออกแบบสถานที่เผชิญประสบการณื

1) สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข โทรทัศน์ เครื่องเล่นเทปภาพ และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

2) เส้นทางการเรียน เป็นการลำดับขั้นการเรียนที่ผู้เรียนต้องผ่านการเผชิญประสบการณืต่าง ๆ เขียนในรูปแผนภูมิ

3) การออกแบบสถานที่เผชิญประสบการณื ได้แก่การออกแบบห้องฝึกอบรม

ขั้นที่ 11 ตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณื โดยนำชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณืไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาจำนวน 1 ท่าน ด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 ท่าน และด้านวัดและประเมินผล 1 ท่าน (ปรากฏในภาคผนวก ก) และแบบประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณืให้ผู้ทรงคุณวุฒิปะเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข แบบฝึกปฏิบัติโดยให้มีการกำหนดคะแนนการทำแบบฝึกปฏิบัติ

ขั้นที่ 12 ปรับปรุงแก้ไขชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณืตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะควรให้มีการกำหนดคะแนนการทำแบบฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงโดยกำหนดคะแนนการทำแบบฝึกปฏิบัติ

ขั้นที่ 13 นำชุดฝึกอบรมไปทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น โดยทดสอบ ประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน คือ แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และภาคสนาม นำผลที่ได้จากการทดสอบ ประสิทธิภาพแต่ละครั้งมาปรับปรุงแก้ไขนำเสนอไว้ในบทที่ 4

2.2 แบบทดสอบก่อนและหลังการเผชิญประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี ผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม และ หลังการฝึกอบรมแบบคู่ขนานหน่วยละ 30 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก มีขั้นตอนในการสร้าง 10 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาจากเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ

ขั้นที่ 2 กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการ สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยกำหนดรูปแบบของแบบทดสอบเป็นข้อสอบแบบ ปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และเป็นแบบคู่ขนาน

ขั้นที่ 3 สร้างตารางวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการออก ข้อสอบให้ตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อใช้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 เขียนแบบทดสอบรายข้อ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมแบบคู่ขนานเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 3 หน่วยประสบการณ์ หน่วยละ 2 ชุด ๆ ละ 15 ข้อ

ขั้นที่ 5 พิจารณาตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรง คุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ตลอดทั้งความถูกต้องของแบบ ทดสอบ

ขั้นที่ 6 ทดลองใช้แบบทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเคยผ่านหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 120 คน เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 เวลา 9.00 น. – 16.00 น.

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบ อำนาจจำแนก ระดับความยากง่าย โดยใช้ เทคนิค 25% ของ จุง เตห์ ฟาน (Chung – The Fan) ผลการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อของหน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.60 หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและ แหล่งเงินได้พึงประเมิน มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.45 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.30 – 0.80 และหน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีค่า

ความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.30–0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 –0.70 (ปรากฏในภาคผนวก ก)

ขั้นที่ 8 คัดเลือกแบบทดสอบ โดยคัดเลือกแบบทดสอบที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยพิจารณาจากความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกที่ใกล้เคียงกัน คำถามในแนวทางเดียวกันมาเป็นแบบทดสอบคู่ขนานจำนวน 60 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็นแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมหน่วยประสบการณ์ละ 10 ข้อ รวม 3 หน่วยประสบการณ์เป็นจำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม หน่วยประสบการณ์ละ 10 ข้อ รวม 3 หน่วยเป็นจำนวน 30 ข้อ

ขั้นที่ 9 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบไปทดสอบกับผู้รับการฝึกอบรม โครงการฝึกอบรมหลักสูตร ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2545 ด้วยวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์ = 0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์ = 0.85 (ปรากฏในภาคผนวก ค)

ขั้นที่ 10 จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ จำนวนหน่วยประสบการณ์ละ 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม 10 ข้อ และเป็นแบบทดสอบหลังฝึกอบรม 10 ข้อ โดยนำแบบทดสอบที่ทำเป็นฉบับสมบูรณ์ไปทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมต่อไป (ปรากฏในบทที่ 5)

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี เป็นแบบสอบถามปลายปิดมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 5 ข้อ มีวิธีการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่าลิเคิร์ต (Likert scale) 5 อันดับ

ขั้นที่ 3 กำหนดสิ่งที่จะประเมิน เป็นการกำหนดประเด็นที่จะประเมินเกี่ยวกับการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี ได้แก่ ความพึงพอใจในการฝึกอบรม การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำงาน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการทำงานเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 4 เขียนแบบสอบถามฉบับร่าง ผู้วิจัยได้เขียนแบบสอบถามฉบับร่างตามโครงสร้างของเนื้อหา และรูปแบบที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเทคโนโลยี การศึกษา ด้านเนื้อหา และด้านสถิติและวิจัย ได้ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความครอบคลุมด้านเนื้อหาให้ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และปรับปรุงการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ เสนอแนะ

ขั้นที่ 7 พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ หลังจากได้ปรับปรุงแก้ไขเป็นที่ถูกต้องแล้ว ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงความชัดเจน ถูกต้อง และรูปแบบการพิมพ์ ที่สวยงาม

3. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเหมือนกัน ดังนี้

3.1 การจัดเตรียมสถานที่สำหรับเผชิญประสบการณ์ เป็นห้องฝึกอบรมภายในอาคาร สำนักงานสรรพากรภาค 6 โดยจัดมุมต่าง ๆ ดังนี้ มุมวิชาการ มุมชมเทพภาพ

3.2 การทดสอบประสิทธิภาพ แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนามทั้ง 3 หน่วย ประสบการณ์ใช้วิธีการสอนแบบอิงประสบการณ์ มี 7 ขั้นตอนที่เหมือนกัน ก่อนการทดสอบประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้แจกคู่มือการเผชิญประสบการณ์และประมวลสาระ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการฝึกอบรม

ขั้นที่ 1 ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบก่อนเผชิญ ประสบการณ์ โดยแต่ละหน่วยประสบการณ์ใช้แบบทดสอบด้านพุทธิพิสัย แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ และรวบรวมกระดาษคำตอบที่ใช้ตอบแบบทดสอบปรนัย เพื่อตรวจสอบและ นำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ขั้นที่ 2 ปฐมนิเทศประสบการณ์ ผู้วิจัยทำตามขั้นตอนดังนี้ (1) อธิบายวัตถุประสงค์ ของประสบการณ์ (2) เสนอประสบการณ์ที่คาดหวังที่จะเกิดขึ้นกับตัวผู้รับการฝึกอบรม (3) เสนอ สถานการณ์/บริบท โดยกำหนดให้ผู้รับการฝึกอบรมเผชิญขั้นตอนการปฏิบัติงานตามภารกิจ/งาน (4) อธิบายขั้นตอนการเผชิญประสบการณ์ (ภารกิจ/งาน) เป็นการอธิบายขั้นตอนภารกิจและงานตาม ประสบการณ์จริง (5) อธิบายสื่อที่ใช้ในการเผชิญประสบการณ์ คือ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ประมวล สาระ แบบฝึกปฏิบัติและเทพภาพ และ(6) การประเมิน อธิบายแนวทางการประเมินการเผชิญประสบ การณ์ ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์โดยใช้แบบทดสอบ ประเมินระหว่างการเผชิญประสบการณ์ โดยการประเมินแบบฝึกปฏิบัติและงานที่กำหนดให้ทำ และประเมินหลังเผชิญประสบการณ์

ขั้นที่ 3 เเชิญประสบกการณั้ ผู้รับการฝึกอบรมเเชิญประสบกการณั้ตามขั้นตอนของ การกัจ/งานที่กำหนดในแผนเเชิญประสบกการณั้

ขั้นที่ 4 รายงานความก้าวหน้า ให้ผู้รับการฝึกอบรมรายงานความก้าวหน้าที่ได้เเชิญ ประสบกการณั้ให้วิทยากรได้ทราบ

ขั้นที่ 5 รายงานผลการเเชิญประสบกการณั้ ให้ผู้รับการฝึกอบรมนำเสนองานจากการ เเชิญประสบกการณั้

ขั้นที่ 6 สรฐการเเชิญประสบกการณั้ วิทยากรและผู้รับการฝึกอบรมร่วมกันสรฐ ขั้นตอนการเเชิญประสบกการณั้

ขั้นที่ 7 ประเมินหลังการเเชิญประสบกการณั้ หลังจากทีผู้รับการฝึกอบรมเเชิญ ประสบกการณั้ทั้ง 7 ขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบผู้รับการฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบหลังการฝึก ออบรม โดยแต่ละหน่วยประสบกการณั้ใช้แบบทดสอบด้านพุททพิสัย แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมกระดาศคำตอบที่ใช้ตอบแบบทดสอบปรนัยมาตรวจสอบและวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

3.3 วัน เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบก การณั้แบบเดี่ยว ผู้วิจัยได้นำชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบกการณั้ ไปทดสอบกับผู้รับการฝึกอบรม เมื่อวันที 8 ตุลาคม 2545 ระหว่างเวลา 9.00 น. –16.00 น. จำนวน 3 คน หลังจากทำการทดสอบ ประสิทธิภาพแล้วผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงคุณภาพชุดฝึกอบรม

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบก การณั้แบบกลุ่ม ผู้วิจัยได้นำชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบกการณั้ ไปทดสอบกับผู้รับการฝึกอบรม จำนวน 10 คน เมื่อวันที 14 พฤศจิกายน 2545 ระหว่างเวลา 9.00 น. –16.00 น. หลังจากทำการทดสอบ ประสิทธิภาพแล้วผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงคุณภาพชุดฝึกอบรม เพื่อใช้ทดลองแบบ ภาคสนามต่อไป

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบก การณั้แบบภาคสนาม ผู้วิจัยได้นำชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบกการณั้ ไปทดสอบกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ทุกสาขา ในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 6 เมื่อวันที 19 ธันวาคม 2545 ระหว่างเวลา 9.00 น. – 16.00 น. จำนวน 30 คน หลังจากทำการทดสอบประสิทธิภาพแล้วผู้วิจัยได้ แจกแบบสอบถามความคิดเห็นให้ผู้รับการฝึกอบรมด้วยตนเองและเก็บแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ (1) การหาประสิทธิภาพ ของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ (2)การวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้รับการฝึกอบรม (3) การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ และ(4) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรม ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบฝึกปฏิบัติ และแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมของผู้รับการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยประสบการณ์มาหาค่า E_1/E_2 เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐและสุดา สิ้นสกุล 2520: 136–137) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ หมายถึง คะแนนรวมของแบบฝึกปฏิบัติ

A หมายถึง คะแนนเต็มของแบบฝึกปฏิบัติ

N หมายถึง จำนวนผู้รับการฝึกอบรม

$$\text{สูตร } E_2 = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum f$ หมายถึง คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม

B หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม

N หมายถึง จำนวนผู้รับการฝึกอบรม

เกณฑ์การยอมรับชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ มี 3 เกณฑ์ ดังนี้ (1) เท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 (2) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ $+2.5-5$ และ (3) ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ $+2.5-5$

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการเรียน

การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้รับการฝึกอบรมโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรม มาคำนวณเพื่อเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2536:301)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{N \frac{\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

T หมายถึง ตัวสถิติทดสอบ

D หมายถึง ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

$\sum D$ หมายถึง ผลรวมของผลต่างของคะแนนแต่ละคู่

$\sum D^2$ หมายถึง ผลรวมกำลังสองของผลต่างคะแนนแต่ละคู่

N หมายถึง จำนวนผู้รับการฝึกอบรม

4.3 การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ

การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมในการวิเคราะห์ข้อสอบ โดยนำคะแนนแบบทดสอบที่ได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงไปหาคะแนนต่ำ โดยใช้เทคนิค 25 % แบ่งกลุ่มคะแนนสูง และคะแนนต่ำจากประชากร จำนวน 40 คน ซึ่งจะเป็นกลุ่มประชากรที่ได้คะแนนสูง 10 คน และกลุ่มประชากรที่ได้คะแนนต่ำ 10 คน แล้วนับประชากรที่ตอบถูกในแต่ละกลุ่มของข้อสอบแต่ละข้อมาคำนวณหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ นำแบบทดสอบมาหาค่าความแปรปรวนและค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร ดังนี้

สูตร การหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม (การวิเคราะห์ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2536 : 104)

1) การหาค่าความยากของแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม

$$P = \frac{H + L}{N_h + N_l}$$

2) การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม

$$r = \frac{H - L}{N_h} \quad \text{หรือ} \quad \frac{H - L}{N_l}$$

P หมายถึง ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ ซึ่งจะมีค่าตั้งแต่ 0 (ยากที่สุด) ถึง 1 (ง่ายที่สุด)

r หมายถึง ค่าอำนาจจำแนก เป็นการจำแนกคนที่ได้รับคะแนนสูงและคะแนนต่ำออกจากกันจะมีค่าตั้งแต่ 0 (แยกได้น้อยที่สุด) ถึง 1 (แยกได้มากที่สุด)

N_h หมายถึง กลุ่มคนที่ได้คะแนนสูง (25% ของคนสอบ)

N_l หมายถึง กลุ่มคนที่ได้คะแนนต่ำ (25% ของคนสอบ)

H หมายถึง จำนวนคนที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูกในกลุ่มสูง

L หมายถึง จำนวนคนที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูกในกลุ่มต่ำ

3) การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม

เป็นการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยวิธีการของ Kuder - Richardson 20 ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่คู่ขนานกัน และนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ใช้สูตร ดังนี้ (การวิเคราะห์ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2536 : 106)

$$r_{KR-20} = \frac{K}{K-1} \frac{(1 - \sum pq)}{S^2}$$

K หมายถึง จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ

P หมายถึง สัดส่วนของผู้ตอบถูก หรือค่าความยากของข้อสอบแต่ละข้อ

q หมายถึง สัดส่วนของผู้ตอบผิดในแต่ละข้อ $q = 1 - p$

S^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ โดยรวมคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรม เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (ล้วน สายยศ 2540 : 270 - 273)

สูตร การหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนนำหนักคำตอบ

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N หมายถึง จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การแปลความหมายค่าน้ำหนักคำตอบ มีดังนี้
 การวิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้ (โกวิทย์
 ประมวลพฤกษ์ 2536 : 635)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	แปลผล
4.51 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 - 4.50	เห็นด้วยมาก
2.51 - 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 - 2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

สูตร การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \frac{\bar{fx}^2}{N}}$$

S.D. หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f หมายถึง ความถี่ของคะแนน

x หมายถึง ค่าของคะแนน

N หมายถึง จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการพัฒนาชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ (1) ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ (2) ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้รับการฝึกอบรบที่เรียนจากชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ และ(3) ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรบที่มีต่อชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์

การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การทดลองแบบเดี่ยว การทดลองแบบกลุ่ม และการทดลองแบบภาคสนาม ปรากฏรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์จากการทดลองแบบเดี่ยว

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์จากการทดลองแบบเดี่ยว นำเสนอดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าร้อยละและค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรบแบบอิงประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 1,3 และ 10 จากการทดลองแบบเดี่ยว ($n = 3$)

หน่วยประสบการณ์ที่	คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ		E_1/E_2
	ร้อยละ (E_1)	ร้อยละ (E_2)	
1	70.00	76.70	70.00/76.70
3	76.70	73.30	76.70/73.30
10	73.30	70.00	73.30/70.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่า ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ที่ 1,3 และ 10 จากการทดลองแบบเดี่ยวยามีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 คือ 70.00/76.70, 76.70/73.30 และ 73.30/70.00 ตามลำดับ

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมเรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์แล้วผู้วิจัยได้ สัมภาษณ์ผู้รับการฝึกอบรม จำนวน 3 คนพบว่า เสียบบรรยายในเทปภาพบรรยายเร็วฟังไม่ทัน

หลังการทดลองแบบเดี่ยว ผู้วิจัยได้นำชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มาปรับปรุง ในส่วนของเสียบบรรยายในเทปภาพ

1.2 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์จากการ ทดลองแบบกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ จากการ ทดลองแบบกลุ่ม นำเสนอดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าร้อยละและค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ที่ 1,3 และ 10 จากการทดลองแบบกลุ่ม ($n = 10$)

หน่วย ประสบการณ์ที่	คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ		E_1/E_2
	ร้อยละ (E_1)	ร้อยละ (E_2)	
1	74.00	78.00	74.00/78.00
3	75.00	79.00	75.00/79.00
10	78.00	77.00	78.00/77.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่า ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ที่ 1,3 และ 10 จากการทดลองแบบกลุ่มมีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 คือ 74.00/78.00, 75.00/79.00 และ 78.00/77.00 ตามลำดับ

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมเรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์แล้ว ผู้วิจัยได้ สัมภาษณ์ผู้รับการฝึกอบรม จำนวน 10 คน พบว่า การบันทึกสาระสำคัญในแบบฝึกปฏิบัติ ผู้รับการ ฝึกอบรมต้องใช้เวลาในการทำมาก ไม่สามารถทำได้ทันตามกำหนดเวลา

หลังจากทดลองแบบกลุ่ม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงภารกิจและงานเพื่อให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมบันทึกสาระสำคัญน้อยลง

1.3 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์จากการทดลองแบบภาคสนาม

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ จากการทดลองแบบภาคสนาม นำเสนอดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าร้อยละและค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ที่ 1,3 และ 10 จากการทดลองแบบภาคสนาม ($n = 30$)

หน่วย ประสบการณ์ที่	คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ		E_1/E_2
	ร้อยละ (E_1)	ร้อยละ (E_2)	
1	80.30	81.00	80.30/81.00
3	80.00	80.70	80.00/80.70
10	81.70	80.00	81.70/80.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่า ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ที่ 1, 3 และ 10 จากการทดลองแบบภาคสนามมีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ทุกหน่วยประสบการณ์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ได้แก่ 80.30/81.00, 80.00/80.70 และ 81.70/80.00 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้รับการฝึกอบรมจากการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์

ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้รับการอบรม จากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร จากการทดลองภาคสนาม นำเสนอดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม และการทดสอบค่าที่ของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ภาคสนาม (n = 30)

หน่วย ประสบการณ์ที่	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ย	ความแตกต่าง ระหว่างคะแนน ก่อน - หลัง	t – test
	ก่อนเรียน (10 คะแนน)	หลังเรียน (10 คะแนน)		
1	7.03	8.10	1.07	4.94 *
3	6.57	8.07	1.50	7.04 *
10	7.00	8.00	1.00	10.42 *

* $p < .05$ $t (.05, df 29) = 1.699$

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังอบรมของผู้รับการฝึกอบรมจากการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร หน่วยประสบการณ์ที่ 1, 3 และ 10 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้รับการอบรมมีคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นทุกหน่วยประสบการณ์

3. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรม

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับการอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร นำเสนอดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร

ความคิดเห็น	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	3.63	.67	เห็นด้วยมาก
2. ผู้รับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในรูปแบบการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์	3.37	.61	เห็นด้วยปานกลาง
3. ให้ผู้รับการฝึกอบรมทำได้มากกว่ามุ่งให้ความรู้	3.67	.48	เห็นด้วยมาก
4. ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ	3.90	.55	เห็นด้วยมาก
5. ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม	3.33	.48	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.53	0.63	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่าผู้รับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.53$) โดยมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก 4 เรื่อง ตามลำดับคือ ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.90$) ผู้รับการฝึกอบรมทำได้มากกว่ามุ่งให้ความรู้ ($\bar{x} = 3.67$) และผู้รับการฝึกอบรมนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.63$) และมีความคิดเห็นในระดับปานกลางใน 2 เรื่อง คือ ผู้รับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในรูปแบบการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ($\bar{x} = 3.37$) และผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{x} = 3.33$)

บทที่ 5

ต้นแบบชิ้นงาน

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีต้นแบบชิ้นงานคือ ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามระบบการสอนแบบอิงประสบการณ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ : 2540) ประกอบด้วยหน่วยประสบการณ์ จำนวน 3 หน่วย คือ

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

หน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือวิทยากร เพื่อนำไปใช้ในการจัดฝึกอบรม หลักสูตรการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ

ภาคที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย

- รายละเอียดของวิชา / หลักสูตร
- วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
- การเตรียมตัวของวิทยากร / ผู้รับการอบรม
- แผนผังการจัดห้องฝึกอบรม / บริบท
- สิ่งที่ต้องเตรียมล่วงหน้า

ภาคที่ 2 หน่วยประสบการณ์ มีรายละเอียดประกอบด้วย

- ปกหน่วยประสบการณ์
- แผนฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
- แผนเผชิญประสบการณ์
- แผนกำกับประสบการณ์
- รายละเอียดการกำกับประสบการณ์
- แผนผลิตสื่อ
- ชุดประสบการณ์
- แบบประเมิน

ภาคที่ 3 คู่มือเผชิญประสบการณ์ (สำหรับผู้รับการฝึกอบรม) ในแต่ละหน่วยประสบการณ์ ประกอบด้วย

- แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม
- แผนเผชิญประสบการณ์
- แบบฝึกปฏิบัติ / พร้อมเฉลย
- แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม

รายละเอียดของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์นี้ จะนำเสนอตั้งแต่วันที่ 69

ถึงหน้า 298

ภาคที่ 1

บทนำ

รายละเอียดของวิชา / หลักสูตรการฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยได้นำมาสร้างชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี ได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาเป็น 10 หน่วย ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประเภทแหล่งเงินได้พึงประเมิน ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนที่ขอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี การกำหนดเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการชำระภาษี การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้

การเตรียมตัวของวิทยากร / ผู้รับการฝึกอบรม

การเตรียมตัวของวิทยากร

1. ก่อนใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
 - 1.1 ศึกษาคู่มือการใช้ชุดการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์โดยละเอียด
 - 1.2 จัดห้องฝึกอบรมโดยดูจากแผนผังการจัดห้องเผชิญประสบการณ์
 - 1.3 จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก ประมวลสาระ และสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการ

ฝึกอบรมให้ครบถ้วน

2. ขณะใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
 - 2.1 วิทยากรชี้แจงให้ผู้รับการฝึกอบรมทราบวิธีการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
 - 2.2 ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มีขั้นตอนการใช้ 7 ขั้นตอน โดยผู้รับการฝึกอบรมต้องประกอบกิจกรรมให้ครบทั้ง 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ (2) ปฐมนิเทศประสบการณ์ (3) เผชิญประสบการณ์ (4) รายงานความก้าวหน้าการเผชิญประสบการณ์

(5) รายงานผลการเผชิญประสบการณื (6) สรุปผลการเผชิญประสบการณื และ (7) ประเมินหลังเผชิญประสบการณื

3. หลังการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณื

3.1 รวบรวมกระดาษคำตอบของแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบฝึกปฏิบัติและแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกอบรม ไว้เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม

3.2 การประเมินผลการฝึกอบรมสามารถประเมินได้โดยวิธีการ ดังนี้ (1) ประเมินจากการตรวจแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม (2) ประเมินจากการตรวจแบบฝึกปฏิบัติของผู้รับการฝึกอบรม และ (3) ประเมินจากผลงานการกรอกแบบแสดงรายการภาษี

การเตรียมตัวของผู้รับการฝึกอบรม

1. อ่านแผนเผชิญประสบการณื และแผนกำกับประสบการณื เพื่อให้ทราบ ภารกิจและงาน รูปแบบ/วิธีการฝึกอบรม เนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ กิจกรรม สื่อที่ใช้ รวมทั้งวิธีวัดและประเมินผลในแต่ละหน่วยประสบการณื

2. ปฏิบัติภารกิจ/งาน ตามขั้นตอนในแผนเผชิญประสบการณื ภารกิจและงานที่กำหนดให้ปฏิบัติต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น ผู้รับการฝึกอบรมอาจช่วยแบ่งเบาภาระวิทยากร เช่น เก็บรวบรวมแบบฝึกปฏิบัติและกระดาษคำตอบส่งวิทยากร

3. ทำแบบฝึกปฏิบัติให้ครบตามที่กำหนดให้ เพื่อให้ได้รับประสบการณืที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

4. เข้ารับการอบรมให้ครบทุกหน่วยประสบการณื เพราะเนื้อหาแต่ละหน่วย ประสบการณืมีความสัมพันธ์ต่อกัน จะขาดประสบการณืใดประสบการณืหนึ่งไม่ได้

5. ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมเผชิญประสบการณื เนื่องจากการเผชิญประสบการณืบางหน่วยประสบการณื เป็นการเผชิญประสบการณืจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ดังนั้น ผู้รับการอบรมจะต้องสวมบทบาทเป็นสมาชิกในสถานการณ์นั้น ๆ ด้วย

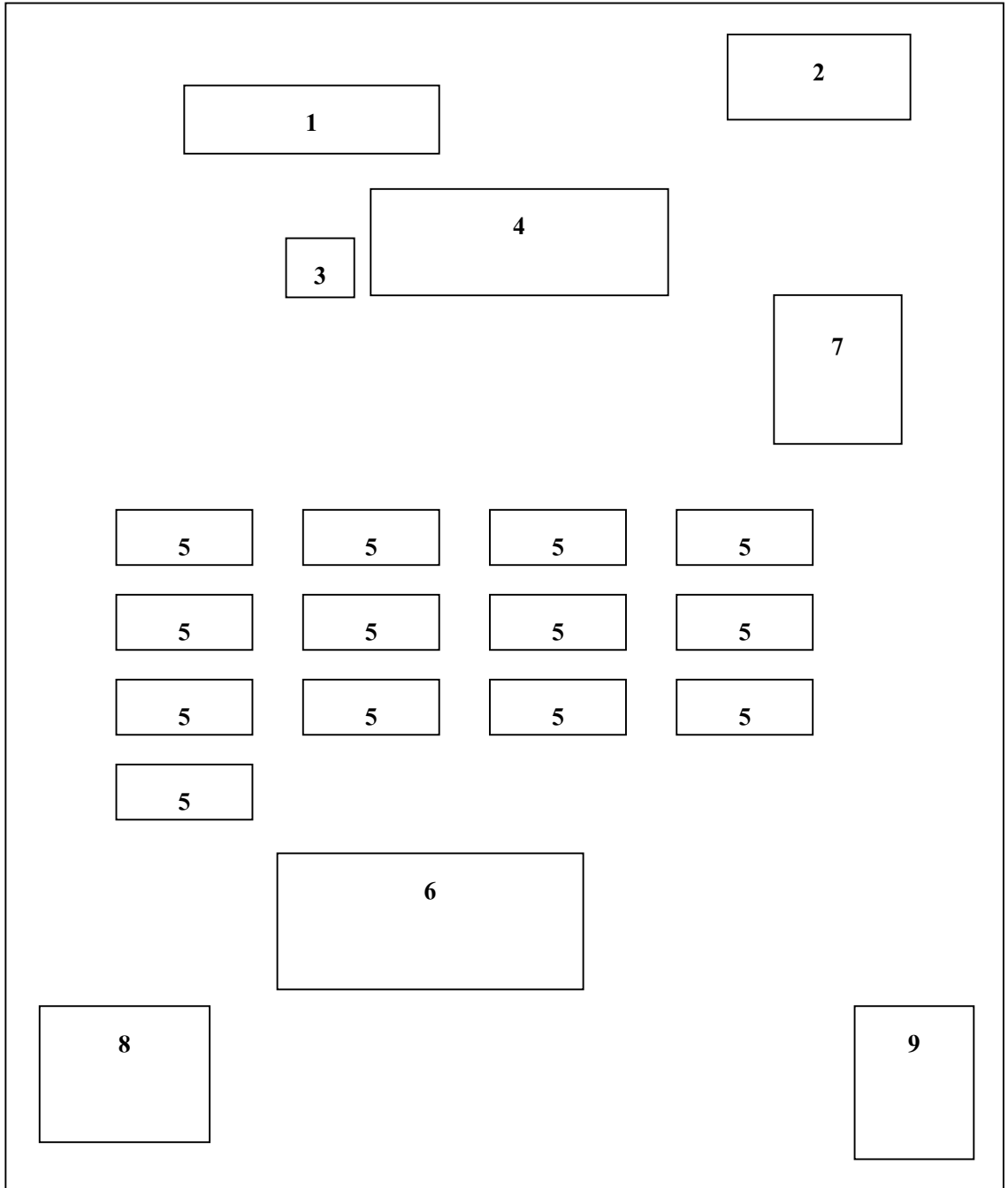
สิ่งที่จะต้องเตรียมล่วงหน้า

ในการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณื เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี วิทยากรจะต้องเตรียมสื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการฝึกอบรม ดังนี้ คือ

1. ประมวลสาระ
2. คู่มือเผชิญประสบการณื
3. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

4. แผ่นใส / ปากกา
5. เทปภาพ
6. แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90, 91
7. เอกสารเผยแพร่

แผนผังการจัดห้องเผชิญประสบการณ์

หมายเหตุ

1. จอเครื่องฉายภาพข้ามศรียะ
2. โต๊ะหมู่บูชา
3. โต๊ะวางเครื่องฉายภาพข้ามศรียะ
4. TDL
5. SDL
6. PDL
7. โฟเดียม
8. มุมวิชาการ
9. ทางเข้า

ภาคที่ 2

รายละเอียดประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 1
เรื่อง
การยื่นแบบแสดงรายการ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตารางเปรียบเทียบหน่วยเนื้อหาและหน่วยประสบการณ์
เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วยเนื้อหา	หน่วยประสบการณ์
1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา	1. การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา
2. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2. การกำหนดผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา
3. ประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน	3. การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้ พึงประเมิน
4. ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนที่ยอมให้หักจากเงิน ได้พึงประเมิน	4. การหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน
5. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประจำปี	5. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประจำปี
6. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประจำปี	6. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ครึ่งปี
7. ระยะเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการชำระ ภาษี	7. การกำหนดเวลา สถานที่ และแบบ แสดง รายการที่ใช้ยื่นชำระภาษี
8. การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	8. การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
9. การกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา	9. การกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา
10. การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา	10. การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา

แบบเสนอหน่วยประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วยประสบการณ์	ประสบการณ์หลัก	ประสบการณ์รอง
1. การยื่นแบบแสดงรายการ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	1.1 การศึกษาเกณฑ์เงินได้ ของเงินได้พึงประเมิน	1.1.1 การตรวจสอบเกณฑ์ ของเงินได้พึงประเมินที่ ต้องยื่นแบบแสดง รายการ 1.1.2 การกำหนดหน้าที่ผู้รับ ผิดชอบการยื่นแบบ แสดงรายการ
	1.2 การกรอกแบบแสดงราย การ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91	1.2.1 การกรอกแบบแสดง รายการ ภ.ง.ด. 90 1.2.2 การกรอกแบบแสดง รายการ ภ.ง.ด. 91

แบบเสนอภารกิจและงาน

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 ประสบการณ์หลักที่ 1.1 การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
1.1.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ	1. ศึกษาประเภทของบุคคลธรรมดาผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้	1.1 อ่านประมวลสาระ “สามัญทัศน์เกี่ยวกับภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” 1.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ
	2. ศึกษาเกณฑ์ของเงินได้ที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ	2.1 อ่านประมวลสาระ “สามัญทัศน์เกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการ” 2.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ
	3. ตรวจสอบเกณฑ์การยื่นแบบจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “การเสียภาษีของกองมรดก”	3.1 อ่านรายกรณีตัวอย่างเรื่อง “การเสียภาษีของกองมรดก” 3.2 วิเคราะห์รายกรณีตัวอย่าง 3.3 สรุปผลการวิเคราะห์ 3.4 เสนอรายงาน 3.5 สรุปการรายงาน

ประสบการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
1.1.2 การกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบการขึ้นแบบแสดงรายการภาษี	1. ศึกษาผู้มีหน้าที่รับผิดชอบขึ้นแบบแสดงรายการ	1.1 ชมเทปบันทึกภาพ เรื่อง “ผู้มีหน้าที่ขึ้นแบบแสดงรายการภาษี” 1.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ
	2. วิเคราะห์ความแตกต่างของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบขึ้นแบบแสดงรายการภาษี	2.1 กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ 2.2 อภิปรายตามประเด็น 2.3 เสนอรายงาน 2.4 สรุปรายงาน

แผนฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จำนวน 2 ชั่วโมง

ประสบการณ์	ประสบการณ์รอง
ประสบการณ์หลัก	
1.1 การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้ พึงประเมิน	1.1.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมิน ที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ 1.1.2 การกำหนดหน้าที่ ผู้รับผิดชอบยื่นแบบ แสดงรายการ
1.2 การกรอกแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91	1.2.1 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90 1.2.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.91

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสบการณ์ “การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ และกำหนดหน้าที่ ผู้รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสบการณ์ “การกรอกแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ได้ถูกต้อง

บริบท

ในการเผชิญประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้รับการฝึกอบรมจะต้องปฏิบัติกิจกรรม 2 อย่างตามลำดับ คือ (1) การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน และ(2) การกรอกแบบ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด.91 โดยใช้ห้องฝึกอบรมเป็นสถานที่เผชิญประสบการณ์ ผู้รับการฝึกอบรมต้องเตรียมแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 โดยใช้เวลา 2 ชั่วโมง

สถานการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประจำปีภาษี 2545 ได้รับแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 จากผู้เสียภาษี ซึ่งมีเงินได้จากเงินเดือนๆ ละ 9,500.-บาท โดยผู้รับการฝึกอบรมจะต้องศึกษาเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี และศึกษาผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการ เพื่อนำความรู้ไปแนะนำการกรอกแบบแสดงรายการภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีได้ถูกต้อง

ขั้นตอนในการเผชิญประสบการณ์

ขั้นที่ 1 ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ ให้ผู้รับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์ จำนวน 10 ข้อ

ขั้นที่ 2 ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์

เป็นขั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ ประสบการณ์ บริบท/สถานการณ์ ขั้นตอนการเผชิญประสบการณ์ (ภารกิจ/งาน) สื่อ/เครื่องมือ และการประเมิน

- วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมมีดังนี้ คือ (1) ผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมิน และกำหนดหน้าที่รับผิดชอบการยื่นแบบแสดงรายการ และ (2) ผู้รับการฝึกอบรมสามารถกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91

- ประสบการณ์ที่ผู้รับการฝึกอบรมต้องเผชิญ 2 ประสบการณ์คือ (1) การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน และ (2) การกรอกแบบ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

- บริบทในการเผชิญประสบการณ์ คือ สถานที่ใช้ ได้แก่ ห้องฝึกอบรม เวลาที่ใช้ในการเผชิญประสบการณ์ 2 ชั่วโมง สิ่งที่ผู้รับการฝึกอบรมต้องเตรียม คือ เครื่องคิดเลขและเครื่องเขียน ประมวลรัษฎากร

- สถานการณ์ ผู้รับการฝึกอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประจำปีภาษี 2545

- ภารกิจ/งาน ในการเผชิญประสบการณ์ ครอบคลุม ศึกษาประเภทของบุคคลธรรมดา ศึกษาเกณฑ์ของเงินได้ที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ ศึกษาผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการ วิเคราะห์ความแตกต่างของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการ และศึกษาการกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91

- สื่อที่ใช้ ได้แก่ ประมวลสาระ เทปบันทึกภาพ แผ่นใส แบบฟอร์ม ภ.ง.ด.90, 91

- การประเมิน จากการทำแบบทดสอบ การทำแบบฝึกหัด บันทึกสาระสำคัญ การเสนอรายงาน และการกรอกแบบแสดงรายการภาษี

ขั้นที่ 3 เจริญประสบการณ์

เป็นขั้นที่ผู้รับการฝึกอบรมเจริญประสบการณ์เพื่อแสวงหาความรู้และประสบการณ์ โดยผู้รับการฝึกอบรมต้องเจริญประสบการณ์ 2 ประสบการณ์ คือ (1) การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน ประกอบด้วย การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมิน และการกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการ (2) การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91

ขั้นที่ 4 รายงานความก้าวหน้า

เมื่อเจริญประสบการณ์ในระยะหนึ่งแล้ว ผู้รับการฝึกอบรมต้องรายงานความก้าวหน้าการเจริญประสบการณ์ โดยรายงานว่าได้ศึกษาประเภทของบุคคลธรรมดาผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ และศึกษาเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี

ขั้นที่ 5 รายงานผลการเจริญประสบการณ์

เมื่อได้เจริญประสบการณ์หลักแต่ละประสบการณ์แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมต้องรายงานผลการวิเคราะห์รายกรณีตัวอย่าง เรื่อง “การเสียภาษีของกองมรดก”

ขั้นที่ 6 สรุปการเจริญประสบการณ์

วิทยากรและผู้รับการฝึกอบรมช่วยกันสรุปขั้นตอนการเจริญประสบการณ์

ขั้นที่ 7 ประเมินหลังเจริญประสบการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเจริญประสบการณ์แบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ
สื่อและแหล่งประสบการณ์

สื่อเจริญประสบการณ์	แหล่งประสบการณ์
1. ประมวลสาระ/ ประมวลรัษฎากร	1. มุมวิชาการ
2. เทปภาพ	2. มุมวิชาการ
3. แผ่นใส	3. มุมวิชาการ
4. แบบฟอร์ม ภ.ง.ด.90 , 91	4. มุมวิชาการ

การประเมิน

1. แบบทดสอบก่อนและหลังการเจริญประสบการณ์
2. การบันทึกสาระสำคัญ
3. การสังเกตพฤติกรรม
4. การทำแบบฝึกปฏิบัติ

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสพการณ์หลักที่ 1.1 เรื่อง การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ” แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมสามารถระบุเกณฑ์การยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการ” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถระบุหน้าที่ผู้รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้ถูกต้อง

ประสพการณ์และบริบท

ก. ประสพการณ์ที่คาดหวัง

ผู้รับการฝึกอบรมศึกษาประเภทของบุคคลธรรมดาที่เสียภาษีเงินได้ และเกณฑ์ของเงินได้ที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในการเลือกใช้แบบแสดงรายการภาษีให้ตรงกับประเภทของผู้มีเงินได้พึงประเมินได้

ข. บริบท / สถานการณ์

บริบท

การเผชิญประสพการณ์เกิดขึ้นในห้องฝึกอบรม ซึ่งจัดมุมวิชาการให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เผชิญประสพการณ์

สถานการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมได้รับมอบหมาย ให้ศึกษาประเภทของบุคคลธรรมดาที่เสียภาษีเงินได้ และเกณฑ์ของเงินได้ที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ โดยอ่านประมวลสาระ วิเคราะห์รายการกรณีตัวอย่าง และนำเสนอรายงาน

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 1 เรื่อง การขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 1.1 การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
1.1.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องขึ้นแบบแสดงรายการ	1. ศึกษาสำนัญทัศน์เกี่ยวกับภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	1.1 อ่านประมวลสาระเรื่อง “สำนัญทัศน์เกี่ยวกับภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” 1.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ	SDL SDL	- ความหมายภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา - ลักษณะของภาษีเงินได้ และวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี	ห้องฝึกอบรม	ประมวลสาระ	โต๊ะ เก้าอี้	จากการบันทึกสาระสำคัญ
	2. ศึกษาสำนัญทัศน์เกี่ยวกับการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2.1 อ่านประมวลสาระเรื่อง “สำนัญทัศน์เกี่ยวกับการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” 2.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ	SDL SDL	- ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ - เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมิน - ผู้มีหน้าที่เสียภาษี - กำหนดเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการภาษี	ห้องฝึกอบรม	ประมวลสาระ	โต๊ะ เก้าอี้	จากการบันทึกสาระสำคัญ

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 1.1 การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
	3. ศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง “ การเสียภาษีของกองมรดก”	3.1 อ่านรายกรณีตัวอย่างเรื่อง “การเสียภาษีของกองมรดก” 3.2 วิเคราะห์รายกรณีตัวอย่าง 3.3 สรุปผลการวิเคราะห์ 3.4 เสนอรายงาน 3.5 สรุปการรายงาน 3.6 ทำแบบฝึกหัด	PDL PDL PDL PDL TDL/PDL PDL	รายกรณี “การเสียภาษีกองมรดก”	มุมมองวิชาการ	ประมวลสาระ	โต๊ะ เก้าอี้	จากการทำแบบฝึกหัด

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 1.1 การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบ วิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
1.1.2 การกำหนด หน้าที่ผู้รับ ผิดชอบการ ยื่นแบบ แสดงราย การภาษี	1. ศึกษาผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ยื่นแบบแสดงรายการ ภาษี	1.1 ชมเทปบันทึกภาพเรื่อง “ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบ แสดงรายการภาษี” 1.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ	PDL SDL		มุม วิชาการ	เทปภาพ เรื่อง “ผู้ มีหน้าที่ ยื่นแบบ แสดง รายการ ภาษี”	เครื่องเล่น เทปวีดิทัศน์	บันทึกสาระ สำคัญ
	2. วิเคราะห์ความแตกต่าง ของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ยื่นแบบแสดงรายการ ภาษี	2.1 ฟังบรรยายเรื่อง “ผู้มี หน้าที่รับผิดชอบยื่น แบบแสดงรายการภาษี” 2.2 กำหนดประเด็นในการ วิเคราะห์ 2.3 อภิปรายตามประเด็น 2.4 เสนอรายงาน 2.5 สรุปรายงาน	TDL PDL PDL PDL PDL/TDL		ห้องฝึก อบรม	แผ่นใส เรื่อง “ผู้ มีหน้าที่ รับผิด ชอบยื่น แบบเสีย ภาษี”	เครื่องฉาย ภาพข้าม ศีรษะ จอฉายภาพฯ ไมโครโฟน	จากการ รายงาน

แผนกำกับประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสบการณ์หลักที่ 1.1 เรื่อง การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน เวลา 60 นาที

TDL จำนวน 1 คน PDL จำนวน 5 คน SDL จำนวน 30 คน

ลำดับที่	กิจกรรม/ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
1	ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
2	ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ 2.1 แจกวัสดุประสงค์ 2.2 เสนอประสบการณ์ 2.3 บริบท/สถานการณ์ 2.4 ขั้นตอนการหาประสบการณ์ 2.5 สื่อ/เครื่องมือ 2.6 ประเมินผล	แผ่นใส	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
3	เผชิญประสบการณ์ 3.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้ พึงประเมิน 3.2 การกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบยื่น แบบแสดงรายการภาษี	ประมวลสาระ ประมวล รายการ	ห้องฝึกอบรม	20 นาที

ลำดับที่	กิจกรรม/ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
4	รายงานความก้าวหน้า	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
5	รายงานผลการเผชิญประสบการณ์	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
6	สรุปผลการเผชิญประสบการณ์	- แผ่นใส - เครื่องฉายภาพ ข้ามศีรษะ	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
7	ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที

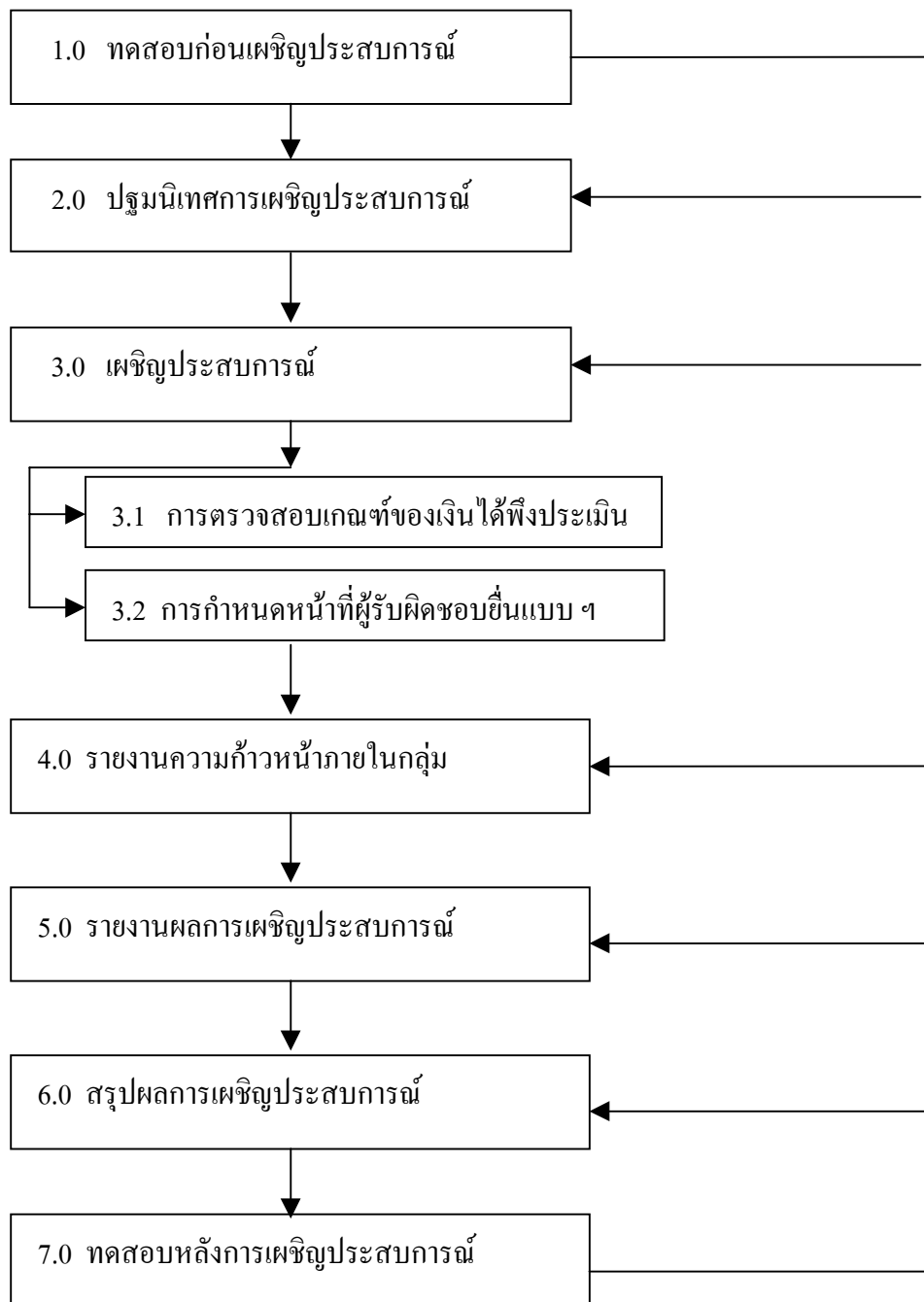
เส้นทางการเรียน

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสบการณ์หลักที่ 1.1 เรื่อง การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รองที่ 1.1.1 – 1.1.2

เวลา 60 นาที

แผนผลิตสื่อ

- หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 ประสบการณ์หลักที่ 1.1 เรื่อง การศึกษาเกณฑ์ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
 ประสบการณ์รองที่ 1.1.1 เรื่อง การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดง
 รายการ

ประเภทสื่อ ประมวลสาระ () มีอยู่แล้ว (/) ต้องผลิตใหม่

วัตถุประสงค์

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมเผชิญประสบการณ์ “ การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้
 พึงประเมิน ” แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบ
 แสดงรายการภาษีได้ถูกต้อง

สรุปเนื้อหา

ผู้มีเงินได้ที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ บุคคลธรรมดา
 ผู้ถึงแก่ความตาย กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีชนิตบุคคล และ
 คณะบุคคลที่มีชนิตบุคคล ถ้ามีเงินได้ถึงเกณฑ์ กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นแบบแสดง
 รายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภายในกำหนดเวลา

แหล่งที่มาของสื่อ

1. กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร “ ภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร ” โรงพิมพ์เรือนแก้ว
 การพิมพ์ 2544.
2. โกเมนทร์ สืบวิเศษ เอกสารประกอบการบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 โรงพิมพ์ อักษรศาสตร์ กรุงเทพฯ 2535.

แผนผลิตสื่อ (ต่อ)

ขั้นตอนการผลิตสื่อ

1. ขั้นวางแผนการผลิต

- 1.1 วิเคราะห์ผู้รับการศึกษาผู้รับการศึกษาผู้รับการศึกษาในด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ระดับ และตำแหน่งงาน
- 1.2 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา เป็นการรวบรวมเนื้อหาจากเอกสารประกอบการฝึกอบรม และคำบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากำหนดเป็นหัวเรื่องฝึกอบรม
- 1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหัวเรื่องในเนื้อหา

2. ขั้นเตรียมการผลิต

- 2.1 เตรียมบุคลากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่พิมพ์
- 2.2 เตรียมอุปกรณ์การผลิต ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์
- 2.3 เตรียมวัสดุ ได้แก่ กระดาษพิมพ์

3. ขั้นดำเนินการผลิต

- 3.1 เขียนแผนผังแนวคิดประมวลสาระ
- 3.2 เขียนแผนการสอนประกอบด้วย หัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์
- 3.3 เขียนส่วนนำ ในส่วนที่ผู้รับการศึกษาจำเป็นต้องศึกษา
- 3.4 เขียนเนื้อหาสาระ เป็นการเรียบเรียงเนื้อหาสาระที่ค้นคว้าตามลำดับแผนผังแนวคิด
- 3.5 เขียนสรุป เป็นการสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาโดยย่อ โดยนำคำสำคัญของเนื้อเรื่องในแต่ละหัวเรื่องมาเขียน

4. ขั้นประเมินการผลิต

ตรวจสอบความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหาสาระและการใช้ภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

5. ทรัพยากรที่ต้องใช้

- 5.1 บุคลากร จำนวน 1 คน
- 5.2 ค่าวัสดุ 500 บาท

ประมวลสาระ
หน่วยที่ 1

เรื่อง

การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

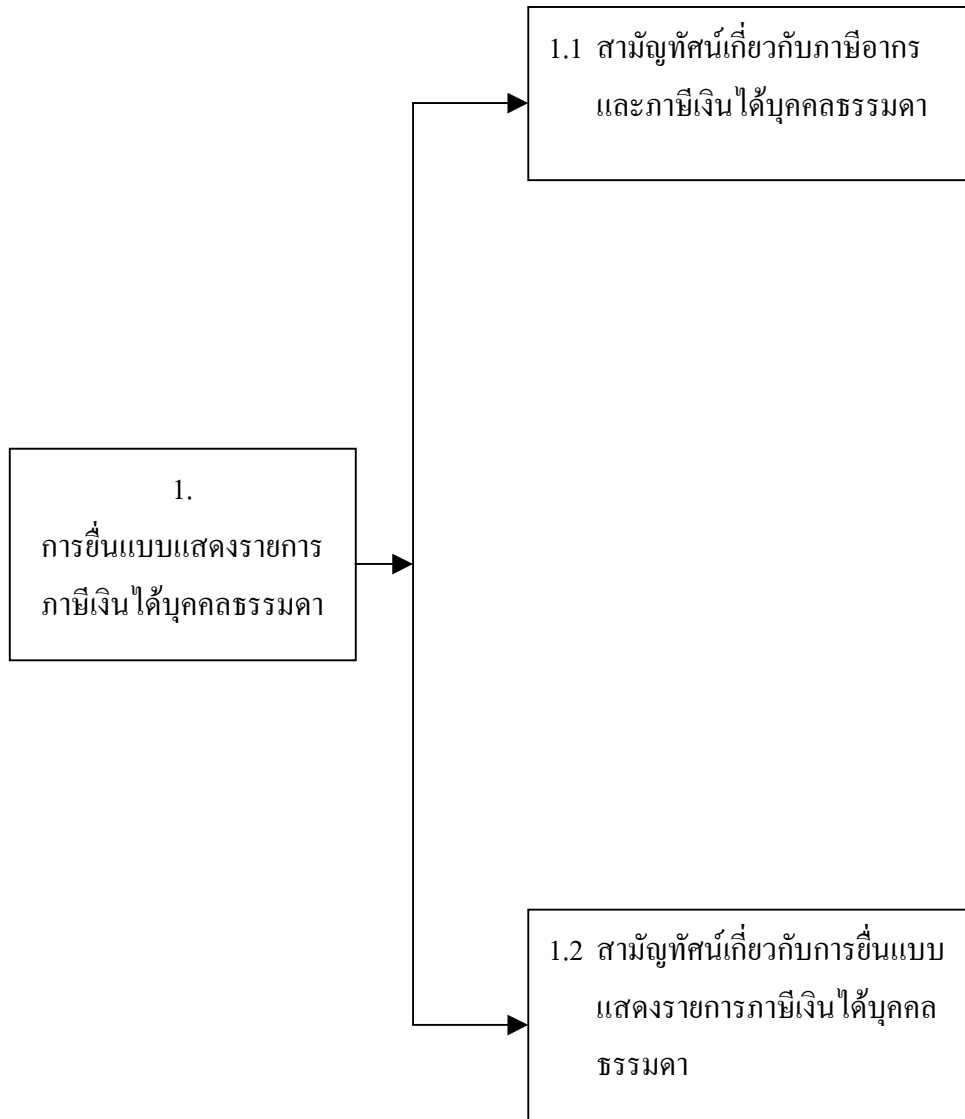
คำนำ

ประมวลสาระเรื่อง “การขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เกี่ยวกับการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้นำไปใช้ในการศึกษาเนื้อหาสาระและประกอบกิจกรรมการเผชิญประสบการณ์ 2 ประสบการณ์ คือ การศึกษาเกณฑ์ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน และการกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ในประมวลสาระนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาที่สอดคล้องกับการเผชิญประสบการณ์ ได้แก่ ความหมายของภาษีอากร และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลักษณะของภาษีอากรที่ดี วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมิน ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบขึ้นแบบแสดงรายการ กำหนดเวลาการขึ้นแบบ สถานที่ขึ้นแบบ และแบบแสดงรายการที่ใช้ ซึ่งจะให้ความรู้แก่ผู้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี

ผู้จัดทำ

แผนผังแนวคิด

หน่วยที่ 1

การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เค้าโครงเนื้อหา

- 1.1 สามัญทัศน์เกี่ยวกับภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 1.2 สามัญทัศน์เกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

แนวคิด

1. ภาษีอากร เป็นภาษีที่เก็บจากบุคคลธรรมดาที่มีรายได้ไม่ว่าประเภทใด ชนิดใด ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้ก็ต้องเสียภาษีทุกกรณีลักษณะของภาษีอากร คือ มีความเป็นธรรม มีความชัดเจน มีความสะดวก มีประสิทธิภาพ มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ มีความยืดหยุ่น และอำนวยความสะดวกให้รัฐบาล วัตถุประสงค์การจัดเก็บภาษีอากร เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่าย ในการกระจายรายได้ของประชาชน รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และควบคุมการบริโภคของประชาชน และผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ บุคคลธรรมดา ผู้ถึงแก่ความตาย กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชคนิติบุคคล และ คณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคล

2. ผู้มีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ตามกฎหมายมีหน้าที่ในการยื่นแบบ และชำระภาษีผู้มีเงินได้ที่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นมีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการแทนตนเอง ได้แก่ ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ ผู้อยู่ต่างประเทศ ผู้ถึงแก่ความตาย กองมรดก ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคล กำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีต้องยื่น ณ สำนักงานสรรพากรเขต สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา และต้องยื่นภายในกำหนดเวลา คือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม ของปีภาษีถัดไป ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

แผนการสอนประจำตอน

ตอนที่ 1.1

สามัญทัศน์เกี่ยวกับภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

โปรดอ่านแผนการสอนประจำตอนที่ 1.1 แล้วจึงศึกษาหัวเรื่องที่ 1.1.1-1.1.2

หัวเรื่อง

เรื่องที่ 1.1.1 ความหมายของภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เรื่องที่ 1.1.2 ลักษณะของภาษีอากร และวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

แนวคิด

1. ภาษีอากร หมายถึง เงินรายได้ที่รัฐเรียกเก็บจากประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารประเทศชาติต่อไป และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ภาษีที่เก็บจากบุคคลธรรมดาที่มีรายได้ไม่ว่าประเภทใด ชนิดใด ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้ก็ จำต้องเสียภาษีทุกกรณี
2. ลักษณะของภาษีอากรที่ดี คือ มีความเป็นธรรม มีความชัดเจน มีความสะดวก มีประสิทธิภาพ มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ มีความยืดหยุ่น และอำนวยความสะดวกให้รัฐบาล วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่าย ในการกระจายรายได้ของประชาชน รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และควบคุมการบริโภคของประชาชน

วัตถุประสงค์

1. หลังจากศึกษาความหมายของ “ภาษีอากร” และ “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถอธิบายความหมายของ ภาษีอากร และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถูกต้อง
2. หลังจากศึกษาเรื่อง “ลักษณะของภาษีอากรที่ดี” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถบอกลักษณะของภาษีอากรที่ดีได้ถูกต้อง และ “วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถบอกวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากรได้

เรื่องที่ 1.1.1 ความหมายของภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้ (Income Tax) เป็นภาษีทางตรงชนิดหนึ่ง มีหลักการจัดเก็บโดยคำนึงถึงเงิน หรือรายได้อันเนื่องมาจากความสามารถ หรือทรัพย์สินของบุคคลเป็นสำคัญ (โกเมนทร์ สืบวิเศษ 2535:8)

1. ความหมายของภาษีอากร

ภาษีอากร หมายถึง เงินรายได้หรือทรัพย์สินที่รัฐเรียกเก็บจากประชาชน และนำไปบริหารให้เกิดประโยชน์โดยส่วนรวมแก่ประเทศชาติต่อไป

2. ความหมายของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

บุคคลธรรมดา หมายถึง คนที่มีชีวิตอยู่ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ คนวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และไม่ว่าจะมีสัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนาใดก็ตาม ถ้าบุคคลดังกล่าวมีเงินได้ตามกฎหมายที่ประมวลรัษฎากรบัญญัติไว้ ต้องมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกคน โดยไม่จำกัดอายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา (ไพจิตร โรจนวานิช 2536:3)

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ภาษีเงินได้ที่เก็บจากบุคคลธรรมดา บุคคลผู้มีเงินได้ไม่ว่าประเภทใด ชนิดใด ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้แล้วจะอยู่ในข่ายต้องเสียภาษีนี้นี้ด้วย

โดยสรุป **ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา** หมายถึง ภาษีที่เก็บจากผู้มีเงินได้ทุกประเภทที่มีเงินได้ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด

เรื่องที่ 1.1.2 ลักษณะและวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

1. ลักษณะของภาษีอากร

รัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับมักบัญญัติให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติในการบัญญัติกฎหมายภาษีอากรที่คั้นนั้น มีหลักการบางประการที่ควรคำนึงถึงเพื่อให้ประชาชนมีความสมัครใจในการเสียภาษีอากร และให้กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษีอากรที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. **มีความเป็นธรรม** ประชาชนควรมีหน้าที่เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล โดยพิจารณาถึงความสามารถในการเสียภาษีอากรของประชาชนแต่ละคนประกอบกับการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนแต่ละคนได้รับเนื่องจากการดูแลคุ้มครองของรัฐบาล
2. **มีความแน่นอนและชัดเจน** ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้โดยง่าย เป็นการป้องกัน มิให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ
3. **มีความสะดวก** วิธีการและกำหนดเวลาในการเสียภาษีอากรควรต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้เสียภาษีอากร
4. **มีประสิทธิภาพ** ประหยัดรายจ่ายทั้งของผู้จัดเก็บและผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรทำให้จัดเก็บภาษีอากรได้มากโดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด
5. **มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ** พยายามไม่ให้เกิดการเก็บภาษีอากรมีผลกระทบต่อการทำงานของกลไกตลาด หรือมีผลกระทบต่อการทำงานน้อยที่สุด
6. **อำนวยความสะดวก** สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ มีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจการตามหน้าที่ของรัฐบาล
7. **มีความยืดหยุ่น** สามารถปรับปรุงเพิ่มหรือลดจำนวนภาษีอากร ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

2. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

การจัดเก็บภาษีอากร นอกจากมีวัตถุประสงค์ในการหารายได้เพื่อให้พอกับค่าใช้จ่ายของรัฐบาลแล้ว ในปัจจุบันภาษีอากรยังเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการกระจายรายได้ ส่งเสริมความเจริญเติบโตธุรกิจการค้า รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ช่วยควบคุมการบริโภคของประชาชน หรือเพื่อสนองนโยบายบางประการของรัฐบาลด้วย

โดยสรุป ภาษีอากรมีลักษณะดังนี้คือ มีความเป็นธรรม มีความแน่นอนและชัดเจน มีความสะดวก มีประสิทธิภาพ มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ อำนวยความสะดวก และมีความยืดหยุ่น วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการกระจายรายได้ของประชาชน รักษาระดับสภาพทางเศรษฐกิจ และควบคุมการใช้จ่ายของประชาชน

แผนการสอนประจำตอน

ตอนที่ 1.2

สามัญทัศน์เกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

โปรดอ่านแผนการสอนประจำตอน แล้วจึงศึกษาหัวเรื่องที่ 1.2.1-1.2.4 ต่อไป

หัวเรื่อง

เรื่องที่ 1.2.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เรื่องที่ 1.2.2 เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมิน

เรื่องที่ 1.2.3 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี

เรื่องที่ 1.2.4 กำหนดเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการภาษี

แนวคิด

1. ผู้อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ (1) บุคคลธรรมดา (2) ผู้ถึงแก่ความตาย (3) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง (4) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีชัชนีบุคคล และ (5) คณะบุคคลที่มีชัชนีบุคคล
2. ผู้มีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ตามกฎหมายมีหน้าที่ในการยื่นแบบ และชำระภาษี
3. ผู้มีเงินได้ที่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นมีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการแทนตนเอง ได้แก่ ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ ผู้อยู่ต่างประเทศ ผู้ถึงแก่ความตาย กองมรดก ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชัชนีบุคคล
4. กำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ต้องยื่น ณ สำนักงานสรรพากรเขต สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา และต้องยื่นภายในกำหนดเวลา คือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม ของปีภาษีถัดไป ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

วัตถุประสงค์

1. หลังจากศึกษาเรื่อง “ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถระบุประเภทของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถูกต้อง
2. หลังจากศึกษาเรื่อง “เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมิน” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถบอกเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินได้ถูกต้อง
3. หลังจากศึกษาเรื่อง “ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถกำหนดผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้ถูกต้อง
4. หลังจากศึกษาเรื่อง “กำหนดเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการภาษี” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถบอก กำหนดเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการภาษีที่ใช้ยื่นเสียภาษีได้ถูกต้อง

เรื่องที่ 1.2.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้มีเงินได้ที่อยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้น แบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ (1) บุคคลธรรมดา (2) ผู้ถึงแก่ความตาย (3) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง (4) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชคนิติบุคคลและ (5) คณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคล

1.1 บุคคลธรรมดา หมายถึง บุคคลที่มีชีวิต โดยสภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อถึงแก่ความตาย (มาตรา 15 ป.พ.พ.) หากบุคคลธรรมดาดังกล่าวมีเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ ก็มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพราะฉะนั้นผู้มีเงินได้ที่ไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามที่ประมวลรัษฎากรจึงไม่ได้จำกัดอายุ ความสามารถ สัญชาติ ฯลฯ ของผู้มีเงินได้แต่อย่างใด ซึ่งในบางกรณี หากผู้มีเงินได้ไม่อยู่ในวิสัยที่จะยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีได้ด้วยตนเอง ประมวลรัษฎากรก็ได้บัญญัติบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการแทนไว้ (มาตรา 56, 57 และ 57 ทวิ) ส่วนกรณีเงินได้ของสามีและภริยา ก็มีบทบัญญัติพิเศษให้ถือเงินได้ของภริยาเป็นเงินได้ของสามี และให้สามีมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นรายการและเสียภาษี (มาตรา 57 ตร. และ 57 เบญจ)

1.2 ผู้ถึงแก่ความตาย หมายถึง ผู้ถึงแก่ความตายซึ่งได้รับเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ ก็มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยการถึงแก่ความตายอาจเป็นกรณีถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี คือ ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม หรือถึงแก่ความตายก่อนยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีก็ได้ โดยที่ความตายทำให้สภาพบุคคลสิ้นสุดลง ประมวลรัษฎากรจึงได้กำหนดให้ผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกของผู้ถึงแก่ความตายแล้วแต่กรณี เป็นบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นรายการแทนผู้ถึงแก่ความตาย (มาตรา 57 ทวิ)

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต้องเสียภาษีในชื่อของผู้ถึงแก่ความตายนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้ยื่นรายการรวมเงินได้พึงประเมินของผู้ตาย และของกองมรดกที่ได้รับตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตายเป็นยอดเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นทั้งสิ้น สำหรับในปีภาษีต่อ ๆ ไป ถ้ากองมรดกของผู้ตายยังมีได้แบ่งและมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ขั้นต่ำก็ให้เสียภาษีในชื่อกองมรดกของผู้ตาย แต่ถ้าได้แบ่งกองมรดกกันแล้ว และผู้ได้รับส่วนแบ่งมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ขั้นต่ำ ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการในชื่อของตนเอง (บุคคลธรรมดา) ต่อไป

1.3 กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ในปีภาษีถัดจากปีที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย หากกองมรดกนั้นยังไม่ได้แบ่งให้กับทายาทคนใดคนหนึ่งโดยเด็ดขาด ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม และ

กองมรดกได้ก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ กฎหมายก็ถือกองมรดกดังกล่าวเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย และเนื่องจากโดยสภาพแล้วกองมรดกไม่มีสภาพบุคคล ประมวลรัษฎากรจึงต้องบัญญัติผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการไว้ทำนองเดียวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีประเภทผู้ถึงแก่ความตาย (มาตรา 57 ทวิ วรรคสอง) ได้แก่ ผู้จัดการมรดกหรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก แล้วแต่กรณี

1.4 ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีชื่อนิติบุคคล หมายถึง การที่บุคคลธรรมดาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงเข้าหุ้นกันไม่ว่าจะเป็น เงิน แรงงาน หรือทรัพย์สิน ฯลฯ เพื่อกระทำการกิจการร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งผลกำไรที่จะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น (ห้างหุ้นส่วนสามัญอาจจดทะเบียนให้มีสภาพเป็นนิติบุคคลก็ได้ ถ้าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนจะไม่อยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่อยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล)

1.5 คณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล มีลักษณะเหมือนกับห้างหุ้นส่วนสามัญ ต่างกันเพียงในด้านวัตถุประสงค์ คือ คณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคลไม่จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันผลกำไรที่จะพึงได้แต่กิจการที่ทำร่วมกัน ตัวอย่าง การจัดการแสดงเพื่อหารายได้นำไปบริจาคให้แก่ผู้ทุกข์ยาก คณะผู้จัดการแสดงอยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในชื่อของคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล

ผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการในชื่อของห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการ (มาตรา 56 วรรค 2)

กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของผู้เสียภาษี ให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับ ในเมื่อเงินได้นั้นถึงเกณฑ์ตามที่กำหนด ไม่ว่าเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะไม่มีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติมอีกหรือไม่ก็ตาม ก็จะต้องยื่นแบบแสดงรายการที่อธิบดีกำหนดเสมอและภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

เรื่องที่ 1.2.2 เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมิน

เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ ใช้ทั้งกรณีภาษีสิ้นปีและครึ่งปี (มาตรา 56)

1. กรณีไม่มีสามีหรือภรรยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท
2. กรณีไม่มีสามีหรือภรรยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เฉพาะประเภทที่ 1 ประเภทเดียวเกิน 50,000 บาท

3. กรณีมีสามีหรือภริยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เกิน 60,000 บาท
4. กรณีมีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะประเภทที่ 1 ประเภทเดียวเกิน 100,000 บาท
5. กองมรดกที่ยังมิได้แบ่งมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท
6. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท

เรื่องที่ 1.2.3 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการ

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการ (มาตรา 56, 57, 57 ทวิ และ 57 เบญจ) ได้แก่

1. กรณีปกติ ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดาจะต้องเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นเอง หรือจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ผู้อื่นยื่นแทนก็ได้
2. ผู้มีเงินได้ที่เป็นผู้เยาว์ ให้เป็นหน้าที่ของผู้แทนโดยชอบธรรมยื่นในนามผู้มีเงินได้
3. ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุบาลยื่นในนามผู้มีเงินได้
4. ผู้มีเงินได้เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ ให้เป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์ยื่นในนามผู้มีเงินได้
5. ผู้มีเงินได้ที่อยู่ในต่างประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการกิจการอันก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินนั้นยื่นในนามผู้มีเงินได้
6. ผู้มีเงินได้ที่ถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้ทำการยื่นแบบแสดงรายการ ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกแล้วแต่กรณี เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการ โดยรวมเงินได้พึงประเมินของผู้ตายและของกองมรดกที่ได้รับตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตายเป็นยอดเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้นในนามผู้ตาย
7. ผู้มีเงินได้ที่เป็นกองมรดก ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก เป็นผู้ยื่นในนามกองมรดก
8. ผู้มีเงินได้ที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการของห้างหุ้นส่วน หรือของคณะบุคคลนั้น ยื่นรายการในนามห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้น

9. กรณีสามีและภริยาอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีและต่างมีเงินได้ ให้ถือเงินได้ภริยาเป็นเงินได้สามี และให้สามีมีหน้าที่และรับผิดชอบในการยื่นรายการและเสียภาษี อย่างไรก็ตามก็ตีความหมายให้สิทธิภริยาที่จะเลือกนำเงินได้ประเภทที่ 1 ไปแยกยื่นรายการคำนวณภาษีต่างหากจากสามีก็ได้ ส่วนเงินได้ประเภทอื่นแยกยื่นรายการคำนวณไม่ได้

โดยสรุป ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี ได้แก่ (1) ผู้มีเงินได้เป็นผู้ยื่นเอง (2) ผู้เยาว์ ให้เป็นหน้าที่ของผู้แทนโดยชอบธรรม (3) คนไร้ความสามารถ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุบาล (4) คนเสมือนไร้ความสามารถ ให้เป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์ (5) ผู้อยู่ต่างประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของ ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการกิจการ (6) ผู้ที่ถึงแก่ความตาย ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก (7) เงินได้ที่เป็นกองมรดก ให้เป็นหน้าที่ของทายาทหรือผู้ครอบครองทรัพย์มรดก (8) ห้างหุ้นส่วนสามัญ/คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการหรือผู้จัดการ และ (9) คู่สมรสที่อยู่ร่วมกันตลอดปีภาษี ให้ถือเงินได้ภริยาเป็นเงินได้ของสามีและสามีเป็นผู้ยื่นแบบเสียภาษี

เรื่องที่ 1.2.4 กำหนดเวลา สถานที่ และแบบแสดงรายการภาษี

แบบแสดงรายการที่ใช้ กำหนดให้ใช้แบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมินตามตารางดังต่อไปนี้

ข้อแบบ	ใช้ยื่นกรณี	กำหนดเวลายื่น
ภ.ง.ด. 90	มีเงินได้พึงประเมินทุกประเภท	มกราคม - มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด. 91	มีเฉพาะเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 (มาตรา 40 (1) ประเภทเดียว	มกราคม - มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด. 93	มีเงินได้ของชำระภาษีล่วงหน้า	ก่อนถึงกำหนดเวลาการยื่นแบบปกติ
ภ.ง.ด. 94	ยื่นครั้งปีสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินเฉพาะประเภทที่ 5,6,7,8,	กรกฎาคม - กันยายน ของปีภาษีนั้น

สถานที่ยื่นแบบ ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบต่อเจ้าพนักงาน ดังนี้

1. ในกรุงเทพมหานคร
 - 1) ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรเขต หรือ สาขาในท้องที่ที่ผู้เสียภาษีมียุติอำนาจอยู่ หรือจะยื่นต่างท้องที่ก็ได้
 - 2) ยื่น ณ ธนาคารพาณิชย์ไทยหรือสาขา ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร
 - 3) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน พร้อมแนบเช็ค หรือใบธนาณัติ

2. ในต่างจังหวัด

1) ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา หรือกิ่งอำเภอ ในท้องที่ที่ผู้เสียภาษีมียุติ
 ถิ่นอาศัย หรือจะยื่นต่างท้องที่ก็ได้

2) ยื่น ณ สำนักงานสาขาทุกสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ
 โดยผู้เสียภาษีจะต้องยื่นแบบแสดงรายการ และชำระภาษีที่ธนาคารในอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่
 ที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่

โดยสรุปบุคคลผู้มีเงินได้พึงประเมินทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น บุคคลธรรมดา
 ผู้ถึงแก่ความตาย กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชคนิติบุคคล และคณะบุคคลที่มี
 โชคนิติบุคคล หากมีเงินได้ถึงเกณฑ์ในปีภาษี กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงิน
 ได้บุคคลธรรมดาภายในกำหนดเวลา กล่าวคือ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91 ยื่นภายในมกราคม ถึง
 มีนาคมของปีภาษีถัดไป และ ภ.ง.ด. 94 ใช้ยื่นครั้งปีสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5,6,7
 และ 8 ณ สำนักงานสรรพากรเขต สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ธนาคารพาณิชย์ไทย และทาง
 ไปรษณีย์

รายการตัวอย่าง เรื่อง “การเสียภาษีของกองมรดก”

นายประชาภิกรียาซื้อนางสมจิต และมีบุตรอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู 2 คน ได้ให้นายมีเช่าบ้านมีกำหนด 1 ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2544 คิดค่าเช่าเดือนละ 20,000 บาท นายประชาเก็บค่าเช่ามาได้เพียง 2 เดือน วันที่ 1 มีนาคม ก็ถึงแก่กรรม แม้ นายประชาจะถึงแก่กรรมไปแล้ว นายมีก็ยังคงเช่าบ้านนั้นต่อไปจนครบสัญญา

ในการคำนวณภาษี กรณีผู้มีเงินได้เป็นผู้ที่ถึงแก่ความตาย สมมุติว่าภริยาและบุตรของนายประชาตกลงกันว่าจะไม่ยอมแบ่งกรรมสิทธิ์ในบ้านหลังนั้น แต่ได้ตกลงพร้อมใจกันให้นายมีเช่าบ้านอยู่ต่อไปอีก 1 ปี โดยคิดค่าเช่าเดือนละ 20,000 บาท เท่าเดิม

คำนวณภาษีตามวิธีที่ 1

ค่าเช่าบ้านตลอดปี (20,000 x 12)	240,000 บาท
หักค่าใช้จ่าย 30%	72,000 บาท
เงินได้ที่เหลือจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว	168,000 บาท
หักลดหย่อน ตัวผู้มีเงินได้ 30,000 บาท	
คู่สมรส 30,000 บาท	
บุตร 2 คน 30,000 บาท	90,000 บาท
เงินได้สุทธิ	78,000 บาท
เงินได้สุทธิ (78,000 – 50,000) ภาษี 5%	1,400 บาท
ต้องเสียภาษี	1,400 บาท

คำนวณภาษีตามวิธีที่ 2

เงินได้พึงประเมิน	240,000 บาท
ภาษี = 240,000 x 0.5/100 =	1,200 บาท
นายประชาจะต้องเสียภาษีตามวิธีที่ 1 เป็นเงิน	1,400 บาท

กรณีผู้มีเงินได้เป็นกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

คำนวณภาษีตามวิธีที่ 1

ค่าเช่าบ้านตลอดปี (20,000 x 12)	240,000 บาท
หัก ค่าใช้จ่าย 30%	72,000 บาท
เงินได้ที่เหลือจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว	168,000 บาท
หักค่าลดหย่อน กองมรดก	30,000 บาท

เงินได้สุทธิ	138,000 บาท
เงินได้สุทธิ 50,000 บาท ภาษี 5%	2,500 บาท
เงินได้สุทธิ 38,000 บาท ภาษี 10 %	3,800 บาท
รวมเป็นภาษีทั้งสิ้น	6,300 บาท
คำนวณภาษีตามวิธีที่ 2	
ค่าเช่าบ้านตลอดปี	240,000 บาท
ภาษี = $240,000 \times 0.5/100 =$	1,200 บาท
กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง (คือบ้านหลังนี้) ต้องเสียภาษีตามวิธีที่ 1 หรือวิธีที่ 2	
ที่มีจำนวนภาษีมากกว่า คือจำนวนภาษี	6,300 บาท

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ประสบการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
1.2.1 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90	1. ศึกษาตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90	1.1 ดูตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 1.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ
	2. ฝึกกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90	2.1 กรอกชื่อ - ที่อยู่ของผู้มีเงินได้ 2.2 กรอกสถานภาพการสมรส 2.3 กรอกรายการเงินได้ ค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน 2.4 กรอกรายการคำนวณภาษี 2.5 ลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการ 2.6 ตรวจสอบการเขียนตัวเลข 2.7 ตรวจสอบการเขียนข้อมูล

ประสบการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
1.2.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91	1. ศึกษาตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91	1.1 ดูตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91 1.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ
	2. ฝึกกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91	2.1 กรอกชื่อ - ที่อยู่ของผู้มีเงินได้ 2.2 กรอกสถานภาพการสมรส 2.3 กรอกรายการเงินได้ ค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน 2.4 กรอกรายการคำนวณภาษี 2.5 ลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการ 2.6 ตรวจสอบการเขียนตัวเลข 2.7 ตรวจสอบการเขียนข้อมูล

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 ประสพการณ์หลักที่ 1.2 เรื่อง การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90” แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมสามารถกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 ได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91” แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมสามารถกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 ได้ถูกต้อง

ประสพการณ์และบริบท

ก. ประสพการณ์ที่คาดหวัง

ผู้รับการฝึกอบรมศึกษาตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91 เพื่อนำความรู้ไปตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้

ข. บริบท / สถานการณ์

บริบท

การเผชิญประสพการณ์เกิดขึ้นในห้องฝึกอบรม มุมวิชาการ โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมดูตัวอย่างแบบฟอร์มการกรอกที่ถูกต้องและสมบูรณ์

สถานการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมได้รับมอบหมายให้ศึกษาวิธีการกรอกแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91 ซึ่งจะต้องฝึกกรอกรายการตามข้อมูลที่สมมุติขึ้น ได้แก่ การกรอกชื่อ-ที่อยู่ สถานภาพ การสมรส ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการภาษี ภ.ง.ด. 90 และภ.ง.ด. 91

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบ วิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
1.2.1 การกรอก แบบแสดง รายการ ภ.ง.ด. 90	1. ศึกษาตัวอย่างแบบ ฟอร์ม ภ.ง.ด. 90	1.1 คู่มืออย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 1.2 จดบันทึกสาระสำคัญ	SDL SDL	ตัวอย่างแบบ ฟอร์ม ภ.ง.ด. 90	มุมวิชา การ	แบบ ฟอร์ม ภ.ง.ด.90 ที่ สมบูรณ์		บันทึกสาระ สำคัญ
	2. ฝึกกรอกแบบแสดงราย การ ภ.ง.ด. 90	2.1 กรอกชื่อที่อยู่ของผู้มีเงินได้ 2.2 กรอกสถานภาพการสมรส 2.3 กรอกรายการเงินได้ 2.4 กรอกรายการค่าใช้จ่าย 2.5 กรอกรายการค่าลดหย่อน 2.6 กรอกรายการคำนวณ 2.7 ลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการ 2.8 ตรวจสอบการเขียนตัวเลข 2.9 ตรวจสอบการเขียนข้อมูล	PDL PDL PDL PDL PDL PDL PDL PDL TDL / SDL		ห้องฝึก อบรม	แบบ ฟอร์ม ภ.ง.ด. 90	เครื่องคิดเลข	จากการกรอก แบบ ภ.ง.ด. 90

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการภาษี ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
1.2.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.91	1. ศึกษาตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด.91	1.1 คู่มืออย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด.91 1.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ	SDL SDL	ตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91	มุมวิชาการ	แบบฟอร์ม ภ.ง.ด.91		บันทึกสาระสำคัญ
	2. ฝึกกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.91	2.1 กรอกชื่อที่อยู่ของผู้มีเงินได้ 2.2 กรอกสถานภาพการสมรส 2.3 กรอกรายการเงินได้,ค่าใช้ จ่าย และค่าลดหย่อนภาษี 2.4 กรอกรายการคำนวณภาษี 2.5 ลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี 2.6 ตรวจสอบการเขียนตัวเลขและข้อมูลต่างๆ	PDL PDL PDL PDL PDL TDL / SDL		ห้องฝึกอบรม	แบบฟอร์ม ภ.ง.ด..91	เครื่องคิดเลข	จากการกรอกแบบ ภ.ง.ด. 91

แผนกำกับประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 เรื่อง การกรอกแบบแสดงรายการภาษี ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91

เวลา 60 นาที

TDL จำนวน 1 คน PDL จำนวน 5 คน SDL จำนวน 30 คน

ลำดับที่	กิจกรรม/ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
1	ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
2	ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ 2.1 แจกวัสดุประสงค์ 2.2 เสนอประสบการณ์ 2.3 บริบท/สถานการณ์ 2.4 ขั้นตอนการหาประสบการณ์ 2.5 สื่อ/เครื่องมือ 2.6 ประเมินผล	แผ่นใส	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
3	เผชิญประสบการณ์ 3.1 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 3.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90	แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91	มุมวิชาการ	20 นาที

ลำดับที่	กิจกรรม/ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
4	รายงานความก้าวหน้า	-	มุมนิชาการ	5 นาที
5	รายงานผลการเผชิญประสบการณ์	-	มุมนิชาการ	5 นาที
6	สรุปผลการเผชิญประสบการณ์	- แผ่นใส - เครื่องฉาย ภาพข้าม ศีรษะ	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
7	ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที

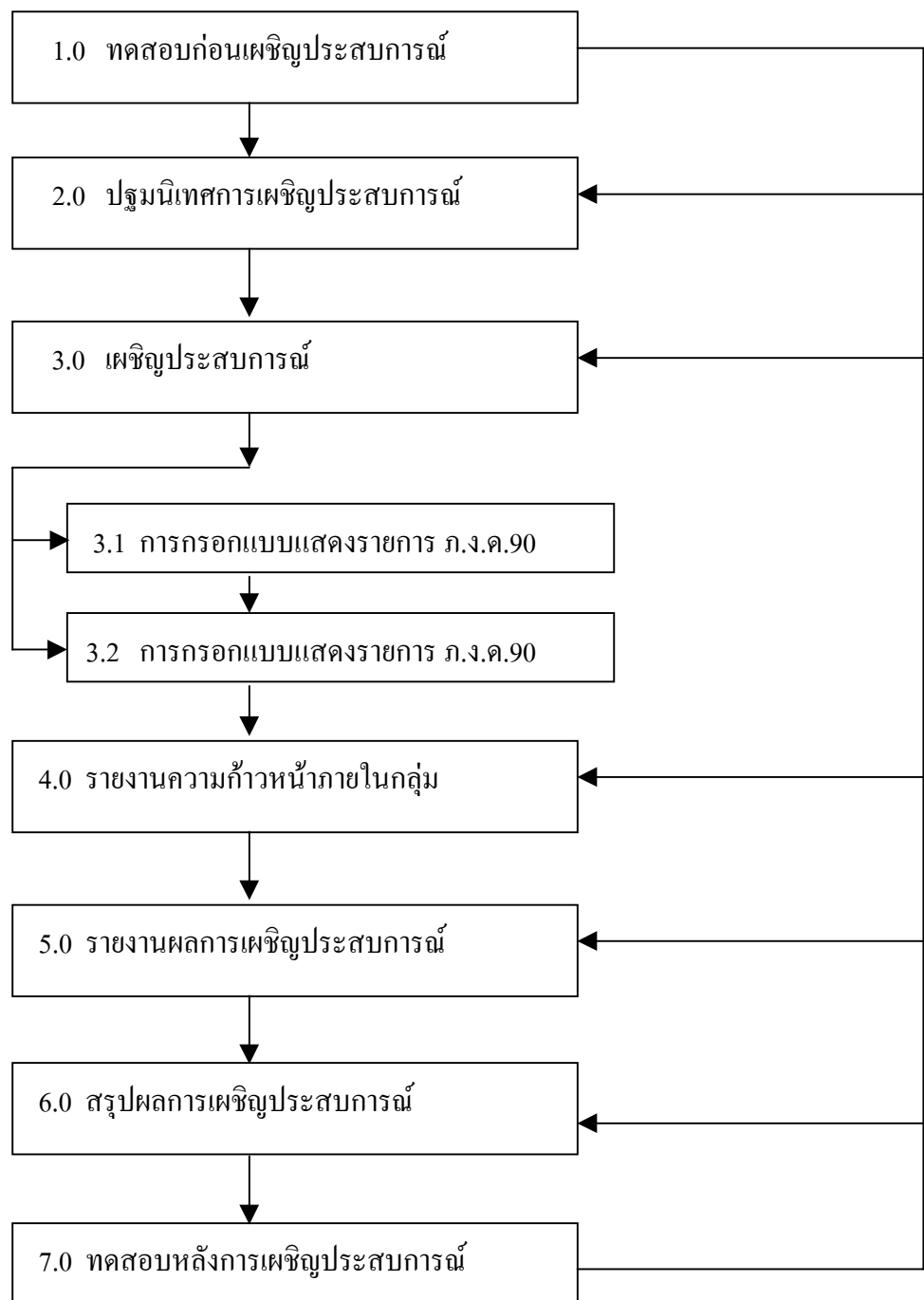
เส้นทางการเรียน

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 เรื่อง การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91

ประสบการณ์รองที่ 1.2.1 – 1.2.2

เวลา 60 นาที

แผนผลิตสื่อ

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสบการณ์หลักที่ 1.1 เรื่อง การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รองที่ 1.1.2 เรื่อง การกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี

ประเภทสื่อ เทปภาพ () มีอยู่แล้ว (/) ต้องผลิตใหม่

เรื่อง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี

วัตถุประสงค์ หลังจากผู้รับการฝึกอบรมชมเทปบันทึกภาพ เรื่อง “ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี” แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมสามารถกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้ถูกต้อง

สรุปเนื้อหา

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษีแทนผู้มีเงินได้ที่ไม่อยู่ในสถานะภาพเป็นผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีด้วยตนเองได้ ได้แก่ (1) บุคคลธรรมดาสามารถมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ผู้อื่นยื่นแทนได้ (2) ผู้เยาว์ให้เป็นหน้าที่ของผู้แทนโดยชอบธรรม (3) บุคคลไร้ความสามารถให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุบาล (4) บุคคลเสมือนไร้ความสามารถให้เป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์ (5) ผู้อยู่ในต่างประเทศให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการกิจการ (6) ผู้ถึงแก่ความตายหรือกองมรดก ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการ (7) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการหรือผู้จัดการ และ (8) คู่สมรสที่อยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีและต่างมีเงินได้ ให้สามีเป็นผู้ยื่นรายการและเสียภาษี

แหล่งที่มาของสื่อ

1. กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร “ภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร” โรงพิมพ์เรือนแก้วการ พิมพ์ 2544 .

2. โกเมนทร์ สืบวิเศษ เอกสารประกอบการบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โรงพิมพ์อักษรสาสน์ กรุงเทพฯ 2535.

แผนผลิตสื่อ (ต่อ)

ขั้นตอนการผลิตสื่อ

1. ชั้นวางแผนการผลิต

1.1 วิเคราะห์ผู้รับการฝึกอบรมหรือผู้เข้าชม เป็นการศึกษาผู้รับการฝึกอบรมในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถผลิตเทปภาพได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยวิเคราะห์ความรู้พื้นฐาน และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน

1.2 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา เป็นการรวบรวมเนื้อหาจากแหล่งเอกสารอ้างอิง กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นหลังจากผู้รับการฝึกอบรมชมเทปภาพแล้ว

1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น หลังจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมชมเทปภาพแล้ว

1.4 เขียนบทเทปภาพ เป็นการกำหนดลำดับก่อนหลังการนำเสนอภาพและเสียง เพื่อให้ผู้ชมได้รับความรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยระบุลักษณะของภาพและเสียงไว้ชัดเจน

1.5 กำหนดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเทปภาพ ได้แก่ ผู้แสดง ผู้ถ่ายภาพ ผู้ตัดต่อ และ ผู้บันทึกเสียง

1.6 กำหนดฉาก และวัสดุประกอบฉาก

1.7 กำหนดสถานที่ในการถ่ายทำ

1.8 กำหนดงบประมาณการผลิตเทปภาพ

2. ชั้นเตรียมการผลิต

2.1 เตรียมบุคลากร โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตเทปภาพศึกษามทลวงหน้า ได้แก่ นักแสดง ช่างกล้อง

2.2 เตรียมอุปกรณ์ในการผลิต ได้แก่ กล้องเทปบันทึกภาพ อุปกรณ์ให้แสงสว่าง และเสียง

2.3 เตรียมสถานที่ ในการถ่ายทำ มีการติดต่อประสานงาน การขอใช้สถานที่

2.4 เตรียมฉาก และวัสดุประกอบฉากในการถ่ายทำ

2.5 เตรียมวัสดุที่ใช้ในการถ่ายทำ

3. ชั้นดำเนินการผลิต

3.1 มีการประชุมก่อนการบันทึกภาพ เป็นการพบปะระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการถ่ายทำ ได้แก่ นักแสดง ช่างกล้อง ผู้กำกับ เพื่อซ้อมความเข้าใจในขั้นตอนต่าง ๆ

3.2 การซ้อม เป็นการซ้อมก่อนถ่ายทำจริง เพื่อความถูกต้องตามบท

3.3 บันทึกภาพสมบุรณ์ เป็นการถ่ายทำหลังจากมีการซ้อมจนพอใจ

3.4 ตัดต่อภาพ และผสมเสียงให้สมบุรณ์

4. ขั้นตอนประเมินผล

4.1 ประเมินขณะผลิตเทปภาพ เป็นการประเมินจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
ในด้านความถูกต้องตามบท ความต่อเนื่องของภาพและเสียง ลีลาการแสดง และภาษาที่ใช้

4.2 ประเมินหลังผลิตเทปภาพแล้ว เป็นการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในแง่ของ
ความถูกต้องในเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมของลักษณะภาพและเสียงบรรยาย และประโยชน์ที่ผู้ชม
จะได้รับหลังจากชมเทปภาพแล้ว

5. ทรัพยากรที่ต้องใช้

5.1 บุคลากร จำนวน 5 คน

5.2 งบประมาณ 4,000 บาท

บทเทปบันทึกภาพ

เรื่อง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี

รายการที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษี

รูปแบบรายการ สารคดี ความยาว 5 นาที

ลำดับ	ลักษณะภาพ	เสียง	เวลา/วินาที
1.	FI ใต้เต็ล 1. เทปภาพเพื่อการศึกษา 2. เสนอ 3. หลักสูตรภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา 4. เรื่อง “ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบ แสดงรายการภาษี” FO	FI คนตรี เพลง “ภาษีเพื่อรัฐ” FO	30
2	FI ELS อาคารกรมสรรพากร CU ป้ายชื่อ “กรมสรรพากร” CUT	บรรยาย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็น ภาษีอากรประเภทหนึ่งจัดเก็บโดย กรมสรรพากร	10
3.	LS ประชาชนเดินบนถนน ย่านชุมชน MS บุคคลในวัยต่าง ๆ CUT	โดยทั่วไปแล้วบุคคลธรรมดา ทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะเป็เด็ก ผู้ใหญ่ คนชรา คนวิกลจริต หรือ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และไม่ว่า จะมีสัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนาใด ก็ตาม ถ้ามีเงินได้ตามเกณฑ์ที่ ประมวลรัษฎากรบัญญัติไว้ต้องมี หน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทุกคน	50

ลำดับ	ลักษณะภาพ	เสียง	เวลา/วินาที
4.	MS บุคคลทั่ว ๆ ไปทำงาน ในบริษัท	ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดง รายการภาษีที่สำคัญมีดังนี้ 1. กรณีปกติ ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคล ธรรมดา จะต้องเป็นผู้มีหน้าที่ยื่น เอง หรือจะมอบอำนาจเป็น หนังสือให้ผู้อื่นยื่นแทนก็ได้	30
5.	CUT MS เด็กนักเรียน คนพิการ CUT	2. ผู้เยาว์ ผู้ไร้ความสามารถและผู้มี เงินได้ถึงแก่ความตาย ให้เป็น หน้าที่ของ ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้ อนุบาล หรือผู้จัดการมรดกแล้วแต่ กรณี และ	30
6	MS ครอบครัวประกอบด้วย สามี ภรรยา และบุตร CUT	3. กรณีสามี และภรรยาอยู่ร่วมกัน ตลอดปีภาษี และต่างมีเงินได้ ให้ ถือเงินได้ภรรยาเป็นเงินได้ของสามี และสามีมีหน้าที่รับผิดชอบในการ ยื่นรายการและเสียภาษี อย่างไรก็ดีกฎหมายให้สิทธิภรรยาที่ จะเลือกนำเงินได้ประเภทที่ 1 ไป แยกยื่นรายการคำนวณภาษีต่างหาก จากสามีก็ได้ ส่วนเงินได้ประเภทที่ 2 ถึงประเภทที่ 8 แยกยื่นรายการ คำนวณไม่ได้	30

ลำดับ	ลักษณะภาพ	เสียง	เวลา/วินาที
7	MS ผู้เสียหายเดินเข้าสำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ MS ผู้เสียหายยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี CUT	สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบต่อพนักงานดังนี้ กรุงเทพมหานคร 1. ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรเขตหรือ สาขาในท้องที่ที่ผู้เสียหายมีภูมิลำเนาอยู่ หรือจะยื่นต่างท้องที่ก็ได้	20
8	MS สำนักงานของธนาคาร CUT	2. ยื่น ณ ธนาคารพาณิชย์ไทยหรือสาขาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร	10
9	MS สำนักงานไปรษณีย์ MS ส่งใบเสียหายทางไปรษณีย์ CUT	3. ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนพร้อมแนบเช็ค หรือใบรณาคติหรือกิ่งอำเภอในท้องที่ที่ผู้เสียหายมีภูมิลำเนาอยู่ หรือจะยื่นต่างท้องที่ก็ได้	10
10	MS สำนักงานสรรพากรอำเภอ (สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สาขา) CUT	ต่างจังหวัด 1. ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรอำเภอ หรือสาขา หรือกิ่งอำเภอในท้องที่ที่ผู้เสียหายมีภูมิลำเนาอยู่ หรือจะยื่นต่างท้องที่ก็ได้	10

ลำดับ	ลักษณะภาพ	เสียง	เวลา/วินาที
11	MS ผู้เสียดูมยี่นแบบเสียดูมยี่ ที่สำนักงานธนาการ FO	2. ยี่น ฅ สำนักงานสาขาทุกสาขา ของธนาการพาณิชย์ไทย ที่ตั้ง อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ โดยผู้เสียดูมยี่ ดองยี่นแบบฯ และชำระ ดองยี่นที่ธนาการในอำเภอหรือกิ่ง อำเภอท่งที่ที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่	10
12	ธีระพร เจนการ พล บัันน่วม บัันที่กนออกสถานที่ รัศมี เทียนวิจิตร บทเพลงภาพ/ ควบคุม การผลิตรายการ FO	FI คนตรี เพลง “ดองยี่นเพื่อรัฐ” FO	30

แผนผลิตสื่อ

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสบการณ์หลักที่ 1.1 เรื่อง การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รองที่ 1.1.2 เรื่อง การกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี

ประเภทสื่อ แผ่นใส () มีอยู่แล้ว (/) ต้องผลิตใหม่

เรื่อง ความแตกต่างของผู้รับผิดชอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี

วัตถุประสงค์

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษีแล้ว สามารถกำหนดและสรุปประเด็นในการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง

สรุปเนื้อหา

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี ได้แก่ (1) ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดาจะต้องเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นเอง หรือจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ผู้อื่นยื่นแทนก็ได้ (2) ผู้เยาว์ให้เป็นหน้าที่ของผู้แทนโดยชอบธรรม (3) คนไร้ความสามารถ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุบาล (4) คนเสมือนไร้ความสามารถ ให้เป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์ (5) ผู้ที่อยู่ในต่างประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการกิจการ (6) ผู้ถึงแก่ความตาย ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์มรดกแล้วแต่กรณี (7) ผู้มีเงินได้ที่เป็นกองมรดก ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดกหรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์มรดก เป็นผู้ยื่นในนามกองมรดก (8) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อบุคคล ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการของห้างหุ้นส่วน หรือของคณะบุคคลนั้น (9) กรณีสามีและภริยาอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีและต่างมี เงินได้ ให้ถือเงินได้ภริยาเป็นเงินได้สามี และให้สามีมีหน้าที่และรับผิดชอบในการยื่นรายการและเสียภาษี

แหล่งที่มาของสื่อ

โกเมนทร์ สืบพิเศษ คำบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรสาสน์ 2535

ขั้นตอนการผลิต

1. ขั้นวางแผนการผลิต

- 1.1 กำหนดหัวข้อและคำสำคัญในแต่ละหัวข้อที่จะนำเสนอ
- 1.2 กำหนดตำแหน่งของหัวข้อและข้อความ

2. ขั้นเตรียมการผลิต

- 2.1 เตรียมบุคลากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่พิมพ์
- 2.2 เตรียมวัสดุและอุปกรณ์การผลิต ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมเครื่อง

พิมพ์ (ปริ้นเตอร์)

3. ขั้นดำเนินการผลิต

- 3.1 ออกแบบโครงร่างแผ่นใส ด้วยการกำหนดขนาดและรูปแบบตัวอักษร
- 3.2 พิมพ์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมเพาเวอร์พอยท์
- 3.3 สำเนาด้วยเครื่องพิมพ์เลเซอร์

4. ขั้นประเมินการผลิต

ประเมินการผลิตจากความถูกต้องของข้อความ ขนาดของตัวอักษร และรูปแบบตัวอักษร โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

5. ทรัพยากรที่ต้องใช้

5.1 บุคลากร	1	คน
5.2 ค่าวัสดุอุปกรณ์	200	บาท

แบบสเก็ทซ์แผ่นใส

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 เรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 ประสบการณ์หลักที่ 1.1 เรื่อง การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
 ประสบการณ์รองที่ 1.1.2 เรื่อง การกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี

แผ่นที่ 1
 กรณีตัวอย่าง
 เรื่อง
 การเสียภาษีของกอง
 มรดก

แผ่นที่ 2
 ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบ
 แสดงรายการภาษี

แผ่นที่ 3
 ผู้รับผิดชอบยื่นแบบ
 แสดงรายการภาษี

แผ่นที่ 4
 เกณฑ์ของเงินได้
 พึงประเมิน

แผ่นที่ 5
 ผู้รับผิดชอบ
 การยื่นแบบแสดง
 รายการภาษี

แผ่นที่ 6
 กำหนดเวลา
 สถานที่
 แบบฟอร์ม

หน่วยประสบการณ์ที่ 3

เรื่อง

การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้

พึงประเมิน

แบบเสนอหน่วยประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

หน่วยประสบการณ์	ประสบการณ์หลัก	ประสบการณ์รอง
3. การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน	3.1 การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมินและการยกเว้นเงินได้ พึงประเมิน	3.1.1 การเขียนรายงานประเภทเงินได้พึงประเมิน และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน 3.1.2 การคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2 และการคำนวณภาษีครั้งปี
	3.2 การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน	3.2.1 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายในประเทศ 3.2.2 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายนอกประเทศ

แบบเสนอภารกิจและงาน

หน่วยประสภการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

ประสภการณ์หลักที่ 3.1 การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน

ประสภการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
3.1.1 การเขียนรายงานประเภทเงินได้พึงประเมิน และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน	1. ศึกษาประเภทของเงินได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภท	1.1 ชมเทปภาพเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท 1.2 อ่านเอกสารเผยแพร่ 1.3 จัดบันทึกสาระสำคัญ
	2. รวบรวมข้อมูลการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน	2.1 กำหนดประเด็น 2.2 อภิปรายเพื่อสรุปสาระสำคัญ 2.3 เขียนสรุปสาระสำคัญ
	3. นำเสนอรายงานประเภทต่าง ๆ ของเงินได้พึงประเมิน และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน	3.1 กำหนดบุคคลที่จะนำเสนอ 3.2 เตรียมการนำเสนอ 3.3 เสนอรายงาน 3.4 สรุปการนำเสนอรายงาน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
3.1.2 การคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2 และการคำนวณภาษีครั้งปี	1. ฝึกคำนวณการเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2	1.1 คู่มืออย่างวิธีการคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายอ่านโจทย์ตัวอย่างกรณีภรรยาแยกคำนวณภาษีเฉพาะเงินได้ประเภทที่ 1 1.2 คำนวณเงินได้ของสามี 1.3 คำนวณเงินได้ของภรรยา 1.4 คำนวณหักค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของสามีและภรรยา 1.5 รายงานผลการคำนวณ 1.6 ตรวจสอบ
	2. ฝึกคำนวณเงินได้ประเภทที่ 5 – 8 สำหรับการยื่นเสียภาษีครั้งปี	2.1 อ่านโจทย์ตัวอย่างกรณีมีเงินได้ประเภทที่ 5 – 8 2.2 กรอกจำนวนเงินได้ที่มี 2.3 ตรวจสอบอัตราค่าใช้จ่าย 2.4 คิดหาค่าร้อยละของอัตราค่าใช้จ่ายตามกฎหมายที่กำหนด 2.5 คิดค่าลดหย่อนหักได้กึ่งหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด 2.6 คำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2.7 รายงานผลการคำนวณ 2.8 ตรวจสอบ

แผนฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภท และแหล่งเงินได้พึงประเมิน

จำนวน 2 ชั่วโมง

ประสบการณ์	ประสบการณ์รอง
ประสบการณ์หลัก	
3.1 การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน	3.1.1 การเขียนรายงานประเภทเงินได้พึงประเมิน และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน 3.1.2 การคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 กับ ประเภทที่ 2
3.2 การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน	3.2.1 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายในประเทศ 3.2.2 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายนอกประเทศ

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสบการณ์ “การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน” แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมสามารถรวบรวมข้อมูลประเภทเงินได้พึงประเมินและการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน และคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินได้ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 ได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสบการณ์ “การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถรวบรวมแหล่งเงินได้ภายในประเทศและแหล่งเงินได้ภายนอกประเทศได้ถูกต้อง

บริบท

ในการเผชิญประสบการณ์ที่ 2 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน ผู้รับการฝึกอบรมจะต้องปฏิบัติกิจกรรม 2 กิจกรรมตามลำดับ คือ (1) การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน และ (2) การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน โดยใช้ห้องฝึกอบรมเป็นสถานที่เผชิญประสบการณ์ ผู้รับการฝึกอบรมต้องศึกษาความหมายของเงินได้พึงประเมิน และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน และแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

สถานการณ์

สมมติให้ผู้รับการฝึกอบรมเป็นเจ้าหน้าที่รับแบบแสดงรายการภาษีราย นายสมศักดิ์ ซึ่งทำงานอยู่ในประเทศไทย เป็นลูกจ้างของบริษัท สหมิตร จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศสิงคโปร์ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ 25,000.- บาท มีภรรยาชื่อนางสมศรี มีเงินได้จากการเป็นตัวแทนของบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด ในปี พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 120,000.- บาท และจะต้องยื่นแบบชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีภายในวันที่ 31 มีนาคม 2545

ขั้นตอนในการเผชิญประสบการณ์

ขั้นที่ 1 ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ ให้ผู้รับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์ จำนวน 10 ข้อ

ขั้นที่ 2 ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ เป็นขั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ ประสบการณ์ บริบท / สถานการณ์ ขั้นตอนการเผชิญประสบการณ์ (ภารกิจ / งาน) สื่อ / เครื่องมือ และการประเมิน

- วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมมีดังนี้ คือ (1) ผู้รับการฝึกอบรมสามารถรวบรวมข้อมูลประเภทเงินได้พึงประเมินและการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน และคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินได้ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 และ(2) ผู้รับการฝึกอบรมสามารถรวบรวมแหล่งเงินได้ในประเทศ และภายนอกประเทศ

- ประสบการณ์ที่ผู้รับการฝึกอบรมต้องเผชิญ 2 ประสบการณ์ คือ (1) การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมินและการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน และ(2) การสำรวจแหล่งเงินได้พึงประเมิน - บริบท ในการเผชิญประสบการณ์ คือ สถานที่ใช้ ได้แก่ ห้องฝึกอบรม เวลาที่ใช้ ในการเผชิญประสบการณ์ 2 ชั่วโมง สิ่งที่ผู้รับการฝึกอบรมต้องเตรียม คือ เอกสารประมวลสาระเครื่องคิดเลข และเครื่องเขียน

- สถานการณ์ ผู้รับการฝึกอบรมเป็นเจ้าหน้าที่รับแบบแสดงรายการภาษี รายนายสมศักดิ์ทำงานเป็นลูกจ้าง ของบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ในต่างประเทศ มีภรรยาซึ่งมีเงินได้เกิดขึ้นในประเทศไทย เมื่อถึงกำหนดต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี

- ภารกิจ/งาน ในการเผชิญประสบการณ์ คลอบคลุม ศึกษาประเภทของเงินได้ 8 ประเภท และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน ฝึกคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2 ศึกษาความหมายแหล่งเงินได้ วิเคราะห์แหล่งที่มาของเงินได้จากกรณีตัวอย่าง

- สื่อที่ใช้ ได้แก่ เทปบันทึกภาพ แผ่นใส ประมวลสาระ และรายการตัวอย่าง

- การประเมิน ประเมินจากการบันทึกสาระสำคัญ การทำแบบฝึกหัด และการอภิปราย

ขั้นที่ 3 เฝ้าดูประสบการณ์

เป็นขั้นที่ผู้รับการฝึกอบรมเฝ้าดูประสบการณ์ 2 ประสบการณ์ คือ (1) การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท และ(2) การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน

ขั้นที่ 4 รายงานความก้าวหน้า

เมื่อเฝ้าดูประสบการณ์ในระยะหนึ่งแล้ว ผู้รับการฝึกอบรมต้องรายงานความก้าวหน้าการเฝ้าดูประสบการณ์ โดยรายงานว่าได้ศึกษาประเภทต่าง ๆ ของเงินได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภท และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน และวิเคราะห์แหล่งการเกิดเงินได้ภายในประเทศและภายนอกประเทศ

ขั้นที่ 5 รายงานผลการเฝ้าดูประสบการณ์

เมื่อได้เฝ้าดูประสบการณ์หลักแต่ละประการแล้ว ผู้รับการฝึกอบรมต้องรายงานสาระสำคัญการชมเชยภาพ วิธีการคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่าย การยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี และผลการวิเคราะห์รายกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับแหล่งเงินได้

ขั้นที่ 6 สรุปผลการเฝ้าดูประสบการณ์

วิทยากรสรุปขั้นตอนการเฝ้าดูประสบการณ์และเสนอเนื้อหาสาระ

ขั้นที่ 7 ประเมินหลังเฝ้าดูประสบการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเฝ้าดูประสบการณ์แบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ
สื่อและแหล่งประสบการณ์

สื่อเฝ้าดูประสบการณ์	แหล่งประสบการณ์
1. ประมวลสาระ	1. มุมวิชาการ
2. เทปภาพ	2. มุมวิชาการ
3. แผ่นใส	3. มุมวิชาการ
4. รายการตัวอย่าง	4. มุมวิชาการ

การประเมิน

1. แบบทดสอบก่อนและหลังการเฝ้าดูประสบการณ์
2. การบันทึกสาระสำคัญ
3. การอภิปราย
4. การทำแบบฝึกหัด

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
 ประสพการณ์หลักที่ 3.1 เรื่อง การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การเขียนรายงานประเภทเงินได้พึงประเมิน” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถรายงานประเภทของเงินได้พึงประเมินได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 ได้ถูกต้อง

ประสพการณ์และบริบท

ก. ประสพการณ์ที่คาดหวัง

ผู้รับการฝึกอบรมศึกษาประเภทของเงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท และศึกษาวิธีการคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษี และตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลที่ปรากฏในแบบแสดงรายการภาษี

ข. บริบท / สถานการณ์

บริบท

การเผชิญประสพการณ์เกิดขึ้นในห้องฝึกอบรม โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมชมเทปภาพเรื่อง “ประเภทของเงินได้พึงประเมิน”

สถานการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมได้รับมอบหมายให้ศึกษาประเภทของเงินได้พึงประเมินจากอ่านเอกสารเผยแพร่ และฝึกคิดคำนวณการเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 3 เรื่องการสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 3.1 การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
3.1.1 การเขียนรายงานประเภทของเงินได้พึงประเมิน	1. ศึกษาประเภทของเงินได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภท	1.1 ชมเทปภาพเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท 1.2 อ่านเอกสารเผยแพร่ 1.3 จดบันทึกสาระสำคัญ	PDL SDL SDL	“เงินได้พึงประเมิน” 8 ประเภท	มุมวิชาการ	- เทปภาพเงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท - เอกสารเผยแพร่	เครื่องเล่นเทปภาพ	บันทึกสาระสำคัญ
	2. รวบรวมข้อมูลการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน	2.1 กำหนดประเด็น 2.2 อภิปรายเพื่อสรุปสาระสำคัญ 2.3 เขียนสรุปสาระสำคัญ	PDL PDL PDL	การยกเว้นเงินได้พึงประเมิน	ห้องฝึกอบรม	ประมวลสาระ	โต๊ะ เก้าอี้	บันทึกสาระสำคัญ
	3. นำเสนอรายงานประเภทต่าง ๆ ของเงินได้พึงประเมิน	3.1 กำหนดบุคคลที่จะนำเสนอ 3.2 เตรียมการนำเสนอ 3.3 เสนอรายงาน 3.4 สรุปการนำเสนอรายงาน	PDL PDL PDL TDL/ PDL			ห้องฝึกอบรม	แผ่นใส	เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 3.1 การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
3.1.2 การคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2	1. ฝึกคำนวณการเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2	1.1 ดูตัวอย่างวิธีการคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่าย 1.2 อ่านโจทย์ตัวอย่างกรณีกรรยาแยกคำนวณภาษี 1.3 คำนวณเงินได้ของสามี 1.4 คำนวณเงินได้ของกรรยา 1.5 คำนวณหักค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของสามีและกรรยา 1.6 รายงานผลการคำนวณ 1.7 ตรวจสอบผลการคำนวณ	SDL PDL PDL PDL PDL PDL/ TDL	วิธีการคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่าย	ห้องฝึกอบรม	เอกสารเผยแพร่ (หน้า 30 – 31 พ.ย. 44)	เครื่องคิดเลข	ผลการคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่าย

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 3.1 การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
	2. ฝึกคำนวณเงินได้ประเภทที่ 5 – 8 สำหรับการเสียภาษีครั้งปี	1.1 อ่านโจทย์ตัวอย่างในประมวลสารະกรรมีเงินได้ประเภทที่ 5 – 8 (ประเภทใดประเภทหนึ่ง) 1.2 ระบุจำนวนเงินได้ที่มี 1.3 ตรวจสอบอัตราค่าใช้จ่าย 1.4 คิดหาค่าร้อยละของอัตราค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด 1.5 คิดค่าลดหย่อนหักได้กึ่งหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด 1.6 คำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 1.7 รายงานผลการคำนวณ 1.8 ตรวจสอบผลการคำนวณ	PDL PDL PDL PDL PDL PDL TDL/PDL		ห้องฝึกอบรม	- เอกสาร - เผยแพร่ (กรมสรรพากร : 2544) - ประมวลสาระ	เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข	ผลการคำนวณ

แผนกำกับประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์หลักที่ 3.1 เรื่อง การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน เวลา 60 นาที

TDL จำนวน 1 คน PDL จำนวน 5 คน SDL จำนวน 30 คน

ลำดับ	กิจกรรม/ ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
1	ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
2	ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ 2.1 แจงวัตถุประสงค์ 2.2 เสนอประสบการณ์ 2.3 บริบท/สถานการณ์ 2.4 ขั้นตอนการหาประสบการณ์ 2.5 สื่อ/เครื่องมือ 2.6 ประเมิน	แผ่นใส	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
3	เผชิญประสบการณ์ 3.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้ พึงประเมิน 3.2 การฝึกคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่าย ระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 กับ ประเภทที่ 2	-เทปภาพเรื่อง “เงินได้พึง ประเมิน 8 ประเภท” - เอกสารเผยแพร่ - กรณีตัวอย่าง	มุมวิชาการ	20 นาที

ลำดับที่	กิจกรรม/ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
4	รายงานความก้าวหน้า	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
5	รายงานผลการเผชิญประสบการณ์	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
6	สรุปผลการเผชิญประสบการณ์	- แผ่นใส - เครื่องฉายภาพ ข้ามศีรษะ	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
7	ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที

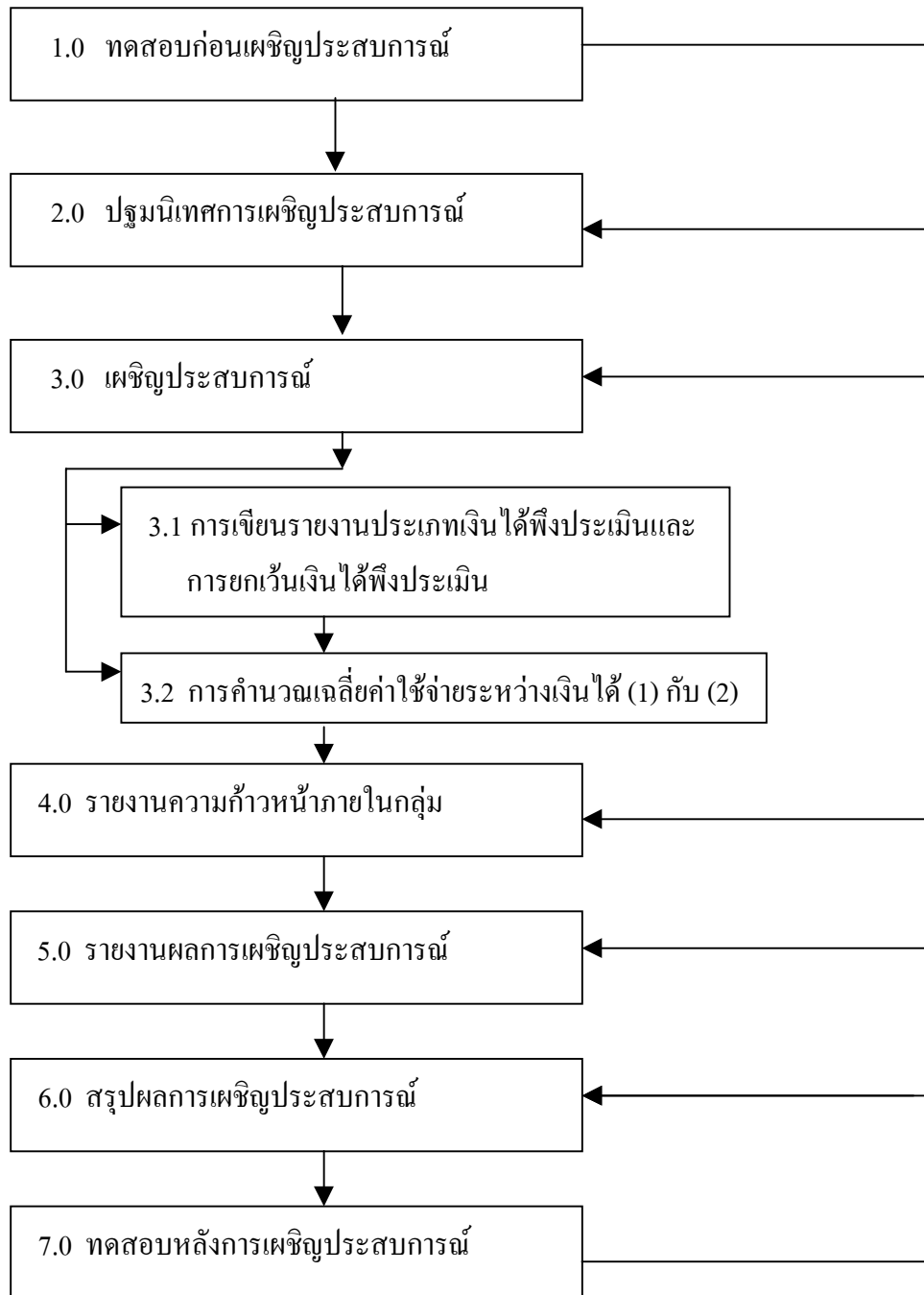
เส้นทางการเรียน

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์หลักที่ 3.1 เรื่อง การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รองที่ 3.1.1 - 3.1.2

เวลา 60 นาที

แผนผลิตสื่อ

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์หลักที่ 3.1 เรื่อง การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รองที่ 3.1.1 เรื่อง การเขียนรายงานประเภทของเงินได้พึงประเมิน

ประเภทสื่อ เทปภาพ () มีอยู่แล้ว (/) ต้องผลิตใหม่

วัตถุประสงค์

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมชมเทปภาพ เรื่อง “เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถจำแนกประเภทต่าง ๆ ของเงินได้พึงประเมินได้ถูกต้อง

สรุปเนื้อหา

สรุปเนื้อหา

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ทั้ง 8 ประเภท ได้แก่ (1) เงินได้จากการจ้างแรงงาน (2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ (3) เงินได้แห่งค่ากู๊ดวิลล์ค่าลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น (4) เงินได้จากดอกเบี้ยหรือเงินปันผลที่ได้รับจากสถาบันการเงิน (5) เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน (6) เงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระ (7) เงินได้จากการรับเหมาที่ต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ และ (8) เงินได้จากการประกอบธุรกิจ การพาณิชย์ การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ และอื่น ๆ ที่ไม่เข้าลักษณะ ประเภทที่ 1 - 7

แหล่งที่มาของสื่อ

1. กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร “ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร” โรงพิมพ์เรือนแก้ว การพิมพ์ 2544.

2. โกเมนทร์ สืบพิเศษ เอกสารประกอบการบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โรงพิมพ์อักษรสาสน์ กรุงเทพฯ 2535.

แผนผลิตสื่อ (ต่อ)

ขั้นตอนการผลิตสื่อ

1. ขั้นวางแผนการผลิต

1.1 วิเคราะห์ผู้รับการฝึกอบรมหรือผู้เข้าชม เป็นการศึกษาผู้รับการฝึกอบรมในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถผลิตเทปภาพได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยวิเคราะห์ความรู้พื้นฐาน และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน

1.2 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา เป็นการรวบรวมเนื้อหาจากแหล่งเอกสารอ้างอิง กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นหลังจากผู้รับการฝึกอบรมชมเทปภาพแล้ว

1.4 เขียนบทเทปภาพ เป็นการกำหนดลำดับก่อนหลังการนำเสนอภาพและเสียง เพื่อให้ผู้ชมได้รับความรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยระบุลักษณะของภาพและเสียงไว้ชัดเจน

1.5 กำหนดบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเทปภาพ ได้แก่ ผู้แสดง ผู้ถ่ายภาพผู้ตัดต่อ และ ผู้บันทึกเสียง

1.6 กำหนดฉาก และวัสดุประกอบฉาก

1.7 กำหนดสถานที่ในการถ่ายทำ

1.8 กำหนดงบประมาณการผลิตเทปภาพ

2. ขั้นเตรียมการผลิต

2.1 เตรียมบุคลากร โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตเทปภาพศึกษายบทล่วงหน้า ได้แก่ นักแสดง ช่างกล้อง

2.2 เตรียมอุปกรณ์ในการผลิต โดยตรวจสอบความพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์ ที่ใช้ถ่ายทำ

2.3 เตรียมสถานที่ ในการถ่ายทำ มีการติดต่อประสานงาน การขอใช้สถานที่

2.4 เตรียมฉาก และวัสดุประกอบฉากในการถ่ายทำ

2.5 เตรียมวัสดุที่ใช้ในการถ่ายทำ

3. ขั้นดำเนินการผลิต

3.1 มีการประชุมก่อนการบันทึกภาพ เป็นการพบปะระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการถ่ายทำ ได้แก่ นักแสดง ช่างกล้อง ผู้กำกับ เพื่อซ้อมความเข้าใจในขั้นตอนต่างๆ

3.2 การซ้อม เป็นการซ้อมก่อนถ่ายทำจริง เพื่อความถูกต้องตามบท

3.3 บันทึกภาพสมบูรณ์ เป็นการถ่ายทำหลังจากมีการซ้อมจนพอใจ

3.4 ตัดต่อภาพ และผสมเสียงให้สมบูรณ์

4. **ขั้นประเมินผล**

4.1 ประเมินขณะผลิตเทปภาพ เป็นการประเมินจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ในด้านความถูกต้องตามบท ความต่อเนื่องของภาพ ลีลาการแสดง ภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องของภาพและเสียง

4.2 ประเมินหลังผลิตเทปภาพแล้ว เป็นการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในแง่ของความถูกต้องในเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมของลักษณะภาพและเสียงบรรยาย และประโยชน์ที่ผู้ชมจะได้รับหลังจากชมเทปภาพแล้ว

5. **ทรัพยากรที่ต้องใช้**

5.1 บุคลากร จำนวน 5 คน

5.2 งบประมาณ 3,500 บาท

บทเทปบันทึกภาพ

เรื่อง ประเภทของเงินได้พึงประเมิน

รายการที่ 2 เงินได้พึงประเมิน

รูปแบบรายการ สารคดี ความยาว 5 นาที

ลำดับ	ลักษณะภาพ	เสียง	เวลา/วินาที
1.	FI ไตเติ้ล 1. เทปภาพเพื่อการศึกษา 2. เสนอ 3. หลักสูตรภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา 4. เรื่อง “ประเภทของเงินได้ พึงประเมิน” FO	FI คนตรี เพลง “ภาษีเพื่อรัฐ” FO	30
2	FI ELS อาคารกรมสรรพากร CU ป้ายชื่อ “กรมสรรพากร” CUT	บรรยาย หากจะกล่าวถึงภาษีที่มีการจัดเก็บ ในประเทศไทยแล้ว มีภาษีที่สำคัญ ได้แก่ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่า เพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และภาษี เงินได้บุคคลธรรมดา	20
3	MS เจ้าหน้าที่กำลังปฏิบัติงานใน สำนักงาน CUT	สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป ที่ มีเงินได้ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมาย กำหนด	20

ลำดับ	ลักษณะภาพ	เสียง	เวลา/วินาที
4	MS ข้าราชการทำงานในห้องทำงาน CG เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 CUT	เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ผู้มีเงินได้จากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะ จะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส บำเหน็จ บำนาญ หรือเป็น ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน	10
5	MS สถานที่ของบริษัท ห้าง สรรพสินค้า ตัวแทนขายบ้าน CG เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 CUT	เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 เงินได้จากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ ทำ จากการรับทำงานให้ ค่านาย หน้า ค่าคอมมิชชั่น กลุ่มนี้ได้แก่ บรรดานายหน้า ตัวแทนขายประกัน ชีวิต ประกันวินาศภัย รวมทั้งตัว แทนขายสินค้าต่าง ๆ	10
6	CU เครื่องหมายการค้า CG เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 CUT	เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 เงินได้แห่งค่ากู้ดิวลิล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น	10
7	MS คนนำเงินไปฝากในสถาบัน การเงิน ธนาคาร CG เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4 CUT	เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4 เงินได้จากดอกเบี้ย เงินปันผล ที่ได้ รับจากธนาคาร สถาบันการเงิน ที่ บรรดาผู้มีเงินได้นำไปฝากไว้ และ ได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน	10
8	CU อาคารสำนักงาน ตึกแถว อพาร์ทเมนท์ CUT MS เรือกสวนไร่นา CG เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 CUT	เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน การ ผลิตสัญญาเช่าทรัพย์สิน ได้แก่ผู้ที่มี บ้านให้เช่า มีห้องแถว อพาร์ทเมนท์ หรือมีที่ดิน เรือกสวนไร่นา ให้ ผู้อื่นเช่า ค่าเช่าที่ได้รับมา เป็นเงินได้ ในกลุ่มนี้เช่นกัน	10

ลำดับ	ลักษณะภาพ	เสียง	เวลา/วินาที
9	MS โรงพยาบาล แพทย์กำลัง ตรวจรักษาคนไข้ CG เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6 CUT	เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6 เงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระ ประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการบัญชี	10
10	MS คนงานก่อสร้าง รถยก CG เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 CUT	เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 เงินได้จากการรับเหมา ต้องลงทุน ด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ นอกจากเครื่องมือ	10
11	MS คนขายอสังหาริมทรัพย์ สนทนากับผู้ซื้อ CG เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 CUT	เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 เงินได้จากการประกอบธุรกิจ การ พาณิชย์ การขนส่ง การขาย อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเงินได้ประเภทนี้ จะครอบคลุมเงินได้บุคคลธรรมดา อื่นๆ ที่ไม่สามารถจัดเข้าประเภท ใด ๆ ย่อมถือเป็นเงินได้ประเภทที่ 8 นี้	10
12	LS พนักงานกำลังปฏิบัติงานใน สำนักงาน FO	จากเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 8 ประเภท ที่กล่าวไปแล้ว คงจะเป็นข้อ มูลเบื้องต้นแก่ผู้ที่ต้องการทำความ เข้าใจได้มากขึ้น และเข้าสู่ระบบภาษี ที่ถูกต้อง รวมทั้งเป็นผู้เสียภาษีที่ดีต่อ ไปในอนาคต FO	60

ลำดับ	ลักษณะภาพ	เสียง	เวลา/วินาที
13	<p>ธีระพร เจนการ พล ปั่นน่วม บันทึกนอกสถานที่</p>	<p>FI คนตรี เพลง “ภายใต้รัฐ”</p>	30
	<p>รัศมี เทียนวิจิตร บทเพลงภาพ /ควบคุม การผลิตรายการ</p>		
	FO	FO	

แผนผลิตสื่อ

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
 ประสบการณ์หลักที่ 3.1 เรื่อง การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน
 ประสบการณ์รองที่ 3.1.1 เรื่อง การเขียนรายงานประเภทของเงินได้พึงประเมิน

ประเภทสื่อ ประมวลสาระ () มีอยู่แล้ว (/) ต้องผลิตใหม่

วัตถุประสงค์

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมเผชิญประสบการณ์ “การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน ” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถระบุประเภทของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี ได้ถูกต้อง

สรุปเนื้อหา

เงินได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภท ได้แก่ (1) เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน (2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ (3) ค่าแห่งกุศลหรือสิทธิอย่างอื่น (4) ดอกเบี้ยพันธบัตรและอื่น ๆ (5) เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน (6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ (7) เงินได้จากการรับเหมาก่อสร้าง และ (8) เงินได้จากการธุรกิจ เงินได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภท จะต้องนำไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่มีเงินได้บางประเภทได้รับยกเว้นไม่ต้องนำไปคำนวณในการยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

แหล่งที่มาของสื่อ

1. กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร “ ภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร ” โรงพิมพ์เรือนแก้ว การพิมพ์ 2544.
2. โกเมนทร์ สืบวิเศษ เอกสารประกอบการบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โรงพิมพ์ อักษรศาสตร์ กรุงเทพฯ 2535.

แผนผลิตสื่อ (ต่อ)

ขั้นตอนการผลิตสื่อ

1. ขั้นวางแผนการผลิต

1.1 วิเคราะห์ผู้รับการศึกษาผู้รับการศึกษาผู้รับการศึกษาผู้รับการศึกษาในด้านหน้าที่ ความรับผิดชอบ ระดับ และตำแหน่งงาน

1.2 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา เป็นการรวบรวมเนื้อหาจากเอกสารประกอบการ การฝึกอบรม และคำบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากำหนดเป็นหัวเรื่องฝึกอบรม

1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหัวเรื่องในเนื้อหา

2. ขั้นเตรียมการผลิต

2.1 เตรียมบุคลากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่พิมพ์

2.2 เตรียมอุปกรณ์การผลิต ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์

2.3 เตรียมวัสดุ ได้แก่ กระดาษพิมพ์

3. ขั้นดำเนินการผลิต

3.1 เขียนแผนผังแนวคิดประมวลสาระ

3.2 เขียนแผนการสอนประกอบด้วย หัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์

3.3 เขียนส่วนนำ ในส่วนที่ผู้รับการศึกษาจำเป็นต้องศึกษา

3.4 เขียนเนื้อหาสาระเป็นการเรียบเรียงเนื้อหาสาระที่ค้นคว้าตามลำดับแผนผังแนวคิด

3.5 เขียนสรุป เป็นการสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาโดยย่อ โดยนำคำสำคัญของ เนื้อเรื่องในแต่ละหัวเรื่องมาเขียน

4. ขั้นประเมินการผลิต

ตรวจสอบความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหาสาระและการใช้ภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

5. ทรัพยากรที่ต้องใช้

5.1 บุคลากร จำนวน 1 คน

5.2 ค่าวัสดุ 500 บาท

ประมวลสาระ
หน่วยที่ 3

เรื่อง
การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน

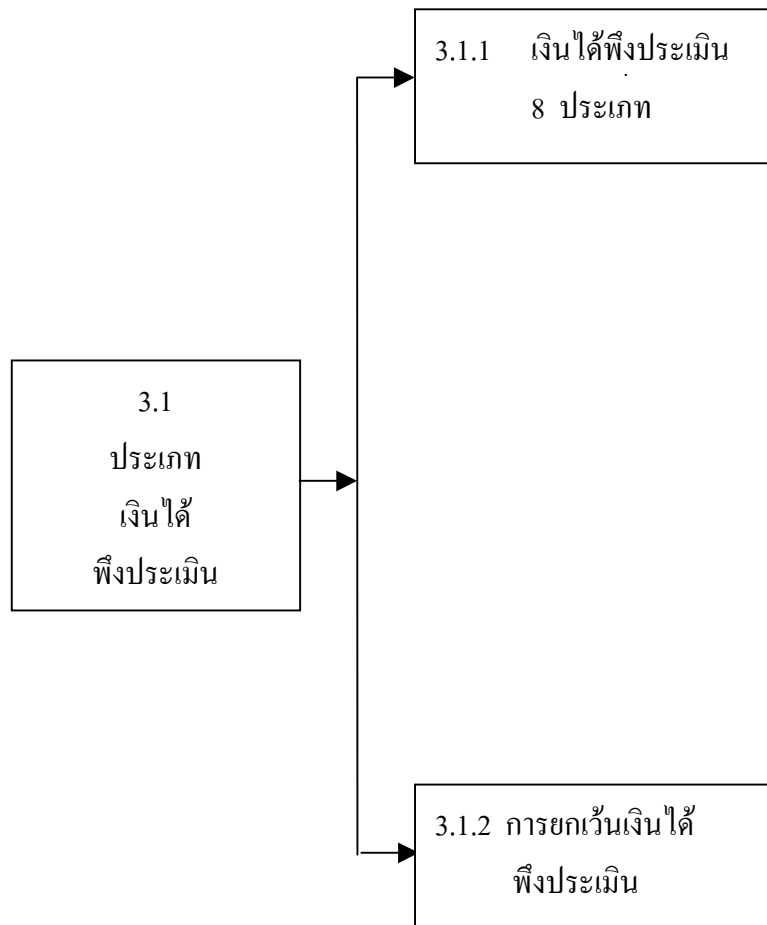
คำนำ

ประมวลสาระเรื่อง “การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน” ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ประสบการณ์หลักที่ 3.1 เกี่ยวกับประเภทเงินได้พึงประเมินกับการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้นำไปใช้ในการศึกษาเนื้อหาสาระ และประกอบกิจกรรมการเผชิญประสบการณ์ 2 กิจกรรม คือ การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมินกับการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน

ในประมวลสาระนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาที่สอดคล้องกับการเผชิญประสบการณ์ ได้แก่ ประเภทของเงินได้พึงประเมินกับการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมได้อย่างดียิ่ง

ผู้จัดทำ

แผนผังแนวคิด

หน่วยที่ 3 (ประสบการณ์หลักที่ 3.1)

ประเภทเงินได้พึงประเมิน

เค้าโครงเนื้อหา

3.1 เงินได้พึงประเมิน

3.2 การยกเว้นเงินได้พึงประเมิน

แนวคิด

1. เงินได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภท ได้แก่ (1) เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน (2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ (3) ค่าแห่งกุศลหรือสิทธิประโยชน์อื่น (4) ดอกเบี้ยพันธบัตรและอื่น ๆ (5) เงินได้จากทำให้เช่าทรัพย์สิน (6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ (7) เงินได้จากการรับเหมาก่อสร้าง และ (8) เงินได้จากการธุรกิจ

2. เงินได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภท จะต้องนำไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่มีเงินได้บางประเภทได้รับยกเว้นไม่ต้องนำไปคำนวณในการยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

แผนการสอนประจำตอน

ตอนที่ 3.1

ประเภทของเงินได้พึงประเมิน

โปรดอ่านแผนการสอนประจำตอน แล้วจึงศึกษาหัวข้อเรื่องที่ 3.1.1-3.1.2

หัวเรื่อง

เรื่องที่ 3.1.1 เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท

เรื่องที่ 3.1.2 การยกเว้นเงินได้พึงประเมิน

แนวคิด

1. เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท ได้แก่ (1) เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน (2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ (3) ค่าแห่งกุศลวิมลหรือสิทธิอย่างอื่น (4) ดอกเบี้ยพันธบัตรและอื่น ๆ (5) เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน (6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ (7) เงินได้จากการรับเหมาก่อสร้าง และ (8) เงินได้จากการธุรกิจ
2. บุคคลผู้มีเงินได้บางประเภท ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ (1) บุคคลตามสัญญาระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ (2) บุคคลในองค์การสหประชาชาติ (3) บุคคลในคณะทูตหรือคณะกงสุล และ (4) บุคคลตามสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อน

วัตถุประสงค์

1. หลังจากศึกษาเรื่อง “เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถจำแนกเงินได้พึงประเมินออกเป็น 8 ประเภทได้ถูกต้อง
2. หลังจากศึกษาเรื่อง “การยกเว้นเงินได้พึงประเมิน” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถอธิบายเงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถูกต้อง

เรื่องที่ 3.1.1 เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท

เงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามลักษณะของการได้เงินมา (มาตรา 40 (1) ถึง (8) ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากฎหมายกำหนดให้เงินได้แต่ละประเภทสามารถหักค่าใช้จ่ายออกก่อน (มาตรา 42 ทวิ ถึง มาตรา 46) แล้วจึงนำเงินได้ที่หักค่าใช้จ่ายแล้วไปหักลดหย่อน เพื่อให้ได้เงินได้สุทธิไปคิดภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป

1. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 (มาตรา 40 (1)) ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะเป็

- 1.1 เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ
- 1.2 เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากนายจ้าง
- 1.3 เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ซึ่งนายจ้างให้อยู่โดยไม่เสีย ค่าเช่า
- 1.4 เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ
- 1.5 เงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์ใด ๆ ที่ได้จากการจ้างแรงงาน เช่น มูลค่าของ

การได้ค่าเครื่องแบบ เป็นต้น

2 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 (มาตรา 40 (2)) ได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่ หรือ
ตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็

- 2.1 ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด
- 2.2 เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส
- 2.3 เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับเนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับ

ทำงานให้

- 2.4 เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสีย

ค่าเช่า

- 2.5 เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ

- 2.6 เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ ที่ได้เนื่องจากหน้าที่ หรือตำแหน่งงานทำ

หรือจากการรับทำงานให้ นั้น ไม่ว่าจะหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำ

หรือชั่วคราว

3. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 (มาตรา 40 (3)) ได้แก่ ค่าแห่งกู้ยืม ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล

4. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4 (มาตรา 40 (4)) ได้แก่

4.1 ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ไม่ว่าจะมีส่วนประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วน ที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน รวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืม หรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิด ไม่ว่าจะมีส่วนประกันหรือไม่ก็ตาม

4.2 เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายไทยให้จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะสำหรับให้กู้ยืมเงิน ฯลฯ

ข้อสังเกต เงินได้ประเภทที่ 4 ในหลาย ๆ กรณี กฎหมายให้สิทธิที่จะเลือกเสียภาษีโดยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่าย แทนการนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นตามหลักทั่วไป ซึ่งจะทำให้ผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามบัญชีอัตราภาษีในอัตราที่สูงกว่า อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย สามารถประหยัดภาษีได้

5. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 (มาตรา 40(5)) คือเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจาก

5.1 การให้เช่าทรัพย์สิน

5.2 การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน

5.3 การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้น โดยไม่ต้องคืนเงิน หรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว

ในกรณีการให้เช่าทรัพย์สิน ถ้าเจ้าพนักงานประเมินมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้มีเงินได้แสดงเงินได้ต่ำไปไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินเงินได้นั้นตามจำนวนเงินที่ทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ตามปกติ และให้ถือว่าจำนวนเงินที่ประเมินนี้เป็นเงินได้พึงประเมินของผู้มีเงินได้ ในกรณีนี้จะอุทธรณ์การประเมินก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณี (ข) และ (ค) ให้ถือว่าเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้วแต่วันทำสัญญาจนถึงวันผิดสัญญา ทั้งสิ้นเป็นเงินได้พึงประเมินของปีที่มีการผิดสัญญานั้น

6. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6 (มาตรา 40 (6)) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือวิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาอื่น ซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

7. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 (มาตรา 40 (7)) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ

8. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 (มาตรา 40 (8)) เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 7

โดยสรุป เงินได้พึงประเมินมี 8 ประเภท คือ (1) เงินได้พึงประเมินจากการจ้างแรงงาน (2) เงินได้พึงประเมินจากการรับจ้างทำงานให้ (3) เงินได้พึงประเมินจากค่าแห่งกู้ดวิลล์ (4) เงินได้พึงประเมินจากดอกเบี้ยที่ได้รับ (5) เงินได้พึงประเมินจากการให้เช่าทรัพย์สิน (6) เงินได้พึงประเมินจากวิชาชีพอิสระ (7) เงินได้พึงประเมินจากการรับเหมา และ(8) เงินได้พึงประเมินจากการธุรกิจ

เรื่องที่ 3.1.2 การยกเว้นเงินได้พึงประเมิน

เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ตั้งแต่ประเภทที่ 1 – 8 เป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษี แต่ตามประมวลรัษฎากร และกฎหมายบางฉบับมีบทบัญญัติให้บุคคลและเงินได้พึงประเมินบางประเภทได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. บุคคลที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1 บุคคลตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ตามสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ หรือทางเทคนิคระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ

1.2 องค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ และเจ้าหน้าที่หรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย และมีข้อผูกพันให้ยกเว้นตามอนุสัญญาหรือความตกลง

1.3 สถานเอกอัครราชทูต สถานทูต สถานกงสุลใหญ่ บุคคลในคณะทูต บุคคลในคณะกงสุล และบุคคลที่ถือว่าอยู่ในคณะทูตตามความตกลง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

1.4 บุคคลที่อยู่ในประเทศที่มีอนุสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนที่รัฐบาลได้ทำไว้ หรือจะได้ทำกับรัฐบาลต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่กำหนด ปัจจุบันมี 41 ประเทศ คือ

(1) สวีเดน (2) นอร์เว (3) เดนมาร์ก (4) ญี่ปุ่น (5) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (6) ฝรั่งเศส (7) เนเธอร์แลนด์ (8) สิงคโปร์ (9) เกาหลี (10) อิตาลี (11) สหราชอาณาจักรอังกฤษและไอร์แลนด์เหนือ (12) ปากีสถาน (13) เบลเยียม (14) อินโดนีเซีย (15) มาเลเซีย (16) ฟิลิปปินส์ (17) โปแลนด์ (18) แคนาดา (19) ฟินแลนด์ (20) อินเดีย (21) ออสเตรเลีย (22) สาธารณรัฐประชาชนจีน (23) ออสเตรเลีย (24) ศรีลังกา (25) ฮังการี (26) เวียดนาม (27) สาธารณรัฐเชค (28) สวิตเซอร์แลนด์ (29) อิสราเอล (30) อัฟริกาใต้ (31) โรมานี (32) สหรัฐอเมริกา (33) ลาว (34) มอริเชียส (35) ลักเซมเบิร์ก (36) บังกลาเทศ (37) เนปาล (38) สเปน (39) นิวซีแลนด์ (40) อุซเบกิสถาน (41) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

1.5 ยกเว้นให้แก่บุคคลตามที่กำหนดไว้ในความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกี่ยวกับสำนักงานใหญ่ขององค์การรัฐมนตรีแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศไทย (ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 17 ลงวันที่ 12 ม.ค. 2515) ซึ่งได้แก่

1.5.1 ผู้อำนวยการซีเมส หรือพนักงานใด ๆ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำการแทนผู้อำนวยการซีเมส

1.5.2 พนักงานระหว่างประเทศซึ่งมีชื่อส่งไป และได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ของไทยที่เหมาะสมแล้ว โดยได้รับยกเว้นจากภาษีทางตรงที่พึงสำหรับเงินเดือนและรายได้ซึ่งองค์การได้จ่ายให้

1.5.3 ผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษานอกจากพนักงานของซีเมส ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อซีเมส

1.5.4 เงินได้ที่ผู้ว่าการ ผู้ว่าการสำรอง กรรมการ กรรมการสำรอง พนักงานลูกจ้าง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญซึ่งปฏิบัติงานของธนาคารพัฒนาเอเชีย ได้รับจากธนาคารดังกล่าว

1.5.5 บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติอเมริกันซึ่งเป็นลูกจ้าง หรือพนักงานของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ตามโครงการและเงื่อนไขที่รัฐบาลไทยเห็นชอบ

2. เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42 และกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา

2.1 ค่าเบี้ยเลี้ยง หรือ ค่าพาหนะ ซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับหน้าที่ หรือตำแหน่งงาน หรือผู้รับทำงานให้ได้จ่ายไปโดยสุจริต ตามความจำเป็นเฉพาะในการที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตน และได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น

ข้อสังเกต กรณีค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางที่ลูกจ้างหรือผู้มีหน้าที่ หรือตำแหน่งงาน หรือผู้รับทำงานให้ ได้รับเนื่องจากการเดินทางไปปฏิบัติงานตามหน้าที่ในประเทศ หรือต่างประเทศเป็นครั้งคราว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

2.2 ค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามอัตราที่รัฐบาลกำหนดโดย พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยอัตราค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทาง

2.3 เงินค่าเดินทางซึ่งนายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เฉพาะส่วนที่ลูกจ้างได้จ่ายทั้งหมดโดยจำเป็นเพื่อการเดินทางจากต่างถิ่นในการเข้ารับงานเป็นครั้งแรก หรือในการกลับถิ่นเดิมเมื่อการจ้างสิ้นสุดแล้ว แต่ข้อยกเว้นนี้มีให้รวมถึงค่าเดินทางที่ลูกจ้างได้รับในการกลับถิ่นเดิม และในการเข้ารับงานของนายจ้างเดิมภายใน 365 วัน นับแต่วันที่การจ้างครั้งก่อนได้สิ้นสุดลง

2.4 เงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เฉพาะที่ประกาศจ่ายในช่วงระยะเวลาที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ (พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 มาตรา 34)

2.5 เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้าน หรือบ้านที่ให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าสำหรับข้าราชการสถานทูต หรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

2.6 เงินได้จากการขาย หรือส่วนลดจากการซื้ออาคารแสดมปี หรือแสดมปีไปรษณียากรของรัฐบาล

2.7 เบี้ยประชุมกรรมการหรือกรรมการ หรือค่าสอน ค่าสอบ ที่ทางราชการหรือสถานศึกษาของทางราชการจ่ายให้

2.8 ดอกเบี้ย ดังต่อไปนี้

2.8.1 ดอกเบี้ยสลากออมสิน หรือดอกเบี้ยเงินฝากออมสินของรัฐบาลเฉพาะประเภทฝากเพื่อเรียก

2.8.2 ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ที่ได้รับจากสหกรณ์

2.8.3 ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์ เฉพาะกรณีที่มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 55)

2.8.4 ดอกเบี้ยเงินฝากที่เกิดจากการฝากเงินกับธนาคารในประเทศไทยและจากสหกรณ์ออมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ในประเทศไทย เป็นรายเดือนติดต่อกันมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 เดือนนับแต่วันที่ฝาก โดยมียอดเงินฝากแต่ละคราวเท่ากันแต่ไม่เกิน 25,000 บาทต่อเดือน และรวมทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน 600,000 บาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่

อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 301) พ.ศ. 2539 และประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 64)

2.9 การขายสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร แต่ไม่รวมถึงเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไปหรือแพ

2.10 เงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา เงินที่ได้รับการรับมรดก หรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธี หรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี

2.11 รางวัลเพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าในวิชาการ รางวัลสลากกินแบ่งหรือสลากออมสินของรัฐบาล รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้ในการประกวดหรือแข่งขัน ซึ่งผู้รับมิได้มีอาชีพในการประกวดหรือแข่งขัน หรือสินบนรางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิด

2.12 บำนาญพิเศษ บำเหน็จพิเศษ บำนาญตกทอด หรือบำเหน็จตกทอด

2.13 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด เงินที่ได้จากการประกันภัยหรือการฌาปนกิจสงเคราะห์

2.14 เงินส่วนแบ่งกำไรจากห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคลซึ่งต้องเสียภาษีตามบทบัญญัติในส่วนนี้ แต่ไม่รวมถึงเงินส่วนแบ่งกำไรจากกองทุนรวม

2.15 เงินได้ของชานาที่ได้จากการขายข้าว อันเกิดจากกิจกรรมที่ตนและหรือครอบครัวได้ทำเอง

เงินได้ที่ได้รับจากกองมรดก ซึ่งเสียภาษีเงินได้แล้ว

2.16 เงินได้ซึ่งได้กำหนดยกเว้นโดยกฎกระทรวง (ฉบับที่ 126) ปัจจุบันที่สำคัญ ดังนี้

1) เงินได้จากกิจการของโรงเรียนเอกชนซึ่งได้ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการขายของ การรับจ้างทำของหรือการให้บริการอื่นใดที่โรงเรียนเอกชน ซึ่งเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาได้รับจากผู้ซึ่งมิใช่ นักเรียน

2) เงินได้จากการจำหน่าย หรือส่วนลดจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งของรัฐบาล

3) เงินได้ส่วนที่เป็นค่าจ้างการทำงาน ในระหว่างเวลาปิดภาคการศึกษาของคนต่างด้าวซึ่งเป็นักเรียน นักศึกษา หรือนิสิตที่เข้ามาศึกษา ณ สถานศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักก้อยที่ก้อยปฏิบัติต่อกัน

4) เงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้หรือจ่ายแทนลูกจ้างเป็นค่ารักษาพยาบาล สำหรับ

(1) ลูกจ้าง สามี ภรรยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับการรักษาพยาบาลที่กระทำในประเทศไทย

(2) ลูกจ้างในกรณีที่จะต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่างประเทศในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ เงินจำนวนดังกล่าวได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น

5) เงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เป็นเงินค่าเช่าบ้าน หรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเบี้ยกัณฑ์การ เงินยังชีพ หรือเงินค่าอาหารทำการนอกเวลา

6) เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจซึ่งมิใช่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เท่าที่มีเงินได้ได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความเป็นจริง หรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่รัฐวิสาหกิจดังกล่าวให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า และรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

7) เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเบี้ยกัณฑ์การ หรือเงิน ยังชีพที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจซึ่งมิใช่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ในอัตราเดียวกับที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

8) รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร

9) ดอกเบี้ยเงินสะสมที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมิใช่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในอัตราเดียวกับที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

10) เงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลต่างประเทศซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย ได้รับจากรัฐบาลของตน ทั้งนี้ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กักตักปฏิบัติต่อกัน

11) รางวัลสลากบำรุงกาชาดไทย เงินได้จากการขายหรือส่วนลดจากการซื้อสลากบำรุงกาชาดไทย

12) ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการคืนเงินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

13) เงินได้ที่เงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืนที่สหกรณ์จ่ายให้แก่สมาชิก

(พ.ร.ฎ.(ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2514)

14) เงินปันผลที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบการขนส่ง

ทางทะเล และถือกรรมสิทธิ์เรือไทย หรือที่ประกอบกิจการอยู่เรือที่ได้รับสิทธิประโยชน์ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการพาณิชย์นาวี พ.ศ. 2521 ซึ่งจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ก็ต่อเมื่อได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ตามประมวลรัษฎากรแล้ว

15) เงินได้จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม

16) เงินได้ของกองทุนรวม

17) เงินประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตน ได้รับจากกองทุนประกันสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

18) ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48 (1) เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 50,000 บาทแรก สำหรับปีภาษีนั้น (พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 352) พ.ศ. 2542 ใช้บังคับ 1 มกราคม 2542)

โดยสรุป เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 42 และการยกเว้นในกรณีอื่น ๆ ตามกฎกระทรวง

แบบเสนอภารกิจและงาน

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์หลักที่ 3.2 การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
3.2.1 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายในประเทศ	1. ศึกษาความหมายแหล่งเงินได้	1.1 อ่านประมวลสาระเรื่อง “แหล่งเงินได้” 1.2 บันทึกสาระสำคัญ
	2. วิเคราะห์แหล่งเงินได้ภายในประเทศที่ต้องเสียภาษีเงินได้	2.1 อ่านรายกรณีตัวอย่างเรื่อง “ชาวต่างประเทศทำงานในประเทศไทย” 2.2 อภิปรายรายกรณีตัวอย่าง 2.3 สรุปรวบรวมสาระสำคัญในกรณีตัวอย่าง 2.4 ทำแบบฝึกหัด
3.2.2 การรวบรวมแหล่งเงินได้นอกประเทศ	1. ศึกษาเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศ	1.1 อ่านประมวลสาระเรื่อง “เงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศ” 1.2 บันทึกสาระสำคัญ
	2. วิเคราะห์กิจการที่ทำในต่างประเทศที่ต้องเสียภาษีเงินได้	2.1 อ่านรายกรณีตัวอย่างเรื่อง “การประกอบกิจการในต่างประเทศ” 2.2 วิเคราะห์แหล่งที่มาของเงินได้ 2.3 อภิปราย 2.4 เสนอผลงานอภิปราย

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
 ประสพการณ์หลักที่ 3.2 เรื่อง การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การรวบรวมแหล่งเงินได้ในประเทศ” แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมสามารถสรุปแหล่งการเกิดเงินได้ในประเทศได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายนอกประเทศ” แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมสามารถสรุปแหล่งการเกิดเงินได้ภายนอกประเทศได้ถูกต้อง

ประสพการณ์และบริบท

ก. ประสพการณ์ที่คาดหวัง

ผู้รับการฝึกอบรมศึกษาเงินได้เกิดจากแหล่งในประเทศ และศึกษาเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของแหล่งเงินได้

ข. บริบท / สถานการณ์

บริบท

การเผชิญประสพการณ์เกิดขึ้นในห้องฝึกอบรม โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมศึกษารายกรณีตัวอย่าง เรื่อง เกี่ยวกับชาวต่างประเทศทำงานในประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแหล่งเงินได้พึงประเมินทั้งในประเทศและแหล่งเงินได้พึงประเมินนอกประเทศ

สถานการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมได้รับมอบหมายให้ศึกษาเงินได้เกิดจากแหล่งในประเทศ และเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศ

แผนเผชิญประสพการณ์

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 3.2 การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
3.2.1 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายในประเทศ	1. ศึกษาความหมายแหล่งเงินได้ในประเทศ	1.1 อ่านประมวลสาระเรื่อง “แหล่งเงินได้” 1.2 บันทึกสาระสำคัญ	SDL SDL	แหล่งเงินได้	ห้องฝึกอบรม	ประมวลสาระ	โต๊ะ เก้าอี้	บันทึกสาระสำคัญ
	2. วิเคราะห์แหล่งเงินได้ภายในประเทศ	2.1 อ่านรายกรณีตัวอย่างเรื่อง “ชาวต่างประเทศทำงานในประเทศไทย” 2.2 อภิปรายรายกรณีตัวอย่าง 2.3 สรุปรวบรวมสาระสำคัญในกรณีตัวอย่าง 2.4 เสนอรายงาน 2.5 สรุปการนำเสนอรายงาน	PDL PDL PDL PDL TDL/ PDL		มุมวิชาการ	ประมวลสาระ	โต๊ะ เก้าอี้	จากการรายงาน

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 3.2 การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบ วิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
3.2.2 การรวบรวม แหล่งเงินได้ ภายนอก ประเทศ	1. ศึกษาเงินได้เกิดจาก แหล่งนอกประเทศ	1.1 ศึกษาเงินได้เกิดจาก แหล่งนอกประเทศ 1.2 จัดบันทึกสาระสำคัญ	SDL SDL	แหล่งเงินได้ นอกประเทศ	ห้องฝึก อบรม	ประมวล สาระ		บันทึกสาระ สำคัญ
	2. ศึกษากิจการที่ทำในต่าง ประเทศ	2.1 อ่านรายกรณีตัวอย่าง เรื่อง “การประกอบ อาชีพรับเหมาก่อ สร้าง” 2.2 วิเคราะห์แหล่งที่มาของ เงินได้ 2.3 อภิปราย 2.4 เสนอผลงานอภิปราย 2.5 สรุปผลงานอภิปราย	SDL SDL PDL PDL TDL		มุม วิชาการ	ประมวล สาระ		การ อภิปราย

แผนกำกับประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์หลักที่ 3.2 เรื่อง การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน เวลา 60 นาที

TDL จำนวน 1 คน PDL จำนวน 5 คน SDL จำนวน 30 คน

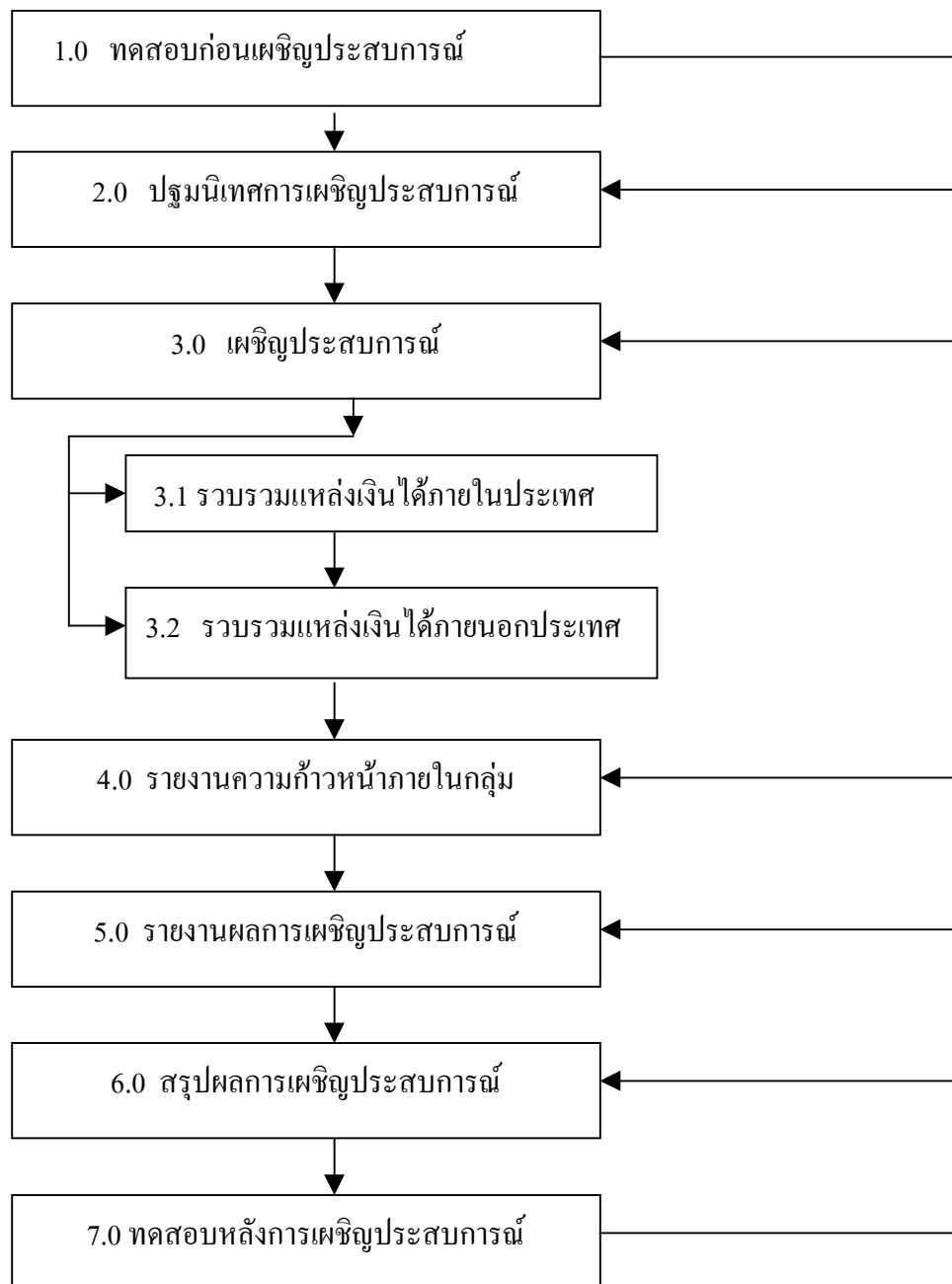
ลำดับ	กิจกรรม/ ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
1	ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
2	ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ 2.1 แจกวัสดุประสงค์ 2.2 เสนอประสบการณ์ 2.3 บริบท/สถานการณ์ 2.4 ขั้นตอนการหาประสบการณ์ 2.5 สื่อ/เครื่องมือ 2.6 ประเมินผล	แผ่นใส	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
3	เผชิญประสบการณ์ 3.1 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายใน ประเทศ 3.2 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายนอก ประเทศ	-ประมวลสาระ - กรณีตัวอย่าง	ห้องฝึกอบรม	20 นาที

ลำดับที่	กิจกรรม/ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
4	รายงานความก้าวหน้า	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
5	รายงานผลการเผชิญประสบการณ์	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
6	สรุปผลการเผชิญประสบการณ์	- แผ่นใส - เครื่องฉาย ภาพข้าม ศีรษะ	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
7	ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที

เส้นทางการเรียน

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
 ประสบการณ์หลักที่ 3.2 เรื่อง การสำรวจแหล่งเงินได้พึงประเมิน
 ประสบการณ์รองที่ 3.2.1 - 3.2.2

เวลา 60 นาที

แผนผลิตสื่อ

- หน่วยประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน
 ประสบการณ์หลักที่ 3.2 เรื่อง การสำรวจแหล่งเงินได้พึงประเมิน
 ประสบการณ์รองที่ 3.2.1 เรื่อง การเขียนรายงานแหล่งของเงินได้พึงประเมิน

ประเภทสื่อ ประมวลสาระ () มีอยู่แล้ว (/) ต้องผลิตใหม่

วัตถุประสงค์

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมเผชิญประสบการณ์ “การสำรวจแหล่งเงินได้พึงประเมิน ” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถระบุแหล่งของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้ถูกต้อง

สรุปเนื้อหา

แหล่งเงินได้พึงประเมินเป็นแหล่งที่ผู้มีเงินได้เนื่องจากหน้าทำงาน หรือกิจการที่ทำในประเทศไทย และเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศก็ตาม และแหล่งเงินได้พึงประเมินจำแนกได้ตามแหล่งการเกิดของเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นนอกประเทศไทย

แหล่งที่มาของสื่อ

1. กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร “ ภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร ” โรงพิมพ์เรือนแก้ว การพิมพ์ 2544.
2. โกเมนทร์ สืบวิเศษ เอกสารประกอบการบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โรงพิมพ์ อักษรศาสตร์ กรุงเทพฯ 2535.

แผนผลิตสื่อ (ต่อ)

ขั้นตอนการผลิตสื่อ

1. ขั้นวางแผนการผลิต

- 1.1 วิเคราะห์ผู้รับการฝึกอบรม เป็นการศึกษาผู้รับการฝึกอบรมในด้านหน้าที่ ความรับผิดชอบ ระดับ และตำแหน่งงาน
- 1.2 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา เป็นการรวบรวมเนื้อหาจากเอกสารประกอบการ ฝึกอบรม และคำบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากำหนดเป็นหัวเรื่องฝึกอบรม
- 1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้อง กับหัวเรื่องในเนื้อหา

2. ขั้นเตรียมการผลิต

- 2.1 เตรียมบุคลากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่พิมพ์
- 2.2 เตรียมอุปกรณ์การผลิต ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์
- 2.3 เตรียมวัสดุ ได้แก่ กระดาษพิมพ์

3. ขั้นดำเนินการผลิต

- 3.1 เขียนแผนผังแนวคิดประมวลสาระ
- 3.2 เขียนแผนการสอนประกอบด้วย หัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์
- 3.3 เขียนส่วนนำ ในส่วนที่ผู้รับการฝึกอบรมจำเป็นต้องศึกษา
- 3.4 เขียนเนื้อหาสาระเป็นการเรียบเรียงเนื้อหาสาระที่ค้นคว้าตามลำดับแผนผังแนวคิด
- 3.5 เขียนสรุป เป็นการสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาโดยย่อ โดยนำคำสำคัญ ของเนื้อเรื่องในแต่ละหัวเรื่องมาเขียน

4. ขั้นประเมินการผลิต

ตรวจสอบความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหาสาระและการใช้ภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

5. ทรัพยากรที่ต้องใช้

- 5.1 บุคลากร จำนวน 1 คน
- 5.2 ค่าวัสดุ 500 บาท

ประมวลสาระ
หน่วยที่ 3

เรื่อง

การสำรวจแหล่งเงินได้พึงประเมิน

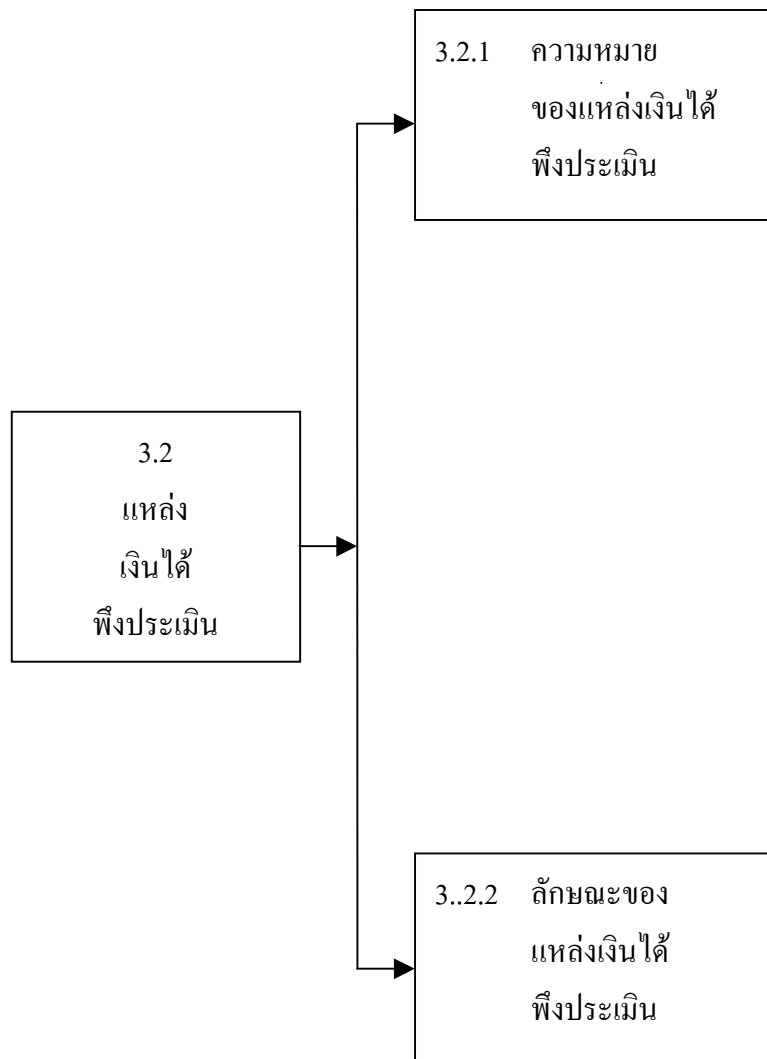
คำนำ

ประมวลสาระเรื่อง “การสำรวจแหล่งเงินได้พึงประเมิน” ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ประสพการณ์หลักที่ 3.2 เกี่ยวกับแหล่งเงินได้พึงประเมิน เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้นำไปใช้ในการศึกษาเนื้อหาสาระ และประกอบกิจกรรมการเผชิญประสบการณ์ 2 กิจกรรม คือ การเกิดของแหล่งเงินได้พึงประเมินในประเทศไทย และนอกประเทศไทย

ในประมวลสาระนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาที่สอดคล้องกับการเผชิญประสบการณ์ ได้แก่ การเกิดของแหล่งเงินได้พึงประเมินภายในประเทศไทย และภายนอกประเทศไทย ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมได้อย่างดียิ่ง

ผู้จัดทำ

แผนผังแนวคิด

หน่วยที่ 3 (ประสบการณ์หลักที่ 3.2)

แหล่งเงินได้พึงประเมิน

เค้าโครงเนื้อหา

- 3.1 ความหมายของแหล่งเงินได้พึงประเมิน
- 3.2 ลักษณะของแหล่งเงินได้พึงประเมิน

แนวคิด

1. แหล่งเงินได้พึงประเมิน เป็นแหล่งที่ผู้มีเงินได้ มีเงินได้เนื่องจากหน้าที่งาน หรือกิจการที่ทำในประเทศไทย และเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศก็ตาม
2. ลักษณะของแหล่งเงินได้พึงประเมิน คือ (1) เงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และ(2) เงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นนอกประเทศไทย

แผนการสอนประจำตอน

ตอนที่ 3.2

แหล่งเงินได้พึงประเมิน

โปรดอ่านแผนการสอนประจำตอน แล้วจึงศึกษาหัวเรื่องที่ 3.2.1-3.2.2

หัวเรื่อง

เรื่องที่ 3.2.1 ความหมายของแหล่งเงินได้พึงประเมิน

เรื่องที่ 3.2.2 ลักษณะของแหล่งเงินได้พึงประเมิน

แนวคิด

1. แหล่งเงินได้พึงประเมิน เป็นแหล่งที่ผู้มีเงินได้ มีเงินได้เนื่องจากหน้าทำงาน หรือกิจการที่ทำในประเทศไทย และเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศก็ตาม
2. ลักษณะของแหล่งเงินได้พึงประเมิน คือ (1) เงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และ(2) เงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นนอกประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. หลังจากศึกษาเรื่อง “ความหมายของแหล่งเงินได้พึงประเมิน” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถอธิบายความหมายของแหล่งเงินได้พึงประเมินได้ถูกต้อง
2. หลังจากศึกษาเรื่อง “แหล่งของเงินได้พึงประเมิน” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถอธิบายความแตกต่างของแหล่งเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และแหล่งเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นนอกประเทศไทยได้ถูกต้อง

เรื่องที่ 3.2.1 ความหมายแหล่งเงินได้พึงประเมิน

หลักเกณฑ์ที่จะพิจารณาว่าผู้มีเงินได้พึงประเมิน จะต้องเสียภาษีเงินได้กับประเทศไทย บุคคลที่มีเงินได้พึงประเมินดังกล่าว จะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาด้วยว่า เงินได้พึงประเมินที่ได้มานั้นเป็นไปตามเงื่อนไขดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 41 แห่งประมวลรัษฎากรด้วยหรือไม่

ความหมายของแหล่งเงินได้พึงประเมิน หมายถึง (มาตรา 41) ผู้มีเงินได้พึงประเมิน ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่งาน หรือกิจการที่ทำในประเทศไทย หรือเนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ต้องเสียภาษี (เงินได้บุคคลธรรมดา) ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศ

ผู้อยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะ รวมเวลาทั้งหมดถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีใด ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

เรื่องที่ 3.2.2 ลักษณะของแหล่งเงินได้พึงประเมิน

แหล่งของเงินได้พึงประเมิน ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 41 นี้ แหล่งเงินได้แยกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1) เงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว จะต้องมีหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย มีกิจการที่ทำในประเทศไทย มีกิจการของนายจ้างในประเทศไทย และ มีทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

(1) หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย

นาย ก. ทำงานอยู่ในประเทศไทยเป็นลูกจ้างของบริษัท ข. ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยหรือตั้งอยู่ในต่างประเทศ เงินเดือนและผลประโยชน์ใด ๆ ที่นาย ก. ได้รับจากบริษัท ข. ย่อมต้องเสียภาษีเงินได้ไม่ว่าบริษัท ข. จะจ่ายให้แก่ นาย ก. ในหรือนอกประเทศไทยก็ตาม เพราะนาย ก. มีเงินได้โดยมีหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย

(2) กิจการที่ทำในประเทศไทย

นายดำอยู่ที่ไต้หวัน ได้มาเปิดกิจการจำหน่ายน้ำตาลในประเทศไทย เงินได้ที่นายดำได้รับจากการจำหน่ายน้ำตาลในประเทศไทยนี้ นายดำจะต้องเสียภาษีเงินได้ให้แก่ประเทศไทย ไม่ว่านายดำจะเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม

(3) กิจการของนายจ้างในประเทศไทย

นายสีเป็นตัวแทนจำหน่ายข้าวของบริษัท ข้าวไทย จำกัด ที่อยู่กรุงเทพฯ โดยบริษัทมีเงินเดือนให้ ไม่ว่านายสีจะอยู่ประเทศใด นายสีก็มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ให้แก่ประเทศไทย เพราะมีเงินได้จากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย

(4) ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

นายดี อยู่ประจำในสหรัฐอเมริกา มีบ้านอยู่ในกรุงเทพฯ ให้คนเช่า โดยมอบให้นายแดงดูแลผลประโยชน์เก็บค่าเช่าส่งไปให้ นายดีก็ยอมมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ประเทศไทย เพราะมีทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทย

ดังนั้น ไม่ว่าผู้ใดจะอยู่ในหรือนอกประเทศไทย และไม่ว่าเงินได้พึงประเมินนั้นจะจ่ายกันในหรือนอกประเทศไทยก็ตาม ผู้มีเงินได้พึงประเมินด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยดังกล่าวนั้น ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ทั้งสิ้น (ม.41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร)

2) เงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นนอประเทศไทย ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว ไม่ว่าจะมิหนำที่งานที่ทำในต่างประเทศ หรือมีกิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือมีทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

ผู้มีเงินได้เกิดจากแหล่งนอประเทศในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว จะต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทย ก็ต่อเมื่อเข้าองค์ประกอบทั้ง 2 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง การที่จะถือว่าเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยในปีภาษีใดถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน บุคคลนั้นจะต้องอยู่ในประเทศไทยในปีภาษีเดียวกันรวมระยะเวลาถึง 180 วัน ถ้าอยู่ติดต่อกันแต่เป็นระยะที่คาบเกี่ยวระหว่างปีภาษี คืออยู่ในปีหนึ่งไม่ถึง 180 วัน แต่ถ้ารวมระยะเวลาที่อยู่ในปีที่ 2 คาบเกี่ยวกันถึง 180 วัน ก็ไม่ถือว่าเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

ประการที่สอง ปีภาษีที่เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ปีภาษีที่ได้รับเงินได้ และปีภาษีที่นำเงินได้เข้ามาในประเทศไทยต้องเป็นปีภาษีเดียวกัน

ข้อสังเกต คำว่า “ผู้อยู่ในประเทศไทย” หมายถึง บุคคลผู้อยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะรวมทั้งหมดถึง 180 วัน ในปีภาษีใด ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

ส่วนคำว่า “ปีภาษี” หมายความว่า ปีปฏิทิน คือเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ทุกปี

โดยสรุป บุคคลผู้มีเงินได้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เมื่อเงินได้พึงประเมินที่ได้มานั้น เข้าหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งในสองข้อ กล่าวคือ เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยในปีภาษีนั้น และผู้มีเงินได้นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีภาษีนั้นด้วย ถ้าเข้าหลักเกณฑ์แม้เพียงข้อหนึ่งก็ต้องเสียภาษีเงินได้ ถ้าไม่เข้าหลักเกณฑ์ข้อใดก็ไม่ต้องเสีย

หน่วยประสบการณ์ที่ 10

เรื่อง

การตรวจแบบแสดงรายการภาษี

เงินได้บุคคลธรรมดา

แบบเสนอหน่วยประสภการณ์

หน่วยประสภการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วยประสภการณ์	ประสภการณ์หลัก	ประสภการณ์รอง
10. การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	10.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90	10.1.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าใช้จ่าย เหมา ภ.ง.ด. 90 10.1.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี
	10.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91	10.2.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าใช้จ่าย 10.2.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี

แบบเสนอภารกิจและงาน

หน่วยประสภการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 ประสภการณ์หลักที่ 10.1 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วน
 ของการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90

ประสภการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
10.1.1 การตรวจแบบแสดง ราย การภาษีเงินได้ การคำนวณหักค่าใช้จ่าย เหมา ภ.ง.ด. 90	1. ฝึกตรวจรายละเอียดทั่วไป และ เอกสารแนบ ภ.ง.ด. 90	1.1 ดูตัวอย่างแบบแสดงรายการ ที่กรอกสมบูรณ์ 1.2 ตรวจรายการซื้อ – ที่อยู่ 1.3 ตรวจเลขประจำตัวผู้เสีย ภาษี 1.4 ตรวจเลขประจำตัว ประชาชน 1.5 ตรวจสอบภาพของผู้มี เงินได้ 1.6 ตรวจจำนวนภาษีที่ต้อง ชำระเพิ่มเติม 1.7 ตรวจการลงลายมือชื่อ
	2. ฝึกตรวจวิธีการคำนวณหัก ค่าใช้จ่ายเหมาตามอัตราภาษี ที่กฎหมายกำหนดไว้	2.1 ตรวจยอดเงินได้พึง ประเมิน 2.2 ตรวจอัตรการหักค่า ใช้จ่ายเหมา 2.3 ตรวจจำนวนเงินได้หลัง จากหักค่าใช้จ่าย 2.4 ทำแบบฝึกหัด

ประสบการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
10.1.2 การตรวจแบบแสดง ราย การภาษีเงินได้ การคำนวณหักค่าลด หย่อนและการคำนวณ ภาษี	1. ฝึกตรวจรายการหักค่า ลดหย่อน และเอกสารแนบ	1.1 ตรวจสอบการเขียนรายการลด หย่อน ผู้มีเงินได้/ คู่สมรส บุตร/เบี้ยประกันชีวิต/เงิน สะสม/ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม และเงินสมทบ 1.2 ตรวจสอบจำนวนเงินได้หลัง จากหักค่าลดหย่อน 1.3 ตรวจสอบเงินได้สุทธิ 1.4 ทำแบบฝึกหัด
	2. ฝึกตรวจรายการคำนวณ ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ	2.1 ตรวจสอบจำนวนภาษีที่ คำนวณจากเงินได้สุทธิ 2.2 ตรวจสอบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย 2.3 ตรวจสอบจำนวนภาษีที่ต้อง ชำระเพิ่มเติม (ถ้ามี) 2.4 ทำแบบฝึกหัด

แผนฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หน่วยประสบการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จำนวน 2 ชั่วโมง

ประสบการณ์	ประสบการณ์รอง
ประสบการณ์หลัก	
10.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของกรคำนวณหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90	10.1.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ในรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบ และตรวจการคำนวณหักค่าใช้จ่ายเหมา ภ.ง.ด. 90 10.1.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ การคำนวณหักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี
10.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของกรคำนวณหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91	10.2.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ การคำนวณหักค่าใช้จ่าย 10.2.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ การคำนวณหักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสบการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของกรตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารที่แนบ ตรวจการคำนวณหักค่าใช้จ่าย และ ค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบตรวจการคำนวณหักค่าใช้จ่ายเหมา ตรวจการคำนวณหักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษีได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสบการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของกรคำนวณหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถ

ตรวจการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ตรวจการคำนวณหักค่าลดหย่อน และตรวจการคำนวณภาษีได้ ถูกต้อง

บริบท

ในการเผชิญประสบการณ์ที่ 3 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้รับการฝึกอบรมจะต้องปฏิบัติตามกิจกรรม 2 กิจกรรมตามลำดับ คือ (1) การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ในส่วนของการคำนวณหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90 และ (2) การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ในส่วนของการคำนวณหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91 โดยใช้ห้องฝึกอบรมเป็นสถานที่เผชิญประสบการณ์ ผู้รับการฝึกอบรมต้องฝึกตรวจรายละเอียดทั่วไป ตรวจวิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ตรวจเอกสารที่แนบกับแบบแสดงรายการภาษี และตรวจการเขียนตัวเลขอย่างถูกต้อง โดยใช้เวลา 2 ชั่วโมง

สถานการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมในฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีจากประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีหน้าที่ต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบแสดงรายการภาษีที่ได้รับ

ขั้นตอนในการเผชิญประสบการณ์

ขั้นที่ 1 ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ ให้ผู้รับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์ จำนวน 10 ข้อ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติสถานการณ์เผชิญประสบการณ์ เป็นขั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ ประสบการณ์ บริบท / สถานการณ์ ขั้นตอนการเผชิญประสบการณ์ (ภารกิจ/งาน) สื่อ / เครื่องมือ และการประเมิน

- วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมมีดังนี้ คือ (1) ผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบ การคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษีของแบบ ภ.ง.ด. 90 และ (2) ผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษีของแบบ ภ.ง.ด. 91

- ประสบการณ์ที่ผู้รับการฝึกอบรมต้องเผชิญ 2 ประสบการณ์ คือ (1) การตรวจรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบ การคำนวณหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90 และ (2) การตรวจแบบแสดงรายการภาษีในส่วนของการคำนวณหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

- บริบทในการเผชิญประสบการณ์ คือ สถานที่ใช้ ได้แก่ ห้องฝึกอบรม เวลาที่ใช้ในการเผชิญประสบการณ์ 2 ชั่วโมง สิ่งที่ผู้รับการฝึกอบรมต้องเตรียมคือ เครื่องคิดเลข เครื่องเขียน เอกสารคำแนะนำการกรอกแบบ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

- สถานการณ์ ผู้รับการฝึกอบรมเป็นเจ้าหน้าที่รับแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการขั้นต้นของผู้เสียภาษี

- ภารกิจ/งาน ในการเผชิญประสบการณ์ ครอบคลุม ตรวจรายละเอียดทั่วไป ตรวจวิธีการคำนวณ ตรวจเอกสารที่แนบกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ตรวจการเขียนตัวเลข และตรวจรายการการขอหักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน

- สื่อที่ใช้ ได้แก่ แบบ ภ.ง.ด. 90 แบบ ภ.ง.ด. 91 แผ่นใส ประมวลสาระ

- การประเมิน จากการทำแบบฝึกหัด

ขั้นที่ 3 เผชิญประสบการณ์

เป็นขั้นที่ผู้รับการฝึกอบรมเผชิญประสบการณ์ 2 ประสบการณ์ คือ (1) การตรวจรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบ ตรวจการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 90 และ(2) การตรวจรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบ การคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 91

ขั้นที่ 4 รายงานความก้าวหน้า

เมื่อเผชิญประสบการณ์ในระยะหนึ่งแล้ว ผู้รับการฝึกอบรมต้องรายงานความก้าวหน้าในการเผชิญประสบการณ์ โดยรายงานว่าได้ฝึกตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91 เกี่ยวกับการตรวจรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบ การคำนวณหักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี

ขั้นที่ 5 รายงานผลการเผชิญประสบการณ์

เมื่อได้เผชิญประสบการณ์หลักแต่ละประสบการณ์แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมต้องรายงานรายละเอียดของการตรวจรายการต่างๆ ในแบบแสดงรายการภาษีว่าถูกต้องตรงกับการแนบเอกสาร และข้อมูลของผู้เสียภาษีเพียงใด

ขั้นที่ 6 สรุปผลการเผชิญประสบการณ์

วิทยากรสรุปขั้นตอนการเผชิญประสบการณ์

ขั้นที่ 7 ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์แบบปรนัยจำนวน 10 ข้อ

สื่อและแหล่งประสบการณ์

สื่อเผชิญประสบการณ์	แหล่งประสบการณ์
1. ประมวลสาระ	1. มุมวิชาการ
2. แผ่นใส	2. มุมวิชาการ
3. แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90, 91	3. มุมวิชาการ

การประเมิน

1. แบบทดสอบก่อนและหลังการเผชิญประสบการณ์
2. การทำแบบฝึกหัด
3. การสังเกตพฤติกรรม

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ประสพการณ์หลักที่ 10.1 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในส่วนของ
 การคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าใช้จ่ายเหมา ภ.ง.ด.90” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เกี่ยวกับการคำนวณหักค่าใช้จ่ายเหมาได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร ภ.ง.ด. 90” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เกี่ยวกับการคำนวณหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรได้ถูกต้อง
3. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 90” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เกี่ยวกับการคำนวณหักค่าลดหย่อนและการคำนวณภาษีได้ถูกต้อง

ประสพการณ์และบริบท

ก. ประสพการณ์ที่คาดหวัง

ผู้รับการฝึกอบรมศึกษารายละเอียดจากแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 ที่กรอกสมบูรณ์ และศึกษาวิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี เพื่อนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้

ข. บริบท / สถานการณ์

บริบท

การเผชิญประสพการณ์เกิดขึ้นในห้องฝึกอบรม โดยจัดมุขวิชาการให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เผชิญประสพการณ์

สถานการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมได้รับมอบหมายให้ศึกษาวิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่ายเหมาและหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร การหักค่าลดหย่อนและการคำนวณภาษีที่ต้องชำระ โดยการอ่านประมวลสาระ

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 10.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
10.1.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าใช้จ่ายเหมา ภ.ง.ด. 90	1. ฟีกตรวจรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 90	1.1 ดูตัวอย่างแบบ ภ.ง.ด. 90 ที่กรอกสมบูรณ์ 1.2 ตรวจรายการชื่อ-ที่อยู่ 1.3 ตรวจสอบประจำตัวผู้เสียภาษี 1.4 ตรวจสอบประจำตัวประชาชน 1.5 ตรวจสอบสภาพของผู้มีเงินได้ 1.6 ตรวจสอบจำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติม 1.7 ตรวจสอบการลงลายมือชื่อ	SDL PDL PDL PDL PDL PDL PDL	ตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90	ห้องฝึกอบรม	ประมวลสาระ	เครื่องคิดเลข	

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 10.1 การตรวจแบบแสดงรายการการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
	2. ฝึกตรวจวิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย 2.1 ตรวจสอบอัตราภาษี 2.2 ตรวจสอบอัตราภาษี 2.3 ตรวจสอบจำนวนเงิน 2.4 ทำแบบฝึกหัด	2.1 ตรวจสอบยอดเงินได้พึงประเมิน 2.2 ตรวจสอบอัตราหักค่าใช้จ่าย 2.3 ตรวจสอบจำนวนเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย 2.4 ทำแบบฝึกหัด	PDL PDL PDL SDL	แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90	ห้องฝึก อบรม	ประมวล สาระ	เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข	แบบฝึกหัด

รายละเอียดของแผนเผชิญเหตุประสพการณ์หลักที่ 10.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90

ประสพการณ์รื่อง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
10.1.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าลดหย่อนและการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 90	1. ฝึกตรวจรายการหักค่าลดหย่อน และเอกสารแนบ	1.1 ตรวจการเขียนรายการลดหย่อน ผู้มีเงินได้/คู่สมรส / บุตร / เบี้ยประกันชีวิต / เงินสะสม / ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม และเงินสมทบ 1.2 ตรวจจำนวนเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อน 1.3 ตรวจเงินได้สุทธิ 1.4 ทำแบบฝึกหัด	PDL PDL PDL SDL	การหักค่าลดหย่อน	ห้องฝึกอบรม	แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 ประมวลสาระ	เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข	แบบฝึกหัด

รายละเอียดของแผนเผชิญเหตุประสพการณ์หลักที่ 10.1 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบวิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
	2. ฝึกตรวจรายการคำนวณภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ	2.1 ตรวจสอบจำนวนภาษีที่คำนวณจากเงินได้สุทธิ 2.2 ตรวจสอบภาษีเงินได้ที่หัก ณ ที่จ่าย 2.3 ตรวจสอบจำนวนภาษีที่ต้อง ชำระเพิ่มเติม 2.4 ทำแบบฝึกหัด	PDL PDL PDL SDL	การคำนวณภาษีเงินได้	ห้องฝึกอบรม	แบบฟอร์มภ.ง.ด. 90 ประมวลสาระ	เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข	แบบฝึกหัด

แผนกำกับประสบการณ์

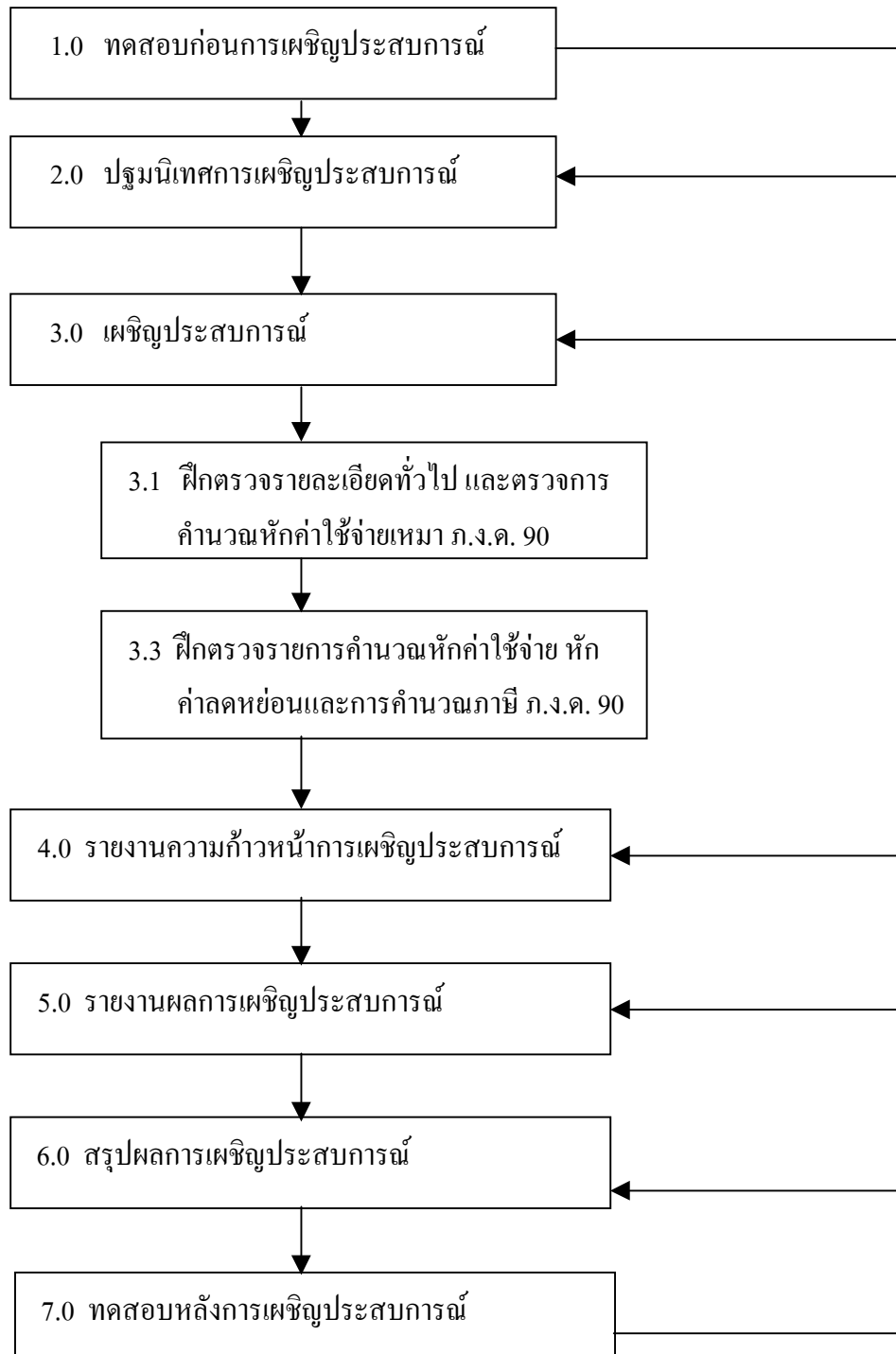
หน่วยประสบการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ประสบการณ์หลักที่ 10.1 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในส่วน
 ของการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด.90 เวลา 60 นาที
 TDL จำนวน 1 คน PDL จำนวน 5 คน SDL จำนวน 30 คน

ลำดับ	กิจกรรม/ ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
1	ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
2	ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ 2.1 แจกวัสดุประสงค์ 2.2 เสนอประสบการณ์ 2.3 บริบท/สถานการณ์ 2.4 ขั้นตอนการหาประสบการณ์ 2.3 สื่อ/เครื่องมือ 2.4 ประเมินผล	แผ่นใส	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
3	เผชิญประสบการณ์ 3.1 ฝึกตรวจรายละเอียดทั่วไป และ เอกสาร แบบ ภ.ง.ด. 90 3.1 ฝึกตรวจรายการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และการคำนวณ ภาษี	ประมวลสาระ	มุมวิชาการ	20 นาที

ลำดับที่	กิจกรรม/ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
4	รายงานความก้าวหน้า	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
5	รายงานผลการเผชิญประสบการณ์	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
6	สรุปผลการเผชิญประสบการณ์	แผ่นใส เครื่องฉายภาพ ข้ามศีรษะ	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
7	ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที

เส้นทางการเรียน

หน่วยประสบการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 ประสบการณ์หลักที่ 10.1 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในส่วน
 ของ การคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90
 ประสบการณ์รองที่ 10.1.1 – 10.1.2 เวลา 60 นาที

แผนผลิตสื่อ

หน่วยประสบการณ์ที่ 10	เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ประสบการณ์หลักที่ 10.1	เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของ การคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90

ประเภทสื่อ ประมวลสาระ () มีอยู่แล้ว (/) ต้องผลิตใหม่

วัตถุประสงค์

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมเผชิญประสบการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของ การคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 90 ได้ถูกต้อง

สรุปเนื้อหา

การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบจะต้องตรวจรายละเอียดทั่วไป เกี่ยวกับตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรส ลักษณะของการยื่นแบบ การลงลายมือชื่อ และ ตรวจการแนบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการชำระเบี้ยประกัน และ หลักฐานการบริจาค ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 ถึง ประเภทที่ 8 ซึ่งการตรวจวิธีการคำนวณภาษีของแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้แต่ละประเภททั้ง 8 ประเภท ได้แก่ วิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และ จำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม

แหล่งที่มาของสื่อ

1. กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร “ ภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร ” โรงพิมพ์เรือนแก้ว การพิมพ์ 2544.
2. โกเมนทร์ สืบวิเศษ เอกสารประกอบการบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โรงพิมพ์ อักษรศาสตร์ กรุงเทพฯ 2535.

แผนผลิตสื่อ (ต่อ)

ขั้นตอนการผลิตสื่อ

1. ขั้นวางแผนการผลิต

1.1 วิเคราะห์ผู้รับการศึกษา เป็นการศึกษาศึกษาผู้รับการศึกษาในด้านหน้าที่ ความรับผิดชอบ ระดับ และตำแหน่งงาน

1.2 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา เป็นการรวบรวมเนื้อหาจากเอกสารประกอบการ ศึกษา และคำบรรยายวิชาภายในได้บุคคลธรรมดา มากำหนดเป็นหัวเรื่องศึกษา

1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหัวเรื่องในเนื้อหา

2. ขั้นเตรียมการผลิต

2.1 เตรียมบุคลากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่พิมพ์

2.2 เตรียมอุปกรณ์การผลิต ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์

2.3 เตรียมวัสดุ ได้แก่ กระดาษพิมพ์

3. ขั้นดำเนินการผลิต

3.1 เขียนแผนผังแนวคิดประมวลสาระ

3.2 เขียนแผนผังแนวคิดประมวลสาระ

3.3 เขียนแผนการสอนประกอบด้วย หัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์

3.4 เขียนส่วนนำ ในส่วนที่ผู้รับการศึกษาจำเป็นต้องศึกษา

3.5 เขียนสรุป เป็นการสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาโดยย่อ โดยนำคำสำคัญของเนื้อเรื่องในแต่ละหัวเรื่องมาเขียน

4. ขั้นประเมินการผลิต

ตรวจสอบความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหาสาระและการใช้ภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

5. ทรัพยากรที่ต้องใช้

5.1 บุคลากร จำนวน 1 คน

5.2 ค่าวัสดุ 500 บาท

**ประมวลสาระ
หน่วยที่ 10**

เรื่อง

การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

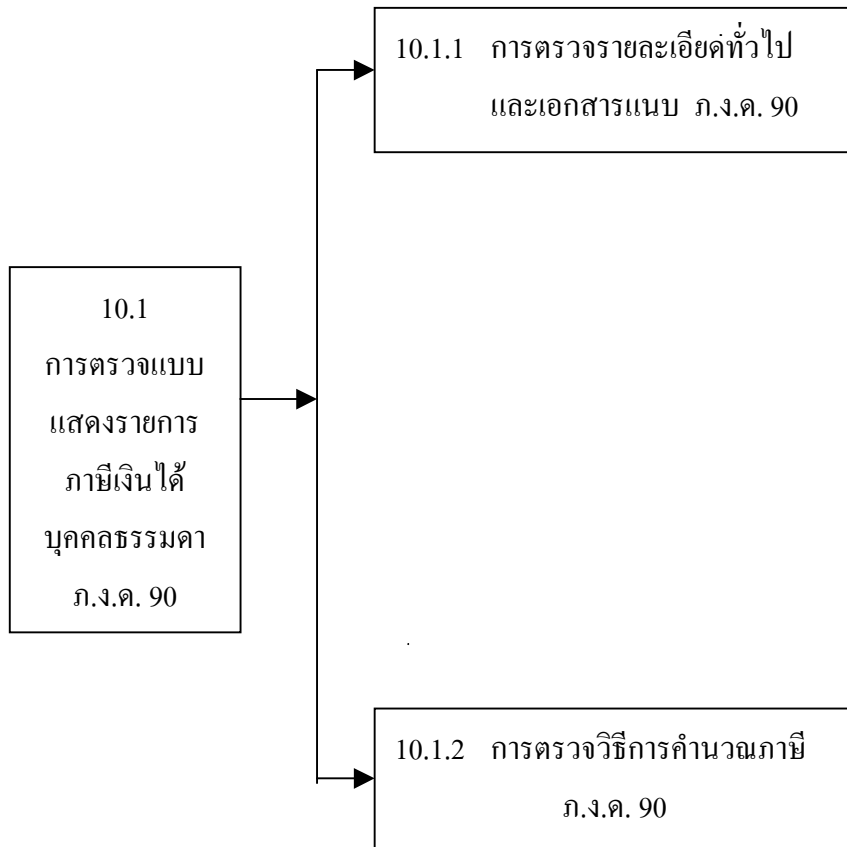
คำนำ

ประมวลสาระเรื่อง “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ที่ 10 ประสบการณ์หลักที่ 10.1 การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้นำไปใช้ในการศึกษาเนื้อหาสาระ และประกอบกิจกรรมการเผชิญประสบการณ์ 2 ประสบการณ์ คือ การตรวจรายละเอียดทั่วไปและการตรวจวิธีการคำนวณภาษี

ในประมวลสาระนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาที่สอดคล้องกับการเผชิญประสบการณ์ ได้แก่ การตรวจรายละเอียดทั่วไป การตรวจวิธีการคำนวณภาษี การตรวจเอกสารแนบพร้อมการยื่นแบบแสดงรายการภาษี การหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการขั้นต้นของผู้เสียภาษีได้เป็นอย่างดี

ผู้จัดทำ

แผนผังแนวคิด

หน่วยที่ 10 (ประสบการณ์หลักที่ 10.1)

การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90

เค้าโครงเนื้อหา

- 10.1 การตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 90
- 10.2 การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 90

แนวคิด

1. การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบจะต้องตรวจรายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรส ลักษณะของการยื่นแบบ การลงลายมือชื่อ และตรวจการแนบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการชำระเบี้ยประกัน และ หลักฐานการบริจาค ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 ถึง ประเภทที่ 8
2. การตรวจวิธีการคำนวณภาษีของแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้แต่ละประเภททั้ง 8 ประเภท ได้แก่ วิธีคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และจำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม

แผนการสอนประจำตอน

ตอนที่ 10.1

การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90

โปรดอ่านแผนการสอนประจำตอน แล้วจึงศึกษาหัวข้อเรื่อง ที่ 10.1.1-10.1.2

หัวข้อเรื่อง

เรื่องที่ 10.1.1 การตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 90

เรื่องที่ 10.1.2 การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 90

แนวคิด

1. การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบจะต้องตรวจรายละเอียดทั่วไป เกี่ยวกับตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรส ลักษณะของการยื่นแบบ การลงลายมือชื่อ และ ตรวจการแนบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการชำระเบี้ยประกัน และ หลักฐานการบริจาค ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 ถึง ประเภทที่ 8
2. การตรวจวิธีการคำนวณภาษีของแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้แต่ละประเภททั้ง 8 ประเภท ได้แก่ วิธีคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และ จำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม

วัตถุประสงค์

1. หลังจากศึกษาเรื่อง “การตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 90” แล้วผู้เข้าอบรมสามารถตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 90 ได้ถูกต้อง
2. หลังจากศึกษาเรื่อง “การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 90” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจวิธีการคำนวณภาษีได้ถูกต้อง

เรื่องที่ 10.1.1 การตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด.90

แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90 ที่รับจากผู้มีเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40 (1) ถึง (8) เจ้าหน้าที่ผู้รับแบบจำเป็นต้องมีการตรวจแบบแสดงรายการขั้นต้นด้วยความระมัดระวังมิให้เกิดการผิดพลาด ผู้มีเงินได้ต้องกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนและคำนวณภาษีอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อให้แบบ ภ.ง.ด.90 สามารถนำไปดำเนินการกรรมวิธีแบบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งมีแนวทางการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนี้

1. การตรวจรายละเอียดทั่วไป

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 ได้แก่ ผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ถึง ประเภทที่ 8 ประเภทเดียวหรือหลายประเภท (แต่มิใช่ผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 เพียงประเภทเดียว) ในปีภาษี (1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม) ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดโดยมีรายละเอียดทั่วไปที่ต้องตรวจดังต่อไปนี้

- 1) ตรวจรายละเอียดเกี่ยวกับผู้มีเงินได้และคู่สมรส โดยการตรวจเลขประจำตัวประชาชน เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ รหัสไปรษณีย์ และ หมายเลขโทรศัพท์
- 2) ตรวจสอบลักษณะของการยื่นแบบ เป็นการยื่นแบบปกติ หรือ ยื่นเพิ่มเติม และถ้ายื่นเกินกำหนดเวลาต้องมีการคิดเงินเพิ่มร้อยละ 1.5
- 3) ตรวจสอบสภาพของผู้มีเงินได้ ในกรณีผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเป็น (1) บุคคลธรรมดา (2) ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี (3) กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง (4) ห้างหุ้นส่วนสามัญ และ (5) คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล
- 4) ตรวจสอบจำนวนภาษีเงินได้ที่ต้องชำระเพิ่มเติม
- 5) ตรวจสอบการลงลายมือชื่อผู้มีเงินได้ หากมีการขอคืนเงินภาษี

2. การตรวจเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 90

ข้อมูลของผู้มีเงินได้ที่กรอกลงในแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เช่น รายการเงินได้พึงประเมิน สภาพภาพของผู้มีเงินได้ การสมรส สถานะเป็นบ้าน เบี้ยประกันชีวิต เงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เงินบริจาค และการเครดิตภาษี ต้องมีเอกสารแนบประกอบการตรวจแบบแสดงรายการภาษี เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันที่ตรงกันกับข้อเท็จจริงของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

โดยสรุป การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 สำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ ถึงประเภทที่ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบต้องตรวจเกี่ยวกับรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบให้ ถูกต้องตรงกับสภาพความเป็นจริง

เรื่องที่ 10.1.2 การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด.90

การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ของแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 ให้ตรงกับข้อมูลของ ผู้มีเงินได้แต่ละประเภททั้ง 8 ประเภท ได้แก่ วิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และ จำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด ดังนี้

1) ผู้มีเงินได้สามารถหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่รวมกัน ต้องไม่เกิน 60,000 บาท (หมายถึง เงินได้พึงประเมินทั้งสองประเภทรวมกันหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 ไม่เกิน 60,000 บาท ถ้าร้อยละ 40 ของเงินได้ทั้งสองประเภทรวมกันเป็นเงินเกิน 60,000 บาท ให้หักได้แค่ 60,000 บาท)

2) ในกรณีสามีภริยา ต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกินฝ่ายละ 60,000 บาท

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้เฉพาะเงินได้ที่เป็นค่าแห่งลิขสิทธิ์ โดยให้หักเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของค่าแห่งลิขสิทธิ์แต่ไม่เกิน 60,000 บาท

ในกรณีสามีและภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ประเภทนี้ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ตามเกณฑ์เดียวกัน

สำหรับค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินรายปี อันได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล ไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายให้หักค่าใช้จ่ายได้ดังนี้ คือ

การให้เช่าทรัพย์สิน ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

1. หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
2. หักเป็นการเหมาในอัตราดังต่อไปนี้

1) บ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือแพ ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่า ให้หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 30 ยกเว้นในกรณีให้เช่าช่วง ให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วงแล้วแต่กรณี

2) ที่ดินที่ใช้ในการเกษตรกรรม ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่า ให้หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 20 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วงแล้วแต่กรณี

3) ที่ดินที่มีได้ใช้ในการเกษตรกรรม ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่า ให้หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 15 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วงแล้วแต่กรณี

กรณีผู้ให้เช่าทรัพย์สินเรียกเก็บเงินกินเปล่า เงินเบี้ยเจี๊ยะ เงินค่าปลูกสร้าง หรือเงินค่าซ่อมแซมอีกส่วนหนึ่งนอกเหนือจากค่าเช่า หรือได้รับประโยชน์อื่น เช่น ได้กรรมสิทธิ์ในอาคารหรือโรงเรือนที่ผู้เช่าทำการก่อสร้างลงบนที่ดินของผู้ให้เช่าแล้วยกให้ เงินหรือกรรมสิทธิ์ในอาคารหรือโรงเรือนเป็นเงินได้พึงประเมินเนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สินของผู้ให้เช่า

กรณีเจ้าของที่ดินทำสัญญาให้ผู้อื่นทำการปลูกสร้างอาคารหรือโรงเรือนที่ดินของตน โดยผู้ปลูกสร้างยกกรรมสิทธิ์ในอาคารหรือโรงเรือนที่ปลูกสร้างนั้นให้แก่เจ้าของที่ดินเมื่อสร้างเสร็จ และเจ้าของที่ดินตกลงให้ผู้ปลูกสร้างเช่าหรือให้เช่าช่วงอาคารหรือโรงเรือน หรือตกลงให้ผู้สร้างจัดหาผู้เช่าอาคารหรือโรงเรือนนั้นโดยตรงจากเจ้าของที่ดินเป็นการตอบแทนภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้คำนวณค่าแห่งอาคารหรือโรงเรือนนั้นเป็นเงินได้พึงประเมินของเจ้าของที่ดินตามจำนวนปีแห่งอายุการเช่าในอัตราร้อยละของมูลค่าอาคาร หรือโรงเรือนในวันที่ได้รับกรรมสิทธิ์ดังต่อไปนี้

ตารางคำนวณค่าแห่งอาคารหรือโรงเรือนที่เจ้าของที่ดินได้รับ (ป. 1/2526)

จำนวนปี	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
%ของมูลค่า	95.0	90.2	85.7	81.4	77.4	73.5	69.8	66.3	63.0	59.9

จำนวนปี	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
%ของมูลค่า	56.9	54.0	51.3	48.8	46.4	44.0	41.8	39.7	37.7	35.8

คำว่า “มูลค่าอาคารหรือโรงเรือน” หมายความว่า ราคาหรือค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับอาคารหรือโรงเรือนนั้น และเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีเงินได้ในกรณีดังกล่าว ราคาหรือค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับอาคารหรือโรงเรือนนั้น ให้ถือราคาทุนที่แท้จริงของอาคารหรือโรงเรือนในวันที่ได้รับกรรมสิทธิ์

ตัวอย่าง มูลค่าอาคารหรือโรงเรือนในวันที่เจ้าของที่ดินได้รับกรรมสิทธิ์เป็นเงิน 1,000,000 บาท และมีอายุสัญญาเช่า 12 ปี เงินได้พึงประเมินของเจ้าของที่ดิน จะเป็นเงิน 540,000 บาท (1,000,000 X 54.0 %)

4) ยานพาหนะ ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่าให้หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 30 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วงแล้วแต่กรณี

5) ทรัพย์สินอย่างอื่น ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่าให้หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 10 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิม หรือผู้ให้เช่าช่วงแล้วแต่กรณี

- การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน กฎหมายยอมให้ผู้มีเงินได้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 20 วิธีเดียว

- การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นโดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 20 วิธีเดียว

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้เลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

1. ให้หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
2. ให้หักเป็นการเหมาดังต่อไปนี้

1) เงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระนอกจาก การประกอบโรคศิลป์ ให้หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 60

2) เงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระนอกจาก (1) หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 30

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

1. หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
2. หักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละ 70

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมาย
ยอมให้เลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

1. หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
2. หักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

ตารางอัตรการหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8)

ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ
1. การแสดงของนักแสดงละคร ภาพยนตร์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ นักร้อง นักดนตรี นักกีฬาอาชีพ หรือ นักแสดงเพื่อความบันเทิงใด ๆ (ก) สำหรับเงินได้ส่วนที่ไม่เกิน 300,000 บาท	60
(ข) สำหรับเงินได้ส่วนที่เกิน 300,000 บาท	40
2. การขายที่ดินเงินผ่อนหรือการให้เช่าซื้อที่ดิน	61
3. การเก็บค่าตั้ง หรือค่าเกมจากการพนัน การแข่งขันหรือการเล่นต่าง ๆ	65
4. การถ่าย ล้างอัด หรือขยายรูป ภาพยนตร์ รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	70
5. การทำกิจการคานเรือ อุ้เรือ หรือซ่อมเรือที่มีใช้ซ่อมเครื่องจักร เครื่องกล	70
6. การทำรองเท้า และเครื่องหนังแท้ หรือหนังเทียม รวมทั้งการขายส่วน ประกอบ	70
7. การทำตกแต่ง หรือซ่อมแซมเครื่องเรือน รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	70
8. การตัด เย็บ ถัก ปักเสื้อผ้า หรือสิ่งอื่น ๆ รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	70
9. การทำกิจการโรงแรม หรือภัตตาคาร หรือการปรุงอาหารหรือเครื่องดื่ม จำหน่าย	70
10. การตัด ตัด แต่งผม หรือ ตกแต่งร่างกาย	70
11. การทำสบู่ แชมพู หรือ เครื่องสำอาง	70
12. การทำวรรณกรรม	75
13. การค้าเครื่องเงิน ทอง นาก เพชร พลอย หรือ อัญมณีอื่น ๆ รวมทั้งการ ขายส่วนประกอบ	75
14. การทำกิจการสถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลเฉพาะที่ มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน รวมทั้งการรักษาพยาบาลและการจำหน่ายยา	80
15. การไม้หรือย่อยหิน	80
16. การทำป่าไม้ สวนยาง หรือ ไม้ยืนต้น	

ตารางอัตราค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8)

ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ
17. การขนส่ง หรือรับจ้างด้วยยานพาหนะ	80
18. การทำบล็อกและตราการรับพิมพ์หรือเย็บสมุด เอกสาร รวมทั้งการขาย ส่วนประกอบ	80
19. การทำเหมืองแร่	80
20. การทำเครื่องคั้ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเครื่องคั้	80
21. การทำเครื่องกระเบื้อง เครื่องเคลือบ เครื่องซีเมนต์ หรือดินเผา	80
22. การทำหรือจำหน่ายกระแสไฟฟ้า	80
23. การทำน้ำแข็ง	80
24. การทำกาบแป้ปีก หรือสิ่งที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน และการทำแป้ ชนิดต่าง ๆ ที่มีใช้เครื่องสำออง	80
25. การทำลูกโป้ง เครื่องแก้ว เครื่องพลาสติก หรือเครื่องยงสำเร็จรูป	80
26. การซักกริด หรือย้อมสี	80
27. การขายของนอกจากที่ระบุไว้ในข้ออื่น ซึ่งผู้ขายมิได้เป็นผู้ผลิต	80
28. รางวัลที่เจ้าของม้ได้จากกรส่งม้เข้าแข่งขัน	80
29. การรับสินไถ่ทรัพย์สินที่ขายฝาก หรือการได้กรรมสิทธิในทรัพย์สิน โดยเด็ดขาดจากการขายฝาก	85
30. การรมยง การทำยงแผ่น หรือยงยงอื่นที่มีใช้ยงสำเร็จรูป	85
31. การฟอกหนัง	85
32. การทำน้ำตาล หรือนำเหล็องของน้ำตาล	85
33. การจับสัตว์น้ำ	85
34. การทำกิจการโรงเล็อย	85
35. การกลั่น หรือหีบน้ำมัน	85
36. การให้เช่าซื้อสังหาริมทรัพย์ที่ไม่เข้าลักษณะตามมาตรา 40 (5) แห่ง ประมวลรัษฎากร	85
37. การทำกิจการโรงสีข้าว	85

อัตราค่าหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8)

ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ
38. การทำเกษตรกรรมประเภทไม้ล้มลุกและธัญชาติ	85
39. การอุปหรือป๋มไวยาสูบ	85
40. การเลี้ยงสัตว์ทุกชนิด รวมทั้งการขายวัตถุพลอยได้	85
41. การฆ่าสัตว์จำหน่าย รวมทั้งการขายวัตถุพลอยได้	85
42. การทำนาเกลือ	85
43. การขายเรือกำปั่น หรือเรือมีระวางตั้งแต่ 6 ตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ 5 ตันขึ้นไป หรือแพ	85
44. เงินได้ประเภทที่มีได้ระบุใน 1 ถึง 43 ให้หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร	85

2. การตรวจการหักลดหย่อน

เงินได้พึงประเมิน เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายแล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษี ให้หักค่าลดหย่อนได้อีก (มาตรา 47) ก่อนนำเงินได้ที่เหลือซึ่งเรียกว่า เงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รายการหักลดหย่อนกรณีต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

2.1 การตรวจการหักลดหย่อนในกรณีทั่วไป

- 1) ผู้มีเงินได้ 30,000 บาท (ไม่ว่าอยู่ในประเทศไทยถึง 180 วัน หรือไม่ก็ตาม)
- 2) สามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ 30,000 บาท
- 3) บุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ 30,000 บาท รวมทั้งบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามี หรือภริยาของผู้มีเงินได้ด้วย ตามเงื่อนไขดังนี้
 - (1) บุตรที่เกิดก่อนหรือใน พ.ศ. 2522 หรือที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรมก่อน พ.ศ. 2522 คนละ 15,000 บาท โดยให้หักได้ทุกคน
 - (2) บุตรที่เกิดหลัง พ.ศ. 2522 หรือที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรมในหรือหลัง พ.ศ. 2522 คนละ 15,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 3 คน

ในกรณีผู้มีเงินได้มีบุตรทั้งตาม (1) และ (2) ให้นำบุตรตาม (1) ทั้งหมดมาหักก่อน แล้วจึงนำบุตรตาม (2) มาหัก เว้นแต่ในกรณีผู้มีเงินได้มีบุตรตาม (1) ที่มีชีวิตอยู่รวมเป็นจำนวนตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป จะนำบุตรตาม (2) มาหักไม่ได้ แต่ถ้าบุตรตาม (1) มีจำนวนไม่ถึง 3 คน ให้นำบุตรตาม (2) มาหักได้โดยเมื่อรวมกับบุตรตาม (1) แล้วต้องไม่เกิน 3 คน

การนับจำนวนบุตร ให้นับเฉพาะบุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุดของบุตร โดยให้นับรวมทั้งบุตรที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักลดหย่อนด้วย

การหักลดหย่อนบุตรได้เฉพาะบุตรดังนี้

- (1) มีอายุไม่เกิน 25 ปี และยังคงศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษา (ระดับอนุปริญญา หรือปริญญาตรีขึ้นไป) หรือ
- (2) เป็นผู้เยาว์ อายุไม่ถึง 20 ปี หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสหรือ
- (3) ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถให้หักลดหย่อนเพื่อการศึกษาได้อีกคนละ 2,000 บาท รวมเป็น 17,000 บาท แต่ถ้าศึกษาในต่างประเทศจะหักลดหย่อนเพื่อการศึกษา 2,000 บาทไม่ได้ คงหักได้เฉพาะค่าลดหย่อน 15,000 บาท เท่านั้น
- 4) เบี้ยประกันชีวิต ที่ผู้มีเงินได้จ่ายไปในปีภาษีสำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท เฉพาะกรมธรรม์ประกันชีวิตมีกำหนดเวลาดั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัย ที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร

ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้มีการประกันชีวิต และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนได้ด้วยตามเกณฑ์ข้างต้น ไม่ว่าสามีหรือภริยานั้นจะมีเงินได้ในปีภาษีนั้นหรือไม่ก็ตาม

ข้อสังเกต ผู้มีเงินได้จะนำเบี้ยประกันชีวิตของบุตรมาหักลดหย่อนไม่ได้

- 5) เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท

ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้ด้วย 10,000 บาท

- 6) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ที่ผู้มีเงินได้จ่ายให้แก่ธนาคาร สถาบันการเงินอื่น บริษัท ประกันชีวิต สหกรณ์ หรือนายจ้าง สำหรับการกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย โดยจำนวนอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น สามารถหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 50,000 บาท

- 7) เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง

กรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม และ
ความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนได้ด้วย ตามจำนวนที่จ่ายจริง

8) เงินบริจาคที่หักค่าลดหย่อนได้นั้น ผู้มีเงินได้ต้องบริจาคเป็นเงินให้แก่การกุศล
สาธารณะ โดยหักได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย
และหักลดหย่อนต่าง ๆ แล้ว

2.2 การหักลดหย่อนในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มี
อยู่ตลอดปีภาษี เงินได้ของภริยาให้ถือเป็นเงินได้ของสามี และให้หักลดหย่อนรวมกันได้ 60,000
บาท แต่ถ้าภริยาแยกคำนวณเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ต่างหากจากสามี หรือความเป็นสามี
ภริยาไม่ได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างคำนวณภาษี และแยกหักลดหย่อนได้ 30,000 บาท

2.3 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย การหักลดหย่อน
ให้หักได้ เฉพาะสามีหรือภริยาและบุตรที่อยู่ในประเทศไทย

2.4 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้ถึงแก่ความตาย ให้หักลดหย่อนได้เสมือนผู้ตาย
มีชีวิตอยู่ตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

2.5 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ให้หักลดหย่อนได้
30,000 บาท

**2.6 การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีช
นิติบุคคล** ให้หักลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้ ได้แก่ หุ้นส่วน หรือ บุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนที
อยู่ในประเทศไทยคนละ 30,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท

3. ตัวอย่างแสดงการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

โดยทั่วไปผู้มีเงินได้ต้องนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทของตนตลอดปีภาษี (ไม่รวม
เงินได้ที่กฎหมายยกเว้นภาษี หรือที่ไม่ต้องเสียภาษี) ไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี เพื่อ
ยื่นแบบแสดงรายการ และชำระภาษีภายในเดือนมีนาคมของปี ถัดจากปีที่มีเงินได้ การคำนวณ
ภาษีให้ทำเป็น 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 คำนวณหาจำนวนภาษีตามวิธีที่ 1

เงินได้ทุกประเภทรวมกันตลอดปีภาษี	xxxx.....(1)
หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx.....(2)
เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	xxxx.....(3)
หัก ค่าลดหย่อนต่าง ๆ (ไม่รวมค่าลดหย่อนเงินบริจาค)ตามที่ กฎหมาย กำหนด	xxxx.....(4)
เหลือเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ	xxxx.....(5)
หัก ค่าลดหย่อนเงินบริจาค ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด	xxxx.....(6)

เหลือเงินได้สุทธิ xxxx.....(7)

นำเงินได้สุทธิตาม (7) ไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1 xxxx.....(8)

ขั้นที่ 2 ให้พิจารณาว่าจะต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 หรือไม่ ถ้าเข้าเงื่อนไขจึงคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 อีกวิธีหนึ่ง

กรณีที่ต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ได้แก่ กรณีที่เงินได้พึงประเมินทุกประเภทแต่ไม่รวมเงินได้ประเภทที่ 1 มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน

การคำนวณตามวิธีที่ 2

ยอดเงินได้พึงประเมินทุกประเภทลบเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 = xxxx.....(9)

จำนวนภาษีตามวิธีที่ 2 = จำนวนตาม (9) X 0.005 = xxxx.....(10)

ขั้นที่ 3 สรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสีย

ให้นำจำนวนภาษีตาม (8) หรือ (10) ที่คำนวณได้จากทั้ง 2 วิธีมาเปรียบเทียบกัน ถ้าเท่ากันให้ถือจำนวนภาษีที่เท่ากันนั้นเป็นจำนวนที่ต้องเสียภาษีของปีนั้น แต่ถ้าไม่เท่ากันจำนวนภาษีที่คำนวณได้ตาม (8) หรือ (10) วิธีใดมีจำนวนสูงกว่าให้ถือจำนวนภาษินั้นเป็นจำนวนภาษีที่ต้องเสีย

อนึ่ง จำนวนภาษีเงินได้ครึ่งปี ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า และเครดิตภาษีเงินปันผลให้นำมาเครดิตหักออกจากจำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องเสียในชั้นตอนนี้ได้

4. ตัวอย่าง แสดงการคำนวณภาษีเงินได้ครึ่งปี

เงินได้พึงประเมินที่กำหนดให้เสียภาษีเงินได้ครึ่งปี ได้แก่ เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 ถึง ประเภทที่ 8 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปีที่คล้ายคลึงกับการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาลิ้นปีดังกล่าวแล้วข้างต้น

ขั้นที่ 1 การคำนวณภาษีครึ่งปีตามวิธีที่ 1

เงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน xxxx.... (1)

หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด xxxx....(2)

(1) – (2) เหลือ เงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว xxxx....(3)

หัก ค่าลดหย่อน หักได้กึ่งหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด xxxx....(4)

(3) – (4) เหลือ เงินได้สุทธิ xxxx.....(5)

ภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา xxxxx

ขั้นที่ 2 การคำนวณภาษีครึ่งปีตามวิธีที่ 2

เงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่มกราคมถึงมิถุนายน = xxxxxxxx.....(6)

ภาษี = จำนวนตาม(6) X 0.005 = xxxxxxxx..... (7)

ภาษีครึ่งปีที่ต้องเสีย เทียบ (5) และ (7) จำนวนที่สูงกว่า = xxxxxxxx..... (8)

หัก จำนวนภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ระหว่างมกราคมถึงมิถุนายน = xxxxxxxx..... (9)

(8) - (9) เหลือ ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ xxxxxx

ภาษีเงินได้ครึ่งปีที่ได้ชำระไปนี้ให้ถือเป็นเครดิตในการคำนวณภาษีตอนสิ้นปี

ข้อสังเกต

- การหักค่าใช้จ่าย หมายความว่าให้หักค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี
- การหักลดหย่อน ให้หักได้เพียงกึ่งหนึ่งของอัตราที่ผู้มีเงินได้มีสิทธิหักทั้งปีดังนี้
 - การหักลดหย่อนผู้มีเงินได้ สามมี ภริยา และบุตร หักได้กึ่งหนึ่งตามหลักเกณฑ์
 - การหักลดหย่อน เบี้ยประกันชีวิต ดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินบริจาค หักได้กึ่งหนึ่งตามหลักเกณฑ์ แต่จะต้องเป็นการจ่ายไปจริงในเดือนมกราคมถึงมิถุนายนของปีภาษี
- จำนวนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายระหว่างเดือนมกราคมถึงมิถุนายนที่จะนำมาหักออกจากรายครึ่งปีที่ต้องเสียนั้น จะต้องเป็นภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 ถึงประเภทที่ 8

ตารางอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับปีภาษี 2535 เป็นต้นไป

หน่วย : บาท

เงินได้สุทธิ	ช่วงเงิน ได้สุทธิ	อัตราภาษี %	ภาษีในแต่ละชั้น เงินได้สุทธิ	ภาษีสะสม
ส่วนที่เกิน 0 ถึง 100,000	100,000	5	5,000	5,000
ส่วนที่เกิน 100,000 - 500,000	400,000	10	40,000	45,000
ส่วนที่เกิน 500,000 - 1,000,000	500,000	20	100,000	145,000
ส่วนที่เกิน 1,000,000 - 4,000,000	3,000,000	30	900,000	1,045,000
ส่วนที่เกิน 4,000,000 ขึ้นไป		37		

ข้อสังเกต

เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 352) พ.ศ. 2542 ใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 ให้อยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ ตาม มาตรา 48 (1) เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 50,000 บาทแรก

ดังนั้น เงินได้สุทธิส่วนที่เกิน 50,000 บาท ถึง 100,000 บาท จึงใช้อัตรากำไร 5 % เป็นเงินภาษี 2,500 บาท

โดยสรุป การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบจะต้องตรวจ รายละเอียดทั่วไป เกี่ยวกับตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรส ลักษณะของการยื่นแบบ การลงลายมือชื่อ และ ตรวจการแนบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการชำระเบี้ยประกัน และ หลักฐานการบริจาค ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 ถึง ประเภทที่ 8

หน้า 2

ข้อ 1 รายการเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) (2)

1. มาตรา 40 (1) ใดต่อไปนี้เหมือน ค่าจ้าง ปานอายุ ฯลฯ
2. มีก (1) เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ส่วนที่เกิน 10,000 บาท)
 - (2) เงินสะสม กบข.
 - (3) เงินสะสมกองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน
 - (4) เงินค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน (กรณีเลิกจ้างชั่วคราว)
 รวม (1) ถึง (4) (เฉลี่ยฐานเงินเดือน) (1) ถึง (4) รวม.....บาท)
3. มาตรา 40 (2) ใดต่อไปนี้ประเภทย่อย ค่าเช่าบ้าน ฯลฯ ผู้มีเงินได้
 คู่สมรส
4. สมมติว่า ผู้มีเงินได้ (1.- 2. + 3.) คู่สมรส (1.- 2.)
5. มีค่าเช่าบ้าน ผู้มีเงินได้ (ร้อยละ 40 ของ 4. แต่ไม่เกิน 60,000 บาท)
 คู่สมรส *
6. สมมติว่า (4. - 5.) ผลไปรวมใน ข้อ 10 1.

ผู้มีเงินได้	คู่สมรส

* ในกรณีที่คู่สมรสมีเงินได้ทั้งตามมาตรา 40 (1) และ (2) ให้ยื่นข้อ 4 5 ให้ผู้ประเมินได้ตาม มาตรา 40 (1) แล้วผ่านรายการในข้อ 4 คู่สมรส ในรายการ คู่สมรส และให้ยื่นข้อ 4 5 ของเงินได้ตาม มาตรา 40 (2) แล้วผ่านรายการในข้อ ผู้มีเงินได้ ในรายการ คู่สมรส

ข้อ 2 รายการเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (3)

1. กำหนดงบบุคลากร ก้าวสปีดหรือข้างอื่น เงินได้มีลักษณะเป็นรายปียื่นให้รายการที่ นิการกรมชนิดกรรมอย่างอื่น หรือค่าพิหารมาของศาล ฯลฯ
 - (1) (ระบุ) 1
 - (2) (ระบุ) 2
 - (3) (ระบุ) 3
2. ส่วนหักสิทธิประโยชน์เงินได้
 - หักค่าเช่าบ้าน (ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท)
 - คงเหลือ 4
3. ส่วนหักสิทธิประโยชน์ของคู่สมรส
 - หักค่าเช่าบ้าน (ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท)
 - คงเหลือ 5
 รวม 1 ถึง 5 ผลไปรวมใน ข้อ 10 1.

ข้อ 4 รายการเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (5)

เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้นี้จะรายการ

1. การให้เช่าทรัพย์สิน
 - (1) บ้าน โรงเรียน สิ่งปลูกสร้างถาวรอื่น หรือเพื่อกักค่าเช่า ร้อยละ 30 หรือ
 - คงเหลือ 1
 - (2) อื่น ๆ (ระบุ)
 - หักค่าเช่าบ้าน ร้อยละ หรือ
 - คงเหลือ 2
 - (3) อื่น ๆ (ระบุ)
 - หักค่าเช่าบ้าน ร้อยละ หรือ
 - คงเหลือ 3
2. การคิดผู้เช่าทรัพย์สินหรือสิ่งของอื่นอย่างอื่น
- หักค่าเช่าบ้านร้อยละ 20
- คงเหลือ 4
- รวม 1 ถึง 4 ผลไปรวมใน ข้อ 10 1.

ข้อ 3 รายการเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4)

1. ผลกำไร ผลคงระหว่างราคาได้ออกกับราคาซื้อตัวเงินหรือตราสารหนี้สินในทันที ซึ่งผู้รับเป็นบุตรคนแรกเฉพาะที่ไม่ถือครองเงินได้ตรา ร้อยละ 15.0
2. เงินปันผลจากกองทุนรวมหรือบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมเกษตรประเภทสัตว์ ฯลฯ (เฉพาะที่ไม่ถือครองเงินได้ตรา ร้อยละ 10.0)
3. เงินปันผลจากบริษัทต่างประเทศ
4. เงินปันผลสุทธ จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย (เฉพาะที่ไม่ถือครองเงินได้ตรา ร้อยละ 10.0)
5. เศษหักภาษีเงินปันผลตาม 4. **
6. อื่น ๆ (ระบุ)
- รวม (1. ถึง 6.) ผลไปรวมใน ข้อ 10 1.

ข้อ 5 รายการเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (6)

เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ วิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม

1. การประกอบโรคศิลป์
 - หักค่าเช่าบ้าน ร้อยละ 60 หรือ
 - คงเหลือ 1
2. อื่น ๆ (ระบุ)
- หักค่าเช่าบ้าน ร้อยละ 30 หรือ
- คงเหลือ 2
3. อื่น ๆ (ระบุ)
- หักค่าเช่าบ้าน ร้อยละ 30 หรือ
- คงเหลือ 3
- รวม 1 ถึง 3 ผลไปรวมใน ข้อ 10 1.

** ให้ดูรายละเอียดในคำแนะ นำ หน้า 2

แบบเสนอภารกิจและงาน

หน่วยประสภการณ์ที่ 10 เรื่องการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสภการณ์หลักที่ 10.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของกร
คำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

ประสภการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
10.2.1 การตรวจแบบแสดงรายการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ภ.ง.ด. 91	1. ฝึกตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด.91	1.1 ดูตัวอย่างแบบแสดงรายการที่กรอกสมบูรณ์ 1.2 ตรวจรายการชื่อ – ที่อยู่ 1.3 ตรวจเลขประจำตัวผู้เสียภาษี 1.4 ตรวจเลขประจำตัวประชาชน 1.5 ตรวจสอบภาพของผู้มีเงินได้ 1.6 ตรวจการลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี
	2. ฝึกตรวจวิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ภ.ง.ด. 91	2.1 ตรวจยอดเงินได้พึงประเมิน 2.2 ตรวจเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย 2.3 ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลข 2.4 ทำแบบฝึกหัด

ประสพการณ์รอง	ภารกิจ	งาน
10.2.2 การตรวจแบบแสดง รายการคำนวณหักค่า ลดหย่อน และการ คำนวณภาษี ภ.ง.ด. 91	1. ฝึกตรวจรายการหักค่าลด หย่อน และเอกสารแนบ	1.1 ตรวจรายการลดหย่อนผู้มีเงิน ได้พึงประเมิน 1.2 ตรวจรายการหักลดหย่อน บุตร 1.3 ตรวจรายการหักลดหย่อนเบี้ย ประกันชีวิต 1.4 ตรวจรายการหักลดหย่อนเงิน สะสม 1.5 ตรวจรายการหักลดหย่อน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม 1.6 ตรวจรายการหักลดหย่อนเงิน สมทบ 1.7 ตรวจรายการหักลดหย่อนเงิน บริจาค 1.8 ทำแบบฝึกหัด
	2. ฝึกตรวจรายการคำนวณ ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ	2.1 ตรวจจำนวนภาษีที่คำนวณ จากเงินได้สุทธิ 2.2 ตรวจภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย 2.3 ตรวจจำนวนภาษีที่ต้องชำระ เพิ่มเติม 2.4 ทำแบบฝึกหัด

แผนเผชิญประสพการณ์

หน่วยประสพการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ประสพการณ์หลักที่ 10.2 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในส่วนของ
 การคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

เวลา 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหัก ค่าใช้จ่าย ภ.ง.ด.91” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 เกี่ยวกับการคำนวณหักค่าใช้จ่ายได้ถูกต้อง
2. หลังจากเผชิญประสพการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้การคำนวณหักค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 เกี่ยวกับการคำนวณหักค่าลดหย่อน ได้ถูกต้อง

ประสพการณ์และบริบท

ก. ประสพการณ์ที่คาดหวัง

ผู้รับการฝึกอบรมศึกษารายละเอียดจากแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 ที่กรอกสมบูรณ์ และศึกษาวิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษี เพื่อนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้

ข. บริบท / สถานการณ์

บริบท

การเผชิญประสพการณ์เกิดขึ้นในห้องฝึกอบรม โดยจัดมุมวิชาการให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เผชิญประสพการณ์

สถานการณ์

ผู้รับการฝึกอบรมได้รับมอบหมายให้ศึกษาวิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย วิธีการคำนวณ หักค่าลดหย่อน และวิธีการคำนวณภาษีที่ต้องชำระ โดยการอ่านประมวลสาระ

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 10.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

ประสพการณ์ รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบ วิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
10.2.1 การ ตรวจ แบบฯการ คำนวณหัก ค่าใช้จ่าย ภ.ง.ด. 91	1. ฝึกตรวจรายละเอียด ทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 91	1.1 คู่มืออย่างแบบ ภ.ง.ด. 91 1.2 ตรวจรายการซื้อ – ที่อยู่ 1.3 ตรวจเลขประจำตัวผู้เสีย ภาษี 1.4 ตรวจเลขประจำตัว ประชาชน 1.5 ตรวจสอบสภาพของผู้มี เงินได้ 1.6 ตรวจสอบการลงชื่อผู้ยื่นแบบ แสดงรายการภาษี	SDL PDL PDL PDL PDL	ตัวอย่าง แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91	มุมมอง วิชาการ	ประมวล สาระ	เครื่องคิดเลข	

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 10.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

ประสพการณ์ รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบ วิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
	2. ฝึกตรวจวิธีการคำนวณหักค่าใช้จ่าย ภ.ง.ด. 91	2.1 ตรวจยอดเงินได้พึงประเมิน 2.2 ตรวจเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย 2.3 ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลข 2.4 ทำแบบฝึกหัด	PDL PDL PDL PDL	การหักค่าใช้จ่าย	ห้องฝึก อบรม	แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91 ประมวล สาระ	เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข	แบบ ฝึกหัด

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 10.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

ประสพการณ์ รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบ วิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
10.2.2 การตรวจ แบบฯ การ คำนวณหัก ค่าลด หย่อน ภ.ง. ด. 91	1. ฝึกตรวจรายการหักค่า ลดหย่อน และเอกสาร แนบ	1.1 ตรวจรายการหักลดหย่อน ผู้มีเงินได้ 1.2 ตรวจรายการหักลดหย่อน บุตร 1.3 ตรวจรายการหักลดหย่อน เบี้ยประกันชีวิต 1.4 ตรวจรายการหักลดหย่อน เงินสะสม 1.5 ตรวจรายการหักลดหย่อน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม 1.6 ตรวจรายการหักลดหย่อน เงินสมทบ 1.7 ตรวจรายการหักลดหย่อน เงินบริจาค	PDL PDL PDL PDL PDL PDL	การหักค่า ลดหย่อน	ห้องฝึก อบรม	แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91 ประมวล สาระ	เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข	

รายละเอียดของแผนเผชิญประสพการณ์หลักที่ 10.2 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

ประสพการณ์ รอง	ภารกิจ	งาน	รูปแบบ วิธีการ	เนื้อหา	บริบท	สื่อ	สิ่งอำนวยความสะดวก	การประเมิน
	2. ฝึกตรวจรายการคำนวณ ภาษีที่ต้องชำระ	2.1 ตรวจสอบภาษีที่ คำนวณจากเงินได้สุทธิ 2.2 ตรวจสอบเงินได้หัก ณ ที่ จ่าย 2.3 ตรวจสอบภาษีที่ต้อง ชำระเพิ่มเติม 2.4 เสนอผลงาน 2.5 สรุป	PDL PDL PDL PDL TDL/ PDL	การคำนวณภาษี เงินได้	ห้อง ฝึกอบรม	แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91 ประมวล สาระ	เครื่องเขียน เครื่องคิดเลข	การตรวจ รายการ คำนวณ ภาษีที่ต้อง ชำระ

แผนกำกับประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 ประสบการณ์หลักที่ 10.2 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในส่วน
 ของการคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด.91 เวลา 60 นาที
 TDL จำนวน 1 คน PDL จำนวน 5 คน SDL จำนวน 30 คน

ลำดับ	กิจกรรม/ ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
1	ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
2	ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ 2.1 แจงวัตถุประสงค์ 2.2 เสนอประสบการณ์ 2.3 บริบท/สถานการณ์ 2.4 ขั้นตอนการหาประสบการณ์ 2.5 สื่อ/เครื่องมือ 2.6 ประเมินผล	แผ่นใส	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
3	เผชิญประสบการณ์ 3.1 ฝึกตรวจรายละเอียดทั่วไป และ เอกสารแนบ ภ.ง.ด. 91 3.2 ฝึกตรวจรายการคำนวณหักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อน และการ คำนวณภาษี	ประมวลสาระ	ห้องฝึกอบรม	20 นาที

ลำดับที่	กิจกรรม/ภารกิจ	สื่อ	สถานที่	เวลา/นาที
4	รายงานความก้าวหน้า	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
5	รายงานผลการเผชิญประสบการณ์	-	ห้องฝึกอบรม	5 นาที
6	สรุปผลการเผชิญประสบการณ์	- แผ่นใส - เครื่องฉาย ภาพข้าม ศีรษะ	ห้องฝึกอบรม	10 นาที
7	ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ - ทำแบบทดสอบจำนวน 5 ข้อ	แบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ	ห้องฝึกอบรม	5 นาที

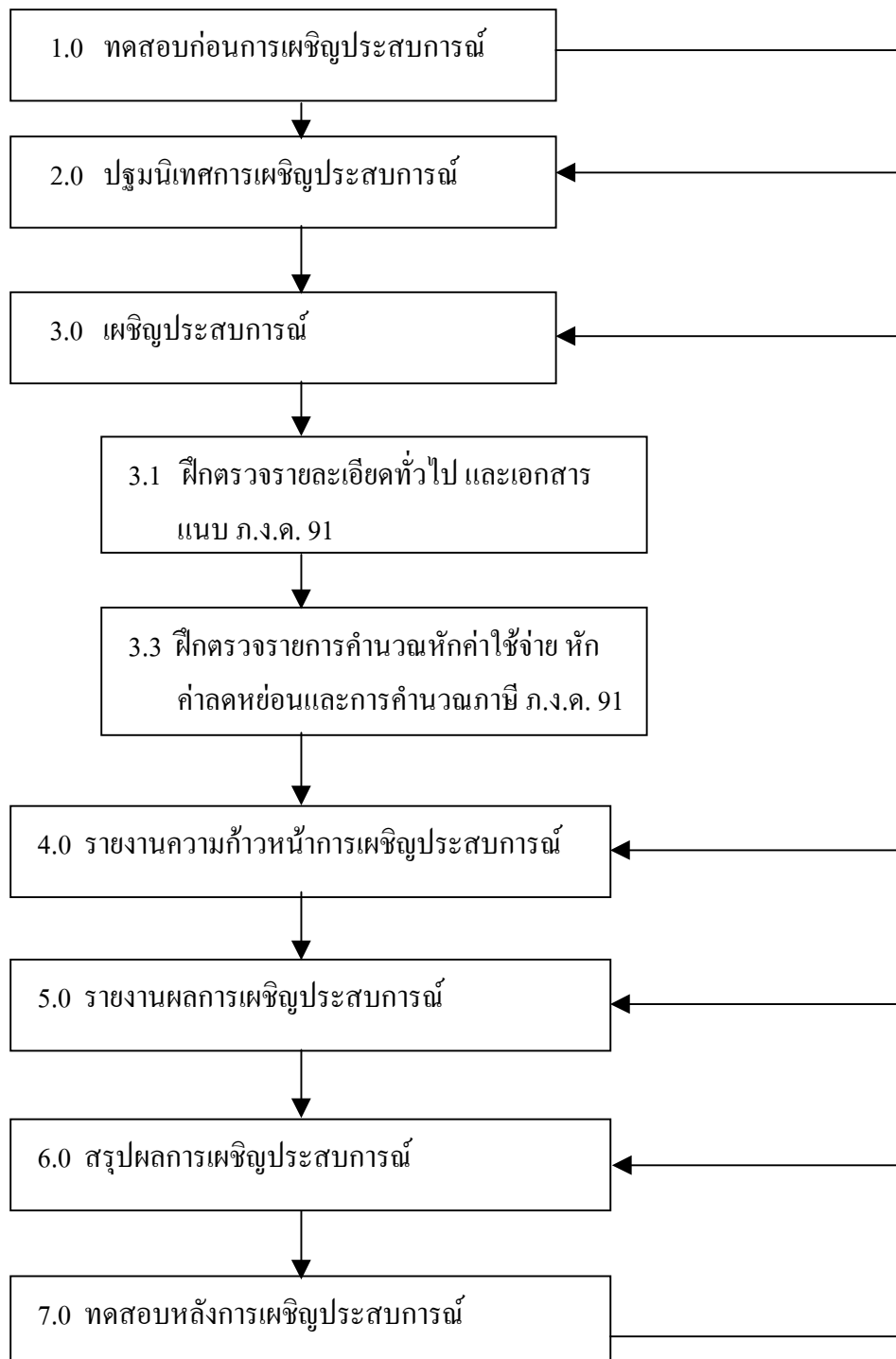
เส้นทางการเรียน

หน่วยประสบการณ์ที่ 10 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประสบการณ์หลักที่ 10.2 เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในส่วนของ
การคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

ประสบการณ์รองที่ 10.2.1 – 10.2.2

เวลา 60 นาที

แผนผลิตสื่อ

หน่วยประสบการณ์ที่ 10	เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ประสบการณ์หลักที่ 10.2	เรื่อง การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของ การคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91

ประเภทสื่อ ประมวลสาระ () มีอยู่แล้ว (/) ต้องผลิตใหม่

วัตถุประสงค์

หลังจากผู้รับการฝึกอบรมเผชิญประสบการณ์ “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในส่วนของ การคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถคำนวณหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ภ.ง.ด. 91 ได้ถูกต้อง

สรุปเนื้อหา

การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบจะต้องตรวจรายละเอียดทั่วไป เกี่ยวกับตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรส ลักษณะของการยื่นแบบ การลงลายมือชื่อ และ ตรวจการแนบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการชำระเบี่ยประกัน และ หลักฐานการบริจาค ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้จากเงินได้ประเภทที่ 1 เพียงประเภทเดียว ซึ่งการตรวจวิธีการคำนวณภาษีของแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 ประเภทเดียว ได้แก่ วิธีคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และ จำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม

แหล่งที่มาของสื่อ

1. กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร “ ภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร ” โรงพิมพ์เรือนแก้ว การพิมพ์ 2544.
2. โกเมนทร์ สืบวิเศษ เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โรงพิมพ์ อักษรศาสตร์ กรุงเทพฯ 2535.

แผนผลิตสื่อ (ต่อ)

ขั้นตอนการผลิตสื่อ

1. ขั้นวางแผนการผลิต

- 1.1 วิเคราะห์ผู้รับการฝึกอบรม เป็นการศึกษาผู้รับการฝึกอบรมในด้านหน้าที่ ความรับผิดชอบ ระดับ และตำแหน่งงาน
- 1.2 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา เป็นการรวบรวมเนื้อหาจากเอกสารประกอบการ ฝึกอบรม และคำบรรยายวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากำหนดเป็นหัวเรื่องฝึกอบรม
- 1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้อง กับหัวเรื่องในเนื้อหา

2. ขั้นเตรียมการผลิต

- 2.1 เตรียมบุคลากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่พิมพ์
- 2.2 เตรียมอุปกรณ์การผลิต ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์
- 2.3 เตรียมวัสดุ ได้แก่ กระดาษพิมพ์

3. ขั้นดำเนินการผลิต

- 3.1 เขียนแผนผังแนวคิดประมวลสาระ
- 3.2 เขียนแผนการสอนประกอบด้วย หัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์
- 3.3 เขียนส่วนนำ ในส่วนที่ผู้รับการฝึกอบรมจำเป็นต้องศึกษา
- 3.4 เขียนเนื้อหาสาระ เป็นการเรียบเรียงเนื้อหาสาระที่ค้นคว้าตามลำดับแผนผัง แนวคิด
- 3.5 เขียนสรุป เป็นการสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาโดยย่อ โดยนำคำสำคัญของ เนื้อเรื่องในแต่ละหัวเรื่องมาเขียน

4. ขั้นประเมินการผลิต

ตรวจสอบความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหาสาระและการใช้ภาษา โดยผู้ ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

5. ทรัพยากรที่ต้องใช้

- 5.1 บุคลากร จำนวน 1 คน
- 5.2 ค่าวัสดุ 500 บาท

ประมวลสาระ
หน่วยที่ 10

เรื่อง

การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

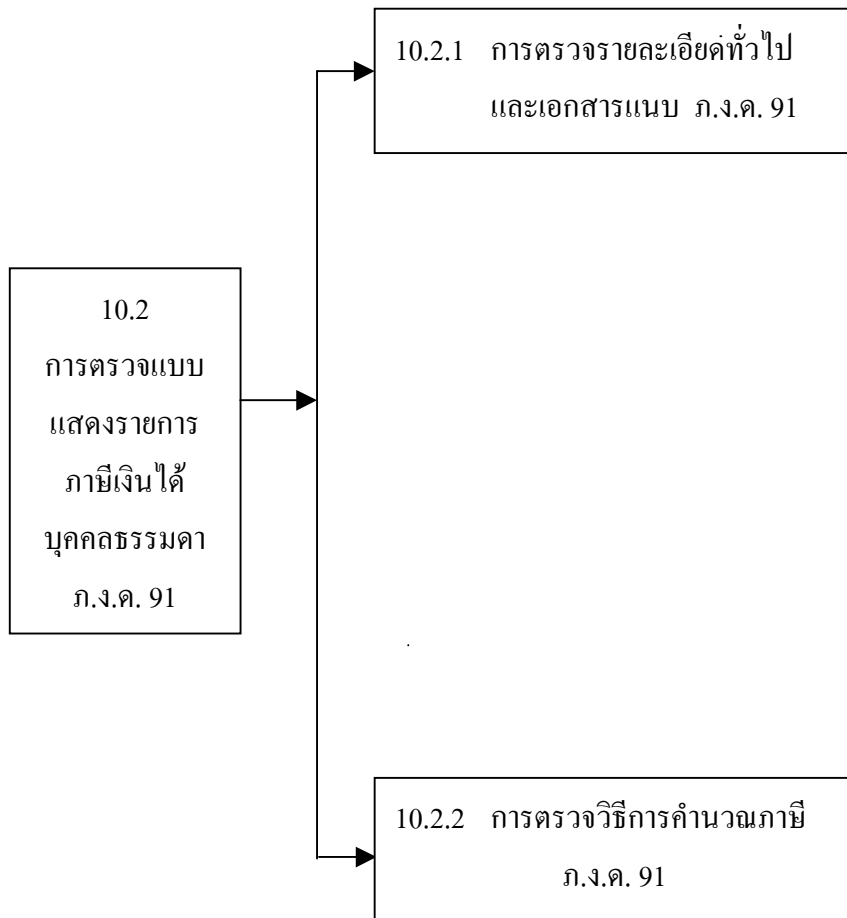
คำนำ

ประมวลสาระเรื่อง “การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ หน่วยประสบการณ์ที่ 10 ประสบการณ์หลักที่ 10.2 การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้นำไปใช้ในการศึกษาเนื้อหาสาระ และประกอบกิจกรรมการเผชิญประสบการณ์ 2 ประสบการณ์ คือ การตรวจรายละเอียดทั่วไปและการตรวจวิธีการคำนวณภาษี

ในประมวลสาระนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาที่สอดคล้องกับการเผชิญประสบการณ์ ได้แก่ การตรวจรายละเอียดทั่วไป การตรวจวิธีการคำนวณภาษี การตรวจเอกสารแนบพร้อมการยื่นแบบแสดงรายการภาษี การหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อน และการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการของผู้เสียภาษีได้เป็นอย่างดี

ผู้จัดทำ

แผนผังแนวคิด

หน่วยที่ 10 (ประสบการณ์หลักที่ 10.2)

การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91

เค้าโครงเนื้อหา

- 10.1 การตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 91
- 10.2 การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 91

แนวคิด

1. การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบจะต้องตรวจรายละเอียดทั่วไป เกี่ยวกับตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรส ลักษณะของการยื่นแบบ การลงลายมือชื่อ และตรวจการแนบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการชำระเบี้ยประกัน และ หลักฐานการบริจาค ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้จากเงินได้ประเภทที่ 1 เพียงประเภทเดียว
2. การตรวจวิธีการคำนวณภาษีของแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 ประเภทเดียว ได้แก่ วิธีคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และ จำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม

แผนการสอนประจำตอน

ตอนที่ 10.2

การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91

โปรดอ่านแผนการสอนประจำตอน แล้วจึงศึกษาหัวเรื่องนี้ 10.2.1-10.2.2

หัวเรื่อง

เรื่องที่ 10.2.1 การตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 91

เรื่องที่ 10.2.2 การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 91

แนวคิด

1. การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบจะต้องตรวจรายละเอียดทั่วไป เกี่ยวกับตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรส ลักษณะของการยื่นแบบ การลงลายมือชื่อ และ ตรวจการแนบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการชำระเบี้ยประกัน และ หลักฐานการบริจาค ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้จากเงินได้ประเภทที่ 1 เพียงประเภทเดียว
2. การตรวจวิธีการคำนวณภาษีของแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 ประเภทเดียว ได้แก่ วิธีคำนวณหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และ จำนวนภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม

วัตถุประสงค์

1. หลังจากศึกษาเรื่อง “การตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 91” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจรายละเอียดทั่วไปและเอกสารแนบได้
2. หลังจากศึกษาเรื่อง “การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด.91” แล้วผู้รับการฝึกอบรมสามารถตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 91 ได้

เรื่องที่ 10.2.1 การตรวจรายละเอียดทั่วไป และเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 91

การรับแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.91 จากผู้เสียภาษี เจ้าหน้าที่ผู้รับแบบจะต้องมีการตรวจแบบแสดงรายการขั้นต้นที่มีการกรอกข้อมูลครบถ้วน และการคำนวณภาษีที่ถูกต้องเพื่อให้สามารถนำไปดำเนินการกรณวิธีแบบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งมีวิธีการตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 ดังนี้

1. การตรวจรายละเอียดทั่วไป

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 คือ ผู้ที่มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 เพียงประเภทเดียวโดยเฉพาะผู้ที่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ในปีภาษี (1 มกราคม ถึง ธันวาคม) ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะมีภาษีที่ต้องเสียหรือไม่ก็ตาม โดยมีรายละเอียดทั่วไปของแบบ ภ.ง.ด.91 ที่ต้องตรวจ ดังนี้

(1) ตรวจรายละเอียดเกี่ยวกับผู้มีเงินได้ และคู่สมรส โดยการตรวจเลขประจำตัวประชาชน เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ รหัสไปรษณีย์และหมายเลขโทรศัพท์

(2) ตรวจสอบภาพสมรสและลักษณะของการยื่นรายการ ได้แก่ (ก) ระบุ พ.ศ. และสถานที่ ที่จดทะเบียนสมรส (ข) ระบุการยื่นรายการของผู้มีเงินได้และคู่สมรสยื่นในฐานะใด เช่น โสด หม้าย คู่สมรสไม่มีเงินได้ สมรสมีเงินได้รวมคำนวณภาษี เป็นต้น และ(ค) กรณีสามี และภริยาแยกยื่นแบบฯ คนละฉบับกัน ให้ระบุด้วยว่า คู่สมรส ยื่นแบบฯ ใดและแสดงที่อยู่ตามแบบฯว่าอยู่ที่อำเภอ / เขตใด จังหวัดใด

(3) ตรวจการลงลายมือชื่อผู้มีเงินได้ หากมีการขอคืนภาษี

2. การตรวจเอกสารแนบ ภ.ง.ด. 91

ข้อมูลของผู้มีเงินได้พึงประเมินที่กรอกลงในแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.91 เช่น รายการภาษีเงินได้พึงประเมิน รายการค่าลดหย่อนต่างๆ ตลอดจนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ต้องมีเอกสารแนบประกอบการตรวจแบบแสดงรายการภาษี เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันที่ตรงกันกับข้อเท็จจริงของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

โดยสรุป การตรวจแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบจะต้องตรวจรายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรส ลักษณะของการยื่นแบบ การลงลายมือชื่อ และตรวจการแนบเอกสารต่างๆ ได้แก่ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หลักฐานการชำระเบี้ยประกัน และ หลักฐานการบริจาค ให้ตรงกับข้อมูลของผู้มีเงินได้จากเงินได้ประเภทที่ 1 เพียงประเภทเดียว

เรื่องที่ 10.2.2 การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด.91

การตรวจวิธีการคำนวณภาษี ภ.ง.ด. 91 จำแนกได้ดังนี้

1. ตรวจการคำนวณเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายของผู้มีเงินได้และคู่สมรส ได้แก่ (1) ตรวจรายการเงินได้พึงประเมิน (2) ตรวจรายการค่าใช้จ่าย และ(3) ตรวจรายการเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย

2. ตรวจรายการค่าลดหย่อน ได้แก่ (1) ค่าลดหย่อนผู้มีเงินได้ (2) คู่สมรส (3)บุตร (4) เบี้ยประกันชีวิต (5) เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (6) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารฯ และ(7) เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม คงเหลือเป็นเงินได้ก่อนหักลดหย่อนเงินบริจาค จะเหลือเป็นยอดเงินได้สุทธิ

3. ตรวจจำนวนภาษีที่คำนวณจากเงินได้สุทธิ คือ การคำนวณภาษีตามตารางอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4. ตรวจจำนวนภาษีส่วนที่ต้องชำระเพิ่มเติมหรือชำระไว้เกิน

5. ตรวจจำนวนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

6. ตรวจจำนวนภาษีเงินได้ที่ต้องชำระเพิ่มหรือภาษีเงินได้ที่ชำระไว้เกิน

โดยสรุปข้อพึงระวังในการตรวจ ภ.ง.ด.91

1. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรในส่วนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นอย่างดี เพื่อสามารถแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้เสียภาษีได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2. ข้อมูลและตัวเลขที่ปรากฏในแบบแสดงรายการภาษี ต้องมีความชัดเจน ถูกต้อง และครบถ้วน สมบูรณ์ ตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้มีเงินได้พึงประเมินที่ยื่นแบบนั้นๆ

3. กรณีมีการยื่นแบบฯ เกินกำหนด เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจจะต้องคิดคำนวณภาษีเงินได้เพิ่มและเบี้ยปรับให้ถูกต้อง

4. กรณีมีการขอคืนเงินภาษีที่ชำระไว้เกิน เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจต้องตรวจสอบกับเอกสารแนบที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนและตรวจการลงลายมือชื่อของผู้ขอคืนภาษีด้วย

ตัวอย่าง

คำกรณียกเลิก

ปีภาษี 2545

แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สำหรับผู้อยู่เงินได้จากการทำงาน
ตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ประเภทเดียว

ภ.ง.ด.91

ผู้มีเงินได้ เลขประจำตัวประชาชน

(กรณีสหสมรสให้กรอก 2 คน) วันเดือนปีเกิด / /

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

(กรณีสหสมรสให้กรอก 2 คน) วันเดือนปีเกิด / /

ชื่อ ชื่อสกุล

ที่อยู่: อาคาร ห้องเลขที่ ชั้นที่ หมู่บ้าน

เลขที่ หมู่ที่ ต.รอกซอญ

ถนน ตำบลเขว

อำเภอ/เขต จังหวัด

รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์: ที่บ้าน ที่ทำงาน

คู่สมรส เลขประจำตัวประชาชน

(กรณีสหสมรสให้กรอก 2 คน) วันเดือนปีเกิด / /

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

(กรณีสหสมรสให้กรอก 2 คน) วันเดือนปีเกิด / /

ชื่อ ชื่อสกุล

(กรณีสหสมรสให้กรอก 2 คน) วันเดือนปีเกิด / /

(1) มีเงินได้ แต่ (2) มีเงินได้รวมคำนวณภาษี

สมรสระหว่างปีภาษี (3) มีเงินได้แยกคำนวณภาษี

หย่าระหว่างปีภาษี (4) ไม่มีเงินได้

คายระหว่างปีภาษี

การคำนวณภาษี

1. เงินเดือน ค่าจ้าง บ้านเช่า ฯลฯ (รวมเงินได้ที่ได้รับยกเว้นตาม ก)

2. หักเงินได้ที่ได้รับยกเว้น (ยกเว้นจาก ข) 5.)

3. คงเหลือ (1.-2.)

4. หักค่าใช้จาย (ร้อยละ 40 ของ 3. แต่ไม่เกินที่กฎหมายกำหนด)

5. คงเหลือ (3.-4.)

6. หักค่าลดหย่อนฯ (ยกเว้นจาก ก) 9.)

7. คงเหลือ (5.-6.)

8. หักเงินบริจาค (ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 7.)

9. เงินได้สุทธิ (7.-8.)

10. ภาษีคำนวณจากเงินได้สุทธิตาม 9.

11. หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

12. คงเหลือภาษีที่ ชำระเพิ่มเติม ชำระไว้เกิน

(หลักฐานเลข 8. และ 11. รวม ฉบับ)

กรณี มีใบแนบ ขึ้นแบบฯ เพิ่มคืน ขึ้นแบบฯ คืนกำหนดเวลา

13. บวกภาษีที่ชำระเพิ่มเติม (ยกเว้นจาก ก) 6. ของใบแนบ (ถ้ามี)

14. หักภาษีที่ชำระไว้เกิน (ยกเว้นจาก ก) 7. ของใบแนบ (ถ้ามี)

15. หักภาษีที่ชำระไว้ตามแบบ ภ.ง.ด.91 (กรณีขึ้นเพิ่มเติม)

16. ภาษีที่ ชำระเพิ่มเติม ชำระไว้เกิน

17. บวกเงินเพิ่ม (ถ้ามี)

18. รวมภาษีที่ ชำระเพิ่มเติม ชำระไว้เกิน

คำร้องขอคืนเงินภาษี

ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอคืนเงินภาษีที่ชำระไว้เกินตามที่แสดงไว้ใน ก) 12. หรือ 16. หรือ 18. เป็นจำนวนเงิน บาท สตางค์

ลงชื่อ ผู้มีเงินได้

อื่นวันที่

คำรับรอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่ารายการที่แสดงไว้เป็นความจริงทุกประการ และได้แนบหลักฐาน และใบแนบ (ถ้ามี) รวม ฉบับ

ลงชื่อ ผู้มีเงินได้

ลงชื่อ ผู้แทน

(.....)

ในฐานะเป็น ที่อยู่ (ของผู้แทน)

อื่นวันที่

รายการเงินได้ที่ได้รับยกเว้น

1. เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ส่วนที่เกิน 10,000 บาท)

2. เงินสะสม กบข.

3. เงินสะสมกองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน

4. เงินค่ารถเช่าที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน (กรณีบ้านรวมคำนวณภาษี)

5. รวม (1. ถึง 4.) ยกไปกรอกใน ก) 2. (หลักฐานแนบ 1. ถึง 4. รวม ฉบับ)

รายการลดหย่อนและยกเว้นหลังจากหักค่าใช้จาย

1. ผู้มีเงินได้ 30,000

2. คู่สมรส 30,000 บาท กรณีผู้มีเงินได้รวมคำนวณภาษีหรือไม่มีเงินได้

3. บุตร คนละ 15,000 บาท คน (ในที่เกิดหรือศึกษาต่างประเทศ หากแยกคำนวณให้หักคนละ 7,500 บาท)

บุตร คนละ 17,000 บาท คน (ศึกษาในประเทศ หากแยกคำนวณให้หักคนละ 8,500 บาท)

4. เบี้ยประกันชีวิต

5. เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ส่วนที่ไม่เกิน 10,000 บาท)

6. ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

7. ค่าซื้ออตราฯ/ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เรือชื่อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย

8. เงินสมทบกองทุนประกันสังคม

9. รวม (1. ถึง 8.) ยกไปกรอกใน ก) 6. (หลักฐานแนบ 4. ถึง 8. รวม ฉบับ)

ภาคที่ 3

คู่มือเผชิญประสบการณ์

(สำหรับผู้รับการฝึกอบรม)

หน่วยประสบการณ์ที่ 1

เรื่อง

การยื่นแบบแสดงรายการ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

แบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์**หน่วยประสบการณ์ที่ 1****คำสั่ง**

โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และกาเครื่องหมาย X ลงใน
กระดาษคำตอบ (เวลา 10 นาที)

1. ประเภทของภาษีข้อใดคือภาษีทางตรง
 - ก. ภาษีธุรกิจเฉพาะ
 - ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 - ค. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 - ง. ภาษีเงินได้การค้า
2. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคือบุคคลประเภทใด
 - ก. บุคคลธรรมดา
 - ข. ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือ คณะบุคคลที่มีนิติบุคคล
 - ค. ผู้ถึงแก่ความตาย
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. คนโสดมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์จำนวนเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดา
 - ก. เกินกว่า 30,000.- บาท
 - ข. เกินกว่า 40,000.- บาท
 - ค. เกินกว่า 50,000.- บาท
 - ง. เกินกว่า 60,000.- บาท
4. นายประสงค์มีภรรยาและมีเงินได้จากเงินเดือน (ประเภทที่ 1) เพียงอย่างเดียวจำนวนเท่าใดใน
การยื่นแบบแสดงรายการภาษี
 - ก. เกินกว่า 30,000 บาท
 - ข. เกินกว่า 40,000 บาท
 - ค. เกินกว่า 50,000 บาท
 - ง. เกินกว่า 100,000 บาท

5. นายวันชัยมีภรรยาชื่อนางวรรณ ซึ่งมีเงินได้จากการให้เช่าบ้านปีละ 250,000.- บาท ส่วนสามีมีเงินได้จากเงินเดือน ๆ ละ 18,000.- บาท ใครมีหน้าที่ยื่นแบบฯชำระภาษี
 - ก. นายวันชัยเป็นผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 ด้วยตนเอง
 - ข. นางวรรณเป็นผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 ด้วยตนเอง
 - ค. นายวันชัยและนางวรรณยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 ฉบับเดียวกัน
 - ง. นายวันชัยยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 ด้วยตนเอง
6. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5-8 ยื่นชำระภาษีสิ้นปีเมื่อใด
 - ก. มกราคม – มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
 - ข. มีนาคม – พฤษภาคม ของปีภาษีถัดไป
 - ค. กรกฎาคม – กันยายน ของปีภาษีนั้น
 - ง. ตุลาคม – ธันวาคม ของปีภาษีนั้น
7. สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถยื่นได้ที่ไหน
 - ก. สำนักงานสรรพากรเขตในกรุงเทพมหานคร
 - ข. สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร
 - ค. สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
 - ง. สำนักงานประมาณ
8. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากรคือข้อใด
 - ก. เพื่อเป็นเงินสะสมของรัฐบาล
 - ข. เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่รัฐบาลในการบริหารประเทศ
 - ค. เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐในการกระจายรายได้
 - ง. เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของประชาชน
9. การจัดเก็บภาษีสามารถปรับปรุงเพิ่มหรือลดจำนวนภาษีอากรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว หมายถึงลักษณะของภาษีอากรที่ดีข้อใด
 - ก. มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ
 - ข. มีประสิทธิภาพ
 - ค. มีความยืดหยุ่น
 - ง. มีความเป็นธรรม

10. ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการในนามของห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชนิติบุคคลคือใคร
- ก. ผู้ถือหุ้นมากที่สุดในห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชนิติบุคคล
 - ข. ผู้ถือหุ้นคนที่หนึ่ง
 - ค. ผู้จัดการ
 - ง. พนักงานบัญชี

กระดาษคำตอบ

หน่วยประสมการณ์ที่ 1

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง ก ข ค และ ง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

- ประสบการณ์ที่ 1.1 การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
 - ประสบการณ์ที่ 1.1.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ
-

ภารกิจที่ 3 ศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง การเสียภาษีของกองมรดก
งานที่ 1 – 5 หลังจากอ่านรายกรณีตัวอย่าง เรื่อง การเสียภาษีของกองมรดก ในประมวลสาระ
แล้วให้วิเคราะห์ สรุปผล เสนอรายงาน และสรุปผลการรายงาน

วิเคราะห์ข้อมูล.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปผล.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เสนอรายงาน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปผลการนำเสนอ.....

.....

.....

.....

.....

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ประสบการณ์รองที่ 1.2.1 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90

ภารกิจที่ 2 ฝึกกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90

งานที่ 1 – 9 ให้ผู้รับการฝึกอบรมกรอกข้อมูลของผู้มีเงินได้ ลงในแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 ตามลำดับ ได้แก่ เลขประจำตัวประชาชน เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ชื่อ – ที่อยู่ของผู้มีเงินได้ สถานภาพการสมรส รายการเงินได้ รายการค่าใช้จ่าย รายการค่าลดหย่อน รายการคำนวณภาษี การลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี และตรวจสอบการเขียนตัวเลขและข้อมูล

รายละเอียดข้อมูลของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ผู้มีเงินได้ ชื่อ นายวิชัย รักดี มีภรรยาชื่อ นางวรรณ รักดี อาศัยอยู่ที่หมู่บ้าน วิจิตรสุข เลขที่ 214/5 หมู่ที่ 3 ซอยสุขุมวิท 103 ถนนสุขุมวิท แขวงบางนา เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10110 หมายเลขโทรศัพท์ 02 – 393-3124 ทั้งสองมีบุตรด้วยกัน 2 คน คนที่หนึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวช. คนที่สองอายุ 2 ปี ทั้งสามีและภรรยาได้ทำประกันชีวิต ไว้ที่บริษัท กรุงไทยประกันชีวิต จำกัด โดยนายวิชัย ชำระเบี้ยประกันชีวิตเป็นเงิน 7,800 บาท นางวรรณ ชำระเบี้ยประกันชีวิต เป็นเงิน 10,000 บาท

นายวิชัย มีเงินได้ประเภทที่ 1 (เงินเดือน) 112,000 บาท ประเภทที่ 4 (ดอกเบี้ย) 12,000 บาท (เงินปันผลจากกองทุนรวม) 15,000 บาท และ (เงินปันผลจากบริษัท) 70,000 บาท ประเภทที่ 7 (รับเหมาก่อสร้าง) 320,000 บาท และประเภทที่ 8 (จำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ด) 280,000 บาท ส่วนนางวรรณ มีเงินได้ประเภทที่ 1 (เงินเดือน) 256,000 บาท ประเภทที่ 2 (ค่าเหนื่อยหน้า) 84,000 บาท ประเภทที่ 3 (ลิขสิทธิ์บทประพันธ์) 20,000 บาท ประเภทที่ 5 (ค่าเช่าบ้าน) 120,000 บาท (ค่าเช่าที่ดิน) 15,000 บาท และประเภทที่ 6 (ตรวจสอบบัญชี) 60,000 บาท

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ประสบการณ์รองที่ 1.2.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91

ภารกิจที่ 2 ฝึกกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91

งานที่ 1 – 9 กรอกข้อมูลของผู้มีเงินได้ลงในแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91 ตามลำดับ ได้แก่ เลขประจำตัวประชาชน เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ชื่อ – ที่อยู่ของผู้มีเงินได้ สถานภาพการสมรส รายการเงินได้ รายการค่าใช้จ่าย รายการค่าลดหย่อน รายการคำนวณภาษี การลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี และตรวจสอบการเขียนตัวเลขและข้อมูล

รายละเอียดข้อมูลของผู้มีเงินได้พึงประเมิน

ผู้มีเงินได้ ชื่อ นายวันชัย พาชื่น มีภรรยาชื่อ นางวันดี พาชื่น เป็นแม่บ้าน อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านเพชรสยาม เลขที่ 175/19 หมู่ที่ 1 ซอยเพชรเกษม 89 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10160 หมายเลขโทรศัพท์ 02 – 342 – 8599

นายวันชัย เป็นพนักงานธนาคารได้รับเงินเดือนตลอดปีภาษี 2543 เป็นเงิน 216,000 บาท มีบุตร 1 คน อายุ 7 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยทำประกันชีวิตแบบระยะเวลา 10 ปี ชำระค่าเบี้ยประกันปีละ 8,000 บาท ได้กู้ยืมเงินซื้อบ้านจากธนาคารอาคารสงเคราะห์ ชำระดอกเบี้ยเป็นเงิน 10,000 บาท บริจาคเงินให้แก่วัดคนก เป็นเงิน 1,500 บาท เหลือเงินได้สุทธิ 59,500 บาท ภาษีที่คำนวณได้ 475 บาท ไม่ได้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ จึงต้องชำระภาษีเพิ่มเติมเป็นเงิน 475 บาท

แบบทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์**หน่วยประสบการณ์ที่ 1****คำสั่ง**

โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ (เวลา 10 นาที)

1. ภาษีทางตรงคือข้อใด
 - ก. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้ปิโตรเลียม
 - ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ
 - ค. ภาษีศุลกากร และภาษีสรรพสามิต
 - ง. ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. ผู้ใดมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 - ก. บริษัท
 - ข. ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน
 - ค. นิติบุคคล
 - ง. คณะบุคคล
3. ผู้มีเงินได้ที่เป็น โสคมิเงินได้ประเภท 1 ประเภทเดียวเกินจำนวนเท่าใดจึงจะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 - ก. 30,000.- บาท
 - ข. 50,000.- บาท
 - ค. 60,000.- บาท
 - ง. 70,000.- บาท
4. ผู้มีเงินได้ที่มีคู่สมรสมีเงินได้หลายประเภทเกินกว่าเท่าใดขึ้นไป จึงจะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี
 - ก. 30,000.- บาท
 - ข. 50,000.- บาท
 - ค. 60,000.- บาท
 - ช. 70,000.- บาท
5. ภ.ง.ด. 90 ไม่สามารถใช้ยื่นชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากรณีใด
 - ก. มีเงินได้ประเภทที่ 1 ประเภทเดียว
 - ข. มีเงินได้ประเภทที่ 2 ประเภทเดียว

- ค. มีเงินได้ประเภทที่ 3 ประเภทเดียว
- ง. มีเงินได้ทุกประเภทรวมกัน
6. กำหนดเวลาการยื่นชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครั้งปี สำหรับเงินได้ประเภทที่ 5-8 คือ ระยะเวลาใด
- ก. มกราคม – มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
- ข. กรกฎาคม – กันยายน ของปีภาษีถัดไป
- ค. มกราคม – มีนาคม ของปีภาษีนั้น
- ง. กรกฎาคม – กันยายน ของปีภาษีนั้น
7. ข้อใดมิใช่ลักษณะของภาษีอากรที่ดี
- ก. มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ
- ข. มีการให้เครดิต
- ค. มีประสิทธิภาพ
- ง. มีความยืดหยุ่น
8. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร
- ก. เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐในการกระจายรายได้
- ข. เป็นการหารายได้ของรัฐบาลเพื่อให้พอกับค่าใช้จ่าย
- ค. เป็นเครื่องมือของรัฐในการช่วยควบคุมการบริโภค
- ง. ถูกทุกข้อ
9. ลักษณะของภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความยืดหยุ่น หมายถึงข้อใด
- ก. สามารถปรับปรุงเพิ่มหรือลดจำนวนภาษีอากรได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว
- ข. สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้เป็นกอบเป็นกำ
- ค. สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกคน
- ง. สามารถกำหนดเวลาและวิธีการเสียภาษีได้สะดวก
10. “ผู้จัดการ” มีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการในนามของผู้ใด
- ก. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล
- ข. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์
- ค. ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- ง. บริษัทร่วมค้า

กระดาษคำตอบ

หน่วยประสบการณ์ที่ 1

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง ก ข ค และ ง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

เฉลยแบบทดสอบก่อน – หลังเผชิญประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 1

ข้อ	ก่อนเผชิญ	หลังเผชิญ
1	ก	ก
2	ง	ง
3	ก	ข
4	ง	ค
5	ง	ก
6	ก	ง
7	ก	ข
8	ค	ง
9	ค	ก
10	ค	ก

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

- ประสบการณ์ที่ 1.1** การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์ที่ 1.1.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ

- ภารกิจที่ 1** ศึกษาสามัญทัศน์เกี่ยวกับภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
งานที่ 1 – 2 อ่านประมวลสาระเรื่อง สามัญทัศน์เกี่ยวกับภาษีอากรและภาษีเงินได้บุคคล
 ธรรมดา แล้วบันทึกสาระสำคัญ (5 คะแนน)

บันทึกสาระสำคัญ

แนวตอบ

1. ความหมาย “ภาษีอากร” หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่รัฐจัดเก็บจากประชาชนผู้มีรายได้แล้วนำไปบริหารให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม
2. ความหมาย “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” หมายถึง ภาษีเงินได้ที่เก็บจากบุคคลทุกประเภท เงินได้ทุกชนิดถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้แล้วต้องเสียภาษีทั้งสิ้น
3. ลักษณะของภาษีอากรที่ดีคือ
 - มีความเป็นธรรม
 - มีความแน่นอนและชัดเจน
 - มีความสะดวก
 - มีประสิทธิภาพ
 - ความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ
 - อำนวยรายได้
 - มีความยืดหยุ่น
4. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร
 - เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกระจายรายได้
 - เป็นการหารายได้เพื่อให้พอกับค่าใช้จ่าย
 - รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
 - ช่วยควบคุมการบริโภคของประชาชน
 - เพื่อสนองนโยบายบางประการของรัฐบาล
 - ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางธุรกิจการค้า

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์ที่ 1.1	การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์ที่ 1.1.1	การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ
ภารกิจที่ 2	ศึกษาเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ
งานที่ 1 – 2	อ่านประมวลสาระเรื่อง เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ แล้วบันทึกสาระสำคัญ (5 คะแนน)

บันทึกสาระสำคัญ

แนวตอบ

เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี

- กรณีโสด ถ้ามีเงินได้เกิน 30,000.- บาท
- กรณีโสด ถ้ามีเงินได้เฉพาะประเภทที่ 1 เกิน 50,000.- บาท
- กรณีสมรส ถ้ามีเงินได้เกิน 60,000.- บาท
- กรณีสมรส ถ้ามีเงินได้เฉพาะประเภทที่ 1 เกิน 60,000.- บาท
- กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง ถ้ามีเงินได้เกิน 30,000.- บาท
- ห้างหุ้นส่วนสามัญ / คณะบุคคลที่มีโชินิติบุคคล ถ้ามีเงินได้เกิน 30,000.-

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

- ประสบการณ์ที่ 1.1** การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์ที่ 1.1.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ

- ภารกิจที่ 3** ศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง การเสียภาษีของกองมรดก
งานที่ 1 – 5 หลังจากอ่านรายกรณีตัวอย่าง เรื่อง การเสียภาษีของกองมรดก ในประมวลสาระ แล้วให้วิเคราะห์ สรุปผล เสนอรายงาน และสรุปผลการรายงาน (10 คะแนน)

แนวตอบ

วิเคราะห์ข้อมูล

ปี 2544 นายประชา เป็นผู้มีเงินได้ตาม ม.40(5) จากการให้เช่าบ้าน แต่ได้ถึงแก่กรรมในวันที่ 1 มีนาคม 2544 ดังนั้น ตามสัญญาเช่ากำหนด 1 ปี จึงมีเงินได้ทั้งปี 240,000.- ต้องนำไปยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 ระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม 2545 โดยให้นางสมจิต ซึ่งเป็นภรรยา มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบฯ นั้น เพราะเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก และได้รับค่าเช่าบ้านจากนายมี

สรุปผล

นายประชา เป็นผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี และมีเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำคือ 30,000.- บาท จัดอยู่ในประเภทผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี

เสนอรายงาน

รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

สรุปผลการนำเสนอ

ผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทใดก็ตาม ถ้ามีเงินได้ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

- ประสบการณ์ที่ 1.1** การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์ที่ 1.1.1 การตรวจสอบเกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ

- ภารกิจที่ 3** ศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง การเสียภาษีของกองมรดก
งานที่ 6 ให้ผู้รับการฝึกอบรมวิเคราะห์รายกรณี เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2535 นายคำได้ทำพินัยกรรมยกที่ดิน 10 ไร่ ที่จังหวัดนครราชสีมา ให้กับนางสาวสมจิต (บุตร) ต่อมาปี พ.ศ. 2542 นายคำถึงแก่กรรม ที่ดินดังกล่าวจึงตกแก่นางสาวสมจิต และในปี พ.ศ. 2543 ได้แบ่งขายไป 2 ไร่ ได้เงิน 1,500,000 บาท ดังนั้นนางสาวสมจิตจะต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีอย่างไร (5 คะแนน)

แนวตอบ

ปี พ.ศ. 2543 การขายที่ดินของ นส.สมจิตที่ได้รับจากนายคำผู้เป็นบิดา ถือเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 คือเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ กรณีนี้ไม่มุ่งค้าหากำไร และ นส.สมจิต สามารถเลือกที่จะไม่ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 ก็ได้ เนื่องจากถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้วที่กรมที่ดิน แต่ถ้าต้องการยื่นแบบจะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90) ประจำปี พ.ศ. 2544 ระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม 2545

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 1.1	การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์หลักที่ 1.1.2	การกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี

ภารกิจที่ 1	ศึกษาผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี
งานที่ 1 – 2	ชมเทปภาพ เรื่อง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี แล้วจดบันทึกสาระสำคัญ (5 คะแนน)

บันทึกสาระสำคัญ

แนวตอบ

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการในนามของผู้มีเงินได้ มีหลายกรณีได้แก่

1. ผู้มีเงินได้พึงประเมินเป็นผู้ยื่นแบบฯ ด้วยตนเอง
2. ผู้เยาว์เป็นผู้มีเงินได้ เป็นหน้าที่ของผู้แทนโดยชอบธรรม
3. คนไร้ความสามารถ เป็นหน้าที่ของผู้อนุบาล
4. คนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์
5. คนที่อยู่ต่างประเทศ เป็นหน้าที่ของผู้จัดการกิจการ
6. ผู้ถึงแก่ความตาย เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก, ทายาท หรือผู้ครอบครอง

มรดก

7. กองมรดก เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก, ทายาท หรือผู้ครอบครองมรดก
8. ห้างหุ้นส่วนสามัญ / คณะบุคคลที่มีโชินนิติบุคคล เป็นหน้าที่ของผู้จัดการหรือ

ผู้อำนวยความสะดวก

9. คู่สมรสที่อยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีและต่างมีเงินได้ เป็นหน้าที่ของสามี ยกเว้นเงินได้ประเภทที่ 1 ของภรรยา สามารถแยกยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้เพียงประเภทเดียว

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 1.1	การศึกษาเกณฑ์เงินได้ของผู้มีเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์หลักที่ 1.1.2	การกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี

ภารกิจที่ 2 วิเคราะห์ความแตกต่างของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี
(แบ่งกลุ่ม)

งานที่ 1 – 4 หลังจากชมเทปภาพ เรื่องผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรม กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการอภิปรายแต่ละประเด็น เพื่อเสนอรายงาน และสรุปการรายงาน (10 คะแนน)

แนวตอบ

กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ของแต่ละกลุ่มไม่ให้ซ้ำกัน เช่น

กลุ่มที่ 1 กรณีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี เป็นผู้จัดการมรดก

กลุ่มที่ 2 กรณีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี เป็นคนะบุคคล

กลุ่มที่ 3 กรณีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษีเป็นผู้พิทักษ์

กลุ่มที่ 4 กรณีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี เป็นผู้แทนโดย

ชอบธรรม

กลุ่มที่ 5 กรณีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี เป็นผู้อนุบาล

กลุ่มที่ 6 กรณีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษี เป็นสามี

- ยกตัวอย่างในแต่ละกรณี

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ประสบการณ์รองที่ 1.2.1 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90

ภารกิจที่ 1 ศึกษาตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90

งานที่ 1 – 2 ศึกษาวิธีการกรอกแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 จากคำแนะนำการกรอกแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 แล้วจดบันทึกสาระสำคัญ (5 คะแนน)

บันทึกสาระสำคัญ

แนวตอบ

1. แบบฟอร์ม ภ.ง.ด.90 เป็นแบบฟอร์มการยื่นแบบแสดงรายการภาษีสำหรับเงินได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภท

2. สังเกตวิธีการกรอกรายละเอียดลงในแบบฟอร์ม ภ.ง.ด.90 ผู้กรอกต้องมีความละเอียด กรอกให้สมบูรณ์ได้แก่

- 1) กรอกชื่อ-ที่อยู่ของผู้มีเงินได้
- 2) กรอกสถานภาพการสมรส
- 3) กรอกรายการเงินได้
- 4) กรอกรายการค่าใช้จ่าย
- 5) กรอกรายการค่าลดหย่อน
- 6) กรอกรายการคำนวณภาษี
- 7) การลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี
- 8) ตรวจสอบการเขียนตัวเลข
- 9) ตรวจสอบการเขียนข้อมูล

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ประสบการณ์รองที่ 1.2.1 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90

ภารกิจที่ 2 ฝึกกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90

งานที่ 1 – 9 ให้ผู้เข้ารับการอบรมกรอกข้อมูลของผู้มีเงินได้ ลงในแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 ตามลำดับ ได้แก่ เลขประจำตัวประชาชน เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ชื่อ – ที่อยู่ของผู้มีเงินได้ สถานภาพการสมรส รายการเงินได้ รายการค่าใช้จ่าย รายการค่าลดหย่อน รายการคำนวณภาษี การลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี และตรวจสอบการเขียนตัวเลขและข้อมูล (5 คะแนน)

แนวตอบ การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90

	<u>ผู้มีเงินได้</u> (นายวิชัย)	<u>คู่สมรส</u> (นางวรรณ)
เงินได้ประเภทที่ 1 (เงินเดือน)	112,000.-	200,000.-
เงินได้ประเภทที่ 2	100,000.-	
รวมเงินได้	212,000.-	200,000.-
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่าย	64,800.-	40,000.-
เหลือ	147,200.-	160,000.-
เงินได้ประเภทที่ 3	20,000.-	
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่าย	8,000.-	
เหลือ	12,000.-	
เงินได้ประเภทที่ 4	127,000.- (12,000 + 15,000 + 70,000 + 30,000)	
เงินได้ประเภทที่ 5	96,000.- (120,000 - 36,000 + 15,000 - 3,000)	
เงินได้ประเภทที่ 6	60,000.- (60,000 – 18,000)	
เหลือ	42,000.-	
เงินได้ประเภทที่ 7	320,000.-	
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่าย	224,000.-	
เหลือ	96,000.-	
เงินได้ประเภทที่ 8	280,000.-	
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 80)	224,000.-	
เหลือ	56,000.-	
รายการลดหย่อน (ผู้มีเงินได้) เป็นเงิน	53,800.-	(คู่สมรส) เป็นเงิน 56,000.-

การคำนวณภาษี

เงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	576,200.-	160,000.-
<u>หัก</u> ค่าลดหย่อน	53,800.-	56,000.-
เหลือเงินได้สุทธิ	522,200.-	104,000.-
ภาษีคำนวณจากเงินได้สุทธิ	46,940.-	2,900.-

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ประสบการณ์รองที่ 1.2.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91

ภารกิจที่ 1 ศึกษาตัวอย่างแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91

งานที่ 1 – 2 ศึกษาวิธีการกรอกแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91 จากคำแนะนำการกรอกแบบ ภ.ง.ด. 91 แล้ว
จัดบันทึกสาระสำคัญ (5 คะแนน)

บันทึกสาระสำคัญ

แนวตอบ

1. แบบฟอร์ม ภ.ง.ด.91 เป็นแบบฟอร์มการยื่นแบบแสดงรายการภาษีของเงินได้
พึงประเมินประเภทที่ 1 เพียงประเภทเดียว ใช้สำหรับผู้มีเงินได้ทั้งกรณีสมรสและภรรยาประสงค์
จะแยกยื่นต่างหากจากสามีก็ได้

2. สังเกตวิธีการกรอกข้อมูลต่าง ๆ ในแบบฟอร์ม ภ.ง.ด.91

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 1.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91

ประสบการณ์รองที่ 1.2.2 การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91

ภารกิจที่ 2 ฝึกกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91

งานที่ 1 – 6 กรอกข้อมูลของผู้มีเงินได้ลงในแบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91 ตามลำดับ ได้แก่ เลขประจำตัวประชาชน เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ชื่อ – ที่อยู่ของผู้มีเงินได้ สถานภาพการสมรส รายการเงินได้ รายการค่าใช้จ่าย รายการค่าลดหย่อน รายการคำนวณภาษี การลงชื่อผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี และตรวจสอบการเขียนตัวเลขและข้อมูล (5 คะแนน)

แนวตอบ การกรอกแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 91

ผู้มีเงินได้ (นายวันชัย มีเงินได้จากเงินเดือน)	216,000	บาท
หัก ค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 40 %) แต่ไม่เกิน 60,000 บาท	60,000	บาท
คงเหลือ	156,000	บาท
หัก ค่าลดหย่อน (ผู้มีเงินได้ ภรรยา บุตร เบี้ยประกันชีวิต ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม)	95,000	บาท
คงเหลือ	61,000	บาท
หัก เงินบริจาค	1,500	บาท
คงเหลือเงินได้สุทธิ	59,500	บาท
ภาษีคำนวณจากเงินได้สุทธิ 5 %	475	บาท
นายวันชัยต้องชำระภาษีเป็นเงิน	475	บาท

หน่วยประสบการณ์ที่ 3

เรื่อง

การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้

พึงประเมิน

แบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์
หน่วยประสบการณ์ที่ 3

คำสั่ง

โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ (เวลา 10 นาที)

1. ข้อใดถือเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8
 - ก. เงินได้จากการเกษตร การทำธุรกิจ
 - ข. เงินได้จากการรับเหมาก่อสร้าง
 - ค. เงินได้จากวิชาชีพกฎหมาย
 - ง. เงินได้จากการเข้าประชุมตั้งบริษัท
2. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครั้งปีจัดเก็บจากเงินได้พึงประเมินประเภทใดบ้าง
 - ก. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ถึง ประเภทที่ 4
 - ข. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 ถึง ประเภทที่ 8
 - ค. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 ถึง ประเภทที่ 6
 - ง. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 ถึง ประเภทที่ 8
3. เงินค่าเช่าบ้านที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทใด
 - ก. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5
 - ค. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6
 - ง. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7
 - จ. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8
4. การเก็บภาษีเงินได้สำหรับประเทศไทยคำนึงถึงเรื่องใดมากที่สุด
 - ก. ภูมิลำเนาของผู้มีเงินได้
 - ข. ภูมิลำเนาของผู้จ่ายเงินได้
 - ค. สถานที่ที่มีการจ่ายเงินได้
 - ง. แหล่งเงินได้
5. ข้อใดกล่าวถึงเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถูกต้อง
 - ก. ผู้เสียภาษีต้องเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น
 - ข. การเสียภาษีเป็นหน้าที่ของประชาชน รัฐมิได้บังคับเรียกเก็บ

- ก. ผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษีไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษี
- ง. คำว่า “ปีภาษี” มีความหมายเหมือนกับ “ปีปฏิทิน”
6. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถือว่าเป็นจำนวนภาษีที่แท้จริงคือข้อใด
- ก. ภาษีที่คำนวณจากเงินได้สุทธิสิ้นปี
- ข. ภาษีหัก ณ ที่จ่าย
- ค. ภาษีที่คำนวณจากเงินได้พึงประเมิน
- ง. ภาษีที่คำนวณจากเงินได้สุทธิตั้งปี
7. บำนาญเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทใด
- ก. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1
- ข. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2
- ค. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3
- ง. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4
8. นายลาร์ชเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ทำงานในสถานกงสุลสหรัฐอเมริกาและได้รับเงินเดือน ๆ ละ 48,000.- บาท จะต้องเสียภาษีเงินได้หรือไม่
- ก. ต้องเสีย ถ้านำเงินได้เข้าประเทศไทย
- ข. ต้องเสีย ถ้าอยู่ในประเทศไทยถึง 180 วัน
- ค. ต้องเสีย ถ้าเงิน ได้ถึงเกณฑ์
- ง. ไม่ต้องเสีย เพราะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้
9. การขายที่ดินที่ตั้งอยู่นอกกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล หรือเมืองพัทยา ได้เงินมา 200,000.- บาท จะไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ถ้าหากที่ดินนั้นเข้ากรณีต่อไปนี้
- ก. เป็นที่ดินมรดก
- ข. เป็นที่ดินที่ได้รับมาโดยเสน่หา
- ค. เป็นที่ดินที่ซื้อมา
- ง. ทั้ง ก และ ข
10. บุคคลใดได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- ก. เจ้าหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ
- ข. ผู้ถึงแก่ความตาย
- ค. ผู้เยาว์
- ง. พระภิกษุ

กระดาษคำตอบ

หน่วยประสบการณ์ที่ 3

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง ก ข ค และ ง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์**หน่วยประสบการณ์ที่ 3****คำสั่ง**

โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ (เวลา 10 นาที)

1. ค่าแห่งลิขสิทธิ์ ค่าแห่งผู้ดิวิลล์ เงินปี คือเงินได้ประเภทใด
 - ก. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1
 - ข. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2
 - ค. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3
 - ง. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4
2. ผู้ที่มีเงินได้จากการเกษตร การทำธุรกิจ คือผู้มีเงินได้ประเภทใด
 - ก. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5
 - ข. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6
 - ค. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7
 - ง. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8
3. ณรงค์รับซื้อฝากที่ดินแปลงหนึ่ง ต่อมาผู้ขายฝากได้ที่ดินคืนในราคาที่ยาขฝาก เงินที่ณรงค์ได้รับจากการไถ่ที่ดินที่ขายฝาก เข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทใด
 - ก. เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1
 - ข. เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2
 - ค. เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4
 - ง. เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8
4. แหล่งเงินได้หมายถึงข้อใด
 - ก. เงินได้ที่เกิดในประเทศไทย
 - ข. กิจการที่ทำในประเทศไทย
 - ค. ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย
 - ง. ถูกทุกข้อ
5. ข้อความในข้อใดจึงจะถือว่าเป็นแหล่งเงินได้นอกประเทศไทย
 - ก. นายจอห์นชาวอังกฤษทำงานในประเทศไทยไม่ถึง 180 วันได้รับเงิน 300,000 บาท
 - ข. นายจอห์นชาวอังกฤษเข้ามาประเทศไทยทำธุรกิจท่องเที่ยวเป็นระยะเวลา 3 ปี

- ค. นายจอห์นเดินทางมาเยี่ยมญาติซึ่งทำธุรกิจในประเทศไทย
- ง. นายจอห์นกลับไปอยู่อังกฤษเป็นเวลา 6 เดือน จึงกลับมาประเทศไทยอีกในปีถัดไป
6. คำว่า “ปีภาษี” หมายถึงข้อใด
- ก. ปีปฏิทิน
- ข. ปีงบประมาณ
- ค. ปีที่ต้องเสียภาษี
- ง. ปีภาษีอากร
7. ภาษีที่คำนวณจากเงินได้สุทธิสิ้นปีคืออะไร
- ก. ภาษีหัก ณ ที่จ่าย
- ข. ภาษีที่นายจ้างออกให้ตอนสิ้นปี
- ค. ภาษีที่คำนวณจากเงินได้พึงประเมิน
- ง. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถือว่าเป็นจำนวนภาษีที่ต้องชำระในปีนั้น ๆ
8. เงินได้ในข้อใดที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมาเสียภาษี
- ก. เงินรางวัลที่ได้จากการส่งบัตรชิงโชค
- ข. เงินรางวัลที่ได้จากการประกวดร้องเพลงในงานวัด
- ค. เงินที่ได้รับจากการทำงานล่วงเวลา
- ง. เงินรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลไทย
9. การขายทรัพย์สินอันเป็นมรดกข้อใดที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- ก. ขายที่ดินมรดกที่อยู่นอกเขตเทศบาล
- ข. ขายที่ดินของมารดาที่ยกให้
- ค. ขายรถยนต์มรดก
- ง. ขายแหวนเพชรมรดก
10. บุคคลในกรณีใดต่อไปนี้ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- ก. เด็กหญิงแพรวได้รับค่าแสดงละครตลอดทั้งปีจำนวน 400,000.- บาท
- ข. นายพิทักษ์ได้รับบำนาญตลอดปีจำนวน 225,000.- บาท
- ค. นายป้องขายข้าวในนาของตนเองได้เงิน 150,000.- บาท
- ง. นางเปลวคนพิการได้รับเงินปันผล จำนวน 300,000.- บาท

กระดาษคำตอบ

หน่วยประสบการณ์ที่ 3

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง ก ข ค และ ง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

เฉลยแบบทดสอบก่อน – หลังเผชิญประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 3

ข้อ	ก่อนเผชิญ	หลังเผชิญ
1	ก	ก
2	ข	ง
3	ก	ง
4	ง	ง
5	ง	ข
6	ก	ก
7	ก	ง
8	ง	ง
9	ง	ข
10	ก	ก

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 3.1	การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์รองที่ 3.1.1	การเขียนรายงานประเภทเงินได้พึงประเมิน

ภารกิจที่ 1 ศึกษาประเภทของเงินได้พึงประเมิน

งานที่ 1 – 3 ชมเทปภาพเรื่อง เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท อ่านเอกสารเผยแพร่ และบันทึกสาระสำคัญ (5 คะแนน)

บันทึกสาระสำคัญ

แนวตอบ

เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท ได้แก่

1. เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เช่น เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง โบนัส บำเหน็จ บำนาญ ฯลฯ
2. เงินได้จากหน้าที่ หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือการรับจ้างทำงานให้ เช่น ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม ค่าเบี้ยประชุม ฯลฯ
3. เงินได้จากค่าลิขสิทธิ์ ค่าแห่งกวีตวิสต์ เงินปี จากการทำพินัยกรรมหรือได้จากคำพิพากษาของศาล ฯลฯ
4. เงินได้จากดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เงินปันผล ฯลฯ
5. เงินได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สินและการผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน
6. เงินได้จากวิชาชีพอิสระ เช่น วิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลป์ การบัญชี วิศวกรรม และวิชาชีพอื่น ๆ
7. เงินได้จากการรับเหมา
8. เงินได้จากการประกอบธุรกิจ การเกษตร การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ และอื่น ๆ ที่ไม่เข้าอยู่ในประเภทที่ 1 – ประเภทที่ 7

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 3.1	การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์รองที่ 3.1.1	การเขียนรายงานประเภทเงินได้พึงประเมิน

ภารกิจที่ 2	รวบรวมข้อมูลการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน
งานที่ 1 - 3	หลังจากอ่านประมวลสาระ เรื่อง “การยกเว้นเงินได้พึงประเมิน” แล้วผู้รับการฝึกอบรม อภิปราย และบันทึกสาระสำคัญ (5 คะแนน)

บันทึกสาระสำคัญ

แนวตอบ

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 – 8 เป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่มีเงินได้บางประเภทและบุคคลบางประเภทได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภารกิจที่ 3	นำเสนอรายงานประเภทต่าง ๆ ของเงินได้พึงประเมิน และการยกเว้นเงินได้พึงประเมิน (แบ่ง 6 กลุ่ม)
งานที่ 1 – 4	ให้ผู้รับการฝึกอบรมกำหนดบุคคลในการนำเสนอรายงานและเขียนสรุปการเสนอรายงาน (5 คะแนน)

แนวตอบ

- กลุ่มที่ 1 รายงานประเภท ของเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 – 2
- กลุ่มที่ 2 รายงานประเภท ของเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 – 4
- กลุ่มที่ 3 รายงานประเภท ของเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 – 6
- กลุ่มที่ 4 รายงานประเภท ของเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 – 8
- กลุ่มที่ 5 รายงานการยกเว้นของบุคคลที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- กลุ่มที่ 6 รายงานการยกเว้นของเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 3.1	การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์รองที่ 3.1.2	การคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2 และการคำนวณภาษีครึ่งปี

ภารกิจที่ 1	ฝึกคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2
งานที่ 1	คู่มืออย่างวิธีการคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในเอกสารเผยแพร่
งานที่ 2 – 7	หลักจากผู้รับการฝึกอบรมอ่านเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่าย แล้วทำแบบฝึกหัดตามข้อมูลที่กำหนดให้ดังนี้ (5 คะแนน)

นายสมศักดิ์ทำงานอยู่ในประเทศไทย เป็นลูกจ้างของบริษัท สหมิตรจำกัด ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศสิงคโปร์ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ 25,000 บาท มีภรรยาชื่อ นางสาวศรี เป็นพนักงานองค์การโทรศัพท์ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ 12,500 บาท และมีเงินได้จากการเป็นตัวแทนของบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด เป็นเงิน 75,000 บาท ซึ่งนางสาวศรีมีความประสงค์จะแยกคำนวณภาษีเฉพาะเงินได้ประเภทที่ 1

แนวตอบ

คำนวณเงินได้ของสามี (นายสมศักดิ์)

เงินเดือน 25,000X12	=	300,000.-	บาท
หัก ค่าใช้จ่าย 30%	=	60,000.-	บาท

คำนวณเงินได้ของภรรยา (นางสาวศรี)

เงินได้ (ประเภทที่ 1) 12,500X12	=	150,000.-	บาท
เงินได้จากบริษัทฯ (ประเภทที่ 2)	=	75,000.-	บาท
รวมเงินได้	=	225,000.-	บาท
เงินได้ 150,000.- บาท หักค่าใช้จ่ายได้	=	$150,000 \times \frac{60,000}{225,000}$	บาท
		40,000.-	
เงินได้ 75,000.- บาท หักค่าใช้จ่ายได้	=	$75,000 \times \frac{60,000}{225,000}$	บาท
		20,000.-	

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

- ประสบการณ์หลักที่ 3.1** การสำรวจประเภทเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์รองที่ 3.1.2 การคำนวณเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างเงินได้ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2 และการคำนวณภาษีครึ่งปี

- ภารกิจที่ 2** ฝึกคำนวณเงินได้ประเภทที่ 5 – 8 สำหรับการเสียภาษีครึ่งปี
งานที่ 1 – 8 หลังจากผู้รับการฝึกอบรมอ่านประมวลสาระ เรื่อง การคำนวณภาษีเงินได้ครึ่งปี แล้ว ทำแบบฝึกหัดตามข้อมูลที่กำหนดให้ดังนี้ (5 คะแนน)

นายวิชัยและนางวรรณเป็นสามีภรรยาชอบด้วยกฎหมายและอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษี ทั้งคู่มีบุตรด้วยกัน 2 คน คนที่หนึ่ง เกิดในปี พ.ศ. 2522 ศึกษาอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา คนที่สองเกิดในปี พ.ศ. 2525 และกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยนายวิชัยทำงานธนาคารได้รับเงินเดือน ๆ ละ 17,000 บาท ส่วนนางวรรณมีรายได้จากการให้เช่าบ้าน เดือนละ 14,000 บาท นายวิชัยและนางวรรณจะต้องยื่นชำระภาษีเงินได้ครึ่งปีเป็นเงินเท่าใด

แนวตอบ	ภรรยาเป็นผู้ยื่นแบบเสียภาษี			
	การคำนวณภาษีครึ่งปี			
	ค่าเช่าบ้าน (14,000X6)	=	84,000.-	บาท
หัก	ค่าใช้จ่าย 30%	=	25,200.-	บาท
			58,800.-	บาท
หัก	ค่าลดหย่อน (15,000 + 7,500+8,500)	=	31,000.-	บาท
	เงินได้สุทธิ	=	42,800.-	บาท
	คำนวณภาษี 5%	=	1,390.-	บาท
	นางวรรณจะต้องยื่น ภ.ด.ง.94 ชำระภาษีเงินได้ครึ่งปี		1,390.-	บาท

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 3.2 การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รองที่ 3.2.1 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายในประเทศ

ภารกิจที่ 1 ศึกษาความหมายแหล่งเงินได้ภายในประเทศ

งานที่ 1-2 อ่านประมวลสาระเรื่อง แหล่งเงินได้ แล้วจดบันทึกสาระสำคัญ (5 คะแนน)

แนวตอบ

แหล่งเงินได้ หมายถึง ผู้มีเงินได้พึงประเมินในปีที่แล้วเนื่องจาก

1. หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย
2. กิจการที่ทำในประเทศไทย
3. กิจการของนายจ้างในประเทศไทย
4. ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย (ค่าเช่า , ดอกเบี้ย , เงินปันผล ฯลฯ)

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 3.2 การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน

ประสบการณ์รองที่ 3.2.1 การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายในประเทศ

ภารกิจที่ 2 วิเคราะห์แหล่งเงินได้ภายในประเทศ

งานที่ 1 - 4 อ่านรายกรณีตัวอย่าง เรื่อง ชาวต่างประเทศทำงานในประเทศไทย แล้วอภิปราย และ สรุปสาระสำคัญ (5 คะแนน)

นายลีชาวไต้หวัน เข้ามาทำงานในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2543 เป็นระยะเวลา 8 เดือน ในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายการตลาด บริษัท ไทยเจริญ จำกัด ได้รับเงินเดือน ๆ ละ 40,000 บาท และกลับไปเยี่ยมเยียนครอบครัวบ้างเป็นครั้งคราว เนื่องจากมีภรรยา และบุตรสาว 2 คน คนที่หนึ่งเป็นวัยรุ่นอายุ 17 ปี อยู่ในระดับมัธยมศึกษา ส่วนคนที่สองอายุ 11 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ในขณะที่อยู่ในประเทศไทยบริจาคเงินให้กับสถานกาชาดไทย จำนวน 10,000 บาท ดังนั้น นายลีจำเป็นต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ในปี พ.ศ. 2544 จงอภิปรายกรณีดังกล่าว

แนวตอบ

นายลี เป็นชาวไต้หวัน มาทำงานที่บริษัท ไทยเจริญ จำกัด เป็นระยะเวลา 8 เดือน คือเกิน 180 วัน

บุตรศึกษาต่างประเทศ หักลดหย่อนบุตรได้ 15,000.- (17,000)

เงินบริจาค หักลดหย่อนได้ 10% ของเงินได้หลังจากหักลดหย่อนต่าง ๆ แล้ว

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 3.2	การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์รองที่ 3.2.2	การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายนอกประเทศ

ภารกิจที่ 1	ศึกษาเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศ
งานที่ 1 – 2	อ่านประมวลสาระ เรื่อง เงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นนอกประเทศไทย แล้วสรุปสาระสำคัญ (5 คะแนน)

บันทึกสาระสำคัญ

แนวตอบ

เงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศไทย หมายถึง เงินได้ที่เกิดขึ้น หรือเป็นผลสืบเนื่องจากการมี

1. หน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ
2. กิจการที่ทำในต่างประเทศ
3. ทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

ผู้มีเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศในปีภาษีที่ผ่านมาจะต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยถ้ามีเงินได้ดังกล่าวที่มีองค์ประกอบ 2 กรณี ดังนี้

1. ผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยในปีภาษีนั้น
2. ผู้มีเงินได้นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีภาษีนั้น

“ปีภาษี” หมายถึง ปีปฏิทิน คือเริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม

“ผู้อยู่ในประเทศไทย” หมายถึง บุคคลผู้อยู่ในประเทศไทยระยะเวลาหนึ่ง หรือหลายระยะรวมกันถึง 180 วัน ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ประสบการณ์หลักที่ 3.2	การสำรวจแหล่งการเกิดเงินได้พึงประเมิน
ประสบการณ์รองที่ 3.2.2	การรวบรวมแหล่งเงินได้ภายนอกประเทศ

ภารกิจที่ 2	ศึกษากิจการที่ทำในต่างประเทศ
งานที่ 1 – 4	หลังจากอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง การประกอบกิจการในต่างประเทศ แล้ววิเคราะห์แหล่งที่มาของเงินได้ โดยแบ่งกลุ่มอภิปราย 4 กลุ่ม

1 ธันวาคม 2543 นายลีกลับไปยังประเทศไทย ได้วัน โดยประกอบกิจการจำหน่ายน้ำตาลทราย มีผลกำไรเป็นเงิน 1,400,000 บาท และนำเงินผลกำไรดังกล่าวเข้ามาในประเทศไทย ลงทุนเปิดกิจการจำหน่ายน้ำตาลทรายเช่นเดียวกัน ในกลางปี พ.ศ. 2544 ปรากฏว่ามีผลกำไรเป็นเงิน 800,000 บาท ขณะเดียวกัน นายลีได้ทำประกันชีวิตไว้กับบริษัท ซีไอซี จำกัด เป็นเงิน 25,000 บาท กรณีดังกล่าว นายลีจะต้องยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างไร ให้อภิปราย

แนวตอบ

นายลีเป็นชาวไต้หวันประกอบธุรกิจจำหน่ายน้ำตาลทรายอยู่ในไต้หวัน มีผลกำไร 1,400,000.- บาท ต่อมาในปี 2544 ได้นำเงินมาลงทุนประกอบกิจการจำหน่ายน้ำตาลทรายในประเทศไทย ถ้านายลีเริ่มเปิดกิจการ ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 244 ถึง 31 ธันวาคม 2544 รวมระยะเวลา 214 วัน ถือว่านายลีเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยในปี 2544 มีเงินได้พึงประเมิน 800,000.- บาท จึงต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 เพื่อชำระภาษีเงินได้ประจำปี 2544 ตั้งแต่ 1 มกราคม 2545 – 31 มีนาคม 2545

กรมธรรม์ชีวิตของนายลี ถ้ามีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และเป็นบริษัทประกอบกิจการในประเทศไทยก็สามารถนำมาหักลดหย่อนได้ทั้งจำนวน 25,000.- บาท

หน่วยประสบการณ์ที่ 10

เรื่อง

การตรวจแบบแสดงรายการภาษี

เงินได้บุคคลธรรมดา

แบบทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์
หน่วยประสบการณ์ที่ 10

คำสั่ง

โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ (เวลา 10 นาที)

1. การตรวจแบบแสดงรายการภาษีที่มีการขอคืนเงินภาษี ผู้ตรวจต้องให้ความสำคัญข้อใด
 - ก. ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการเพิ่มเติม
 - ข. การคำนวณภาษีที่ถูกต้อง
 - ค. การกรอกข้อมูลของผู้เสียภาษี
 - ง. การลงลายมือชื่อในแบบแสดงรายการภาษี(ภ.ง.ด. 90)ในหมวด (จ)ที่มีการขอคืนเงินภาษี
2. การตรวจเอกสารที่ใช้แนบพร้อมการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมียหลายประเภท ยกเว้นข้อใด
 - ก. บัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากร
 - ข. บัตรประจำตัวประชาชน
 - ค. หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย
 - ง. บัตรขับขี่ยรถยนต์สาธารณะ
3. เงินได้จากค่าแห่งกู๊ดวิลล์ กฎหมายกำหนดให้หักค่าใช้จ่ายได้เท่าใด
 - ก. ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท
 - ข. ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 50,000 บาท
 - ค. ร้อยละ 30 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท
 - ง. เป็นเงินได้ที่กฎหมายมิได้กำหนดให้หักค่าใช้จ่ายไว้
4. เงินได้ในข้อใดหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 10
 - ก. ค่าเช่าแพ
 - ข. ค่าเช่าหนังสือ
 - ค. ค่าเช่าเรือ
 - ง. ค่าเช่าที่ดินที่ใช้ในการเกษตรกรรม
5. เงินได้จากค่าเช่าบ้านจะหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละเท่าใด

ก. ร้อยละ 10	ค. ร้อยละ 30
ข. ร้อยละ 20	ง. ร้อยละ 40

6. ค่าลดหย่อนในข้อใดไม่สามารถนำมาหักลดหย่อนได้
- ค่าลดหย่อนบุตร
 - ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต
 - ค่าลดหย่อนเงินบริจาค
 - ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยซื้อรถยนต์
7. นายเพิ่มและครอบครัวบริจาคเงินให้วัดบางแวกเป็นเงิน 1,000 บาท จะหักลดหย่อนได้อย่างไร
- หักลดหย่อนได้ 1,000 บาท
 - หักลดหย่อนคนในครอบครัวคนละ 1,000 บาท
 - หักลดหย่อนได้ 10 % ของ 1,000 บาท
 - ไม่สามารถหักลดหย่อนเงินบริจาคได้เลย
8. ตลอดปีภาษี 2544 นาย ก. มีเงินได้เป็นเงินเดือน 1,200,000 บาท ค่านายหน้า 100,000 บาท ค่าลิขสิทธิ์ 70,000 บาท และดอกเบี้ยเงินฝาก 50,000 บาท อยากทราบว่าเงินได้พึงประเมินที่นำมาคำนวณภาษีวิธีที่ 2 มีจำนวนเท่าใด
- 1,200,000 บาท
 - 220,000 บาท
 - 980,000 บาท
 - 1,420,000 บาท
9. นางสาวสมทรงเปิดกิจการร้านเสริมสวย มีรายได้ครั้งปีเป็นเงิน 200,000 บาท จะต้องชำระภาษีครั้งปีเท่าใด
- 1,000 บาท
 - 2,000 บาท
 - 3,000 บาท
 - ไม่มีภาษีที่ต้องชำระ
10. ในปีภาษี 2544 นาย ก. มีเงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ แล้วเหลือเงิน 650,000 บาท นาย ก. จะต้องเสียภาษีเท่าใด
ก. 75,000 บาท	ข. 72,500 บาท
ค. 70,000 บาท	ง. 65,000 บาท

กระดาษคำตอบ

หน่วยประสบการณ์ที่ 10

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง ก ข ค และ ง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 10

คำสั่ง

โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ (เวลา 10 นาที)

1. ในการตรวจแบบ (ภ.ง.ด.90) ที่มีการขอคืนเงินภาษี จุดสำคัญที่ต้องคำนึงคือข้อใด
 - ก. ผู้เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการเพิ่มเติม
 - ข. ผู้ที่จะได้รับเงินคืน
 - ค. การกรอกข้อมูลวิธีการขอคืนเงินภาษี
 - ง. การลงลายมือชื่อในแบบแสดงรายการภาษี (ภ.ง.ด.90)ที่มีการขอคืนเงินภาษี
2. เอกสารประเภทใดไม่ต้องใช้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี
 - ก. บัตรประจำตัวผู้เสียภาษี
 - ข. บัตรประจำตัวโรงพยาบาล
 - ค. หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย
 - ง. ทะเบียนสมรส / ทะเบียนบ้าน
3. เงินได้ในข้อใดกฎหมายไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่าย
 - ก. ค่าลิขสิทธิ์
 - ข. ค่าธรรมเนียม
 - ค. ค่าแห่งกุศลวิสต์
 - ง. ค่าเช่าบ้าน
4. เงินได้จากทำให้เช่าหนังสือหักค่าใช้จ่ายได้เท่าใด
 - ก. ร้อยละ 10
 - ข. ร้อยละ 15
 - ค. ร้อยละ 20
 - ง. ร้อยละ 30
5. นาย ก มีเงินได้จากการมีบ้านให้เช่าตลอดปี 180,000 บาทจะหักค่าใช้จ่ายได้เท่าใด

ก. 60,000 บาท	ค. 30,000 บาท
ข. 54,000 บาท	ง. 50,000 บาท

6. ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมสามารถหักลดหย่อนได้จำนวนเท่าใด
- ไม่เกิน 50,000 บาท
 - ไม่เกิน 30,000 บาท
 - ไม่เกิน 60,000 บาท
 - ได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง
7. นายเพิ่มและนางพูนบริจาคเงินให้วัดบางแวก 1,000 บาท จะหักลดหย่อนเงินบริจาคได้เท่าใด
- นายเพิ่มหักลดหย่อนเงินบริจาคได้ 1,000 บาท
 - นายเพิ่มและนางพูนหักลดหย่อนเงินบริจาคได้คนละ 500 บาท
 - นายเพิ่มหักลดหย่อนได้ 10% ของ 1,000 บาท
 - เงินที่บริจาคหักไม่ได้เลย
8. นายกิจจามีเงินได้เป็นเงินเดือน 900,000 บาทในปีภาษี 2544 จะต้องชำระภาษีเป็นเงินจำนวนเท่าใด
- 140,000 บาท
 - 142,000 บาท
 - 182,000 บาท
 - 104,500 บาท
9. นางสาวสมทรงเปิดกิจการร้านเสริมสวยมีรายได้ตลอดปีเป็นเงิน 400,000 บาท จะต้องชำระภาษีสิ้นปีเท่าใด หากมีภาษีชำระครึ่งปีไว้ 1,000 บาท (คำนวณวิธีที่ 2)
- 1,000 บาท
 - 2,000 บาท
 - 3,000 บาท
 - ไม่มีภาษีที่ต้องชำระ
10. ในปีภาษี 2544 ก.มีเงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ แล้วเหลือเงิน 650,000 บาท ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย 22,500 บาท ก.จะต้องชำระภาษีเพิ่มเติมเท่าใด
- 50,000 บาท
 - 55,000 บาท
 - 60,000 บาท
 - 65,000 บาท

กระดาษคำตอบ

หน่วยประสบการณ์ที่ 10

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง ก ข ค และ ง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

เฉลยแบบทดสอบก่อน – หลังเผชิญประสบการณ์

หน่วยประสบการณ์ที่ 10

ข้อ	ก่อนเผชิญ	หลังเผชิญ
1	ง	ง
2	ง	ข
3	ง	ค
4	ข	ก
5	ค	ข
6	ง	ก
7	ง	ข
8	ข	ง
9	ก	ก
10	ข	ก

บทที่ 6

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามระบบการผลิตชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ได้ทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนแล้ว สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร

1.1.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80 / 80
- 2) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้รับการฝึกอบรมที่เรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่เรียนจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80

1.2.2 ผู้รับการฝึกอบรมที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.3 ผู้รับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ในเรื่องของความเหมาะสม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำนักงานสรรพากรภาค จำนวน 12 ภาค จำนวน 140 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม จำนวน 43 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน สุ่มตามวุฒิการศึกษาและระดับตำแหน่ง คือ (1) สุ่มเข้ากลุ่มทดลองแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน มีสติปัญญาเก่ง 1 คน สติปัญญาปานกลาง 1 คน และสติปัญญาอ่อน 1 คน (2) สุ่มเข้ากลุ่มทดลองแบบกลุ่ม จำนวน 10 คน มีสติปัญญาเก่ง 3 คน สติปัญญาปานกลาง 4 คน และสติปัญญาอ่อน 3 คน และ (3) สุ่มเข้ากลุ่มทดลองแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน มีสติปัญญาเก่ง 10 คน มีสติปัญญาปานกลาง 10 คน และมีสติปัญญาอ่อน 10 คน

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี ประกอบด้วยหน่วยประสบการณ์ 3 หน่วยคือ หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน และหน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (2) แบบทดสอบก่อนและหลังการเผชิญประสบการณ์แบบคู่ขนาน และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้เบื้องต้นกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 6 ตาม ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการเผชิญประสบการณ์ ขั้นที่ 3 เผชิญประสบการณ์ ขั้นที่ 4 รายงานความก้าวหน้า ขั้นที่ 5 รายงานผลการเผชิญประสบการณ์ ขั้นที่ 6 สรุปผลการเผชิญประสบการณ์ และ ขั้นที่ 7 ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ และได้ทำการทดสอบประสิทธิภาพ 3 ครั้ง คือ (1) การทดสอบแบบเดี่ยว (2) การทดสอบแบบกลุ่ม และ (3) การทดสอบแบบภาคสนาม

1.3.5 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม หาค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมโดยใช้ค่า E_1/E_2 เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผู้รับการฝึกอบรมโดยการทดสอบค่าที และนำคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมมาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 ผลการวิจัย

1.4.1 ผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ พบว่าชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์ มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้ 80.30/81.00, 80.00/80.70 และ 81.70/80.00 ตามลำดับ

1.4.2 ผลการศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของผู้รับการฝึกอบรม จากการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ พบว่า ผู้รับการฝึกอบรมที่ได้รับการฝึกอบรมจากชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความก้าวหน้าในการเรียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ พบว่า ผู้รับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉลี่ยพบว่า ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ

2. อภิปรายผล

การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร มีประเด็นหลักที่จะนำมาอภิปราย 3 ประเด็นคือ (1) ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) ผู้รับการฝึกอบรมมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ผู้รับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์มีลักษณะเด่น ดังนี้

2.1 สื่อที่ใช้ในชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ได้แก่ (1) ประมวลสาระที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นยึดหลักการผลิตตำราทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีแผนการสอนประกอบด้วยหัวข้อและแนวคิด ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เข้าใจสาระสำคัญในเนื้อหาสาระก่อนเรียน การเสนอเนื้อหาสาระเสนอจากง่ายไปหายาก ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเข้าใจเนื้อหาเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง ผู้รับการฝึกอบรมสามารถศึกษาหาความรู้จากประมวลสาระได้ตลอดเวลาเมื่อผู้รับการฝึกอบรมไม่เข้าใจหรือต้องการทบทวน (2) เทปภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นสื่อที่ช่วยขยายเนื้อหาสาระในประมวลสาระให้ผู้รับการฝึกอบรมเข้าใจดียิ่งขึ้นอยู่ในรูปแบบรายการสารคดี มีความยาว 5 นาที เทปภาพขยายเนื้อหาสาระในส่วนที่เกี่ยวกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้และประเภทของเงินได้พึงประเมิน และ (3) แผ่นใสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นช่วยในการปฐมนิเทศ สรุปประสบการณ์ที่ผู้รับการฝึกอบรมเผชิญ และวิเคราะห์ตัวอย่างทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเข้าใจขั้นตอนในสาระเผชิญประสบการณ์ และตรวจสอบการเผชิญประสบการณ์

2.2 วิธีการเผชิญประสบการณ์ ใช้การเผชิญประสบการณ์ 3 รูปแบบ คือ (1) วิธีการเรียนจากวิทยากร (TDL) โดยวิทยากรให้คำแนะนำในภารกิจและงานตรวจสอบผลงาน ให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทราบคำตอบหรือผลย้อนกลับของงานทันที เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง (2) วิธีการเรียนจากเพื่อน (PDL) เป็นการทำงานกลุ่ม/ การวิเคราะห์รายการกรณีการตรวจภาษีเงินได้ และฝึกตรวจรายการในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ และ (3) วิธีการเรียนด้วยตนเอง (SDL) ผู้รับการอบรมจะศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง ได้แก่ ประมวลสาระ เทปภาพ เอกสารเผยแพร่ แบบฟอร์ม และแผ่นใส นอกจากนี้ผู้รับการฝึกอบรมต้องทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง หลังจากให้ฝึกปฏิบัติกับกลุ่มเพื่อนแล้ว ทำให้ผู้รับการอบรมเข้าใจประสบการณ์ที่ได้เผชิญไปแล้วดียิ่งขึ้น และตรงกับความคิดเห็นของผู้รับการอบรมที่ว่าได้มีโอกาสเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยจัดไว้

2.3 ภารกิจและงานที่มอบหมายให้ผู้รับการฝึกอบรม เป็นการให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้ปฏิบัติหรือทำได้มากกว่าจะเรียนจากการอ่านและท่องจำ ได้แก่ การฝึกคำนวณภาษี การกรอกแบบฟอร์มภาษี การฝึกตรวจแบบแสดงรายการภาษี และการวิเคราะห์รายการกรณีตัวอย่าง

2.4 ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพใน 3 ขั้นตอน คือ (1) การทดสอบแบบเดี่ยว (2) การทดสอบแบบกลุ่ม และ (3) การทดสอบแบบภาคสนาม โดยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระของแต่ละหน่วยประสบการณ์

3. ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร มีข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้วยการฝึกอบรม และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร สามารถนำไปใช้จัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาคอื่น ๆ ได้

3.1.2 การนำชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ไปใช้ ผู้จัดการฝึกอบรมต้องส่งประมวลสาระให้ผู้รับการฝึกอบรมศึกษาก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ในเรื่องอื่น ๆ เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในการจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากร ที่เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องมีความรู้ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานที่ทำมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกเมนทร์ สืบวิเศษ *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา* กรุงเทพมหานคร อักษรศาสตร์
 โกวิทช์ ประมวลพฤษย์ *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต* กรมวิชาการ
 กระทรวงศึกษาธิการ 2534
 _____ *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : แนวคิดและการประยุกต์ใช้* สถาบันพัฒนาข้าราชการ
 พลเรือน 2531
- จรัส สุวรรณเวลา *การพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์* แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ฉบับที่ 8 (2540 – 2544) กรุงเทพมหานคร 2540
- ชัยงค์ พรหมวงศ์ “การประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์” คู่มือ
 ปฏิบัติการ โรงเรียนเกษมวิทยา 2540 (อัคราณา)
- ชัยงค์ พรหมวงศ์ และ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนสร*
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 2540
- ชัยงค์ พรหมวงศ์ “หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา” ใน *ประมวลสาระ*
ชุดวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม หน้า 23-30 นนทบุรี มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมาธิราช 2537
- ชาญ สวัสดิ์สาตี *คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม* พิมพ์ครั้งที่ 2 สำนักพิมพ์สวัสดิการ
 สำนักงาน ก.พ. 2538
 _____ *คู่มือนักฝึกอบรมมืออาชีพ* สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. 2539
- ชวาล แพร่ตกุล *เทคนิคการวัดผล* พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2518
- ชูศักดิ์ เพรสคอตท์ “หน่วยที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมแบบรายกรณี” ใน *ประมวลสาระชุด*
วิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม หน้า 188-192 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมาธิราช 2537
- บุญเลิศ ไพรินทร์ *เทคนิคเพื่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และทัศนคติ* สวัสดิการสำนักงาน
 ก.พ. 2538
- ปรีชา เนาว์เย็นผล *การวิเคราะห์ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน* สำนักการศึกษาต่อเนื่อง
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ไพจิตร โรจนวานิช *ภาษีสรรพากร* กรุงเทพมหานคร สามเจริญพาณิชย์ 2536

- ยูวดี คงเพชรขาว “การพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง การสื่อสารสำหรับบุคลากรธนาคารกรุงเทพ”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร
 การศึกษา นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 2538
 ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์ศูนย์
 ส่งเสริมวิชาการ 2536
- วิจิตร อวระกุล **การฝึกอบรม** กรุงเทพมหานคร 2537
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์ “หน่วยที่ 7 ปฏิบัติการชุดสื่อประสมเพื่อการศึกษา” ใน **เอกสารประสบการณ์
 วิชาชีพเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา** นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 สาขาศึกษาศาสตร์ 2540
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์ “หน่วยที่ 10 การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์และเทปบันทึกภาพ” ใน **ประมวล
 สาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**
 หน้า 354-357 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 2539
- เวतिकาร์ เหลืองเจริญศรี “การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง เทคนิคการเขียนข่าว
 สำหรับบุคลากรประชาสัมพันธ์โรงเรียนประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
 มหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2538
- ศิริชัย กาญจนวาทีและคณะ **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย** โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 2537
- สมคิด อิศระวัฒน์ และคณะ **คู่มือการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน** โครงการ
 การศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหิดล 2534
- สุภางศ์ จันทวานิช **การวิจัยเชิงคุณภาพ** พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2539
 _____ **ส่วนวิจัยและพัฒนา** สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
 2540
- _____ **เอกสารการสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2541
- _____ **คำแนะนำการยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา**
 กรุงเทพมหานคร กรมสรรพากร 2544
- _____ **ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร** โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์ 2544

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ *การวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์สวิริยาสาสน์ 2537
อุ๋นนิรันดร์ สิมไพบูลย์ *ประมวลเทคนิคการฝึกอบรม* สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน
ก.พ. 2521

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย มีดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์เกษร บุญอำไพ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเนื้อหาวิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
นายกิตติ วิพุทธิกุล ผู้อำนวยการกองฝึกอบรม กรมสรรพากร
3. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการวัดและประเมินผล
นางวาณี บุญยไวโรจน์ หัวหน้าหน่วยวิจัยสื่อการศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แบบประเมินความคิดเห็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

ผู้รับการประเมิน นางสาวรัศมี เทียนวิจิตร

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร

1. แผนฝึกอบรมอิงประสบการณ์

ดี

ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....

.....

.....

.....

2. แผนเผชิญประสบการณ์

ดี

ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....

.....

.....

.....

3. แผนกำกับประสบการณ์

ดี

ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....

.....

.....

.....

4. แผนผลิตสื่อ

4.1 ประมวลสาระ

- ดี
- ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....

.....

.....

.....

4.2. แผ่นใส

- ดี
- ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....

.....

.....

.....

4.3 เทปภาพ

- ดี
- ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....

.....

.....

.....

5. แบบทดสอบก่อนและหลังเผชิญประสบการณ์(ฝึกอบรม)

- ดี
- ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....

.....

.....

.....

6. แบบฝึกปฏิบัติ

ดี

ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....
.....
.....
.....

7. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมอิงประสบการณ์

ดี

ควรปรับปรุง (โปรดให้ข้อเสนอแนะ)

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ข

ตารางวิเคราะห์แบบทดสอบก่อน – หลังการฝึกอบรม
เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม						รวม
	ความ จำ	เข้าใจ	นำไป ใช้	วิ เคราะห์	สัง เคราะห์	ประ เมิน	
1. อธิบายความหมายของ ภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา	/	/					2
2. อธิบายความหมายของ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาประเภท ต่างๆ ได้	//	/					3
3. ตรวจสอบเกณฑ์การยื่น แบบแสดงรายการภาษี แต่ละกรณีได้	//						2
4. กำหนดผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ยื่นแบบแสดงราย การภาษีได้		/	/				2
5. ยื่นแบบได้ถูกต้องตาม กำหนดเวลาและสถานที่	//						2
6. บอกลักษณะของภาษี อากรที่ดีได้ถูกต้อง	///						3
7. อธิบายวัตถุประสงค์ใน การจัดเก็บภาษีได้	/						1

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
หน่วยประสบการณ์ที่ 3 การสำรวจประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน

วัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม					รวม
	ความ จำ	เข้าใจ	นำไป ใช้	วิ เคราะห์	สัง เคราะห์	
1. บอกลักษณะของเงิน ได้พึงประเมินทั้ง 8 ประเภทได้ถูกต้อง	////	/				6
2. อธิบายความหมายของ แหล่งเงินได้	//					2
3. อธิบายความแตกต่าง ของแหล่งเงินได้ภายใน ประเทศและแหล่ง เงินได้ภายนอก ประเทศ	/	/				2
4. บอกจำนวนภาษีที่ต้อง ชำระได้ถูกต้อง	/					1
5. อธิบายการยกเว้นเงิน ได้พึงประเมินได้	///	/				4

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
หน่วยประสบการณ์ที่ 10 การตรวจแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม						รวม
	ความ จำ	เข้าใจ	นำไป ใช้	วิ เคราะห์	สัง เคราะห์	ประ เมิน	
1. ตรวจสอบรายละเอียดทั่วไปของ ภ.ง.ด.91 ได้ถูกต้อง	/	/	/				3
2. ตรวจสอบเอกสารแนบพร้อมการยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้ถูกต้อง	/		/				2
3. ตรวจสอบการคำนวณหักค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ถูกต้อง	///						3
4. ตรวจสอบการคำนวณหักค่าลดหย่อนตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ถูกต้อง	////						4
5. ตรวจสอบการคำนวณภาษีที่ต้องชำระได้ถูกต้อง	///						3

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)
และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

ตารางที่ 4 แสดงค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
ก่อนการอบรมหน่วยประสบการณ์ที่ 1,3 และ 10

ข้อที่	หน่วยประสบการณ์ที่ 1		หน่วยประสบการณ์ที่ 3		หน่วยประสบการณ์ที่ 10	
	ค่าความ	ค่าอำนาจ	ค่าความ	ค่าอำนาจ	ค่าความ	ค่าอำนาจ
	ยาก	จำแนก	ยาก	จำแนก	ยาก	จำแนก
1	.65	.30	.70	.60	.70	.40
2	.80	.20	.80	.40	.80	.20
3	.30	.20	.50	.60	.55	.50
4	.70	.40	.75	.50	.30	.20
5	.75	.30	.80	.40	.50	.60
6	.70	.20	.45	.30	.80	.30
7	.60	.30	.65	.50	.45	.20
8	.30	.60	.60	.80	.65	.70
9	.70	.40	.70	.40	.60	.20
10	.20	.20	.50	.80	.45	.50

หน่วยประสบการณ์ที่ 1

ค่า p อยู่ระหว่าง .20 - .80

ค่า r อยู่ระหว่าง .20 - .60

หน่วยประสบการณ์ที่ 3

ค่า p อยู่ระหว่าง .45 - .80

ค่า r อยู่ระหว่าง .30 - .80

หน่วยประสบการณ์ที่ 10

ค่า p อยู่ระหว่าง .30 - .80

ค่า r อยู่ระหว่าง .20 - .70

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก่อนเรียน = 0.80

ตารางที่ 5 แสดงค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
หลังการอบรมหน่วยประสบการณ์ที่ 1,3 และ 10

ข้อที่	หน่วยประสบการณ์ที่ 1		หน่วยประสบการณ์ที่ 3		หน่วยประสบการณ์ที่ 10	
	ค่าความ	ค่าอำนาจ	ค่าความ	ค่าอำนาจ	ค่าความ	ค่าอำนาจ
	ยาก	จำแนก	ยาก	จำแนก	ยาก	จำแนก
1	.65	.30	.65	.35	.65	.50
2	.60	.40	.65	.25	.80	.40
3	.75	.30	.35	.70	.75	.50
4	.75	.30	.70	.40	.45	.90
5	.65	.30	.40	.20	.65	.70
6	.75	.50	.55	.70	.55	.70
7	.80	.20	.65	.50	.50	.40
8	.45	.50	.35	.70	.50	.60
9	.40	.40	.45	.30	.65	.50
10	.40	.60	.75	.50	.45	.70

หน่วยประสบการณ์ที่ 1

ค่า p อยู่ระหว่าง .40 - .80

ค่า r อยู่ระหว่าง .20 - .60

หน่วยประสบการณ์ที่ 3

ค่า p อยู่ระหว่าง .35 - .75

ค่า r อยู่ระหว่าง .20 - .70

หน่วยประสบการณ์ที่ 10

ค่า p อยู่ระหว่าง .45 - .80

ค่า r อยู่ระหว่าง .40 - .90

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเรียน = 0.85

ภาคผนวก ง

คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม

การทดลองแบบเดี่ยว (n = 3)

การทดลองแบบกลุ่ม (n = 10)

การทดลองภาคสนาม (n = 30)

ตารางที่ 6 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรมการ
ทดลองแบบเดี่ยว หน่วยประสบการณ์ที่ 1, 3 และ 10

คนที่	หน่วยประสบการณ์ที่ 1			หน่วยประสบการณ์ที่ 3			หน่วยประสบการณ์ที่ 10		
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	ทดสอบ	ทดสอบ	นแบบ	ทดสอบ	ทดสอบ	แบบฝึก	ทดสอบ	ทดสอบ	นแบบ
	ก่อน	หลัง	ฝึก	ก่อน	หลัง	ปฏิบัติ	ก่อน	หลัง	ฝึก
	อบรม	อบรม	ปฏิบัติ	อบรม	อบรม		อบรม	อบรม	ปฏิบัติ
	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)
1	6	7	7	5	6	8	5	6	8
2	6	8	6	7	8	9	6	8	6
3	7	8	8	6	8	6	6	7	8
รวม	19	23	21	18	22	23	17	21	22
เฉลี่ย	6.33	7.67	7.00	6.00	7.33	7.67	5.67	7.00	7.33
ร้อยละ	63.33	76.67	70.00	60.00	73.33	76.70	56.67	70.00	73.33

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 $E_1/E_2 = 70.00/76.67$

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 $E_1/E_2 = 76.70/73.33$

หน่วยประสบการณ์ที่ 10 $E_1/E_2 = 73.33/70.00$

ตารางที่ 7 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม
การทดลองแบบกลุ่ม หน่วยประสบการณ์ที่ 1, 3 และ 10

คนที่	หน่วยประสบการณ์ที่ 1			หน่วยประสบการณ์ที่ 3			หน่วยประสบการณ์ที่ 10		
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	ทดสอบ	ทดสอบ	แบบฝึก	ทดสอบ	ทดสอบ	นแบบ	นทดสอบ	นทดสอบ	นแบบ
	ก่อน	หลัง	ปฏิบัติ	ก่อน	หลัง	ฝึก ปฏิ	อบ	อบ	ฝึก ปฏิ
	อบรม	อบรม	อบรม	อบรม	อบรม	บัติ	ก่อน	หลัง	บัติ
							อบรม	อบรม	
	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)
1	7	8	9	5	8	6	6	8	7
2	6	8	6	8	9	8	8	9	9
3	6	8	8	8	9	7	7	8	6
4	6	7	6	7	8	9	8	8	9
5	8	9	8	6	7	5	6	7	8
6	8	8	6	5	8	9	8	8	9
7	6	8	7	6	7	8	6	7	7
8	6	7	7	8	8	9	7	8	8
9	7	8	9	7	9	8	5	6	6
10	6	7	8	5	6	6	7	8	9
รวม	66	78	74	65	79	75	68	77	78
เฉลี่ย	6.60	7.80	7.40	6.50	7.90	7.50	6.80	7.70	7.80
ร้อยละ	66.00	78.00	74.00	65.00	79.00	75.00	68.00	77.00	78.00

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 $E_1/E_2 = 74.00/78.00$

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 $E_1/E_2 = 75.00/79.00$

หน่วยประสบการณ์ที่ 10 $E_1/E_2 = 78.00/77.00$

ตารางที่ 8 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม
การทดลองแบบภาคสนาม หน่วยประสบการณ์ที่ 1, 3 และ 10

คนที่	หน่วยประสบการณ์ที่ 1			หน่วยประสบการณ์ที่ 3			หน่วยประสบการณ์ที่ 10		
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	ทดสอบ	ทดสอบ	แบบฝึก	ทดสอบ	ทดสอบ	แบบฝึก	ทดสอบ	ทดสอบ	แบบฝึก
	ก่อน	หลัง	ปฏิบัติ	ก่อน	หลัง	ปฏิบัติ	ก่อน	หลัง	ปฏิบัติ
อบรม	อบรม		อบรม	อบรม		อบรม	อบรม		
	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)
1	6	8	8	7	9	6	6	8	9
2	8	9	8	8	9	7	7	8	10
3	6	7	7	6	7	8	5	7	8
4	6	9	8	6	8	9	7	8	9
5	7	8	6	7	7	10	8	9	10
6	6	7	9	6	8	7	8	8	9
7	7	8	8	5	7	9	7	8	9
8	6	7	10	6	9	9	8	9	7
9	6	7	7	6	8	7	7	8	6
10	6	7	7	6	7	9	7	7	7
11	9	10	8	9	9	9	8	9	7
12	8	9	9	5	8	7	7	8	8
13	8	9	8	7	8	9	8	9	8
14	7	9	8	6	8	10	8	9	9
15	9	10	9	5	8	9	8	9	10
16	9	9	9	6	7	8	8	9	7
17	6	7	8	4	8	9	6	7	6
18	4	6	6	8	8	10	6	8	8
19	8	9	7	8	8	8	7	8	9
20	8	9	7	7	7	8	8	8	10

ตารางที่ 8 ต่อ

คนที่	หน่วยประสบการณ์ที่ 1			หน่วยประสบการณ์ที่ 3			หน่วยประสบการณ์ที่ 10		
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	ทดสอบ	ทดสอบ	แบบฝึก	ทดสอบ	ทดสอบ	แบบฝึก	ทดสอบ	ทดสอบ	แบบฝึก
	ก่อน	หลัง	ปฏิบัติ	ก่อน	หลัง	ปฏิบัติ	ก่อน	หลัง	ปฏิบัติ
	อบรม	อบรม		อบรม	อบรม		อบรม	อบรม	
	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)
21	7	8	8	7	10	9	6	7	6
22	7	8	10	5	8	9	8	9	7
23	5	6	7	7	8	7	6	7	8
24	7	8	9	7	8	10	7	8	10
25	7	8	8	7	8	6	6	7	8
26	7	8	7	7	10	5	8	8	7
27	7	7	9	8	9	8	7	8	10
28	8	9	10	8	8	7	6	7	8
29	8	9	8	5	7	5	7	8	6
30	8	8	8	8	8	6	5	7	9
รวม	211	243	241	197	242	240	210	240	245
เฉลี่ย	7.03	8.10	8.03	6.57	8.07	8.00	7.00	8.00	8.17
ร้อยละ	70.33	81.00	80.30	65.67	80.70	80.00	70.00	80.00	81.70

หน่วยประสบการณ์ที่ 1 $E_1/E_2 = 80.30/81.00$

หน่วยประสบการณ์ที่ 3 $E_1/E_2 = 80.00/80.70$

หน่วยประสบการณ์ที่ 10 $E_1/E_2 = 81.70/80.00$

ภาคผนวก จ

คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนจากแบบทดสอบก่อน-หลังฝึกอบรม
และคะแนนความก้าวหน้าในการทดลองแบบภาคสนาม

(n = 30)

ตารางที่ 9 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนจากแบบทดสอบก่อน – หลังฝึกอบรม และ
คะแนนความก้าวหน้า จากภาคสนาม หน่วยประสบการณ์ที่ 1

คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	อบรม	อบรม	ฝึกปฏิบัติ	ความก้าว หน้า	ความก้าวหน้า ชกกำลัง 2
	(10)	(10)	(10)		
1	6	8	8	2	4
2	8	9	8	1	1
3	6	7	7	1	1
4	6	9	8	3	9
5	7	8	6	1	1
6	6	7	9	1	1
7	7	8	8	1	1
8	6	7	10	1	1
9	6	7	7	1	1
10	6	7	7	1	1
11	9	10	8	1	1
12	8	9	9	1	1
13	8	9	8	1	1
14	7	9	8	2	4
15	9	10	9	1	1
16	9	9	9	0	0
17	6	7	8	1	1
18	4	6	6	2	4
19	8	9	7	1	1
20	8	9	7	1	1

ตารางที่ 9 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	อบรม	อบรม	ฝึกปฏิบัติ	ความก้าว	ความก้าวหน้า
	(10)	(10)	(10)	หน้า	ชกกำลัง 2
21	7	8	8	1	1
22	7	8	10	1	1
23	5	6	7	1	1
24	7	8	9	1	1
25	7	8	8	1	1
26	7	8	7	1	1
27	7	7	9	0	0
28	8	9	10	1	1
29	8	9	8	1	1
30	8	8	8	0	0
รวม	211	243	241	32	44
เฉลี่ย	7.03	8.10	8.03		
ร้อยละ	70.33	81.00	80.33		

ตารางที่ 10 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนจากแบบทดสอบก่อน – หลังฝึกอบรม และ
คะแนนความก้าวหน้า จากภาคสนาม หน่วยประสบการณ์ที่ 3

คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	อบรม	อบรม	ฝึกปฏิบัติ	ความก้าว	ความก้าวหน้า
	(10)	(10)	(10)	หน้า	ยกกำลัง 2
1	7	9	6	2	4
2	8	9	7	1	1
3	6	7	8	1	1
4	6	8	9	2	4
5	7	7	10	0	0
6	7	8	7	1	1
7	5	7	9	2	4
8	6	9	9	3	9
9	6	8	7	2	4
10	6	7	9	1	1
11	9	9	9	0	0
12	5	8	7	3	9
13	7	8	9	1	1
14	6	8	10	2	4
15	5	8	9	3	9
16	6	7	8	1	1
17	4	9	9	5	25
18	8	8	10	0	0
19	8	8	8	0	0
20	7	7	8	0	0

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	อบรม	อบรม	ฝึกปฏิบัติ	ความก้าว	ความก้าวหน้า
	(10)	(10)	(10)	หน้า	ชกกำลัง 2
21	7	10	9	3	9
22	5	8	9	3	9
23	7	8	7	1	1
24	7	8	10	1	1
25	7	8	6	1	1
26	7	10	5	3	9
27	8	9	8	1	1
28	8	8	7	0	0
29	5	7	5	2	4
30	8	8	6	0	0
รวม	198	243	240	45	113
เฉลี่ย	6.60	8.10	8.00		
ร้อยละ	66.00	81.00	80.00		

ตารางที่ 11 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ คะแนนจากแบบทดสอบก่อน – หลังฝึกอบรม
และคะแนนความก้าวหน้า จากภาคสนาม หน่วยประสบการณ์ที่ 10

คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	อบรม	อบรม	ฝึกปฏิบัติ	ความก้าว	ความก้าวหน้า
	(10)	(10)	(10)	หน้า	ยกกำลัง 2
1	6	8	9	2	4
2	7	8	10	1	1
3	5	7	8	2	4
4	7	8	9	1	1
5	8	9	10	1	1
6	8	8	9	0	0
7	7	8	9	1	1
8	8	9	7	1	1
9	7	8	6	1	1
10	7	7	7	0	0
11	8	9	7	1	1
12	7	8	8	1	1
13	8	9	8	1	1
14	8	9	9	1	1
15	8	9	10	1	1
16	8	9	7	1	1
17	6	7	6	1	1
18	7	8	8	1	1
19	7	8	9	1	1
20	8	8	10	0	0

ตารางที่ 11 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน	คะแนน หลัง	คะแนน	คะแนน	คะแนน
	อบรม	อบรม	ฝึกปฏิบัติ	ความก้าว	ความก้าวหน้า
	(10)	(10)	(10)	หน้า	ชกกำลัง 2
21	6	7	6	1	1
22	8	9	7	1	1
23	6	7	8	1	1
24	7	8	10	1	1
25	6	7	8	1	1
26	8	8	7	0	0
27	7	8	10	1	1
28	6	7	8	1	1
29	7	8	6	1	1
30	5	7	9	2	4
รวม	211	240	245	29	35
เฉลี่ย	7.03	8.00	8.17		
ร้อยละ	70.30	80.00	81.67		

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรม
ที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร

แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากร

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	พอ ควร	น้อย	น้อย ที่สุด
1. สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ ในการปฏิบัติงานเห็นด้วยอย่างน้อยเพียงใด					
2. มีความพึงพอใจในรูปแบบการฝึกอบรมแบบอิง ประสบการณ์เห็นด้วยอย่างน้อยเพียงใด					
3. มุ่งให้ทำได้มากกว่ามุ่งให้ความรู้ระดับใด					
4. มีโอกาสได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเห็นด้วยอย่างน้อย เพียงใด					
5. มีโอกาสได้ทำงานเป็นกลุ่มเห็นด้วยอย่างน้อยเพียงใด					

ภาคผนวก ข

โครงการฝึกอบรม

เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี

กรมสรรพากร

หลักสูตร การฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรมสรรพากร

คำอธิบายหลักสูตร

หลักสูตรนี้ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

โครงการฝึกอบรม

เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษี

1. ชื่อโครงการ การฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. ประเภทและลักษณะของโครงการ งานวิชาการเป็นโครงการเดิมที่พัฒนาวิธีการฝึกอบรมใหม่
3. ผู้รับผิดชอบ นางสาวรัศมี เทียนวิจิตร
4. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันในการดำเนินการจัดฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของสำนักงานสรรพากรภาค 6 ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา จำเป็นต้องใช้วิธีการฝึกอบรมที่สามารถทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ และเสริมสร้างประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสำคัญสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแบบแสดงรายการขั้นต้น ซึ่งการจัดฝึกอบรมยังคงใช้วิธีการฝึกอบรมแบบบรรยาย ประกอบแผ่นใสขาดความน่าสนใจ

ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คณะผู้ดำเนินงานได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงเห็นสมควรจัด โครงการฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 6

5. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

6. เป้าหมาย

6.1 เป้าหมายเวลา โครงการฝึกอบรม เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 6 กรมสรรพากร จะจัดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์ ในวันที่ 19 ธันวาคม 2545 เวลา 8.30 – 16.30 น. เป็นเวลา 1 วัน

6.2 เป้าหมายผู้รับ ผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ คือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการรับแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาจำนวน 30 คน

7. ขั้นตอนการดำเนินการ

7.1 ขั้นวางแผน

- สำรวจความต้องการของเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา
- สำรวจทรัพยากรการจัดฝึกอบรม
- แต่งตั้งคณะผู้ดำเนินงาน
- ประชุมคณะผู้ดำเนินงานเพื่อจัดทำโครงการและหลักสูตร
- นำเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจัดฝึกอบรม

7.2 ขั้นเตรียมการ

- ติดต่อสถานที่จัดฝึกอบรม
- เชิญวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากร
- ประสานงานกับบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม
- จัดเตรียมงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินงานจัดฝึกอบรม
- จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดฝึกอบรม

7.3 ขั้นดำเนินการ

ดำเนินการตามขั้นตอนการสอนแบบอิงประสบการณ์ ดังนี้

- 1) ทดสอบก่อนเผชิญประสบการณ์
- 2) ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์
- 3) เผชิญประสบการณ์
- 4) รายงานผลการเผชิญประสบการณ์
- 5) สรุปผลการเผชิญประสบการณ์
- 6) ทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์

7.4 ขั้นประเมิน

- ประเมินเข้ารับการฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม แบบพุทธิพิสัย จำนวน 30 ข้อ
 - ประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากแบบฝึกปฏิบัติ
 - ประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม แบบพุทธิพิสัย จำนวน 30 ข้อ
 - ประเมินความคิดเห็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมแบบอิงประสบการณ์
- 8 ทรัพยากร

8.1 บุคลากร

- วิทยากร	1 คน
- ผู้ช่วยวิทยากร	1 คน
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1 คน
- เจ้าหน้าที่โสตทัศน	1 คน
- ผู้รับผิดชอบโครงการ	1 คน

8.2 ค่าใช้จ่าย

- ค่าเช่าสถานที่	1,500 บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร	1,800 บาท
- ค่าพาหนะผู้เข้ารับการฝึกอบรม	2,000 บาท
- ค่าเบี้ยเลี้ยง	5,400 บาท
- ค่าเอกสารประมวลสาระ	900 บาท
รวมทั้งสิ้น	11,600 บาท

8.3 แหล่งงบประมาณ

งบประมาณที่ใช้จากการจัดสรรของกองคลัง กรมสรรพากร

9. แผนปฏิบัติงาน

(แนบท้ายโครงการ)

10. การประเมินผลโครงการ

- 10.1 การประเมินผลโครงการจากคะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้รับการฝึกอบรม
- 10.2 ประเมินผลโครงการจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับการฝึกอบรม
- 10.3 ประเมินผลและติดตามผลผู้รับการฝึกอบรม หลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้ว 1 เดือน

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นในเรื่อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประเภทและแหล่งเงินได้พึงประเมิน และสามารถตรวจแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถูกต้องและรวดเร็ว

แผนปฏิบัติงานตามโครงการ

กิจกรรม	เป้าหมาย			ผู้รับผิดชอบ โครงการ
	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม	
1. สำรวจความต้องการของผู้รับการฝึกอบรม	↔			นางสาวรัศมี เทียนวิจิตร
2. แต่งตั้งคณะผู้ดำเนินงาน	↔			
3. ประชุมคณะดำเนินงาน เพื่อจัดทำโครงการและหลักสูตร		↔		
4. นำเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ		↔		
5. จัดดำเนินการฝึกอบรม			↔	
6. ประเมินผลโครงการฝึกอบรม			↔	
7. ติดตามผลการจัดโครงการฝึกอบรม			↔	

หมายเหตุ : การติดตามผลการจัดโครงการฝึกอบรม ดำเนินการหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว 60 วัน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรัศมี เทียนวิจิตร
วัน เดือน ปีเกิด	7 พฤษภาคม 2498
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (บริหารการศึกษา) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2530
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสรรพากรภาค 6 กรมสรรพากร
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 6 ว.